ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

ΕΤΟΣ ΛΔ΄. — 1959 — ΤΕΥΧΟΣ Α΄.
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - ΜΑΡΤΙΟΥ 1959.

✝ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΙΕΡΩ ΚΛΗΡΩ ΚΑΙ ΤΩ ΕΥΣΕΒΕΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ, ΕΛΕΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ
ΤΕΧΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Ὁ Θεός, ὁ Λυτρωτὴς καὶ Σωτήρ, Ὃν πάλαι προκατήγγειλε τῶν Προφητῶν ὁ Σύλλογος καὶ ἐπεπόθησεν ἡ κοινὴ τῶν ἀνθρώπων συνείδησις, γεννᾶται σήμερον ἐν τῇ πόλει Δαυΐδ. «Ἰδοὺ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος». (Λουκ. 6´ 10).

Καθὼς ἐν ἀρχῇ, ὅτε τὸν κόσμον ἐδημιούργει, ἐνεσάρκωσε τὴν ζωὴν ἐν τῇ ὕλῃ, καὶ τὴν αἴσθησιν ἐν τῇ ζωῇ, καὶ τὴν νόησιν ἐν τῇ αἰσθήσει, οὕτω καὶ νῦν ὁ ἀΐδιος Λόγος τοῦ Θεοῦ σαρκοῦται Αὐτὸς ἐν τῇ ἀνθρωπότητι. Προσλαμβάνει ἀνθρωπίνην σάρκα ἐν τῇ Θείᾳ ὑποστάσει Αὐτοῦ καὶ ἑνώνει ἐν αὐτῇ τὴν Θείαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἵνα ἀναγεννήσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ Θεῷ καὶ ἐγκαθιδρύσῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ αἰώνιος Θεός, ὁ τὰ πάντα πληρῶν καὶ διὰ πάντων διήκων, καταβαίνει ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ εἰσδύει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κόσμου, παρὼν ἅμα ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἔξω τοῦ κόσμου καὶ ὑπὲρ αὐτόν, ἵνα δῷ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ

κόσμου τὴν πραγματικὴν αὐτῆς ἔννοιαν καὶ τὸ οὐσιαστικὸν αὐτῆς περιεχόμενον. Ἡ ἐντὸς τῆς αἰωνιότητος, εἰς τὰ μυστηριώδη βάθη τοῦ Τρισυποστάτου Θεοῦ, ἀποφασισθεῖσα Θεία περὶ τοῦ ἀνθρώπου οἰκονομία, τελειοῦται σήμερον ἐν τῷ πεδίῳ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ χώρου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, «Ὅς, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων ἐκένωσεν ἑαυτόν, μορφὴν δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος» (Φιλιππ. β΄ 5—6).

Στῶμεν εὐλαβῶς, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ ἐπιπόθητα, ἐνώπιον τοῦ συντελουμένου ὑπερφυοῦς τῆς ἐνανθρωπήσεως μυστηρίου, ὅπερ οἱ δίκαιοι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἐπόθησαν, ἵνα ἴδωσι, καὶ οὐκ ἠξιώθησαν, καὶ εἰς ὃ ἐπιθυμοῦσιν οἱ ἄγγελοι παρακῦψαι καὶ οὐ δύνανται. Στῶμεν ἐν καθαρότητι καρδίας, ἵνα ἔλθῃ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία τοῦ οὐχὶ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλά, παρὰ τοὺς τεταγμένους νόμους τῆς φύσεως, Τικτομένου Χριστοῦ. Ἔρχεται, δῶρα ὑπερκόσμια ἡμῖν κομίζων, τὴν συγγνώμην, τὴν καταλλαγήν, τὴν ἐλπίδα, τὴν χάριν τῆς υἱοθεσίας, τὴν σωτηρίαν.

Καὶ ἡ ἀνθρωπότης δὲ σύνολος, ἀποτιθεῖσα, κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην νύκτα, τὴν πιέζουσαν αὐτὴν συνοχὴν καὶ ἀπορίαν, μετὰ θάρρους ἂς ἀτενίσῃ πρὸς τὴν Θεοδέγμονα φάτνην,ἐξ ἧς ἀνατέλλει τὸ φῶς, τὸ ἱλαρὸν καὶ ἀνέσπερον, ὅπερ δύναται νὰ διαλύσῃ τὸν πέπλον τοῦ σκότους, τὸν καλύπτοντα τὰς τρίβους τῆς ζωῆς αὐτῆς. Ἂς ἐνωτισθῇ μετ' ἐλπίδος τοῦ οὐρανίου ὕμνου τῆς εἰρήνης, ὃν οἱ Ἄγγελοι, αἰνοῦντες καὶ δοξολογοῦντες τὸν Θεόν, ἀναμέλπουσιν ὑπεράνω τοῦ ἱεροῦ σπηλαίου τῆς Βηθλεέμ. Ἡ ἐξ οὐρανοῦ ἐξαγγελθεῖσα αὕτη εἰρήνη, «τὸ γλυκὺ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα», κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον, δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποτελῇ πάντοτε ἀσύλληπτον πραγματικότητα διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἡ σαρκωθεῖσα ἀγάπη τοῦ Θεοῦ θὰ πληρώσῃ, ἀσφαλῶς, τὸ μέγα κενόν, ὅπερ τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐχθρότης διήνοιξαν ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους σχέσει τῶν ἀνθρώπων, καὶ οὗ συνέπεια αἱ διχοστασίαι, οἱ διαπληκτισμοί, οἱ πανώλεις καὶ βροτολοιγοὶ πόλεμοι, καὶ τὸ ἀδύνατον καθόλου τῆς ἑδραιώσεως παραμονίμου εἰρήνης καὶ

ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς γῆς. Θὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀπόλεμος ἐκείνη εὐνομία καὶ εἰρηνικὴ βίωσις, ἥν ποτε ὁ Προφήτης Ἠσαΐας προεῖδε καὶ ἡ σύγχρονος ἀνθρωπότης ὡραματίσθη ἐν μέσῳ τῶν ἐρειπίων καὶ τῆς ἀθλιότητος τῶν τελευταίων ὁλοκληρωτικῶν πολέμων. Εἰς τοῦτο τείνουσιν αἱ ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου ἐκτενεῖς τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας δεήσεις, ἡ ἐπὶ τοῦ πεδίου κοινωνικῆς προνοίας καὶ βοηθείας ἐπιτευχθεῖσα συνεργασία τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ Ὁμολογιῶν, καὶ αἱ σύντονοι προσπάθειαι τῶν πεφωτισμένων ἡγετῶν τῶν ἐλευθέρων λαῶν, οἵτινες ἐν συναισθήσει βαθείᾳ τῆς ἣν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὑπέχουσιν εὐθύνης, ὑπερβαλλόντως ἐργάζονται πρὸς ἀποσόβησιν μὲν νέας τυχὸν συρράξεως, προώθησιν δὲ τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας μεταξὺ τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν.

Ταῦτα ἐν ἀγάπῃ πατρικῇ ἀπευθύνοντες πᾶσιν ὑμῖν, τοῖς ἐγγὺς καὶ τοῖς μακράν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἐπὶ ταῖς ἁγίαις καὶ χαρμοσύνοις ταύταις ἑορταῖς, ἀπονέμομεν ὑμῖν ὁλόθυμον τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῶν εὐλογίαν, ὑγιεινόν, ἄλυπον καὶ φορὸν πάσης ἀγαθωσύνης τὸν ἐπιτέλλοντα νέον σωτήριον ἐνιαυτὸν τοῖς πᾶσιν εὐχόμενοι.

Ἡ χάρις τοῦ ἐν Βηθλεὲμ Τεχθέντος καὶ ἐν φάτνῃ Ἀνακλιθέντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Χριστούγεννα τοῦ 1958

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ο ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΟΤΕΡΑ καὶ συγκινητικώτερα πράγματα εἶναι ἡ Πρωτοχρονιά. Ὁ λαὸς τὴν λέγει : «ἡ καλὴ βραδυά». Εἶναι ἀπὸ τὰ παραδείσια βιώματα, ποὺ παίρνουν θέσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν. Εἶναι ἀπὸ τοὺς καλυτέρους χρόνους ποὺ μεταμορφώνονται μὲ τὴν αἰωνιότητα. Ἡ αἰωνιότητα δὲν εἶναι στατικὴ ὁμοιομορφία, ἀλλὰ μαγεία καὶ θαυμασμός, διαρκῶς ἀνανεούμενος .

Μᾶς ἔμειναν μερικὰ βιώματα ἀπὸ τὴν παραδείσιαν μακαριότητα. Διαβάζω λίγη ἀληθινὴ Ποίησι. Ἀκούω μίαν Συμφωνίαν τοῦ Μπετόβεν, ἕνα τραγοῦδι τοῦ Σοῦμπερτ. Ὁμιλοῦν δύο ἀγαπώμενα πρόσωπα. Στέκομαι εἰς τὴν ἀκτὴν καὶ ἀκούω τὴν θάλασσαν. Ἀκροῶμαι τὸ ᾆσμα τῆς ἀηδόνος. Εἶμαι εἰς τὸν Ναόν, καὶ ἀκούω τὴν Θείαν Λειτουργίαν. Εἶμαι εἰς τὴν ἕδραν, καὶ ὁμιλῶ εἰς τοὺς μαθητάς. Μᾶς δίδουν κάποιαν ἰδέαν τῆς μακαριότητος τὴν ὁποίαν μᾶς ἔδωκεν ὁ Πλάστης, καὶ τὴν ὁποίαν κουρελιάσαμεν μὲ τὴν πτῶσίν μας. Εἴχαμεν τὴν εὐτυχίαν νὰ συνομιλῶμεν μὲ τὸν Θεόν, ὁ Ὁποῖος ἤθελε τὸν διάλογόν μας. Γλυκοκύτταζε, καὶ καμάρωνεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, εἰς τὴν βραδυνὴν αὖραν. Διαφορετικὸς ἦταν ὁ χρόνος τότε. Χίλιες ἀρχὲς ἄρχιζαν, κανένας πόνος, καμμιὰ τελευταία φορά, κανένα ξέσχισμα, διαρκὴς ἀνανέωσις, διαρκὴς ἀνάβασις, ποικιλία συναρπάζουσα, δυναμισμός, ἀτέλειωτη σειρὰ τοῦ θαύματος, τὰ πάντα ἔτειναν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς αὐτὸν ἔκλιναν, πρὸς τὴν πληρότητα, πρὸς τὴν τελειότητα.

Μὲ τὴν πτῶσιν τὰ πάντα ἠχρειώθησαν, συνεθλίβησαν, ἐκενώθησαν, συσπασμὸς ἔγιναν εἰς τὸ κενόν. Πλὴν ὁ χρόνος δὲν ἐξέπεσε τελείως, δὲν συνεταυτίσθη ὁλοκληρωτικὰ μὲ τὴν πτῶσιν. Εἰς τὴν Γένεσιν ἀκούομεν τὸν Θεὸν λέγοντα, ὕστερα ἀπὸ τὸν Κατακλυσμόν : «Δὲν θὰ προσθέσω ἄλλην καταστροφήν, δὲν θὰ πατάξω πᾶσαν σάρκα ζῶσαν, ὅπως τὸ ἔκαμα. Ὅσον ἡ γῆ θὰ ὑφίσταται, θέρος καὶ χειμῶνα, ἡμέρα καὶ νύκτα δὲν θὰ παύσουν πλέον.» (Γέν. 8, 22).

Τὴν νύκτα τῆς Πρωτοχρονιᾶς ὁμιλοῦν μέσα μας καὶ ἡ φυλή μας καὶ οἱ πρόγονοι καὶ οἱ ἀπόγονοι ἀκούομεν μὲ χαρὰν καὶ τρόμον τὴν κραυγὴν τῆς δημιουργίας. Ἀκούομεν τὴν πάλην τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πόνου, ποὺ ζητοῦν ποιὸς νὰ ὑπερισχύσῃ, καὶ εἶναι τὸ καθένα βαθύτερο ἀπὸ τὸ ἄλλον, ὅπως τὸ θέλει τὸ τραγοῦδι τῆς νύχτας, καὶ ὅπως τὸ θέλει ἡ ζωὴ ποὺ εἶναι πειὸ βαθειὰ καὶ ἀπὸ τὴν χαρὰν καὶ ἀπὸ τὸν πόνον.

Ὅπως ἡ αὐγὴ ποὺ προχωρεῖ ἀφήνει ὀπίσω τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας, ἔτσι καὶ ὁ νέος χρόνος ἀνανεώνει πάντοτε τὴν χαράν μας καὶ τὸν θαυμασμόν μας, καὶ ζῶμεν μεταρσιωμένοι τὶς στιγμές μας, ἀντικρύζοντες-καὶ θεαζόμενοι καὶ γευόμενοι τὴν μεγαλωσύνην ἡ ὁποία ὑπάρχει γύρω μας κι᾽ ἐντός. Εἶναι ἀένναη ἡ Δημιουργία, καὶ ποικίλη. «Ὦ ! σκοτεινό, βαθύ, πανέμορφο, γαλάζιο.» (Βύρων). Κατάνυξις καὶ συντριβὴ καὶ μαγεία εἶναι τὸ βίωμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ὀμορφιᾶς καὶ τῆς ἀγάπης — καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ πόνου. Ἀπὸ τὸ δυνάμει, διὰ τῆς ἐνεργείας, ἔχομεν, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, τὴν ἐντελέχειαν· Προχωροῦμεν πρὸς τὴν ὡριμότητα καὶ τὴν τελειότητα.

Ἂς σταθῶμεν μαζὺ τώρα ἐδῶ εἰς τὰ θαυμάσια Προπύλαια τοῦ Νέου Χρόνου ποὺ δὲν ξεύρομεν τί μαγεῖες καὶ τί μεγάλα ἢ τρομερὰ μᾶς κρύβει εἰς τὸν βασιλικόν του μανδύαν. Τί νέα ρεύματα θὰ φυσήσουν, τί πνοές, καὶ τί ἀγάπες, καὶ τί ἔργα, θὰ γίνουν. Τί ἀνακαλύψεις, καὶ τί ἐφευρέσεις, καὶ τί χαρὲς θὰ δοθοῦν εἰς τὰ παιδιὰ καὶ εἰς τοὺς γέρους. Ἂς σταθῶμεν λίγες στιγμές, καὶ ἂς κάνωμεν μίαν σύνθεσιν ἐπάνω εἰς τὸ περιεχόμενον καὶ εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ πολιτισμοῦ μας. Μὲ λίγην ποίησιν, ἂς πᾶμε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἰδέαν, κινούμενοι εἰς τὸν κόσμον τῶν ἰδεῶν, γιὰ νὰ μπορέσωμεν νὰ καταστάλάξωμεν, ἔστω καὶ ἀσυναίσθητα καὶ ἀνέκφραστα καὶ σιωπηλά, ἀλλὰ πάντοτε βιωτά, εἰς λίγα ψιχία τῆς «Φιλοσοφίας τῆς ὑπάρξεως», τῆς «γνώσεως τῶν ὄντων καὶ γινομένων», εἰς τὴν σύνθεσιν, ἡ ὁποία οἰκοδομεῖ.

Εἴθε νὰ εἶναι ὄλβιον καὶ αἴσιον τὸ Νέον Ἔτος 1959.

† Ὁ Πριγκηποννήσων ΔΩΡΟΘΕΟΣ.

ΑΙ ΝΗΣΟΙ ΑΝΤΙΡΟΒΙΝΘΟΣ, ΝΙΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΠΗΤΤΑ

Η ΑΝΤΙΡΟΒΙΝΘΟΣ ἡ ὁποία ἔχει ἔκτασιν 800 μέρτων ἐπὶ 400 κεῖται εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς περίπου χιλιομέτρου ἐκ τῆς Πριγκήπου. Ἐπὶ βυζαντινῶν ἐκαλεῖτο Τερέβινθος βραδύτερον ὅμως ὠνομάσθη Ἀντιρόβινθος. Ἡ νῆσος αὕτη ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας κατῳκήθη ὑπὸ μοναχῶν. Πρὸ τῆς ἀνόδου του εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, ὁ Ἰγνάτιος ἔκτισεν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ Μονὴν ἀνδρῶν, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἀποσύρεται μετὰ τὴν παραίτησίν του τὴν 23ην Νοεμβρίου τοῦ 861. Νικήτας ὁ Παφλαγὼν λέγων ὅτι ὁ Ἰγνάτιος ἀπεσύρθη εἰς τὴν οἰκείαν Μονὴν μετὰ τὴν καταδίκην αὐτοῦ ὑπὸ τῆς ψευτοσυνόδου τῷ 861 ἐννοεῖ τὴν Μονὴν τῆς Ἀντιροβίνθου. Βραδύτερον ἡ αὐτοκρατορικὴ ἀστυνομία ἀφοῦ τὸν ἔσυρεν ἀπὸ φυλακῆς εἰς φυλακὴν τὸν ἐξώρισεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ἐπὶ ἓξ μῆνας καὶ ἐκεῖθεν τὸν ἐπανέφερε πάλιν εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἀντιροβίνθου. Μεσοῦντος τοῦ ι′ αἰῶνος ἡ Μονὴ ἐφιλοξένησε τὸν πρωτότοκον υἱὸν Ρωμανοῦ τοῦ Λεκαπηνοῦ Κωνσταντῖνον, ἐξορισθέντα ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου τὴν 27ην Ἰανουαρίου τοῦ 945. Ἀλλ' οὗτος δὲν ἔμεινεν ἐνταῦθα ἐπὶ πολύ· ὡδηγήθη ἐντεῦθεν εἰς Τένεδον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Σαμοθράκην ὅπου, ἐπιχειρήσας νὰ ἀποδράσῃ, ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Νικήτα.

Ἡ Μονὴ τῆς Ἀντιροβίνθου μνημονεύεται ἐν τῷ γνωστῷ χρυσοβούλῳ Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ τὸν Μάρτιον τοῦ 1158. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἡ Μονὴ εἶχεν ἐρειπωθῆ τελείως διότι ὁ Πατριάρχης Θεοδόσιος ὁ Βορραδειώτης ἀπομακρυνθεὶς τοῦ Θρόνου τῷ 1184 ἐπειδὴ δὲν ἐπέτρεπε τὸν ἀθέμιτον γάμον τοῦ υἱοῦ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἐνταῦθα περιορισθεὶς ἀνεκαίνισε τὴν Μονὴν σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν. Ὁ Μιχαὴλ Ἀκομινᾶτος Χωνιάτης Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἱστορικοῦ Νικήτα Χωνιάτου εἰς ἐπιστολήν του πρὸς τὸν Πατριάρχην Θεοδόσιον περιγράφει τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν εἰς ἣν εὑρίσκετο ἡ Μονὴ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ γενόμενα ἀνακαινιστικὰ ἔργα. Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης φαίνεται ὅτι ὁ περίβολος τῆς Μονῆς περιελάμβανεν ὁλόκληρον τὴν νῆσον. Φαίνεται ὅμως ὅτι οἱ Μοναχοὶ παρὰ τὰς ὑπερανθρώπους προσπαθείας των μόλις ἠδύναντο νὰ προμηθευθῶσιν ὀλίγα λαχανικὰ ἐκ τοῦ ἀγόνου ἐδάφους τῆς νήσου. Ἀπὸ τοῦ τέλους τῆς ιϐ′ ἑκατονταετηρίδος δὲν μνημονεύεται πλέον ἡ Μονή. Περὶ τὰ μέσα τοῦ ιθ′ αἰῶνος ὁ Φετχῆ Ἀχμὲτ πασᾶς ἠθέλησε νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὴν Ἀντιρόβινθον καὶ πρὸς τοῦτο ἔκτισεν

ἐνταῦθα ἔπαυλιν, ἐφύτευσεν ἐλαιόδενδρα, κλήματα καὶ ἄλλα δένδρα καρποφόρα. Δυστυχῶς μετὰ τὸν θάνατόν του οὐδεὶς ἐκ τῶν κληρονόμων του ἔδειξεν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν νῆσον. Ἀπὸ δύο ὅμως ἐτῶν ἤρχισαν νὰ κτίζωνται ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐπαύλεις, φρονεῖται δὲ ὅτι καὶ ἡ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία θὰ ἐγκαινιάσῃ συντόμως τακτικὴν συγκοινωνίαν μετ' αὐτῆς.

Ν έ α ν δ ρ ο ς.—Ἐπὶ βυζαντινῶν, ἡ μικρὰ αὕτη νῆσος ὠνομάζετο Ἴατρος ἢ Ὕατρος, ὑπὸ τῶν νεωτέρων ὅμως ὠνομάσθη Νέανδρος ἢ Νίανδρος. Ὁ Πατριάρχης Ἰγνάτιος πρὸ τῆς ἀνόδου του εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ἵδρυσεν ἐνταῦθα Μονὴν κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ ἐνάτου αἰῶνος. Καίτοι τὸ ἔδαφος τῆς νήσου δὲν παράγει εἰ μὴ μόνον ἄγρια χόρτα, ἡ Μονὴ ἐν τούτοις ἐφιλοξένει ἀρκετοὺς Μοναχούς, εἶχε δὲ ζωὴν τριῶν περίπου αἰώνων διότι μνημονεύεται εἰς τὸ χρυσόβουλον Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ τὸν Μάρτιον τοῦ 1158. Ἔκτοτε ὅμως οὐδεμία πλέον μνεία τῆς Μονῆς γίνεται.

Π ή τ τ α. Ἡ μικροτέρα αὕτη τῶν Πριγκηποννήσων εὑρίσκεται μεταξὺ τῆς Χάλκης καὶ τῆς Ἀντιγόνης. Καίτοι ὁ Χάμμερ ταυτίζει ταύτην μὲ τὴν νῆσον Πιτνώδη, φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ νῆσος αὕτη, τῆς ὁποίας τὸ ἔδαφος εἶναι παντελῶς ἄγονον, οὐδέποτε ὑπῆρξε πιτνώδης δηλ. πλουσία εἰς πεῦκα. Συγγραφεῖς τινες ἐνόμισαν ὅτι καὶ ἡ νῆσος αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὸ χρυσόβουλον τοῦ Μανουὴλ Κομνηνοῦ ταυτίσαντες αὐτὴν ὁ μὲν Γεδεὼν μὲ τὸ Τραγονήσιον. (Ἔγγραφοι λίθοι καὶ Κεράμια σ. 25), ὁ δὲ P. Pargoire μὲ τὸ Μεσονήσιον τοῦ Χρυσοβούλου. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ νῆσος αὕτη ἔπρεπε νὰ εἶχεν ἀποκτήσει Μονήν, οὐδὲν ὅμως ἴχνος αὐτῆς εὑρέθη ἐν αὐτῇ. Ἡ νῆσος αὕτη ἰδιοκτησία τοῦ ἰατροῦ Χιντιριὰν ἐπωλήθη παρὰ τῶν κληρονόμων του εἰς τὸν ἐργοστασιάρχην Danon.

† Ὁ Εἰρηνουπόλεως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Σημ. : Εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον «Μιχαὴλ Ἀκομινᾶτος, ὁ Χωνιάτης Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν», «Ὀρθοδοξία», ἔτος ΛΓ΄. (1958), τεῦχος Δ΄., σελ. 389, ἐκ τυπογραφικῆς ἀβλεψίας ἀντὶ Ἀκομινᾶτος ἐγράφη Ἀκομινάτης.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Ἀρχειοφύλακος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ (*)

ΕΤΟΣ 1912 (συνέχεια).

1565) ΛΗΜΝΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ — ΔΑΝΙΗΛΙΔΗΣ — (ἀπὸ Πελαγονίας). «Γενναδίου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπ. Θεσσαλονίκης».

31 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 265).

Σημ. : Ὁ Λήμνου Στέφανος ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὡς πρώην Λήμνου τῇ 8ῃ Αὐγούστου 1948. («Ἐκκλησία», ἔτος 1948, σελὶς 302).

1566) ΠΕΛΑΓΟΝΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Κορυτσᾶς). «Στεφάνου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπ. Λήμνου.....».

5 Ἰουνίου. (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 266).

1567) ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΜΑΝΤΟΥΔΗΣ — (ἀπὸ Μελιτουπόλεως). «Εὐγενίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

9 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 267).

Σημ. : Ὁ Καρπάθου καὶ Κάσου Γερμανὸς ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τῇ 27ῃ Ἰανουαρίου 1940. («Ὀρθοδοξία» 1940, σελ. 63).

Ὁ Καρπάθου καὶ Κάσου Εὐγένιος ἐκοιμήθη τὴν 28ην Μαΐου 1912. («Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1912, σελ. 205).

1568) ΙΜΒΡΟΥ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ — ΠΕΤΡΙΔΗΣ — (ἀπὸ Ἡλιουπόλεως). Χρυσοστόμου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπ. Πελαγονίας....».

21 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 268).

1569) ΠΕΛΑΓΟΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ — ΚΑΒΟΥΡΙΔΗΣ — (ἀπὸ Ἴμβρου) «ἅτε δὲ τοῦ εἰς αὐτὴν ἐκλεγέντος Κορυτσᾶς κὺρ Γερμανοῦ μὴ ἀποδεξαμένου τὴν ἐκλογήν...».

14 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 269).

1570) ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΣΜΑΡΑΓΔΟΥ — Χ''. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ — (ἀπὸ Φιλιππουπόλεως). «Παναρέτου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Ἴμβρου...».

21 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 270).

*) Συνέχεια ἐκ τῆς 426ης σελ. τοῦ ἔτους ΛΓ', (1958).

1571) ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ — ΛΑΜΝΗΣ — (ἀπὸ Βοδενῶν). «Σμαράγδου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητρ. Ἡλιουπόλεως».

21 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 271).

1572) ΒΟΔΕΝΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ — ΡΟΥΣΗΣ — (ἀπὸ Μογλενῶν). «Τιμοθέου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητρ. Φιλιππουπόλεως.....».

26 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 272).

1573) ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΣΤΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ — (Ἀρχιμ. Σχολάρχης Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης). Τιτουλάριος Μητροπολίτης.

28 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 273).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Ἁγ. Τριάδος Χάλκης.

1574) ΜΟΓΛΕΝΩΝ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ — ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Πέτρας). «Κωνσταντίου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Βοδενῶν».

Σημ. Ἀρχειοφ. : Οἱ κανονικοὶ ψῆφοι ἐγένοντο ἐν τῷ Ναϊδρίῳ τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγ. Τριάδος Χάλκης.

28 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 274).

1575) ΖΗΛΩΝ ΕΠΙΣΚ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ — ΑΓΡΙΤΕΛΛΗΣ — (Πρωτοσύγκ. Μ. Ἀμασείας). Αἰτήσει τοῦ Μ. Ἀμασείας Γερμανοῦ εἰς οἰκοδομὴν καὶ καταρτισμὸν τοῦ χριστωνύμου πληρώματος». Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

12 Ἰουλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 275).

ΕΤΟΣ 1913.

1576) ΓΕΡΜΑΝΟΥ Ε'. — ΚΑΒΑΚΟΠΟΥΛΟΣ — ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ (ἀπὸ Χαλκηδόνος). «Τοῦ τέως ἰθύνοντος Παναγιωτάτου Πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος».

28 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ', 279—281).

Σημ. : Ὁ Ἰωακεὶμ ὁ Γ'. ἀνεπαύθη ἐν Κυρίῳ τὴν 13ην Νοεμβρίου 1912. («Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1912, σελ. 436).

1577) ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗΣ — (ἀπὸ Κυζίκου). «Γερμανοῦ προαχθέντος εἰς τὸν Ἁγιώτατον τοῦτον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν θρόνον......».
12 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 282).

1578) ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ ΚΑΙ ΛΑΜΨΑΚΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ — ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ — (Μ. Ἀρχιδιάκονος). «Τοῦ τμήματος Δαρδανελλίων τῆς ἐπαρχίας Κυζίκου μετὰ τῶν κατ' αὐτὸ χωρίων ἀνακηρυχθέντος, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ διὰ τοὺς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς αὐτῆς ἐκτιθεμένους λόγους, εἰς νέαν Μητρόπολιν, ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν Δαρδανελλίων καὶ Λαμψάκου, ἀνεξάρτητον μὲν τῆς Μ. Κυζίκου, ἐξαρτωμένην δὲ ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας......»
5 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 283).

1579) ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ — ΧΑΤΖΗ-ΣΤΑΥΡΟΥ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Τράλλεων). «Λουκᾶ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».
16 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 284).

1580) ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΑΡΑΜΠΟΓΛΟΥΣ — (ἀπὸ Τραπεζοῦντος). «Γρηγορίου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Μ. Χαλκηδόνος.......».
2 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 285).

1581) ΣΚΟΠΕΛΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ — ΑΡΑΜΠΑΤΖΟΓΛΟΥ — (Ἀρχιμ. Ἀρχιερ. Προϊστάμενος Κοινότητος Κοντοσκαλίου. (... τοῦ χειροτονηθῆναι τὸν ἄξιον ὡς Ἐπίσκοπον Προϊστάμενον ἐν τῇ διαληφθείσῃ Κοινότητι......».
4 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 286).

1582) ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ ΦΩΤΙΟΥ — ΜΑΡΙΝΑΚΗΣ — (ἀπὸ Καμπανίας). «Διοδώρου μετατεθέντος εἰς τὴν ἁγιωτάτην Ἐπισκοπὴν Καμπανίας». 30 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 287).
Σημ.: Ὁ Μοσχονησίων Φώτιος, ὡς πρώην ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ κατὰ Ὀκτώβριον 1930.
(«Ὀρθοδοξία» 1930, σελ. 499).

1583) ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ — ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ. — Ἀρχειοφύλαξ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου). «...... Κωνσταντίνου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητρ. Κυζίκου......».

18 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 288).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ὁ Τραπεζοῦντος Χρύσανθος ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 1949 ὡς πρώην Ἀθηνῶν, ἐν Ἀθήναις. («Ὀρθοδοξία» 1949, σελ. 297).

1584) ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ ΒΕΝΙΑΜΙΝ — ΚΥΡΙΑΚΟΣ — (ἀπὸ Ρόδου). «Διονυσίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

11 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ΄., σελ. 289).

Σημ. : Ὁ Σηλυβρίας Διονύσιος ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τὴν 29ην Μαρτίου 1913. («Ἐκκλ. Ἀλήθ.», 1913, σελ. 116).

1585) ΡΟΔΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ — ΤΡΥΦΩΝΟΣ — (Ἀρχιμ. — Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου). «Βενιαμὶν μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Σηλυβρίας.....». 11 Ἰουνίου. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 291).

Σημ. : Ὁ Ρόδου Ἀπόστολος τῇ 6ῃ Ἰουνίου 1946 παρῃτήθη. Τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 1951 ἡ Ἐκκλησία ἀπένειμεν αὐτῷ τὸν Γεροντικὸν τίτλον τοῦ Μ. Ἀμασείας καὶ ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τῇ 29ῃ Νοεμβρίου 1957. («Ὀρθοδοξία», 1957, σελ. 259).

1586) ΒΑΡΝΗΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ — ΚΟΜΝΗΝΟΣ—ΑΝΔΡΕΟΥ— (ἀπὸ πρ. Κῴου). «Ἰωάννου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος.....».

18 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 291).

Σημ.: Ὁ Βάρνης Ἰωάννης ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τῇ 9ῃ Ἰουνίου 1913 (Ἐκκλ. Ἀλήθ.», 1913, σελ. 194).

1587) ΞΑΝΘΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ — ΠΛΕΙΑΝΘΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ.) Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Μ. Σμύρνης Χρυσοστόμου.

6 Ἰουλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 292).

1588) ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ (ἀπὸ Δεβρῶν). «Κωνσταντίνου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

3 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 293).

1589) ΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ — ΛΑΜΝΗΣ — (ἀπὸ Φιλιππουπόλεως). «Σεραφεὶμ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος.....».

10 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 294).

Σημ. : Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Σεραφεὶμ ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν κατ' Αὔγουστον τοῦ 1913. («Ἐκκλ. Ἀλήθ.»., 1913, σελ. 256).

1590) ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΒΕΝΙΑΜΙΝ — ΚΥΡΙΑΚΟΣ — (ἀπὸ Σηλυβρίας). «...... Τιμοθέου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Γάνου καὶ Χώρας».

10 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 295).

1591) ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ ΕΥΓΕΝΙΟΥ — ΠΑΠΑΘΩΜΑΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Ἀμφιπόλεως). «Βενιαμὶν μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Φιλιππουπόλεως......»

10 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 296).

1592) ΓΑΓΓΡΩΝ ΤΙΜΟΘΕΟΥ — ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ — (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Ἰκονίου Προκοπίου.

19 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 207).

1593) ΝΥΣΣΗΣ ΠΑΪΣΙΟΥ — ΠΑΠΑΠΑΪΣΙΟΥ — (Ἀρχιμ.) Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος τῆς Κοινότητος ἁγίου Νικολάου Τζιβαλίου. «... εἰς οἰκοδομὴν καὶ καταρτισμὸν τοῦ χριστωνύμου πληρώματος......».

3 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 298).

Σημ.: Ὁ Νύσσης Παΐσιος ἀπεβίωσε καὶ ἐκηδεύθη ἐν Ἀθήναις τῇ 27η Αὐγούστου 1924.

1594) ΣΕΒΑΣΤΕΙΑΣ ΓΕΡΒΑΣΙΟΥ — ΣΟΥΜΕΛΙΔΗΣ — (Ἱεροδ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Νεοκαισαρείας Πολυκάρπου.

17 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ΄., σελ. 299).

1595) ΜΕΛΙΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΘΕΟΥ — ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ — (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Κυζίκου Καλλινίκου.

19 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ΄., σελ. 300).

Σημ.: Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τὴν 31ην Ἰανουαρίου 1953 ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἔνθα ἐνοσηλεύετο.

ΕΤΟΣ 1914.

1596) ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ — ΣΑΚΚΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Μαρωνείας). «Ἀμβροσίου εἰς διαθεσιμότητα τεθέντος......».

13 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ΄., σελ. 301).

1597) ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΜΕΛΙΣΣΗΝΟΥ — ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Παμφίλου). «...... Νικολάου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Καισαρείας......».

13 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 302).

1598) ΛΕΥΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΜΙΓΓΡΕΛΗΣ — (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Χαλκηδόνος Γρηγορίου. «ἐπὶ τῷ χειροτονηθῆναι τὸν ἄξιον ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον αὐτοῦ........».

4 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 303).

1599) ΜΕΤΡΩΝ ΙΩΑΚΕΙΜ — ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ — (Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων). «...... Γρηγορίου εἰς διαθεσιμότητα τεθέντος......».26 Ἀπριλίου. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 304)

Σημ. : Ὁ Μετρῶν Γρηγόριος ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ, ὡς πρώην Μετρῶν τῇ 2ᾳ Δεκεμβρίου 1936.

(«Ὀρθοδοξία» 1936, σελ. 418).

1600) ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ — ΚΟΜΒΟΠΟΥΛΟΣ — (Πρωτοσύγκ. Μ. Μυτιλήνης). Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Μυτιλήνης Κυρίλλου. «...... ἐπὶ τὸ χειροτονηθῆναι τὸν ἄξιον ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον αὐτοῦ...........».

2 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 305).

ΕΤΟΣ 1915.

1601) ΕΙΡΗΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΦΩΤΙΟΥ — ΜΑΝΙΑΤΗΣ — (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Σερβίων καὶ Κοζάνης Φωτίου. «ἐπὶ τὸ χειροτονηθῆναι τὸν ἄξιον ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον αὐτοῦ...».

13 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Πατρ. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 306).

ΕΤΟΣ 1916.

1602) ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ — ΒΛΑΧΟΣ — (ἀπὸ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης). «Γερβασίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

1 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 307).

Σημ. : Ὁ Μ. Ἰωαννίνων Γερβάσιος ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1916. («Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1916, σελ. 88).

1603) ΜΗΘΥΜΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ — ΚΟΜΒΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Χριστουπόλεως). «........ Στεφάνου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος........». 2 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 308).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ὁ Μηθύμνης Βασίλειος δὲν ἠδυνήθη, διὰ λόγους ἀνεξαρτήτους τῆς θελήσεώς του, νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν του, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Ἀμερικήν, ἔνθα μετὰ μακρὰν διαμονὴν, ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐγένετο Δράμας. Ἀπέθανε τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1941.

Σημ. 6'.) Ὁ Μηθύμνης Στέφανος ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τῇ 22ᾳ Ἰουλίου 1915 ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ.

1604) ΜΥΡΕΩΝ ΦΙΛΟΘΕΟΥ — ΛΟΥΚΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ.) Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος Κοινότητος Κοντοσκαλίου. «...... τὸν ἄξιον ὡς Ἐπίσκοπον Προϊστάμενον ἐν τῇ διαληφθείσῃ Κοινότητι..» 22 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 309).

ΕΤΟΣ 1917.

1605) ΑΝΕΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ — ΜΗΛΑΝΑΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Μυρίνης). «.... Ἀνθίμου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......». 21 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 310).

1606) ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΥ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ — ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ — (Ἀρχιμ.) «Φιλοθέου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος.» 28 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 311).

Σημ. : Ὁ Μητρ. Φιλόθεος ἀπεβίωσε τὴν 15ην Φεβρουαρίου 1916 («Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1916, σελ. 184).

1607) ΚΟΛΩΝΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΥ — ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ — (ἀπὸ Σωζοαγαθουπόλεως). «Σωφρονίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......». 11 Ἰουλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 312).

Σημ. : Ὁ Κολωνίας Δωρόθεος ἀπεβίωσεν ἐν Σταμποὺλ τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 1924, ὡς πρώην Κολωνίας. («Ὀρθοδοξία», 1926, σελ. 136). Ὁ Κολωνίας Σωφρόνιος ἀπέθανεν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ τὴν 10ην Φεβρ. 1917. («Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1917, σελ. 31).

1608) ΑΜΦΙΠΟΛΕΩΣ ΙΩΑΚΕΙΜ ΚΑΒΥΡΗΣ — (Ἀρχιμ.) Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος Κοινότητος ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ. «...... ἐπὶ τὸ χειροτονηθῆναι τὸν ἄξιον ὡς Ἐπίσκοπον Προϊστά-

μενον ἐν τῇ διαληφθείσῃ ἱερᾷ Ἐκκλησίᾳ......».
28 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 313).

1609) ΣΥΝΑΔΩΝ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ — ΚΙΣΣΗΣ — (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκ. Μ. Δέρκων Καλλινίκου. «...... ἐπὶ τὸ χειροτονηθῆναι τὸν ἄξιον ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον αὐτοῦ......».
2 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 314).

ΕΤΟΣ 1918

1610) ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Πρωτοσύγκελλος Μ. Καισαρείας). «Βοηθὸς Ἐπίσκοπος Μ. Καισαρείας Νικολάου».
22 Φεβρουαρίου (Κ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 315).

1611) ΛΕΡΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΥΜΝΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ — ΚΑΒΑΚΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Ὀλύμπου). «Γερμανοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».
6 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 316).
Σημ. : Ὁ Λέρου καὶ Καλύμνου Ἀπόστολος κατὰ τὸ ἔτος 1946 ὑπέβαλε παραίτησιν. Ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου 1947 εἰς Ἀθήνας.
(«Ὀρθοδοξία» 1947, σελ. 310).

1612) ΣΕΡΡΩΝ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ — ΚΝΗΤΗΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Σταυρουπόλεως). «Ἀποστόλου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».
9 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 317).
Σημ. : Ὁ Σερρῶν Ἀπόστολος Χριστοδούλου ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1917. («Ἐκκλ. Ἀλήθ.», 1917, σελ. 25).

1613) ΚΡΗΝΗΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ — ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ — (Μ. Πρωτοσύγκ.) «Θεοκλήτου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».
9 Ὀκτωβρίου. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 318).
Σημ. : Ὁ Κρήνης Θεόκλητος ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τὴν 10ην Μαρτίου 1918. («Ἐκκλ. Ἀλήθεια» 1918, σελ. 31).

ΕΤΟΣ 1921.

1614) ΜΕΛΕΤΙΟΥ Δ'. — ΜΕΤΑΞΑΚΗΣ — ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ (ἀπὸ Ἀθηνῶν). «...... Τοῦ γοῦν Ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἐν στερήσει τοῦ οἰκείου προστάτου γενομένου, ἅτε δὴ τοῦ τέως ἰθύ-

νοντος Παναγιωτάτου Πατριάρχου κυρίου Γερμανοῦ παραίτησιν ἀπὸ τοῦ Θρόνου τῇ ιβ΄. τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους ͵αϡιη΄ ὑποβαλόντος τῇ Ἐκκλησίᾳ, οἱ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερεῖς καὶ ἐν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ πρόβουλοι τοῦ Γένους ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνειλεγμένοι, πρώτιστα μὲν ἔγνωσαν Τοποτηρητὴν ἑλέσθαι τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου τὸν Πανιερώτατον καὶ Θεοπρόβλητον Μητροπολίτην Προύσης κ. Δωρόθεον, εἶτα δὲ καὶ τὰ λοιπὰ πάντα συνετέλεσαν, ὅσα πρὸς ἔγκαιρον καὶ νόμιμον Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐκλογὴν καθωρισμένα εἰσὶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τε θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν εἰδικῶν ἐν ἰσχύϊ κανονισμῶν. Τῆς ἐκλογῆς δὲ διὰ τὰς περιστάσεις οὐ δυνατῆς καταστάσης ἐντὸς τοῦ τεταγμένου καιροῦ, τοῦ δὲ Σεβασμιωτάτου Τοποτηρητοῦ ὕστερον, βουλαῖς τοῦ Κυρίου ἀνεξιχνιάστως, τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους Μονάς, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, ψήφῳ κοινῇ τῶν Δύο Σωμάτων ὡρίσθη Τοποτηρητὴς τοῦ Θρόνου ὁ Πανιερώτατος καὶ Θεοπρόβλητος Μητροπολίτης Καισαρείας κ. Νικόλαος, τέως κατὰ τὴν ἀπουσίαν ἐκείνου τὰ τῆς Τοποτηρητείας καθήκοντα ὡς Ἀναπληρωτὴς ἐκτελῶν......», «...... ἀνεδείξαμεν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας διὰ πλειοψηφίας τὸν Θεόθεν ὑποδειχθέντα καὶ προβληθέντα Πανιερώτατον καὶ Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν Μελέτιον, ὃν καὶ Παναγιώτατον ἡμῶν Δεσπότην καὶ Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀναγνωρίζομεν καὶ ἀνακηρύττομεν ἐν ὥραις αἰσίαις καὶ ἐλπίσι χρησταῖς......».

25 Νοεμβρίου 1921 (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 319-321).
Γράμμα παραιτήσεως : («Ἐκκλ. Ἀλήθ.» 1918, σελ. 150).

ΕΤΟΣ 1922.

1615) ΠΡΟΙΚΟΝΝΗΣΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ — ΜΙΣΑΗΛΙΔΗΣ — (Πρώην Μ. Πρωτοσύγκελλος). «Νικοδήμου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

10 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 323).

1616) ΠΡΟΥΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΑΡΑΜΠΟΓΛΟΥΣ — (ἀπὸ Κυζίκου). «Δωροθέου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος»......».

10 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 324).

1617) ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ — ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ — (ἀπὸ Τραπεζοῦντος). «Μελισσηνοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».

10 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ΄., σελ. 325).

1618) ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ — ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Δαρδανελλίων). «Νεοφύτου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».
10 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 326).

1619) ΚΥΖΙΚΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ — ΔΕΛΗΚΑΝΗΣ — (ἀπὸ Βερροίας). «Κωνσταντίνου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Προύσης......».
10 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 327).

1620) ΕΦΕΣΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ — ΧΑΤΖΗ - ΣΤΑΥΡΟΥ—(ἀπὸ Φιλαδελφείας). «Ἰωακεὶμ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».
19 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 328).

1621) ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ — ΠΛΕΙΑΝΘΙΔΗΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Ξανθουπόλεως). «Τοῦ τμήματος Μοσχονησίων τῆς Ἐπαρχίας Σμύρνης μετὰ τῶν κατ' αὐτὸ χωρίων ἀνακηρυχθέντος κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ διὰ τοὺς ἐν τοῖς πρακτικοῖς αὐτῆς ἐκτιθεμένους λόγους, εἰς νέαν Μητρόπολιν, ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν Μητρόπολις Μοσχονησίων, ἀνεξάρτητον μὲν τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου ἐξαρτωμένην δὲ ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας......».
19 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 329).

1622) ΠΕΡΓΑΜΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ — ΔΗΛΑΝΑΣ — (ἀπὸ Ἀνέων) «Τοῦ τμήματος Περγάμου τῆς Ἐπαρχίας Ἐφέσου μετὰ τῶν κατ' αὐτὸ χωρίων ἀνακηρυχθέντος κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ διὰ τοὺς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς αὐτῆς ἐκτιθεμένους λόγους, εἰς νέαν Μητρόπολιν, ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν Περγάμου, ἀνεξάρτητον μὲν τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου ἐξαρτωμένην δὲ Ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας καὶ ἔχουσαν τὰ συνοδικῶς διαχαραχθέντα ὅρια........».
19 Φεβρουαρίου. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 330).

Σημ. : Ἡ Πέργαμος ἀπὸ τοῦ 1387 ὑπεβιβάσθη εἰς Ἐπισκοπὴν καὶ ὑπήχθη Ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητρ. Ἐφέσου. Ἀπετέλει μετὰ τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῆς περιφερείας Ἀδραμυτίου τὸ δεύτερον τμῆμα τῆς Ἐπαρχίας, ἐπιβλεπόμενον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὑπὸ Τιτουλαρίου Ἐπισκόπου (βοηθοῦ τοῦ Μητροπ. Ἐφέσου), ὅστις ἥδρευεν ἐν Κυδωνίαις, μέχρι τῆς ἀνακηρύξεως τῶν Κυδωνιῶν εἰς

ἀνεξάρτητον Μητρόπολιν, ἤτοι μέχρι τοῦ 1908. Τελευταῖος Μητροπολίτης Ἐφέσου, πρὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Περγάμου εἰς ἰδίαν Μητρόπολιν, ὑπῆρξεν ἀπὸ τοῦ 1897 ὁ Ἰωακεὶμ Εὐθυβούλης (+ 1921). (Βλ. Πέργαμος ὑπὸ Γ. Χονδρονίκη — Ἀ. Θηβαιοπούλου, Μυτιλήνη 1929, σελ. 117—119.

1623) ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ — ΑΥΘΕΝΤΟΥΛΙΔΗΣ — (Μ. Ἐκκλησιάρχης). «Εἰρηναίου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μ. Ἐλασσῶνος........».

19 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ΄., σελ. 331).

1624) ΑΝΕΩΝ ΘΩΜΑ — ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ — (Τριτεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων). «Ἀλεξάνδρου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Περγάμου......».

19 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 332).

1625) ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΕΥΓΕΝΙΟΥ — ΘΕΟΛΟΓΟΥ — ΒΑΚΑΛΗΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Ἀμισοῦ). «Χρυσοστόμου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Ἐφέσου........».

19 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 333).

1626) ΒΡΙΟΥΛΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ — ΜΗΝΑ — (Ἀρχιμ. — Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου). «...... Τοῦ τμήματος Βρυούλων τῆς Ἐπαρχίας Ἐφέσου μετὰ τῶν κατ' αὐτὸ χωρίων ἀνακηρυχθέντος κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ διὰ τοὺς ἐν τοῖς πρακτικοῖς αὐτῆς ἐκτιθεμένους λόγους, εἰς νέαν Μητρόπολιν ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν Βριούλων, ἀνεξάρτητον μὲν τῆς Μητροπόλεως Ἐφέσου, ἐξαρτωμένην δὲ ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας...».

22 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 334).

1627) ΚΡΗΤΗΣ ΤΙΤΟΥ — ΖΩΓΡΑΦΙΔΗΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Πέτρας) «...... Εὐμενίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».

22 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 335).

Σημ.: Ὁ Κρήτης Τίτος ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τὴν 25ην Ἀπριλίου 1933. («Ὀρθοδοξία» 1933, σελ. 95).

1628) ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Κορυτσᾶς). «...... Ἱεροθέου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».

22 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 336).

1629) ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ — ΚΑΒΟΥΡΙΔΗΣ — (ἀπὸ Πελαγωνείας). «..... Παρθενίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος...».
22 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 337).

1630) ΚΟΡΥΤΣΑΣ ΙΩΑΚΕΙΜ — ΣΤΡΟΥΜΠΗΣ — (ἀπὸ Ἀρδαμερίου). «.... Γερμανοῦ μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Σισανίου......».
24 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 338).

1631) ΒΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ — ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Δωδώνης). «Σπυρίδωνος μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Ἰωαννίνων......».
24 Φεβρ. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 339).
Σημ. : Ὁ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης Πανάρετος ἀπεβίωσε τῇ 10ῃ Μαρτίου 1926. («Ὀρθοδοξία» 1926, σελ. 136).

1632) ΙΜΒΡΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ — ΚΑΒΥΡΗΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Ἀμφιπόλεως). «...... Παναρέτου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».
24 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 340).

1633) ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΧΙΑ ΕΥΡΩΠΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΩΑΣ — ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΣΤΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Σελευκείας). «κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ διὰ τοὺς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς αὐτῆς ἐκτιθεμένους λόγους, σχηματισθείσης Ἱ. Μητροπόλεως ἐκ τῶν ἐν τῇ Δυτικῇ καὶ Κεντρῴᾳ Εὐρώπῃ Ὀρθοδόξων Παροικιῶν, ἐξαρτωμένης ἐκκλησιαστικῶς ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τὴν ἐπωνυμίαν δέ, τιμητικῶς πρὸς τὴν πάλαι διαλάμψασαν Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν Θυατείρων, φέρουσαν «Ἱερὰ Μητρόπολις Θυατείρων καὶ Ἐξαρχία Εὐρώπης Δυτικῆς καὶ Κεντρῴας......».
24 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 342).
Σημ. : Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τὴν 23ην Ἰανουαρίου 1951 ἐν Λονδίνῳ. («Ἐκκλησία» 1951, σελ. 44, «Ὀρθοδοξία» 1951, σελ. 39).

1634) ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ — ΔΗΜΟΓΛΟΥ — (ἀπὸ Ροδοστόλου). «Ἰδίας, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου καὶ διὰ τοὺς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς αὐτῆς ἐκτιθεμένους λόγους, σχηματισθείσης Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐκ τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ὀρθοδόξων Παροικιῶν, ἐξαρτωμένης ἐκκλησαστικῶς

ἀπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, τὴν ἐπωνυμίαν δὲ φέρουσαν «Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου».

26 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 343).

1635) ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΜΙΓΓΡΕΛΗΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Λεύκης). «Γερμανοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος......».

13 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 344).

1636) ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ — ΡΟΥΣΗΣ — (ἀπὸ Βοδενῶν). «Καλλινίκου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Κυζίκου......».

13 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 345).

1637) ΞΑΝΘΗΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ — ΨΩΜΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Νεοκαισαρείας καὶ Κοτυώρων). «Ἀνθίμου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

13 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 346).

1638) ΕΔΕΣΣΗΣ (ΒΟΔΕΝΩΝ) ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ — ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ 40 Ἐκκλησιῶν)' «Κωνσταντίου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητρ. Βερροίας».

20 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 347).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Βοδενῶν φέρει τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς τίτλον : «Μητρόπολις Ἐδέσσης». (Ἀπόφασις Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου).

20 Ὀκτωβρίου 1922. (Κῶδ. Πρακτικῶν 1922, σελ. 586).

1639) ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Δράμας). «Πολυκάρπου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ξάνθης....».

25 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 348).

1640) ΔΡΑΜΑΣ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ — ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Χαλδίας). «Ἀγαθαγγέλου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Νεοκαισαρείας.......».

25 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 349).

Σημ. : Ὁ Δράμας Λαυρέντιος ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τῇ 24η Ἰουνίου 1928 («Ὀρθοδοξία» 1928, σελ. 194).

1641) ΧΑΛΔΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ — ΚΟΜΒΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Μηθύμνης). — «Λαυρεντίου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Δράμας...».

25 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 350).

Σημ. : Ὁ Χαλδίας Βασίλειος κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1930 μετετέθη εἰς τὴν Μητρ. Δράμας.

1642) ΜΗΘΥΜΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ — ΜΗΝΑ — (ἀπὸ Βριούλων). «Βασιλείου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Χαλδίας».

25 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 351).

Σημ. : Ὁ Μ. Διονύσιος ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τῇ 12ῃ Σεπτεμβρίου 1951. («Ὀρθοδοξία» 1951, σελ. 522).

1643) ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ — (ἀπὸ Ἀμασείας). «Σπυρίδωνος τεθέντος ἀποφάσει συνοδικῇ εἰς προσωρινὴν διαθεσιμότητα......».

27 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 352).

1644) ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ — ΒΛΑΧΟΣ — (ἀπὸ πρώην Ἰωαννίνων). «Γερμανοῦ μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Ἰωαννίνων».

27 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 353).

1645) ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ — ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ — (ἀπὸ Μαρωνείας). «Τῆς ἁγιωτάτης Μ. Τραπεζοῦντος ἀπροστατεύτου διαμεινάσης, μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Μαρωνείας μετάθεσιν τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κ. Χρυσάνθου......».

Ἀποκατάστασις.

27 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 354).

1646) ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΡΒΑΣΙΟΥ — ΣΑΡΑΣΙΤΗΣ — (ἀπὸ Ἀγκύρας). «Τοῦ ἐν τῇ Δυτικῇ Θράκῃ τμήματος τῆς Ἐπαρχίας Αἴνου διὰ τοὺς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀναφερομένους λόγους ἀποχωρισθέντος τῆς Ἐπαρχίας ταύτης καὶ ἰδίαν ἀποτελέσαντος Μητρόπολιν μετὰ ἕδρας τῆς πόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως», τούτου δὲ ἕνεκα ἀναγκαίου ἀποβάντος ὅπως ἡ πνευματικὴ διοίκησις τῆς νέας ταύτης Μητροπόλεως ἀνατεθῇ εἰς κατάλληλον πρόσωπον......».

17 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 355).

1647) ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΣ — ΣΑΡΙΔΗΣ — (ἀπὸ Βιζύης). «Χρυσάνθου ἀποκατασταθέντος καὶ αὖθις δι' ἀποφάσεως συνοδικῆς εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Τραπεζοῦντος......».

17 Νοεμβρίου. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ'., σελ. 356).

Σημ. : Ὁ Μαρωνείας Ἄνθιμος ἐξεμέρτησε τὸ ζῆν ἐν Ἀθήναις κατ' Αὔγουστον τοῦ 1938 καὶ ἐτάφη ἐν Κομοτινῇ. («Ἐκκλησίας» 1938, σελ. 249).

1648) ΜΕΛΕΝΙΚΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ — ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ — (Μ. Ἀρχιδιάκονος). «Τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Μελενίκου ἀπροστατεύτου διαμεινάσης, ἅτε, δὴ τοῦ εἰς αὐτὴν ἐκλεγέντος Ἱερωτ. Μ. Πελαγονίας Χρυσοστόμου μὴ ἀποδεξαμένου τὴν ἐκλογήν......».

17 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΑ'., σελ. 357).

ΕΤΟΣ 1923.

1649) ΠΡΑΓΑΣ ΚΑΙ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ ΣΑΒΒΑΤΙΟΥ—ΒΡΑΔΙΤΣ. (Ἀρχιμ.) ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ. «Ὁ Ἁγιώτατος Ἀποστολικὸς καὶ Πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὸς Θρόνος Κ. ἀπὸ παλαιοτάτων χρόνων συνέδεσε δεσμοῖς ἱεροῖς πρὸς ἑαυτὸν τὴν Μοραβίαν καὶ τὴν Πανονίαν καὶ τὰς περὶ αὐτὰς χώρας. Ἐξ αὐτοῦ γὰρ ἐξελθόντες,ἐκόμισαν εἰς τὰ αὐτόθι μέρη τὸ τοῦ Εὐαγγελίου φῶς οἱ πρῶτοι Ἀπόστολοι αὐτῶν, ἱεροὶ ἄνδρες Κύριλλος καὶ Μεθόδιος. Ἐπειδὴ τοίνυν ἄρτι εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἐκ τῶν χωρῶν τούτων, εἰς Κράτος ἴδιον ἄρτι ὑπὸ τὸ ὄνομα Δημοκρατία τῆς Τσεχοσλοβακίας συγκροτηθεισῶν, ἐγένετο αἴτησις πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν πρὸς τὸ ἀναλαβεῖν καὶ πάλιν αὐτὴν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν προστασίαν καὶ χειραγωγίαν τῆς οὕτως ἀναγεννωμένης καὶ ἀνασχηματιζομένης Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας αὐτῶν, χειροτονῆσαι δὲ καὶ τὸν ἄξιον εἰς ἀνάληψιν τῆς ἀρχιερατικῆς ποιμαντορίας, ἡμεῖς οἱ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον συγκροτοῦντες ἀρχιερεῖς, μετὰ τὴν διὰ κανονικῆς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως ἵδρυσιν ἰδίας διὰ τὰ αὐτόθι μέρη Ἀρχιεπισκοπῆς, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΠΡΑΓΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑΣ» καὶ τὴν πρότασιν καὶ προβολὴν τριῶν ὑποψηφίων τῶν μᾶλλον καταλλήλων εἰς ἀνάληψιν τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς ποιμαντορίας τῆς περιοχῆς ταύτης, ἤτοι τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Σαββατίου Βράδιτς, προταθέντος τῇ

Ἐκκλησίᾳ ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος Πράγας, καὶ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν Παγκρατίου Βατοπεδινοῦ καὶ Μελετίου Λουκάκη, κατελθόντες ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου ἡμῶν Αὐθέντου καὶ Δεσπότου, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Μελετίου καὶ ψήφους κανονικὰς προβαλόμενοι τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου Πνεύματος εἰς ἐκλογὴν τοῦ ἀξίου ἐκ τῶν τεθέντων τριῶν ὑποψηφίων προσώπου προεκρίναμεν τὸν Ὁσιώτατον Ἀρχιμανδρίτην Σαββάτιον Βράδιτς. Ἐφ' ᾧ καὶ εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν καὶ μόνιμον παράστασιν κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ Κώδικι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡωγ΄. κατὰ μῆνα Μάρτιον (γ΄.) Ἐπινεμήσεως ΣΤ΄.

+ Ὁ Καισαρείας ΝΙΚΟΛΑΟΣ
+ Ὁ Νικαίας ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ.
+ Ὁ Ρόδου ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ.
+ Ὁ Βάρνης ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
+ Ὁ Κυζίκου ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.
+ Ὁ Χαλκηδόνος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
+ Ὁ Κορυτσᾶς ΙΩΑΚΕΙΜ
+ Ὁ Δυρραχίου ΙΑΚΩΒΟΣ
ἔχων καὶ τὴν ψῆφον τοῦ ἁγίου Μετρῶν.
+ Ὁ Βελεγράδων ΙΩΑΚΕΙΜ.

3 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 358—359).

1650) ΣΕΡΒΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΖΑΝΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ — ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ — (ἀπὸ Μετρῶν καὶ Ἀθύρων). «Φωτίου παραίτησιν οἰκειοθελῆ ὑποβαλόντος......».

27 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 360).

1651) ΣΙΚΑΓΟΥ ΦΙΛΑΡΕΤΟΥ — ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ.) «Αἰτήσεως γενομένης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν παρὰ τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπ. Ἀμερικῆς περὶ πληρώσεως τῆς Ἐπισκοπῆς Σικάγου τῆς εἰρημένης Ἀρχιεπισκοπῆς δι' ἐκλογῆς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ προβλεπομένην ὑπὸ τοῦ Τόμου καὶ τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς περίπτωσιν τῆς ἀναδείξεως τῶν πρώτων Ἐπισκόπων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης....».

1 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 361).

1652) ΒΟΣΤΩΝΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ — ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ — (Ἀρχιμ.) «Αἰτήσεως γενομένης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν παρὰ τῆς ἁγ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀμερικῆς......». (ὅμοιον τοῦ ὑπομνήματος τοῦ Σικάγου Φιλαρέτου).

1 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 362).

1653) ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ — ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Μ. Κρήνης). «Τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύσαντος κ. Σωφρονίου, εἰς διαθεσιμότητα τεθέντος».

22 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 363).

1654) ΚΑΡΕΛΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΑΑΒ —(Πρωθιερέως). «... Ἔνθεν τοι καὶ νῦν, αἰτήσεως γενομένης πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον παρὰ τῆς ἐν Φιλλανδίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ χειροτονηθῆναι τὸν ἄξιον ὡς βοηθὸν Ἐπίσκοπον τοῦ Ἱερωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Φιλλανδίας διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐν Φιλλανδίᾳ Ὀρθοδόξου πληρώματος......».

7 Ἰουλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΑ΄., σελ. 364).

1655) ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ζ΄. — ΖΕΡΒΟΥΔΑΚΗΣ —ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ (ἀπὸ Χαλκηδόνος). ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΕΚΛΟΓΗΣ. «..... Τοῦ γοῦν Ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐν στερήσει τοῦ οἰκείου προστάτου γενομένου, ἅτε δὴ τοῦ ἰθύνοντος τὰ κατ' αὐτὸν Παναγιωτάτου Πατριάρχου Μελετίου οἰκειοθελῆ παραίτησιν ἀποστείλαντος τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἡμεῖς οἱ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερεῖς, οἱ τὰ τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας κατὰ κανονικὴν τάξιν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ Πατριάρχου διεξάγοντες, προέβημεν συντελέσαι ὅσα πρὸς ἔγκαιρον καὶ νόμιμον Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐκλογὴν καθωρισμένα εἰσὶν ὑπὸ τῶν Θείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων. Οὕτω δὴ ἀποσφραγίσαντες ἐν τοῖς Πατριαρχείοις σήμερον, ἕκτην Δεκεμβρίου μηνός, ἡμέραν Πέμπτην, τὰ ἀπὸ μέρους τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ Ἀρχιεπισκόπων τοῦ Θρόνου ἀποσταλέντα ψηφοδέλτια, ἀνεκηρύξαμεν τὸν Πανιερώτατον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κύριον Γρηγόριον πρῶτον ὑποψήφιον ὡς συγκεντρώσαντα πλέον τοῦ ἑνὸς τρίτου τῶν ψήφων τῆς συνόλου τῆς Ἱεραρχίας τοῦ Θρόνου, προβάντες δ' ἀκολούθως διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας ἐπὶ τῶν λοιπῶν προτεινομένων ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας Ἀρχιερέων πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ τακτικοῦ τῶν τριῶν ὑποψηφίων δελτίου ἀνεδείξαμεν συνυποψηφίους τοὺς Πανιερωτάτους Μητροπολίτας Νικαίας κύριον Βασίλειον καὶ Προύσης κύριον Κωνσταντῖνον, ... ἀνεδείξαμεν διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας κατ' ἀπόλυτον πλειοψηφίαν τὸν θεόθεν ὑποδειχθέντα καὶ προβληθέντα Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Χαλκηδόνος κύριον Γρηγόριον........».

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ἐννεακοσιοστῷ εἰκοστῷ τρίτῳ κατὰ μῆνα Δεκέμβριον στ', Ἐπινεμήσεως Ζ'.

+ Ὁ Καισαρείας ΝΙΚΟΛΑΟΣ
+ Ὁ Κυζίκου ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
+ Ὁ Νικαίας ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
+ Ὁ Χαλκηδόνος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
+ Ὁ Δέρκων ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
+ Ὁ Προύσης ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
+ Ὁ Νεοκαισαρείας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
+ Ὁ Αἴνου ΙΩΑΚΕΙΜ
+ Ὁ Σηλυβρίας ΕΥΓΕΝΙΟΣ
+ Ὁ Ροδοπόλεως ΚΥΡΙΛΛΟΣ
+ Ὁ Ἀνέων ΘΩΜΑΣ

6 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 5—7)

1656) ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ— ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Αἴνου) «Τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Χαλκηδόνος ἀπροστατεύτου διαμεινάσης, ἅτε δὴ τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κυρίου Γρηγορίου ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀναχθέντος..............».
Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκγ'., κατὰ μῆνα Δεκέμβριον (κ) Ἐπινεμήσεως Ζ'. (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 8).
Σημ. : Ὁ Χαλκηδόνος Ἰωακεὶμ ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τῇ 5ῃ Φεβρουαρίου 1927. («Ὀρθοδοξία» 1926—1927, σελ. 483).

ΕΤΟΣ 1924.

1657) ΚΥΚΛΑΔΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Σισανίου). «Ἐπὶ τῇ συστάσει τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυκλάδων, σκέψεως καὶ ἀποφάσεως γενομένης συνοδικῶς πρὸς ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου εἰς ἀνάληψιν τῆς ποιμαντορικῆς διοικήσεως τῆς Μητροπόλεως ταύτης προσώπου...... προεκρίναμεν τὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην Σισανίου κ. Γερμανόν.......».
Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ'., κατὰ μῆνα Φεβρουάριον (ε'.), Ἐπινεμήσεως ζ'.»
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 9).

1658) ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ — ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Ἐδέσσης) «.......... Γερμανοῦ μετατεθέντος εἰς τὴν

ἀρτισύστατον Μ. Κυκλάδων..........».
Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ΄., κατὰ μῆνα Φεβρουάριον (ε΄.),
Ἐπινεμήσεως ζ΄.
Σημ. : Ὁ Σισανίου Ἀγαθάγγελος ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τὴν 14ην Ἀπριλίου 1929. («Ὀρθοδοξία» 1929, σελ. 186).
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 10).

1659) ΕΔΕΣΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΡΟΥΣΗΣ — (ἀπὸ Βερροίας καὶ Ναούσης). Ἀποκατάστασις διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ὑπομνηματιστικῆς Πράξεως,»........ μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Σισανίου μετάθεσιν τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κ. Ἀγαθαγγέλου.......».
Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ΄, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον (ε΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 11).

1660) ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΟΥΣΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ — ΤΡΥΦΩΝΟΣ — (ἀπὸ Ρόδου) «...... Κωνσταντίου ἀποκατασταθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Ἐδέσσης......».
Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ΄. κατὰ μῆνα Φεβρουάριον (ε΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 12).

1661) ΡΟΔΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ — ΧΑΤΖΗ — ΣΤΑΥΡΟΥ — (ἀπὸ Ἐφέσου). «...... Ἀποστόλου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Βερροίας καὶ Ναούσης......».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ΄ κατὰ μῆνα Φεβρουάριον (ε΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.»
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 13).

1662) ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ — ΚΝΗΤΗΣ — (ἀπὸ Σερρῶν). «Τῆς ἀρτισυστάτου Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Αὐστραλίας καὶ Ἐξαρχίας πάσης Ὠκεανίας τὸν οἰκεῖον ἐπιζητούσης ποιμένα εἰς ἁγιασμόν, προστασίαν καὶ πρόοδον τῶν ἐμπιστευθησομένων τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτοῦ μερίμνῃ Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων καὶ τῶν ἐν αὐταῖς εὐσεβῶν Χριστιανῶν...... προεκρίναμεν τὸν Πανιερώτατον Μητροπολίτην Σερρῶν κ. Χριστοφόρον».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ΄. κατὰ μῆνα Φεβρουάριον (θ΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.»
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 14).

1663) ΣΕΡΡΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΜΙΓΓΡΕΛΗΣ — (ἀπὸ Ἐλευθερουπόλεως). «...... Χριστοφόρου μετατεθέντος εἰς τὴν ἁγιώτατον Μ. Αὐστραλίας......».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ΄. κατὰ μῆνα Φεβρουάριον (θ΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.»
(Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 15).

1664) ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ — ΔΑΓΓΟΥΛΑΣ — (ἀπὸ Γρεβενῶν). «........... Κωνσταντίνου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Σερρῶν...........».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ΄., κατὰ μῆνα Μάρτιον (ιγ΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.»
Σημ. : Ὁ Ἐλευθερουπόλεως Αἰμιλιανὸς ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ κατὰ Νοέμβριον τοῦ ἔτους 1927 ἐν Ἀθήναις («Ὀρθοδοξία» 1927, σελ. 375).
(Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 16).

1665) ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ — ('Αρχιμ.) — 'Αρχιγραμματεὺς τῆς Συνόδου Οἰκουμ. Πατριαρχείου). «Τῆς παλαιφάτου Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ Ἁγιωτ. Μητροπόλεως Σάρδεων, ἀποφάσει Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ, ἀποκαταστάσης καὶ αὖθις εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Μητροπόλεων τοῦ Ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου......».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ΄. κατὰ μῆνα Μάρτιον (ιγ΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.»
(Κῶδ. Π .'Αρχ. ΠΙΒ΄., σελ .17).

Σημ. 'Αρχειοφ. : α) Τῷ Μ. Σάρδεων Γερμανῷ ἀνετέθη διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Πράξεως (18 Μαρτίου 1924) κατ' ἐπίδοσιν ἡ τακτικὴ ἀρχιερατικὴ προστασία καὶ διακυβέρνησις «τῆς ἐν χηρείᾳ διατελούσης Ἐπαρχίας Πισιδίας.......... ὁρίσαντες ὅπως οὗτος, τιτλοφορεῖται «Ἱερώτατος Μητροπολίτης Σάρδεων καὶ Πισιδίας, ὑπέρτιμος καὶ Ἔξαρχος Λυκίας.
(Κῶδ. Π. 'Αρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 19).
β) Διὰ Συνοδικῆς Πράξεως (9 Νοεμβρίου 1943) ἤρθη ἀπὸ τῆς Μ. Σάρδεων καὶ Πισιδίας τῆς κατ' ἐπίδοσιν Ἀρχιερατικῆς προστασίας

καὶ διακυβερνήσεως τῆς Μητροπόλεως Πισιδίας ἐφεξῆς τιτλοφορεῖται ὁ εἰρημένος «Μητροπολίτης Σάρδεων, ὑπέρτιμος καὶ Ἔξαρχος πάσης Λυδίας».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 151).
γ) Ὁ Μ. Σάρδεων ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τὴν 31ῃ Μαρτίου 1945. («Ὀρθοδοξία» 1945, σελ. 94).

1666) ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (ἀπὸ Ἐπίσκοπος Νεαπόλεως)
«...... Αἰμιλιανοῦ μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγ. Μ. Ἐλευθερουπόλεως............».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ'. κατὰ μῆνα Μάρτιον (ιγ')
Ἐπινεμήσεως ζ'.»
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 18).

Σημ.: Ὁ Γρεβενῶν Νικόλαος ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τῇ 15ῃ Δεκεμβρίου 1933. («Ὀρθοδοξία» 1933, σελ. 367—368).

1667) ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ — ΜΑΓΝΗΣ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Νεοκαισαρείας). «Τῆς ἀρτισυστάτου Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων τὸν οἰκεῖον ἐπιζητούσης ποιμένα πρὸς πνευματικὴν διακυβέρνησιν τῶν ἐν αὐτῇ εὐσεβῶν Χριστιανῶν...........».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ'. κατὰ μῆνα Μάρτιον (κ').
Ἐπινεμήσεως ζ'.». (Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 19).

1668) ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΕΥΓΕΝΙΟΥ — ΘΕΟΛΟΓΟΥ — ΒΑΚΑΛΗΣ — (ἀπὸ Φιλαδελφείας). «...... Γρηγορίου τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους Μονὰς μεταστάντος......»
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ'., κατὰ μῆνα Μάρτιον (κ'.)
Ἐπινεμήσεως ζ'.».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 21).

1669) ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΦΩΤΙΟΥ — ΜΑΝΙΑΤΗΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Εἰρηνουπόλεως). «...... Εὐγενίου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μ. Κυδωνιῶν.............».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳϡκδ'., κατὰ μῆνα Μάρτιον (κ'.)
Ἐπινεμήσεως ζ'.».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 22).

1670) ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ — ΣΤΑΥΡΙΝΟΣ — (ἀπὸ πρώην Καισαρείας. «...... Τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Νεοκαισαρείας ἀπροστατεύτου διαμεινάσης μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς ἀρτισυστάτου Ἁγιωτάτης Μ. Πριγκηποννήσων μετάθεσιν τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κ. Ἀγαθαγγέλου, ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου, διασκεψάμενοι περὶ τῆς πληρώσεως τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, ἔγνωμεν ἀποκαταστῆσαι ἐν αὐτῇ καὶ αὖθις ὡς ποιμένα αὐτῆς τὸν Ἱερώτατον Μ. πρώην Καισαρείας...........»' Ἀποκατάστασις διὰ Πατριαρχ. καὶ Συνοδικῆς Ὑπομν. Πράξεως.

«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ'.. κατὰ μῆνα Μάρτιον (κϐ'.)
Ἐπινεμήσεως ζ'.».

(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 23).

1671) ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΚΑΡΑΒΑΓΓΕΛΗΣ — (ἀπὸ Ἰωαννίνων). «Τῆς ἀρτισυστάτου Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Οὐγγαρίας καὶ Ἐξαρχίας Κεντρώας Εὐρώπης τὸν οἰκεῖον ἐπιζητούσης ποιμένα εἰς ἁγιασμόν, προστασίαν καὶ πρόοδον τῶν ἐμπιστευομένων τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτοῦ μερίμνῃ Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ'. κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (ιε'.)
Ἐπινεμήσεως ζ'.».

(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 24).

Σημ. : Ὁ Γερμανὸς ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν τὴν 10ην Φεβρουαρίου 1935 ἐν Βιέννῃ. («Ὀρθοδοξία» 1935, σελ. 107).

1672) ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ — ΒΛΑΧΟΣ — (ἀπὸ Ἀμασείας). Ἀποκατάστασις διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ὑπομνηματιστικῆς πράξεως. «Γερμανοῦ μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγ. Μ. Οὐγγαρίας καὶ Ἐξαρχίας Κεντρώας Εὐρώπης».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ'., κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (ιε'.)
Ἐπινεμήσεως ζ'.».

(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ'., σελ. 25).

1673) ΝΕΑΣ ΠΕΛΑΓΟΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ — ΚΑΒΟΥΡΙΔΗΣ — (ἀπὸ πρώην Μελενίκου). Διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ὑπομνηματιστικῆς Πράξεως.

«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ'., κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (ιε'.)
Ἐπινεμήσεως ζ'.».

Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 26).
Ἀρτισύστατος Μητρόπολις.

1674) ΚΡΗΝΗΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ— ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Μυριοφύτου). Ἀποκατάστασις, «μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως μετάθεσιν τοῦ ἐν ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος......».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ΄, κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (ιε΄.).
Ἐπινεμήσεως ζ΄.».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 27).

1675) ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΥ-ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ —ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ — (ἀπὸ πρ. Μυριοφύτου καὶ Περιστάσεως). Ἀποκατάστασις, «μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγ. Μ. Κρήνης ἀποκατάστασιν τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κ. Καλλινίκου».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ΄. κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (ιε΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 28).

1676) ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΚΑΙ ΝΑΟΥΣΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ — ΧΑΤΖΗ — ΣΤΑΥΡΟΥ — (ἀπὸ Ρόδου). «...... ἅτε δὴ πρὸς διαποίμανσιν αὐτῆς προκριθέντος κ. Ἀποστόλου μὴ ἀποδεξαμένου τὴν ἐκλογήν.......».
«Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αϡκδ΄. κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (λ΄.).
Ἐπινεμήσεως ζ΄.».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 29).

1677) ΡΟΔΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ — ΤΡΥΦΩΝΟΣ — (ἀπὸ πρώην Ρόδου). Ἀποκατάστασις διὰ Πατρ. καὶ Συνοδικῆς Πράξεως.
«Χρυσοστόμου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Βερροίας καὶ Ναούσης».
«Ἐν ἔτει σ. αϡκδ΄. κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον (λ΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.».
(Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΠΙΒ΄., σελ. 30).

1678) ΕΦΕΣΟΥ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ — ΦΩΤΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Δέρκων).
«... Χρυσοστόμου (!) μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγ. Μ. Ρόδου......».
«Ἐν ἔτει σ. αϡκδ΄. κατὰ μῆνα Μάϊον (η΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.».
(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 31).

1679) ΔΕΡΚΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — ΑΡΑΜΠΟΓΛΟΥΣ — (ἀπὸ Προύσης). «...... Καλλινίκου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ἐφέσου......».
Ἐν ἔτει σ. αωκδ΄. κατὰ μῆνα Μάϊον (η΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.».

(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 32).

1680) ΠΡΟΥΣΗΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ — ΚΟΜΝΗΝΟΣ — ΑΝΔΡΕΟΥ — (ἀπὸ Βάρνης). «.......... Κωνσταντίνου προαχθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγ. Μ. Δέρκων............».
Ἐν ἔτει σ. αωκδ΄., κατὰ μῆνα Μάϊον (κδ΄.)
Ἐπινεμήσεως ζ΄.».

(Κῶδ. Π. Ἀρχ. ΠΙΒ΄., σελ. 33).

Σημ. : Ὁ Προύσης Νικόδημος ἐξεμέτρησε τὸ ζῆν ἐν τῇ πόλει μας ταύτῃ τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 1935. («Ὀρθοδοξία» 1935, σελ. 179).

(Συνεχίζεται)

ΤΕΧΝΗΤΗ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ
ΚΑΙ
ΘΕΟΛΟΓΙΑ (*)

Ὡς πρὸς τὴν πρώτην δὲ περίπτωσιν, τῆς ἀπὸ μέρους τοῦ πατρὸς-δοτῆρος τυχὸν διεκδικήσεως δικαιωμάτων ἐπὶ τοῦ τέκνου, ἵνα δηλ. ἐπιστραφῇ τὸ τέκνον εἰς αὐτόν, καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς τῆς κατὰ νόμον οἰκογενείας τοῦ παιδίου περιουσιακῶν στοιχείων, αὕτη, εἰς τὰς χώρας ἐκείνας ἔνθα ἐφαρμόζεται εὐρύτερον ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις, ἀντιμετωπίζεται ὡς κατ' ἀρχὴν ζήτημα ἀπὸ μέρους τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας ἢ πράξεως, καὶ δὴ κατὰ τὸν ἑξῆς ριζικὸν τρόπον : ὁ δοτήρ, τηρούμενος ἐν ἀγνοίᾳ καὶ ξένος ὡς πρὸς τὸ ζεῦγος, οὗ τὴν συζυγίαν μέλλει νὰ ἐξυπηρετήσῃ, ὑποχρεοῦται ὑπὸ τοῦ γονιμολόγου ἰατροῦ, ὅπως, σὺν τῇ δόσει τοῦ γονιμοποιοῦ αὐτοῦ ὑγροῦ, ὑπογράψῃ καὶ εἰδικὴν δήλωσιν, ὅτι οὐδεμίαν ἐπὶ τοῦ τέκνου τούτου καὶ ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν δικαιωμάτων τούτου ἀξίωσιν θέλει ἐγείρῃ ἐν τῷ μέλλοντι, καὶ ἐὰν ἔτι κατὰ ἕνα οἱονδήποτε τρόπον ἤθελε πληροφορηθῇ περὶ τῆς «πατρότητος» αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τέκνου, τοῦ κατὰ νόμον ἀνήκοντος εἰς ἄλλην συζυγίαν καὶ οἰκογένειαν. Καὶ οὕτω, διὰ τῆς τοιαύτης διαδικασίας, ἀποφεύγονται πάντες οἱ πιθανοὶ κίνδυνοι ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τοὐλάχιστον κατὰ θεωρίαν. Λέγομεν δὲ κατὰ θεωρίαν, διότι βεβαίως δὲν ἐλλείπουσι παραδείγματα, καθ' ἃ οἰκογένειαί τινες ὑποφέρουσιν ἐκ περιπτώσεων ἐκβιασμῶν, καθὼς ἀνάλογοι περιπτώσεις ἐκβιασμῶν παρουσιάζονται καὶ ὑπὸ τῶν εἰς υἱοθεσίαν διδόντων τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐγειρόντων δὲ εἶτα ἀξιώσεις ἐκβιαστικὰς εἰς βάρος τῶν θετῶν γονέων τῶν τέκνων αὐτῶν. Τοιαῦται περιπτώσεις ἐκβιασμοῦ πλειστάκις παρουσιάζονται ἐν τῷ θέματι τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως, ἰδίᾳ ἐν Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ἔνθα ἐξ ἐπαγγέλματος δοτῆρες κατορθοῦσιν, ὅπως λάβωσιν εἰς τὴν διακατοχὴν αὐτῶν τὸ ἀρχεῖον τοῦ γονιμολόγου ἰατροῦ καὶ ἐκ τοῦ ἐν αὐτῷ καταλόγου φωτογραφιῶν ἢ τῶν πρακτικῶν τῶν διαφόρων περιπτώσεων ἢ ἄλλων σημειώσεων πληροφοροῦνται τὴν ἢ τὰς οἰκογενείας, ἃς ἐξυπηρέτησαν καὶ ἀσκοῦσι μετὰ ταῦτα τὴν ἐκβιαστικὴν αὐτῶν δρᾶσιν κατ' αὐτῶν (65).

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 468 τοῦ Δ΄. τεύχους τοῦ προηγουμένου ἔτους (ΛΓ΄, 1958).

(65) Artificial Human Insemination. The Report..., (London 1948) pp. 40)41.

Ὡς πρὸς τὰς νομικὰς συνεπείας τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν σχέσεων συγγενείας ἀνιόντων καὶ κατιόντων, ἃς δημιουργεῖ, παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος τούτου δὲν παρουσιάζεται μόνον ὡς ζήτημα ἐνδιαφέρον στενῶς τοὺς δύο συζύγους ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αἰσθηματικῶν σχέσεων καὶ κοινωνικωτέρων ἐμπλοκῶν, ὡς προλαβόντως εἴδομεν (66), ἀλλὰ καὶ ὡς ζήτημα ἐνδιαφέρον εὐρύτερον κύκλον συγγενῶν προσώπων, ἅτε τοῦ ἐκ τεχνητῆς γονιμοποιήσεως γεννωμένου τέκνου μὴ ὄντος μόνον «υἱοῦ» ἢ «θυγατρὸς» τῶν γονέων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐγγόνου τῶν κατὰ νόμον πάππων αὐτοῦ, καὶ ἀνεψιοῦ τῶν κατὰ νόμον θείων αὐτοῦ κ. οὕ. κ.. Διασαλεύεται ἡ διάρθρωσις τοῦ δεσμοῦ τῆς συγγενείας καὶ εἰσάγονται ζιζάνια ἐν αὐτῇ, ὅταν οἱ μέλλοντες νὰ ἐφαρμόσωσι τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν σύζυγοι δὲν λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐξ αἵματος δεσμοὺς αὐτῶν, οἵτινες προϋπάρχουσι πάντως τῶν δεσμῶν ἐκείνων, οἵτινες θὰ δημιουργηθῶσιν αὔριον διὰ τοῦ ὑφ' ὅλως ξένου πρὸς τὴν συγγένειαν δοτῆρος γεννηθησομένου «τέκνου». Δὲν δύνανται δὲ νὰ εὐσταθῶσι σχέσεις ὁμαλῆς συγγενείας, οὐδὲ οἰκοδομεῖται τὸ ὑγιὲς οἰκογενειακὸν αἴσθημα ἐκεῖ, ἔνθα ὁ πάππος δὲν θὰ ἔχῃ τὴν βεβαιότητα, ὅτι συνεχίζεται ἡ γενεὰ αὐτοῦ μὲ τὰ ἐκ φύσεως τέκνα τῶν τέκνων αὐτοῦ ἢ ὁ θεῖος μὲ τὰ ἐκ φύσεως τέκνα τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κλπ.. Τὰ δικαιώματα τῶν ἀνιόντων ἢ κατιόντων συγγενῶν τούτων ἐν τῇ συζυγίᾳ, τῇ ἐφαρμοσάσῃ τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν, εἶναι ἐκ τῶν τὰ μάλιστα ἀδιαμφισβητήτων. Αἱ δὲ τραγικότητες, αἱ πιθαναὶ νὰ προέλθωσιν ἐξ ἀναλόγων περιπτώσεων δὲν συγκαλύπτονται, νομίζομεν, ὑπὸ τὸ «μυστικὸν» τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως, καὶ παρὰ τὴν λῆψιν ἑκασταχοῦ αὐστηροτάτων μέτρων πρὸς ἀπόκρυψιν τῶν ἐφαρμοζομένων ἑκάστοτε περιπτώσεων (67).

Ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ἠθικὴν πλευρὰν τοῦ ζητήματος. Ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, ἠθικῶς τὸ ζήτημα τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως τίθεται ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ἐὰν καὶ κατὰ πόσον αὕτη εἶναι πρᾶξις ἀξιόμεμπτος ἢ οὔ. Ἄλλαις λέξεσι, ζητεῖται ἀπὸ ἠθικῆς πλευρᾶς νὰ καθορισθῇ, ἐὰν ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ὑπάρχῃ ἡ ἔννοια τοῦ ἠθικοῦ παραπτώματος, καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ, ποῦ ἔγκειται τοῦτο, καὶ ποῖον ἐκ τῶν συμβαλλομένων μερῶν βαρύνει μειζόνως;

(66) Ἴδε ἀνωτέρω, σελ. 453 κ. ἑξ. καὶ 460 κ. ἑξ. τοῦ προηγουμένου τεύχους.

(67) Ἴδε ἀπαρίθμησιν σχετικῶν περιπτώσεων ὑπὸ Dr. R. Palmer, παρὰ BIOT R., Génération et amour, : Nouv. Rev. Théologique, 79 (1947) pp. 44)45.

Ἡ τοιουτότροπος θέσις τοῦ ζητήματος εἰσάγει ἡμᾶς, θὰ ἐλέγομεν, εἰς τὴν Θεολογίαν γενικῶς τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως. Θεωροῦμεν ὅμως εὔκαιρον, ὅπως εἴπωμεν νῦν, ὅτι ἡ ἠθικὴ ἀντιμετώπισις τοῦ ζητήματος εἶναι μία μόνον ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ, διὰ δὲ τὴν ἀπὸ καθαρῶς θεολογικῆς πλευρᾶς ἀντιμετώπισιν τούτου θὰ ἔχωμεν πάντως νὰ διατυπώσωμεν τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος καθαρῶς θεολογικὰς ἐκδοχὰς καὶ ἀπόψεις ἐν τοῖς εὐθὺς κατωτέρω.

Πρὶν ἢ ἐξετάσωμεν τὸ ζήτημα : ἐὰν ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις, αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ ὡς σύνολον ἐκλαμβανομένη, εἶναι πρᾶξις ἀξιόμεμπτος ἢ οὔ, ἴδωμεν κεχωρισμένως ἂν ἐνέχωσι τὴν ἔννοιαν τοῦ παραπτώματος τὰ δύο ἀπαρτίζοντα τὴν πρᾶξιν τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως στοιχεῖα, ἤτοι ὁ τρόπος ἢ οἱ τρόποι τῆς λήψεως τοῦ γονιμοποιοῦ ὑγροῦ· ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ τῆς μεταβιβάσεως τούτου τῇ γυναικὶ ἀφ' ἑτέρου.

Καὶ πρῶτον μὲν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς τρόπους λήψεως τοῦ γονιμοποιοῦ ὑγροῦ. Οἱ διὰ τὴν λῆψιν τοῦ ὑγροῦ ἐφαρμοζόμενοι ἐπιστημονικοὶ ἢ φυσικοὶ τρόποι, οὓς προλαβόντως ἐξητάσαμεν ἐν τῇ Φυσιολογίᾳ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως κρίνονται μὲν ἀναγκαῖοι, ἐφ' ὅσον διὰ τούτων καὶ μόνων ἐξασφαλίζεται τὸ ἀπαραίτητον διὰ τὴν πρᾶξιν τῆς τεκνοποιΐας πρῶτον στοιχεῖον, ἐν τούτοις ἀπὸ ἠθικῆς πλευρᾶς κρινόμενοι παρουσιάζουσι τὸ μειονέκτημα, ὅτι τοῦτο μὲν ἐξουθενοῦσι τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ ἀνδρός, τοῦτο δέ, ἰδίᾳ διά τινας ἐξ αὐτῶν προκειμένου, καὶ ἀντιβαίνουσι πρὸς τὰς σαφεῖς ἀπαγορεύσεις αὐτῆς ταύτης τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καθόλου Νομοθεσίας, ὡς εἶναι, ἐπὶ παραδείγματι, οἱ τρόποι τῆς τε κατὰ μόνας ἀνομολογήτου πράξεως καὶ τῶν λοιπῶν παρεμφερῶν παρανόμων πράξεων, ὅσας περιγράφει Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης λεπτομερῶς ἐν τῷ Πηδαλίῳ αὐτοῦ (68). Τὸ 38ον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως (στίχοι 8 - 10) παρέχει ἡμῖν τὸ κείμενον τῆς βιβλικῆς ἀπαγορεύσεως τῶν τρόπων τούτων, οἱ δὲ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας (69), δι' ὅσων διακελεύονται ἐπὶ τοῦ προκειμένου, αἴρουσι καὶ τὴν τελευταίαν πιθανὴν ἀμφιβολίαν ὡς πρὸς τὸ ἀναντιρρήτως ἀξιόμεμπτον τῶν τρόπων τούτων ἀπὸ ἠθικῆς πλευρᾶς. Οὐδεὶς ἐκ τῶν θεολογικῶς ἀσχοληθέντων μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο ἔχει διάφορον γνώμην (70), αἱ δυνάμεναι δὲ νὰ δια-

(68) Πηδάλιον (Ἀθῆναι, 1841), σελ. 424.

(69) Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ, Κανὼν 8ος.

70) HURTH F., La fécondation artificielle,: Nouv. Rev. Théologique, 78 (1946) pp. 402 κ. ἑξ., GEMELLI A., La fecondazione artifi-

τυπωθῶσι καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου σκέψεις, ὅτι ὁ ἐξυπηρετούμενος σκοπὸς τῆς τεκνοποιΐας εἶναι μείζων τοῦ παραπτώματος τῆς ἀνηθίκου λήψεως τοῦ γονιμοποιοῦ ὑγροῦ, δὲν εὐσταθοῦσι ποσῶς, διότι τὸ μὲν ἀξίωμα «ὁ σκοπὸς ἁγιάζει τὰ μέσα» εἶναι ξένον πρὸς τὴν ἡμετέραν Ὀρθόδοξον θεολογικὴν καὶ ἠθικὴν ἀντιμετώπισιν τῶν πραγμάτων, ἡ δὲ πρᾶξις τῆς καθ' οἱονδήποτε τρόπον λήψεως τοῦ ὑγροῦ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν εἶναι ἀξιόμεμπτος, ὡς ὑπὸ τῆς Γραφῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας καταδικαζομένη. Διὸ καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν μετὰ τῶν συντακτῶν τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας περὶ τεχνητῆς γονιμοποιήσεως (71), οἵτινες ὁμολογοῦσιν, ὅτι κατ' ἀρχὴν μὲν ἡ διὰ τοῦ φυσικοῦ τρόπου λῆψις τοῦ ὑγροῦ ἀποτελεῖ ἁμαρτίαν καὶ δὴ ὅταν, ἐντὸς τοῦ γάμου πάντοτε, ὑπάρχουσιν — ὡς λέγουσιν — ἄλλοι ἁπλούστεροι καὶ ἐπιστημονικώτεροι τρόποι ἀποκτήσεως τοῦ σπέρματος, ἀλλ' ἀποβαίνει, διϊσχυρίζονται, τρόπος ἠθικῶς ἐπιτρεπτὸς ἢ καὶ ἁπλῶς ἀνεκτός, ὅταν οὐδεὶς ἐκ τῶν λοιπῶν τρόπων ἠμπορεῖ νὰ ἀποβῇ ἀποδοτικὸς διὰ τὴν περίπτωσιν, ὅτε καὶ προκειμένου ἵνα μείνῃ ἡ συζυγία ἄτεκνος, καλλίτερον, . ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἀπαλλάξῃ τὴν πρᾶξιν ταύτην τῆς ἐννοίας τῆς ἐνοχῆς καὶ παρὰ τὰς σαφεῖς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις τῆς Γραφῆς καὶ τῶν Κανόνων. Πλὴν οὐδόλως δέον νὰ λησμονῆται, ὅτι αἱ ἀξιόμεμπτοι πράξεις εἶναι πάντοτε ἀξιόμεμπτοι καὶ οὐδὲν ἐλαφρύνει τὴν ἠθικὴν βαρύτητα τούτων καὶ ἐὰν ἔτι ἐξυπηρετῆται διὰ τούτων σκοπὸς ἢ θεσμός, οἷος ὁ τοῦ γάμου.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ, δεύτερον, εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς μεταβιβάσεως τοῦ γονιμοποιοῦ ὑγροῦ εἰς τὴν γυναῖκα διὰ τεχνητῶν μέσων, παρατηροῦμεν, ὅτι ἵνα κρίνωμεν περὶ τοῦ ἀξιομέμπτου ἢ οὔ τῆς πράξεως ταύτης, δέον κατ' ἀρχὴν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις, καθόλου εἰπεῖν, εἶναι τρόπος τεκνοποιΐας, ἐν ᾧ ἐλλείπουσιν ὡρισμένα τινὰ στοιχεῖα φυσιολογικὰ ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἐν μὲν τῇ φυσιολογίᾳ τοῦ γάμου θεωροῦνται ἐκ τῶν φυσικῶς παρομαρτουσῶν ἑκάστῳ δεσμῷ συνθηκῶν, ἐν δὲ τῇ ἐκκλησιαστικῇ γλώσσῃ, καὶ τῇ εὐχολογίᾳ τοῦ γάμου ἰδίᾳ, περιλαμβάνονται ὑπὸ τὴν γενικὴν ἔκφρασιν, καθ' ἣν ἡ γυνὴ καλεῖται, ὅπως «εὐφραίνηται τῷ ἰδίῳ ἀνδρί, φυλάττουσα τοὺς ὅρους τοῦ νόμου».

---

ciale (Milano 1947) pp. 29 κ.ἑξ., RENWART L., L'insémination artificielle et documents pontificaux, : Nouv. Rev. Théologique, 81 (1949) pp. 1074 κ. ἑξ., KELLY G., Current Theology. Notes on moral Theology, 1946, Studies (1947) pp. 106)110 κ. ἄλλ..

(71) Artificial Human Insemination. The Report..., (London 1948) p. 47.

Καὶ γεννᾶται ὅθεν ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ἐρώτησις : ἡ ὕπαρξις ἢ ἀπουσία τῶν στοιχείων τούτων τοῦ «εὐφραίνεσθαι» ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει δύναται μήπως νὰ θεωρηθῇ, ὅτι καθιστᾷ ταύτην περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ἀξιόμεμπτον ;

Δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν ἀρνητικῶς ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τόσῳ μᾶλλον ἐφ' ὅσον τὸ ἐν τῇ εὐχῇ τοῦ γάμου ἐκφραζόμενον «εὐφραίνεσθαι» τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ οὔτε νόμον τῆς Ἐκκλησίας οὔτε δὲ καὶ ἀπαραίτητον φυσιολογικὴν προϋπόθεσιν ἐν τῇ τεκνοποιήσει. Ἐὰν ὑπάρχῃ τι τὸ ἀξιόμεμπτον ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει, τοῦτο εὑρίσκεται ἐντετοπισμένον οὐχὶ πάντως ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ μόνῳ τῶν περὶ τὴν μεταβίβασιν τοῦ σπέρματος τεχνικῶν λεπτομερειῶν, αἵτινες, ἐν ἀπωτάτῃ ἀναλύσει, δὲν θὰ πρέπῃ κατ' ἀρχὴν νὰ θεωρηθῶσι ὡς διαφέρουσαι ἀπὸ οἱανδήποτε κλινικὴν ἢ χειρουργικὴν ἐπέμβασιν, ἢ ἀπὸ εἶδός τι, οὕτως εἰπεῖν, μεταμοσχεύσεως. Οὐδὲ εὑρίσκεται ἐπίσης τὸ ἀξιόμεμπτον τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μονομερῶς τοῦ «ἡδονικοῦ» λεγομένου στοιχείου, μὴ ἀπαραιτήτου ἄλλωστε, ὡς εἴδομεν. Τὸ ἀξιόμεμπτον τοῦτο εὑρίσκεται, νομίζομεν, ἐν τῷ συνόλῳ τῆς πράξεως τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως. Καὶ ἰδοὺ κατὰ ποῖον λογικὸν συνειρμὸν ἰδεῶν.

Κατ' ἀρχὴν δὲν πρέπει νὰ λησμονῆται, ὅτι ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις, ἀπὸ ἠθικῆς πλευρᾶς κρινομένη, εἶναι πρᾶξις τεκνοποιΐας, ἣν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν «actio ab extra», ἤτοι πρᾶξιν ἐκ τῶν ἔξω προερχομένην, καὶ δὴ ὄχι μόνον ἐν τῇ ἐννοίᾳ, ὅτι ὅλως ἐξωτερικῶς παρεισέρχεται ξένος τις ἐν τῇ τεκνοποιήσει, οἷος εἶναι ὁ δοτήρ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ, ὅτι ἔξω τοῦ φυσιολογικοῦ πλαισίου ἐπιτυγχάνεται τοῦτο, ὅπερ θὰ ἔδει νὰ ἐπιτευχθῇ ὡς εὐκταῖον ἀποτέλεσμα πάσης κατὰ Θεὸν συζυγίας. Καὶ ὑπὸ αὐτὴν ταύτην ἀκριβῶς τὴν βασικὴν διαφορὰν τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν τεκνοποιΐαν δέον νὰ ἐξετασθῇ ἐὰν ὑπάρχῃ ἡ ἔννοια τῆς ἁμαρτίας ἐν αὐτῇ.

Ἐννοεῖται ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ λεχθῇ ἐνταῦθα, ὅτι πᾶσα μορφὴ τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἐκτὸς τοῦ γάμου, ὑπὸ ἀγάμου δηλ. γυναικός, ἐφαρμοζομένη ἢ καὶ ἐντὸς μὲν τοῦ γάμου, πλὴν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ συζύγου γινομένη, ἔχει ἤδη αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας, μὴ διαφέρουσα ποσῶς ἀπὸ οἱανδήποτε συνήθη περίπτωσιν μοιχείας. Διὸ καὶ ὁμιλοῦντες ἐνταῦθα περὶ τοῦ ἀξιομέμπτου ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ἀπὸ ἠθικῆς πλευρᾶς, ἔχομεν εἰδικώτερον ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ἐκείνας τὰς ὁμαλωτέρας πως περιπτώσεις ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος, ἐν αἷς, τηρουμένων τῶν

ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων, ἠθικῶν, νομικῶν καὶ ἄλλων, καὶ ὡς σκοποῦ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τούτου τιθεμένου τῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ γάμου, ἤθελον γεννηθῇ ἐν τῇ σκέψει τοῦ Χριστιανοῦ ἀπορίαι ὡς πρὸς τὸ ἐὰν καὶ κατὰ πόσον καὶ ἡ τοιαύτη τεχνητὴ γονιμοποίησις ἀποτελεῖ πρᾶξιν ἀξιόμεμπτον. Ἀλλ' ἂς θέσωμεν ἁπλούστερον τὸ πρόβλημα : Ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὴν πρᾶξιν μοιχείας, ὡς συνήθως χαρακτηρίζεται αὕτη καὶ εἰς τὰς σχετικὰς ἀποφάσεις τῆς κατὰ τόπους Δικαιοσύνης;

Πρὶν ἢ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο δέον, ἵνα καθορίσωμεν τοῦτο κυρίως, ὅτι ἐν πάσῃ ἁμαρτωλῷ πράξει μοιχείας δὲν εἶναι αἱ παρομαρτοῦσαι τῇ πράξει λεπτομέρειαι, αἱ ἀποτελοῦσαι τὸ ἅπαν τοῦ περιεχομένου τῆς ἁμαρτίας, ἀφοῦ αὗται, ὡς φυσιολογικαὶ λεπτομέρειαι, καὶ ἐντὸς τοῦ γάμου ὑπάρχουσαι, δὲν ἀποτελοῦσιν ἁμαρτίαν. Ἁμαρτία ἐν τῇ μοιχείᾳ εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ παράνομος καὶ ἐλευθέρα διάθεσις τῶν σεξουαλικῶν δυνατοτήτων τοῦ ἐνδίδοντος εἰς τὴν ἁμαρτίαν προσώπου, ἀνδρὸς ἢ γυναικός, ταῖς ἐπιθυμίαις ξένου, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἡ πρόθεσις ἀποκομίσεως βαθμοῦ τινος μείζονος ἢ ἐλάσσονος ἁμαρτωλοῦ ἡδονῆς.

Κατὰ ταῦτα ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ζητητέον κατὰ πόσον ἐκπληροῦνται τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα, ἤτοι ἡ παράνομος καὶ ἐλευθέρα ἔνδοσις τῆς γυναικὸς καὶ ἡ ἀποκόμισις ὑπὸ ταύτης ἁμαρτωλοῦ τινὸς ἡδονῆς, ἵνα θεωρηθῇ, ὅτι διαπράττει αὕτη μοιχείαν ;

Καὶ οἱ μὲν ὑποστηρίζοντες τὴν ἄποψιν, ὅτι ἐν τῷ συστήματι τούτῳ δὲν ὑπάρχει ἠθική τις εὐθύνη καὶ ἁμαρτία, λέγουσιν ὅτι τὸ μὲν στοιχεῖον τῆς ἡδονῆς, καὶ ὡς ἁπλῆ τις πρόθεσις καὶ ἐπιθυμία, δὲν συζητεῖται κἄν, διότι ἀσφαλῶς καὶ δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ καθ' ἑαυτὴν ἐπιπόνῳ καὶ μάλιστα ὀδυνηρᾷ διαδικασίᾳ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως.

Ὡς πρὸς τὸ ἕτερον δὲ στοιχεῖον, τὴν παράνομον δηλονότι διάθεσιν ἢ ἔνδοσιν τῆς γυναικὸς ταῖς ἐπιθυμίαις ξένου τινός, παρατηροῦσιν ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως δὲν ὑπάρχει «πρόσωπόν» τι, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ ἐν ψυχρῷ αὐτὸ μόνον τὸ ἀπρόσωπον καὶ ἀνώνυμον γονιμοποιὸν ὑγρὸν τοῦ δοτῆρος, ὅπερ ὅλως τεχνικῶς καὶ μηχανικῶς μεταγγίζεται τῇ γυναικί. Καὶ ἑπομένως δὲν δύναται νὰ γίνῃ ποσῶς λόγος περὶ παρανόμου διαθέσεως ἢ ἐνδόσεως τῆς γυναικός, καὶ δὴ εἰς τὰς συνηθεστέρας ἐκείνας περιπτώσεις, ἐν αἷς ὑπάρχει καὶ ἡ συγκατάθεσις τοῦ συζύγου.

Πρὸς ἐπίρρωσιν δὲ τῆς τοιαύτης αὐτῶν ἀντιλήψεως προσθέτουσι

καὶ τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι διὰ τῆς τοιουτοτρόπου γονιμοποιήσεως ἔν τινι ἀτέκνῳ γάμῳ προλαμβάνονται καὶ ὅλαι αἱ τυχὸν πιθανότητες διαπράξεως πραγματικῆς μοιχείας μετ᾿ ἄλλου ἀνδρὸς ὑπὸ τῆς γυναικός, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως ἀποκτήσῃ τέκνον, ὅπερ ἀποτελεῖ ἐν πολλοῖς τὸν σκοπὸν τῆς ἑαυτῆς συζυγικῆς ζωῆς.

Πλὴν εἰς πάντα ταῦτα δύνανται νὰ ἀντιπαρατεθῶσιν ἀπὸ ἡμετέρας πλευρᾶς τὰ ἑξῆς :

Ἐν πρώτοις συμφωνοῦμεν ὄντως, ὅτι δὲν εἶναι πάντοτε καὶ ἐν παντὶ αἱ λεπτομέρειαι τῶν σεξουαλικῶν λειτουργιῶν αἱ ἀποτελοῦσαι τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ μοιχείᾳ. Τὴν μοιχείαν ἐν τῷ ὅλῳ τούτῳ θέματι ἀποτελεῖ ἡ πρᾶξις καθ᾿ ἑαυτὴν τῆς ἀποκλίσεως ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ τοῦ γάμου καὶ τοῦ γαμικοῦ δικαίου γενικώτερον διαγραφομένων διατάξεων καὶ βασικῶν ἀρχῶν, καὶ δὴ αὐτὴ καθ᾿ ἑαυτὴν ἡ ὑποκατάστασις τοῦ ἑτέρου τῶν συζύγων διὰ τρίτου τινός, εἴτε ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἁμαρτωλοῦ μετοχῆς εἰς τὴν ἀπηγορευμένην ἡδονήν, ὡς συμβαίνει διὰ πᾶσαν συνήθη περίπτωσιν μοιχείας, εἴτε καὶ δι᾿ ἄλλην οἱανδήτινα αἰτίαν, ὑποκειμενικὴν κυρίως, καὶ ποικίλλουσαν κατὰ πρόσωπα,συνθήκας καὶ περιστάσεις καὶ δὴ καὶ κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης ἀνωμάλου ψυχοσυνθέσεως τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικός. Οὕτω μοιχεία ὑπάρχει ἔν τινι γάμῳ καὶ ἐν τῇ πιθανῇ τυχὸν περιπτώσει, καθ᾿ ἣν ὁ ἐγνωσμένης, ἐπὶ παραδείγματι, ἀνικανότητος ἀνὴρ ἀποκλίνει ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ συζύγου πρὸς ἑτέραν γυναῖκα, ἢ καὶ ὅταν ἡ στείρα κλινικῶς ἢ χειρουργικῶς σύζυγος ὑποκαθιστᾷ τὸν ἄνδρα αὐτῆς δι᾿ ἑτέρου, διότι οὕτως ἁπλῶς ἠθέλησεν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκλείσωμεν ἐκ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως τὴν ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας. Ἀντιθέτως. Ὑπάρχει ἰδιότυπός τις μορφὴ ἢ μοιχείας—εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἐντὸς τοῦ γάμου ἐφαρμογῶν τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως—, πορνείας—εἰς τὰς ἐκτὸς τοῦ γάμου τοιαύτας—,διότι κατ᾿ ἀρχὴν δὲν ἠμπορεῖ νὰ διαμφισβητηθῇ τὸ γεγονὸς τῆς ἀναμφιρρήστου ἀποκλίσεως ἐκ τῶν βασικῶν ἀρχῶν καὶ διατάξεων τῆς ἐντὸς τοῦ γάμου μόνον ἐπιτρεπομένης παιδοποιΐας, ἐν ταῖς περιπτώσεσι δὲ τῶν ἐντὸς τοῦ γάμου ἐφαρμογῶν τοῦ συστήματος, καὶ παρὰ τὴν ὕπαρξιν τοῦ στοιχείου, ὅπερ λέγεται συγκατάθεσις τοῦ συζύγου, ὑπάρχει ἔντονος ἡ πραγματικότης τῆς ὑποκαταστάσεως τοῦ νομίμου ἀνδρός, τοῦ μόνου δικαιουμένου εἰς τεκνοποίησιν μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ κατὰ νόμον, ὑπὸ τρίτου τινός, ἔστω καὶ συγκαλυπτομένου τούτου ὑπὸ τὸ ἀπρόσωπον καὶ τὴν ἀνωνυμίαν.

Ὡς πρὸς τὸ σημεῖον, καθ' ὃ ἡ ἔλλειψις ἡδονῆς αἴρει τὴν ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν, παρατηροῦμεν καὶ πάλιν, ἐν συναφείᾳ πρὸς ὅσα καὶ ἀνωτέρῳ εἴπομεν, ὅτι οὐχὶ πάντοτε ἡ ἡδονὴ εἶναι ἐκείνη, ἥτις δίδει εἴς τινα πρᾶξιν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἐν ταῖς πράξεσιν ἐκείναις, ἐν αἷς ὑπάρχει ἐντονώτερος ὁ τόνος τῆς ἡδονῆς, ὑπάρχει καὶ πλουσιώτερον τὸ στοιχεῖον τῆς ἁμαρτίας, πλὴν ἡ ὕπαρξις ἢ ἀπουσία τῆς ἡδονῆς δὲν εἶναι τὸ μόνον ἀλάθητον κριτήριον ἐν τῇ ἐκτιμήσει τῆς ἠθικῆς ἀξίας ἢ ἀπαξίας τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων. Ἔστω ὡς παράδειγμα ἡ μέθη. Περὶ ταύτης προκειμένου, ἠμπορεῖ ὁ μέθυσος νὰ αἰσθάνηται μειζόνως ἢ ἐλασσόνως τὴν ἐκ ταύτης ἡδονήν, ἢ καὶ νὰ μὴ αἰσθάνηται ποσῶς ἡδονήν τινα ἐκ ταύτης, ἅτε τοῦ ποτοῦ δυναμένου ἀρνητικῶς πλέον νὰ ἐπιδρᾷ, διά γε τὴν μακρὰν χρῆσιν, ἐπὶ τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτοῦ. Πλὴν τοῦτο δὲν σημαίνει, ὅτι ὁ κατεχόμενος ὑπὸ τῆς μέθης δὲν διαπράττει ἁμαρτίαν κολάσιμον καθ' ἑαυτήν, ἀνεξαρτήτως τῆς ἧς ἀποκομίζει ἐκ ταύτης ἡδονῆς ἢ ἀπεχθείας.

Διὸ καὶ περὶ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως προκειμένου δυνάμεθα ἀνεπιφυλάκτως νὰ εἴπωμεν, ὅτι ὅ,τι ἰσχύει διὰ πᾶσαν ἄλλην μορφὴν ἀξιομέμπτου καὶ ἀξιοποίνου ἠθικῶς πράξεως, τοῦτο ἰσχύει καὶ διὰ ταύτην, τῆς μὴ ὑπάρξεως ἡδονῆς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ συστήματος μὴ ἀναιρούσης ποσῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀξιομέμπτου ἐν αὐτῇ.

Ὡς πρὸς τὸ ἕτερον δὲ σημεῖον, καθ' ὃ ἡ γυνή, ἐκ συγκαταθέσεως τοῦ συζύγου αὐτῆς ὑποβαλλομένη εἰς τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν, δὲν πράττει πρᾶξιν προσωπικῆς ἁμαρτίας, πρᾶξιν ὑπευθύνου μοιχείας, παρατηροῦμεν, ὅτι ἐκεῖνο ὅπερ ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει εἶναι «παράνομον» δὲν εἶναι ἡ ἀπουσία τῆς συγκαταθέσεως τοῦ συζύγου, ἀλλ' αὐτὴ αὕτη ἡ ὑποκατάστασις τοῦ νομίμου συζύγου ὑπὸ ἑτέρου τινὸς καὶ ξένου. Καὶ ἡ ὑποκατάστασις αὕτη περικλείει αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ τὴν ἀπαξίαν αὐτῆς, ὡς ἀποτελοῦσα ἀπόκλισιν ἐκ τῶν ὑπό τε τοῦ γραπτοῦ καὶ τοῦ ἀγράφου Νόμου διαγραφομένων διατάξεων καὶ ἀρχῶν περὶ τὸν γάμον.

Τὸ θέμα ἄρα τῆς συγκαταθέσεως τοῦ συζύγου ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει δὲν αἴρει τὴν ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ ταύτην, ἀλλ' ἁπλῶς μετατοπίζει τὸ ὅλον ζήτημα πρὸς τὴν ἑξῆς κατεύθυνσιν : Εἰς τὴν οὕτως ἢ ἄλλως ἐνυπάρχουσαν ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ἔννοιαν τῆς ἁμαρτίας, τίς ἐκ τῶν συμβαλλομένων παραγόντων εἶναι ὁ μειζόνως μετέχων αὐτῆς ;

Τὸ σημεῖον τοῦτο δὲν εἶναι καὶ τόσον ἁπλοῦν, ὅσον ἤθελε τυχὸν φανῇ ἐκ πρώτης ὄψεως. Ὄντως, τίς ὁ διαπράττων τὴν ἀξιόμεμπτον ἐν τῇ τε-

χνητῇ γονιμοποιήσει πρᾶξιν ; Βεβαίως ἀποδίδοντες εἰς τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν τὸν χαρακτηρισμὸν τῆς «ἰδιοτύπου πως μορφῆς μοιχείας», διὰ τὰς περιπτώσεις τῆς ἐντὸς τοῦ γάμου ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος, ἢ πορνείας, διὰ τὰς ἐκτὸς τοῦ γάμου τοιαύτας, φυσικῶς θεωροῦμεν ὡς ἐμπλεκόμενα ἐν τῇ ἐνοχῇ τῆς μοιχείας ἢ πορνείας ταύτης πρόσωπα τὴν ὑποβαλλομένην εἰς γονιμοποίησιν γυναῖκα καὶ τὸν ἐξ οὗ τὸ γονιμοποιὸν ὑγρὸν δοτῆρα. Ἀλλὰ πᾶς τις ἀντιλαμβάνεται, ὅτι ἐὰν ἐν πάσῃ μορφῇ μοιχείας ἢ πορνείας ὑπάρχῃ ἡ ἔννοια τῆς ἑκουσιότητος,ἥτις καὶ καθιστᾷ τὴν ἁμαρτίαν ταύτην προσωπικήν, ἐνσυνείδητον καὶ ἀπολύτως ὑπεύθυνον, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων προϋποθέσεων πάσης ἁμαρτίας, ἐν τῇ περιπτώσει τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἀπὸ μὲν τῆς πλευρᾶς τοῦ ἀνδρὸς-δοτῆρος δὲν ὑπάρχει οὐδὲ πόρρωθεν ἡ ἰδέα τῆς ἑκουσίας ἐνδόσεως εἰς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην τῆς μοιχείας ἢ τῆς πορνείας, ἀφοῦ ὄχι μόνον δὲν συμμετέχει ποσῶς εἰς αὐτὴν δι' οἱασδήποτε ἐνεργείας αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δὲν γνωρίζει κἂν πότε, ὑπὸ ποίας συνθήκας καὶ μετὰ ποίου προσώπου «ἐμπλέκεται» εἰς ἀνάλογον πρᾶξιν ἁμαρτίας· ἀπὸ δὲ τῆς πλευρᾶς τῆς γυναικός, τῆς ὑποβαλλομένης εἰς τεχνητὴν γονιμοποίησιν, πάντως θὰ πρέπει νὰ ἰσχύῃ ὁ συλλογισμός, ὃν καὶ τὸ δικαστήριον, τὸ κρίναν τὴν περίπτωσιν τῆς Margaret Mac Lennan ἐν Η. Π. Α. (72) ἐχρησιμοποίησεν, ὅτι «μοιχεία ὑπὸ μόνης τῆς γυναικός, ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ νοσοκομειακοῦ θαλάμου... κλπ.» δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ. Ὄντως, θὰ ἦτο περίεργον νὰ ἀποδοθῇ τῷ ἀνδρὶ-δοτῆρι μόνῳ ἡ εὐθύνη τῆς μοιχείας ἢ πορνείας εἰς πρᾶξιν, εἰς ἣν ὄχι μόνον ἀπροσώπως καὶ ἀνωνύμως, ἀλλὰ καὶ τῇ ἀπολύτῳ καὶ δὴ καὶ τῇ διὰ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένῃ ἀγνοίᾳ αὐτοῦ «ἐμπλέκεται»· θὰ ἦτο δὲ καὶ ἐξ ἴσου περίεργον, ἐὰν εἰς μόνην τὴν γυναῖκα-ἀντικείμενον τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἐπεφορτίζετο ὅλον τὸ βάρος τῆς ἐνοχῆς καὶ ἁμαρτίας ἐπὶ μοιχείᾳ ἢ πορνείᾳ. Εἰς ἀμφοτέρους ὑπάρχει δόσις ἁμαρτίας, καὶ θὰ καθορίσωμεν ταύτην, ἀλλὰ δὲν εἶναι οὗτοι οἱ μόνοι ὑπεύθυνοι.

Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὸν κατὰ νόμον πατέρα τοῦ ἐκ τεχνητῆς γονιμοποιήσεως γεννωμένου τέκνου. Οὗτος, εἰς τὰς περιπτώσεις φυσικὰ ἐκείνας εἰς ἃς ὑπάρχει ἡ ἐκ τῶν προτέρων συγκατάθεσις αὐτοῦ, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐνεχόμενός πως. Πλὴν οὐδὲ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος ὑπεύθυνος ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὁ τοιοῦτος κατὰ νόμον πατὴρ τοῦ τέκνου, διότι ἡ συγκατάθεσις αὐτοῦ, συνεπαγομένη μάλιστα πολλάκις καὶ ὅλην τὴν βαρεῖαν σειρὰν τῶν δι' αὐτὸν τὸν ἴδιον ψυχολογικῶν, κοινωνικῶν, ἠθικῶν καὶ ἄλλων συνεπειῶν, δὲν εἶναι πάν-

(72) Ἴδε ἀνωτέρω, σελ. 14)15.

τως οὐδὲ πόρρωθεν μία ἐκ τῶν συγκεκριμένων ἐκείνων πράξεων, ὅσαι καὶ οἷαι ὑφαίνουσι τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν ὡς πρᾶξιν ἁμαρτίας τετελειωμένην.

Ἐννοεῖται δ' ὡς εἰκός, ὅτι ἥκιστα δύναται νὰ γίνηται λόγος περὶ ἐνοχῆς ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ἀπὸ μέρους τοῦ διὰ ταύτης γεννωμένου τέκνου. Τοῦτο εἶναι ἐν πολλοῖς τὸ θῦμα, οὐχὶ δὲ ὁ ἄμεσος αὐτουργός, ἢ ὁ ἠθικὸς ἔστω αὐτουργὸς τοῦ παραπτώματος.

Καὶ μένει βεβαίως πρὸς ἐξέτασιν ἡ περίπτωσις τοῦ ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει χρησιμοποιηθέντος γονιμολόγου ἰατροῦ. Οὗτος εἶναι βεβαίως ὁ ἐν ὅλαις ταῖς φάσεσι καὶ λεπτομερείαις τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἀμεσώτερον «ἐπὶ τῆς σκηνῆς» ἐμφανιζόμενος. Οὗτος καὶ ἐν τῇ λήψει τοῦ γονιμοποιοῦ ὑγροῦ καὶ ἐν τῇ μεταγγίσει τούτου εἶναι ὁ ἀμεσώτερον «δρῶν» καὶ δὴ καὶ ὁ ὑποκαθιστῶν διὰ τῶν ἐπιστημονικῶν, τεχνικῶν ἢ μηχανικῶν μέσων τὴν «δρᾶσιν τοῦ ἀνδρός». Οὗτος ἐν τέλει καὶ ἰατροδικαστικῶς ἐνεργῶν ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην τῆς πολιτογραφήσεως τοῦ ἐκ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως προερχομένου τέκνου, καὶ τὸ βάρος τῆς τηρήσεως τοῦ σχετικοῦ μυστικοῦ καὶ δὴ εἰς κλίμακα πολλῷ εὐρυτέραν ἢ πάντες οἱ λοιποὶ συμβαλλόμενοι παράγοντες, οἵτινες καλοῦνται νὰ συγκαλύψωσι τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος.

Πλὴν καὶ παρὰ τὴν τοιαύτην πολύπλοκον «ἐμπλοκὴν» τοῦ γονιμολόγου ἰατροῦ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως, οὐδεὶς δύναται νὰ διϊσχυρισθῇ, ὅτι ἡ εὐθύνη τῆς ἐνοχῆς ἐντοπίζεται εἰς αὐτὸν καὶ μόνον. Πρὶν ἢ ὁ γονιμολόγος ἰατρὸς κινηθῇ πρὸς τεχνητὴν γονιμοποίησιν, καὶ πρὶν ἢ τὸ πρᾶγμα λάβῃ τὴν μορφὴν καὶ βαρύτητα συγκεκριμένης σειρᾶς πράξεων καὶ ἐπιστημονικῶν ἐπεμβάσεων, χρειάζονται πλεῖστοι ἄλλοι σύνδρομοι παράγοντες, οἷοι εἶναι ἡ συγκατάθεσις τῶν συμβαλλομένων μερῶν, ἡ καταλληλότης τῆς γυναικός, ἡ παρουσία τοῦ δοτῆρος, οἱοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι οὗτος, κλπ. κλπ., γνωστὸν δὲ ὅτι ἄνευ τῶν συνδρόμων τούτων παραγόντων οὔτε ἡ ἐπέμβασις τοῦ γονιμολόγου ἀπαιτεῖται, ἀλλ' οὔτε και τεχνητὴ γονιμοποίησις καθ' ἑαυτὴν δύναται νὰ ὑπάρχῃ. Ἡ δὲ ἐνοχὴ εἶναι ἀσφαλῶς μείζων ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς συμβαλλομένοις προσώποις, μικροτέρα δὲ παρὰ τῷ ἰατρῷ, ὅστις ἐν ἀπωτάτῃ ἀναλύσει τῆς πράξεως αὐτοῦ ἔχει καὶ τοῦτο τὸ δικαιολογητικὸν ἠθικῶς τῆς πράξεως αὐτοῦ, ὅτι οἰκοδομεῖ εἰς ζωήν, ἡ δὲ ἐπέμβασις αὐτοῦ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως, συγκρινομένη ἐπὶ παραδείγματι πρὸς τὴν ἐξ ἀντιθέτου παράλληλον περίπτωσιν τῆς εὐθανασίας, εἶναι ἀσφαλῶς ὑπερμέτρως καλλιτέρα, διότι ἐνῷ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἀφαιρεῖ τὴν ζωήν, ἐν τῇ πρώτῃ, ἐν τῇ τε-

χνητῇ γονιμοποιήσει, συντελεῖ εἰς ζωήν. Γνωστὸν δὲ ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ εὐθανασίᾳ ἀνεζητήθησαν καὶ ἀνευρέθησαν στοιχεῖα δικαιολογοῦντα θει λογικῶς, ἠθικῶς καὶ ἄλλως τὸν ἐπεμβαίνοντα ἰατρόν, ἀφαιρουμένης κατά τινα τρόπον τῆς εὐθύνης καὶ ἐνοχῆς τούτου ἀπὸ τὰς ἑκάστοτε περιπτώσεις εὐθανασίας. Ἐὰν λοιπὸν ἐν ταύταις ἡ εὐθύνη τοῦ ἰατροῦ καταβιβάζεται εἰς τὸ ἐλάχιστον, κατὰ μείζονα λόγον ἡ εὐθύνη καὶ ἐνοχὴ τοῦ ἰατροῦ ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει δέον νὰ θεωρῆται καὶ εἶναι ἔτι ἐλαχιστοτέρα, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῶν οὐκ ὀλίγων πάντως ἐξυπηρετήσεων, ας οὗτος, ὡς ἰατρός, καὶ ἡ ἣν ἐφαρμόζει ἰδικότης αὐτοῦ, ἡ γονιμολογία, παρέχουσιν εἰς πλείστας χριστιανικὰς συζυγίας.

Κατὰ ταῦτα οὐδὲν ἐκ τῶν συμβαλλομένων προσώπων εἶναι τὸ μονομερῶς καὶ ἀποκλειστικῶς μετέχον ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο δὲν σημαίνει ποσῶς, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἁμαρτία ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει. Ἀντιθέτως. Ἐπαρκῶς ἀπεδείχθη δι' ὅσων ἔφθημεν εἰπόντες, ὅτι ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ὑπάρχει ἰδιότυπός τις μορφὴ ἁμαρτίας, καὶ δὴ καὶ βαρείας, ἡ ἐν τῇ ὁποίᾳ μετοχὴ εἶναι ἐξ ἴσου ἰδιότυπος καὶ αὐτὸ τοῦτο περίεργος διὰ τὰ πρόσωπα, τὰ ἐμπλεκόμενα εἰς ταύτην, καθ' ὅσον, ἐκ πρώτης τοὐλάχιστον ὄψεως, εἶναι δυνατὸν νὰ σχηματισθῇ πιθανὸν ἡ ἐντύπωσις πρωτοφανοῦς, οὕτως εἰπεῖν, περιπτώσεως ἁμαρτίας ἄνευ συγκεκριμένου ἁμαρτωλοῦ, ἁμαρτίας οἱονεὶ ἀπροσώπου, ἁμαρτίας ἄνευ πρώτου καὶ κυρίως ὑπευθύνου ἐν τῇ ἐνοχῇ. Πλὴν τοιοῦτόν τι ἀδύνατον νὰ συμβαίνῃ. Ἁμαρτία ἄνευ ἁμαρτωλοῦ δὲν νοεῖται. Διὸ καὶ δεδικαιολογημένως δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἡ ἰδιότυπος μορφὴ ἁμαρτίας, ἣν ἔχομεν ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει, ἰδιοτύπως ἐμπλέκει καὶ τὰ διάφορα σχετιζόμενα πρὸς αὐτὴν πρόσωπα, ἐκτὸς βεβαίως τοῦ γεννωμένου τέκνου, πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς ἐνοχῆς. Ἕκαστον πρόσωπον ὑπέχει δόσιν μείζονα ἢ ἐλάσσονα ἠθικῆς εὐθύνης καὶ μετοχῆς εἰς τὴν ἐνοχήν, καὶ παρὰ τὰς ὑπαρχούσας ἐλαφρυντικάς, ὡς ἤδη εἴπομεν, προϋποθέσεις ἐν ἑκάστῃ ἑκάστου ἐκ τῶν προσώπων τούτων περιπτώσει.

Συνοψίζοντες ὅθεν ἐνταῦθα τὸ ὅλον τοῦτο ζήτημα τῆς ἐνοχῆς τῶν προσώπων, δυνάμεθα, ἐν συναφείᾳ, ὡς εἰκός, καὶ πρὸς ὅσα εὐρύτερον ἐν τοῖς ἀνωτέρω εἴπομεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, νὰ καταλογίσωμεν ὡς ἑξῆς τὸν βαθμὸν καὶ τρόπον ἐνοχῆς ἑκάστου προσώπου ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ, τῇ ἐνυπαρχούσῃ ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει.

Καὶ ἡ μὲν σύζυγος, πρῶτον, μετέχει ταύτης καθ' ὅτι προβαίνει εἰς τὴν παράνομον καθ' ἑαυτὴν ὑποκατάστασιν τοῦ ἑαυτῆς συζύγου διὰ τρί-

του τινὸς — ἐν ταῖς ἐντὸς τοῦ γάμου βεβαίως περιπτώσεσι τεχνητῆς γονιμοποιήσεως — ἢ καθ' ὅτι, ἔστω καὶ ἁπλῶς, θέτει τὸν ἑαυτῆς γονιμοποιὸν χῶρον εἰς τὴν διάθεσιν ξένου σπέρματος, καὶ ἐὰν ἔτι δὲν μετέχει — ὡς καὶ δὲν μετέχει ἀποδεδειγμένως — πάσης μορφῆς ἡδονῆς κλπ., πάντα δὲ ταῦτα ἐπὶ παραβάσει πάντως τῶν ρητῶν καὶ ἀπαρεγκλίτων διατάξεων τοῦ νόμου καὶ τῆς ἠθικῆς, καθ' ἃς μόνον τῷ ἰδίῳ αὐτῆς ἀνδρὶ δικαιοῦται εὐφραίνεσθαι αὕτη καὶ δι' αὐτοῦ μόνον δύναται τεκνοποιεῖν.

Ὁ δοτήρ, δεύτερον, καθ' ὅτι παρέχει τὸ ἑαυτοῦ γονιμοποιὸν ὑγρόν, εἴ γε καὶ τῇ ἀγνοίᾳ αὐτοῦ ἢ καὶ ἀκουσίως ἔτι αὐτοῦ, διὰ πρᾶξιν τεκνοποιΐας ἔξω τῶν κατὰ νόμον θεμιτῶν καὶ ἐπιτρεπομένων φυσικῶν τρόπων καὶ ἐκτὸς τοῦ ἱεροῦ καθ' ἑαυτὸν γαμικοῦ δεσμοῦ, ὑπεισερχόμενος κατά τινα τρόπον εἰς ξένην συζυγίαν, ἔστω καὶ μηχανικῶς, καὶ ἐξουθενῶν ἐπὶ πλέον ἑαυτὸν καὶ τὴν ἑαυτοῦ προσωπικότητα καὶ ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ ἐξ αὐτοῦ λήψει τοῦ σπέρματος παρὰ τὰς ρητὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις τοῦ Θείου Νόμου καὶ τῆς ἠθικῆς.

Ὁ κατὰ νόμον σύζυγος τῆς γυναικός, τρίτον (εἰς τὰς ἐντὸς τοῦ γάμου περιπτώσεις), καθ' ὅτι παρέχει τὴν ἑαυτοῦ συγκατάθεσιν, διὰ τὴν πρᾶξιν τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως, ἐπὶ παραβάσει τῶν βασικῶν ἀρχῶν καὶ προϋποθέσεων τῆς κατὰ νόμον συζυγίας, ἐν ᾗ καὶ μόνῃ καὶ διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς συνδρομῆς τῶν δύο μόνον νομίμων συζύγων ἐπιτρέπεται καὶ εὐλογεῖται πᾶσα παιδοποιΐα.

Καὶ ὁ γονιμολόγος ἰατρός, τέταρτον, καθ' ὅτι ὑποκαθιστᾷ διὰ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν ταύτης τεχνικῶν καὶ ἄλλων μέσων τὰς ἱερὰς καθ' ἑαυτὰς καὶ ὑπὸ τοῦ Θείου Νόμου καὶ τοῦ γαμικοῦ καθόλου δικαίου ἐπιτρεπομένας καὶ δὴ καὶ ἐπιβαλλομένας φυσιολογικὰς λειτουργίας, ὑφ' ἃς καὶ δι' ὧν μόνον ἐπιτρέπεται ἡ νόμιμος παιδοποιΐα, ἡ καὶ μόνη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πολιτείας ἀναγνωριζομένη καὶ εὐλογουμένη.

Καὶ ὑπάρχουσι βεβαίως καὶ πλεῖσται ἄλλαι ἐν λεπτομερείαις ποικιλίαι καὶ ἀποχρώσεις καὶ δὴ καὶ «αὐξομειώσεις», οὕτως εἰπεῖν, εὐθύνης καὶ ἐνοχῆς περὶ ἓν ἕκαστον ἐκ τῶν κυρίως δρώντων ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει προσώπων, οὐδὲ θεωρεῖται, ὅτι ἐξαντλεῖταί πως τὸ θέμα τοῦτο τῆς ἐν τῷ συστήματι τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἁμαρτίας καὶ ἐνοχῆς, ἥτις καὶ ποικίλλει κατὰ τὰς ἑκάστοτε περιπτώσεις καὶ κατὰ τὰ πρόσωπα. Πλὴν δι' ὅσων μέχρι τοῦ νῦν εἴπομεν καταφαίνονται ἀναμφιρρήστως τὰ ἑξῆς δύο κυρίως σημεῖα, ἅτινα καὶ τονίζομεν καὶ αὖθις ἰδιαιτέρως : ὅτι

πρῶτον μέν, δὲν διαμφισβητεῖται ποσῶς ἡ ὕπαρξις ἁμαρτίας ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει, δεύτερον δέ, ὅτι ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ταύτῃ ὑπάρχει εὐρυτέρα ἐμπλοκὴ πλειόνων προσώπων, τοῦθ' ὅπερ καὶ προσδίδει εἰς τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν τὸν ἰδιάζοντα αὐτῇ χαρακτῆρα ἰδιοτύπου, ὡς εἴπομεν, ἁμαρτίας.

Ἀλλὰ περὶ τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν ὑπάρχει καὶ βασικωτέρα τις ἔννοια ἁμαρτίας, ἀπὸ καθαρῶς θεολογικῆς πλευρᾶς ἐξεταζομένης ταύτης, καὶ εὐρυτέρα τις θεολογικὴ κάτοψις αὐτῆς, καὶ αὐτὴν θὰ ἴδωμεν ἐν τῷ εὐθὺς κατωτέρω κεφαλαίῳ, ἔνθα ὁ λόγος περὶ τῆς Θεολογίας τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως.

ΣΤ'.— Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΟΨΙΣ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΕΩΣ.

Ἀπὸ καθαρῶς θεολογικῆς πλευρᾶς ἐξεταζομένη ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις παρουσιάζει δύο κυρίως ὄψεις. Καὶ ἡ μὲν πρώτη περιστρέφεται περὶ τὴν θεολογίαν τῆς τεκνοποιΐας, ἤ, ἐπὶ τὸ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, περὶ τὴν θεολογίαν τοῦ προβλήματος τῆς ἐν τῇ τεκνοποιήσει μεταβιβάσεως τῆς ζωῆς, ἡ δὲ δευτέρα ἀφορᾷ εἰς τὴν θεολογίαν τοῦ γάμου εὐρύτερον, ὡς καὶ τῶν παρομαρτουσῶν αὐτῷ ἐπὶ μέρους θεολογικῶν λεπτομερειῶν.

Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ἔχομεν ὡς ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν καὶ ὡς ἐπιτυγχανόμενον ἀποτέλεσμα τὴν παιδοποιΐαν, ἥτις, καὶ παρὰ τὰ μεσολαβοῦντα τεχνικὰ μέσα καὶ τὰς σχετικὰς ἐπιστημονικὰς ἐπεμβάσεις, εἶναι κατ' ἀρχὴν εἷς ἐκ τῶν τρόπων, ἤ, κυρίως εἰπεῖν, ὁ ἕτερος τῶν τρόπων πρὸς μεταβίβασιν τῆς ζωῆς παρὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει, τῆς φυσικῆς καὶ φυσιολογικῆς τεκνοποιήσεως οὔσης, ὡς εἰκός, τοῦ πρώτου καὶ κυρίου καὶ ὁμαλοῦ τρόπου μεταβιβάσεως τῆς ζωῆς. Δεδομένου ὅτι ἡ διὰ τῆς κατὰ φύσιν καὶ κατὰ νόμον συναντήσεως τῶν δύο φύλων ἐπιτυγχανομένη μεταβίβασις τῆς ζωῆς καὶ ἡ οὕτωσὶ γενομένη ἀναπαραγωγὴ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἔχουσι τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν θεολογίαν, τὴν εἰδικῶς, ὡς γνωστόν, ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Δογματικῇ ἐξεταζομένην, αὐτονόητον ὅτι καὶ διὰ τὴν ἐκ τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἐπιτυγχανομένην μεταβίβασιν τῆς ζωῆς καὶ ἀναπαραγωγὴν ὑπάρχει ἰδιαιτέρα θεολογία, παράλληλος πρὸς τὴν πρώτην. Ἐξεταστέον ὅθεν ἐὰν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς τρόπους τούτους ὑπάρχωσιν αἱ αὐταὶ θεολογικαὶ προϋποθέσεις ἢ οὔ, ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχωσιν ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει, αὐτονόητον

ὅτι ἡ διὰ ταύτης γενομένη μεταβίβασις τῆς ζωῆς καὶ ἀναπαραγωγὴ τοῦ εἴδους δὲν εὐσταθεῖ θεολογικῶς καὶ εἶναι ἄρα καὶ κατὰ τοῦτο ἐφάμαρτος.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς θεολογικῆς ἀναλύσεως τοῦ γάμου ὄψιν τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἐν τῇ καθαρῶς θεολογικῇ ταύτῃ ἀντιμετωπίσει τοῦ ζητήματος, ἔχομεν νὰ ἐξετάσωμεν κατὰ σειράν : τὴν ἱερότητα τοῦ ἀνδρῴου σπέρματος ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς περὶ σώματος διδασκαλίας τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, τὴν θεολογικὴν σημασίαν τοῦ φαινομένου, ὅπερ ὀνομάζομεν ἀνικανότητα παρὰ τῷ ἀνδρί, τὸ ἀπαραίτητον ἢ οὔ τῆς τεκνοποιΐας ἐν τῷ γάμῳ καὶ τῇ οἰκογενείᾳ ἀπὸ θεολογικῆς πλευρᾶς, τὴν ἔννοιαν τῆς «προσωπικότητος» καὶ τῆς «ἐνσυνειδήτου δράσεως» ἑκατέρων τῶν συζύγων ἐν τῷ χριστιανικῷ γάμῳ, καὶ τὰ τούτοις παρεμφερῆ καὶ ἀνάλογα σημεῖα, ὅσα ἀπορρέουσιν ἀπὸ τὴν εὐρυτέραν θεολογίαν τοῦ γάμου ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ ἡμῶν πίστει.

Καὶ ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν πρώτην σειρὰν ἰδεῶν, τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν θεολογίαν τῆς ἐν τῇ τεκνοποιήσει μεταβιβάσεως τῆς ζωῆς κατὰ τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν.

Ἀνεξαρτήτως τῶν διαφόρων διατυπωθεισῶν θεολογικῶν θεωριῶν περὶ τὸ θέμα τῆς μεταβιβάσεως τῆς ζωῆς ἐν τῇ συλλήψει καὶ κυοφορίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τῆς γνωστῆς θεωρίας περὶ Προϋπάρξεως, διατυπωθείσης, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τοῦ Ὠριγένους καὶ καταδικασθείσης ὑπὸ τῆς Ε' Οἰκουμενικῆς Συνόδου (73) μέχρι καὶ τῶν γνωστῶν θεωριῶν περὶ Δημιουργίας καὶ περὶ Μεταφυτεύσεως, καὶ τῶν ταύταις παραλλήλων, τῶν ἐχουσῶν τὴν ἑαυτῶν θέσιν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Δογματικῇ Θεολογίᾳ (74), τῶν μὴ ἱκανοποιουσῶν δὲ θεολογικῶς, οὐδὲ διαφωτιζουσῶν ἐπαρκῶς τὸ ὅλον πρόβλημα, ὑπάρχει ἐν ἑκάστῃ νέᾳ συλλήψει, ἐν ἑκάστῃ τεκνοποιήσει, ἡ ἔννοια καὶ πραγματικότης τῆς ἀμέσου καὶ ἀπολύτου συνεργασίας τοῦ θείου καὶ ἀνθρωπίνου παράγοντος, εἰς τρόπον ὥστε, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν, τὸ γεννώμενον ἀνθρώπινον ὄν, ὡς ψυχοσωματι-

(73) ΚΑΡΜΙΡΗ Ἰωάν., Τὰ Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. Α' (Ἀθῆναι 1952) σελ. 172 καὶ 179.

(74) ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ Χρ., Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἔκδ. 6' (Ἀθῆναι 1956) σελ. 134)136. Ἴδε καὶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ Χρυσοστόμου, «Σημειώσεις Δογματικῆς Θεολογίας», ἐν τῷ σχετικῷ Περὶ Ἀνθρώπου κεφαλαίῳ (κείμενον πολυγραφημένον), passim., καὶ ΤΡΕΜΠΕΛΑ Παν., Δογματικὴ τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. Α' (Ἀθῆναι 1959) σελ. 483)486.

κὸν σύνολον, νὰ ἦ γόνος μὲν τῶν ἐξ ὧν προέρχεται γεννητόρων αὐτοῦ καὶ διὰ τούτων καὶ τοῦ γενάρχου Ἀδάμ, ἀλλὰ ταὐτοχρόνως καὶ ὀντότης ἀμέσως συνδεομένη μετὰ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ Πλάστου Θεοῦ, ἐξ Οὗ τὸ εἶναι προσελάβετο διὰ τοῦ ἐκπροσωποῦντος ἐν αὐτῷ τὴν θείαν πνοὴν στοιχείου, τῆς ψυχῆς, ἥτις καὶ εἶναι, ὡς γνωστόν, ἡ ζωοποιοῦσα τὸ σῶμα καὶ τὸν ὅλον ἄνθρωπον δύναμις.

Κατὰ ταῦτα πᾶσα πρᾶξις συλλήψεως καὶ κυοφορίας, ἀπολήγουσα εἰς τὴν κύησιν τοῦ ἑκάστοτε νέου γόνου, εἶναι κατ' ἀρχὴν πρᾶξις ἐμπλέκουσα ἀπ' εὐθείας: πρῶτον μὲν τὴν πρωτόβουλον, ὑπεύθυνον καὶ ἐνσυνείδητον ἐνέργειαν καὶ δρᾶσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἣν καὶ δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν «actio hominis», δεύτερον τὴν συνέργειαν τῆς φύσεως, ὡς νοεῖται αὕτη ὡς ἀνεξάρτητος τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου, φυσιολογικὴ δὲ κατὰ πάντα — καὶ κατὰ τοῦτο καὶ ἀπαραίτητος — «δρᾶσις» τῆς φύσεως, διὰ μέσου πολυπλόκων φυσιολογικῶν λειτουργιῶν ἑκατέρων τῶν ὀργανισμῶν, μάλιστα δὲ τῆς γυναικός, ἣν καὶ ἀποκαλοῦμεν «actio naturae», τρίτον δὲ καὶ τὴν θείαν συμπαράστασιν ἐν ἑκάστῳ εἰς τεκνοποίησιν ἀποβλέποντι ἢ δυναμένῳ νὰ ἀπολήξῃ δεσμῷ, καὶ τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ Δημιουργοῦ ἐπευλόγησιν τῶν δύο προηγουμένων δράσεων, τῆς τε «actio hominis» καὶ τῆς «actio naturae», ἐπευλόγησιν ἥτις καὶ ἀναβιβάζει τὴν ὅλην πρᾶξιν τῆς συλλήψεως καὶ τεκνοποιΐας εἰς ἔργον θείας δωρεᾶς, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπιτυχῶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποκληθῇ ἡ ἑκάστοτε νέα ζωὴ ὡς «δῶρον Θεοῦ», ὡς «Donum Dei».

Τῆς βάσεως ταύτης τεθείσης καὶ οὕτω καθορισθέντος τοῦ ἐν ἑκάστῃ τεκνοποιήσει ῥόλου ἑκάστου ἐκ τῶν τριῶν τούτων παραγόντων, ἤτοι τοῦ ἐνσυνειδήτως δρῶντος ἀνθρωπίνου, τοῦ τῆς φύσεως καὶ τοῦ θείου, αὐτονόητον ὅτι ἐπὶ τῆς στενῆς, τῆς στενωτάτης, θὰ ἐλέγομεν, συνεργασίας καὶ τῆς συνδρόμου ἐπενεργείας αὐτῶν στηρίζεται τὸ φαινόμενον τῆς μεταβιβαζομένης ζωῆς εἰς τὸν νέον ἑκάστοτε γόνον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Τὸ καθεστὼς δὲ τῆς συνεργασίας ταύτης εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ ἀποδίδει τὰς νομίμους καὶ ὁμαλὰς ἀναπαραγωγὰς τῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας καὶ ὡς τοιαύτας ἀκριβῶς ἀναγνωρίζουσιν ὅ τε Θεῖος καὶ ὁ ἀνθρώπινος Νόμος.

Διὰ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως ἔχομεν ἀναμφιβόλως μεταβίβασιν τῆς ζωῆς ἀνάλογον πρὸς ἐκείνην, ἣν ἔχομεν καὶ ἐν πάσῃ φυσιολογικῇ ἐντὸς τῶν ὁμαλῶν γαμικῶν δεσμῶν ἐπιτυγχανομένῃ, ἀνάλογον τοὐλάχιστον ὡς πρὸς τὸν καρπὸν ταύτης, ὅστις εἶναι τὸ γεννώμενον τέκνον, ἡ ἀναπαραγομένη δηλονότι νέα ζωή.

Πλὴν ὑπάρχει οὐσιώδης ἀναμφιβόλως διαφορὰ εἰς τὸν τρόπον τῆς

ἀναπαραγωγῆς, ἤ, ἀμεσώτερον καὶ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, εἰς τὸν τρόπον τῆς μεταβιβάσεως τῆς ζωῆς. Καὶ ἐξηγούμεθα.

Τῶν τριῶν μορφῶν τῆς «actio», περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνταῦθα, τῆς ἀνθρωπίνης δηλονότι, τῆς τῆς φύσεως καὶ τῆς θείας, οὐσῶν ἀπαραιτήτων κατ' ἀρχήν, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, διὰ τὴν μεταβίβασιν τῆς ζωῆς, καταφαίνεται, ὅτι ἐν τῇ διὰ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως μεταβιβαζομένῃ ζωῇ ἐλλείπει, ἢ τοὐλάχιστον ἐλλειπῶς λειτουργεῖ ἡ πρώτη μορφὴ δράσεως, ἡ «actio hominis» ὑποκαθισταμένη τοῦτο μὲν διὰ τοῦ ἀπροσώπου καὶ τεχνικῶς μόνον παριστამένου ἐν τῇ συλλήψει γονιμοποιοῦ ὑγροῦ, ἄνευ τῆς αὐτοβούλου καὶ προσωπικῆς καὶ ὑπευθύνου ἐπενεργείας τοῦ φύσει καὶ θέσει δικαιουμένου εἰς τοῦτο ἀνδρὸς - συζύγου, τοῦτο δὲ καὶ διὰ τοῦ γονιμολόγου ἰατροῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ χρησιμοποιουμένων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν μέσων.

Πάντα ταῦτα συλλήβδην καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ λαμβανόμενα ἥκιστα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἰσοσταθμίζοντα τὸν ἀνδρικὸν παράγοντα, τὴν «actio hominis» καθ' ἑαυτήν. Οἱ δύο ἄλλοι παράγνοτες λειτουργοῦσι βεβαίως ὁμαλότερον ἐν τῇ τοιουτοτρόπῳ διὰ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως μεταβιβαζομένῃ ζωῇ, ἐὰν τοὐλάχιστον θὰ πρέπει νὰ κρίνωμεν ἀπὸ τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἐγχειρήματος, ὅπερ εἶναι τὸ συλλαμβανόμενον καὶ τικτόμενον τέκνον.

Πλὴν τούτων οὕτως ἐχόντων γεννᾶται αὐτομάτως ἡ ἀπορία : ἐν τῇ τοιουτοτρόπῳ μεταβιβάσει τῆς ζωῆς διὰ τῆς τεχνητῆς γονιμοποιήσεως, ἐν ᾗ ἀγνοεῖται ἢ παραφθείρεται καὶ ἐξουδενοῦται ὁ παράγων, ὅστις λέγεται «actio hominis» καὶ ὅστις κατὰ τὴν σαφῆ γλῶσσαν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως δὲν εἶναι πάντως ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἠμποροῦν νὰ παροραθοῦν ἐν τῷ σπουδαιοτάτῳ καθ' ἑαυτὸ θέματι τῆς ἀναπαραγωγῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τηροῦνται μήπως οἱ ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ διὰ τῆς φύσεως ὁρισθέντες καὶ ἐπιβληθέντες ὅροι τῆς ὁμαλῆς ἀνανεώσεως τῆς δημιουργίας, καὶ ἐὰν δὲν τηρῶνται κατὰ ποῖον λόγον καὶ ποίαν ἀναλογίαν θεωρεῖται, ὅτι οἰκοδομεῖται ἡ ἔννοια τῆς δημιουργίας καὶ ὅτι δὲν παραβλάπτεται τὸ προαιώνιον περὶ κόσμου καὶ ἀνθρώπου σχέδιον τοῦ Θεοῦ, καὶ σὺν αὐτῷ, κατ' ἐπέκτασιν, αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀναλλοίωτον τοῦ Θεοῦ ; Ἰδοὺ ἡ ὅλη θεολογικὴ βαρύτης ἐν τῷ θέματι.

Οὐδεὶς δύναται ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τῆς θεολογικῆς περὶ τὴν τεχνητὴν γονιμοποίησιν συζητήσεως νὰ διαμφισβητήσῃ τὰ ἑξῆς καίρια σημεῖα : ὅτι ἡ ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει ἀπουσιάζουσα ἢ ὑποκαθισταμένη

«actio hominis» παραβλάπτει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀκεραιότητος τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας, τὴν ἔννοιαν τῆς ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἀναπαραγωγῆς τοῦ εἴδους, τὴν ἔννοιαν τῆς ἐντὸς τῶν νόμων τῆς φύσεως καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ συνεχίσεως τῆς δημιουργίας, τὴν ἔννοιαν τῆς συντηρήσεως τῶν ὄντων, ἐν ᾗ ἀμεσώτεραι εἶναι αἱ προϋποτιθέμεναι ἐξαρτήσεις μεταξὺ γόνου καὶ γεννήτορος, καὶ τελικῶς καὶ τὴν ἔννοιαν τῶν ἀπὸ Θεοῦ ὁρισθεισῶν καὶ κατὰ θείαν παραχώρησιν καὶ βουλὴν ἰσχυουσῶν διατάξεων καὶ λειτουργιῶν τοῦ φυσικοῦ νόμου, καθ' ἃς ἡ ἀναπαραγωγὴ τῆς ζωῆς τέτακται, ὅπως τελῆται καὶ ἐπαναλαμβάνηται καθ' ὃν τρόπον, ὡς εἰκός, τελεῖται καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἐν ταῖς φυσιολογικαῖς συλλήψεσι καὶ κυοφορίαις, οὐχὶ δὲ πάντως ὡς συμβαίνει ἐν τῇ τεχνητῇ γονιμοποιήσει.

(Συνεχίζεται)

Δ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΩΡΙΓΕΝΗ (*)

Ἀπὸ ψυχολογικῆς ἀπόψεως ἡ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ μετάνοια δεικνύει ὅτι οὗτος οὔτε καλὸς οὔτε κακὸς κατ' οὐσίαν ὑπάρχει· Ὁ Χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ ἀργοπορῇ εἰς τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ καὶ ὀφείλει νὰ δεικνύῃ καρποὺς καὶ ἔργα ἄξια τῆς μετανοίας αὐτοῦ. 26)

Πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν οἱ ἐν ἁμαρτίαις ζῶντες ἄνθρωποι ἀπέβλεπον πρὸς τὸν γάμον ἁμαρτητικῶς. «Ἀλλ' ἐπιδημήσαντος τοῦ Σωτῆρος, ὡς ἀπὸ τῶν ἄλλων πραγμάτων, ἀφαίρεσις ἁμαρτίας γέγονεν, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ γάμου». 27)

Ἐντὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ τὸ θέμα τῆς προσευχῆς παραμένει πάντοτε προσφιλὲς διὰ τοὺς Πατέρας καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς συγγραφεῖς. Οὕτω καὶ ὁ Δίδυμος πολλάκις εἰς τὴν ροὴν τοῦ λόγου στρέφει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν Θεόν, εἴτε καὶ ὁμιλεῖ περὶ τῆς προσευχῆς.

Ἡ προσευχή, ὡς ἔκφρασις σεβασμοῦ πρὸς τὸν Θεόν, εἶναι μία ψυχικὴ ἐκδήλωσις, εἰς τὴν ὁποίαν μετέχει καὶ ὁλόκληρος ὁ ἄνθρωπος. Γίνεται ἐμφανὴς διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀναλόγου στάσεως τοῦ σώματος. Ἐξικνεῖται δὲ ἐνίοτε μέχρι τοῦ ὑψίστου σημείου, εἰς ὃ δύναται νὰ φθάσῃ ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ὁμιλίας δηλ. καὶ θεωρίας τοῦ Θεοῦ, ὁπότε πᾶσα στιγμὴ εἶναι μία συνεχὴς προσευχὴ καὶ εἷς ἀκατάπαυστος ὕμνος τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

Ἡ προσευχὴ ἐκδηλοῦται ὡς λειτουργία, εὐλογία, δόξα καὶ δοξολογία, εὐχαριστία, προσκύνησις, λατρεία, τιμή, δέησις, ἐρυγή, ὕμνος καὶ θεολογία πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ προσευχή, ὑπὸ οἱανδήποτε μορφήν, ἀπευθύνεται ὁμοίως καὶ εἰς τὰ τρία πρόσωπα τῆ ς Ἁγίας Τριάδος. 28) Ὁ Δίδυμος χρησιμοποιεῖ τὰς συντόμους ἀναφωνήσεις «Κύριε ἐλέησον», «Ὁ Θεὸς βο-

---

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

26) Κατὰ Μανιχαίων 15, 16. ΕΠΜ., 39, 1105, 1108. Εἰς Παροιμίας 22. ΕΠΜ., 39, 1640.

27) Κατὰ Μανιχαίων, 8. ΕΠΜ., 39, 1096.

28) Περὶ Τριάδος, Ι, 25, 32, 36. ΙΙ, 1, 11. ΕΠΜ., 39, 381, 425, 440, 452, 664. Εἰς Ψαλμοὺς 67, 101, 118. ΕΠΜ., 39, 1448, 1516, 1580.

ήθησον», «Ἵλεως δὲ ἡμῖν ἔστω ἡ Ἁγία Τριάς», «Χριστὲ σῶσον», «Χριστὲ βοήθει». 29) Μερικαὶ προσευχαί του πρὸς τὴν Ἁγίαν Τριάδα τυγχάνουν ἄξιαι ἰδιαιτέρας μελέτης, διότι διαζωγραφίζουν τὸν τρόπον τῆς προσευχῆς, τὸν ψυχικόν του κόσμον καὶ τὰ ἀντικείμενα περὶ τῶν ὁποίων προσεύχεται. 30)

Ὁ Κύριος ἡμῶν κατὰ τὸν ἐπὶ γῆς Αὐτοῦ βίον προσηυχήθη πρὸς τὸν Οὐράνιον Αὐτοῦ Πατέρα, οὐχὶ «ὡς ἥσσων τῇ Θεότητι», ἀλλὰ διὰ νὰ δώσῃ τὸ παράδειγμά του εἰς ἡμᾶς. Ὁμοίως καὶ οἱ Ἄγγελοι «μειλίσσοντα αὐτὴν — τὴν Ἁγίαν Τριάδα — λιταῖς, ἀσιγήτοις στόμασι, καὶ φωνῇ ἀκαταλήπτῳ». 31)

Ἡ προσευχή, ὅταν γίνεται καταλλήλως καὶ περὶ πραγμάτων ἀναγκαίων καὶ ἐπωφελῶν διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τοῦ αἰτοῦντος, λαμβάνει τὴν πλήρωσιν αὐτῆς παρὰ τοῦ Θεοῦ.Πάντες εἴμεθα πτωχοὶ πρὸ τοῦ μεγαλείου τοῦ Θεοῦ, διότι ζητοῦμεν ἀπὸ Αὐτὸν πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσιν ἡμῶν. 32)

Ἡ λατρεία καὶ ἡ προσκύνησις ὀφείλεται μόνον εἰς τὸν Θεόν, ἐνῷ ἡ τιμὴ καὶ ὁ σεβασμὸς προσφέρεται εἰς τοὺς Ἁγίους. Τιμῶμεν καὶ αἰσχυνόμεθα αὐτούς, ἀλλὰ καὶ δεχόμεθα ὀρθῶς τὴν ὑπ' ἐκείνων ἔργῳ ἐκδηλωθεῖσαν συμβολήν, διδαχὴν καὶ πίστιν. Οἱ Ἅγιοι, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, πρεσβεύουν ὑπὲρ ἡμῶν ἀκαταπαύστως τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι. Ἐν ὀνόματι αὐτῶν ἐγείρομεν Ἐκκλησίας, εὐκτηρίους οἴκους καὶ μαρτύρια ὄχι μόνον εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ καὶ εἰς κάθε γωνίαν γῆς, ἐντὸς τῶν ὁποίων προσευχόμεθα καὶ λαμβάνομεν τὴν ἐνίσχυσιν τῆς Θείας Χάριτος. 33)

Ὁ Δίδυμος εἰς τὰ ἔργα καὶ ἰδίως εἰς τὸ Ὑπόμνημά του εἰς τοὺς Ψαλμοὺς θίγει πολλάκις τὸ τόσον προσφιλὲς εἰς τοὺς Ἀλεξανδρινοὺς καὶ γενικῶς τοὺς Ὀρθοδόξους Ἀνατολικοὺς θεολόγους θέμα τῆς γνώσεως, τῆς θεωρίας, τῆς ὁμιλίας καὶ ἐξομοιώσεως τῷ Θεοῦ.

Ὁ ὅρος γνῶσις φέρει δύο ἐννοίας καὶ σημαίνει «ὁτὲ μὲν τὸ ἐπίστασθαι, ὁτὲ δὲ τῷ ἡνῶσθαι καὶ ἀνακεκρᾶσθαι τὸν γινώσκοντα τῷ γινωσκο-

---

29) Περὶ Τριάδος, ΙΙ, 19. ΙΙΙ, 3, 10, 21. ΕΠΜ., 39, 736, 820, 857, 912.

30) Περὶ Τριάδος, ΙΙ, 27. ΕΠΜ., 39, 764—9.

31) Περὶ Τριάδος, ΙΙ, 8. ΙΙΙ, 21. ΕΠΜ., 39, 629, 913—6.

32) Εἰς Ψαλμοὺς 19, 34, 101. ΕΠΜ., 39, 1272, 1332, 1516.

33) Περὶ Τριάδος, ΙΙ, 7, 8. ΕΠΜ., 39, 589—593, 613.

μένῳ». 34) Ἡ Χριστιανικὴ γνῶσις περικλείει ἐν ἑαυτῇ καὶ τὰς δύο ταύτας ἐννοίας.

Ἡ γνῶσις αὕτη στηρίζεται ἐπὶ δύο παραγόντων : τοῦ θείου καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου. Ὁ ἄνθρωπος, πλασθεὶς κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν Θεοῦ, φέρει ἐν ἑαυτῷ ἐννοίας ἐσπαρμένας περὶ Θεοῦ· Ἡ Θεία Χάρις ἐνισχύει τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ δὲ νοητὸς ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Χριστός, γίνεται ὁ αἴτιος μεγίστης θεωρίας. 35) Ὁ ἄνθρωπος ἐνδυναμούμενος οὕτω ὑπὸ τῆς Θείας Χάριτος κατευθύνει τὰς ψυχικάς του ἱκανότητας πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ὑψίστου ἀγαθοῦ.

Ὅρος ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἀπὸ τῆς ἀρνητικῆς μὲν πλευρᾶς, εἶναι ἡ ὅσον τὸ δυνατὸν ἀποφυγὴ καὶ ἀποχὴ ἀπὸ τῶν γηΐνων καὶ τοῦ κόσμου τούτου. «Πᾶς γὰρ Θεῷ προσομιλῶν, μικρὰ φροντίζει τῶν κάτω καὶ φθειρομένων». Ἡ ἀποχὴ αὕτη παρομοιάζεται πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀγαμίαν τῶν περιτετμημένων τὴν καρδίαν. 36) Θετικῶς δὲ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς ἀρετῆς, «ὁ δίκαιος πᾶσαν τὴν ἠθικὴν κατορθώσας ἀρετήν, ἦλθεν ἐπὶ θεωρίαν», «... ὁ γνῶσιν ἔχων Θεοῦ τηρεῖ τὸν λόγον αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ εἰς ἔργα μεταβάλλει». 37)

Ὁ τυφλὸς κατὰ τοὺς σωματικοὺς ὀφθαλμοὺς Δίδυμος δίδει μεγάλην σημασίαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας καὶ χρησιμοποιεῖ τὰς εἰκόνας τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκότους, ὑλικοῦ τε καὶ πνευματικοῦ. Ὁ νοῦς, οἱ νοητικοὶ ὀφθαλμοί, ἡ νόησις, εἶναι τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὕστερον ἀπὸ τὴν ἀνάλογον ἠθικὴν κάθαρσιν, δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν καὶ νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν. Ὅσον τελειοτέρα καὶ καθαρωτέρα ἐμφανίζεται ἡ διανοητικὴ ἱκανότης τοῦ ἀνθρώπου, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ καθίσταται εὐκολωτέρα ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ.

Τοῦ γὰρ ἔσω ἀνθρώπου ὀφθαλμοὶ καὶ αἱ νοητικαὶ δυνάμεις.

... οἱ συνεχῶς καὶ ἀδιαστάτως ἐξετάσει δογμάτων τῆς ἀληθείας καὶ πράξει τῶν ἀρετῶν ἐπιδεδωκότες σφᾶς, διὰ παντὸς ζητοῦσι τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ, ἰδεῖν αὐτῷ νῷ καθαρῷ βουλόμενοι. 38)

Τὸ φῶς συμβολίζει τὸν Θεὸν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ἐνῷ ἡ νὺξ τὴν ἄγνοιαν. Ἡ νὺξ στερεῖται φέγγους, καλύπτει τὰ ἐν κρυφῇ γενόμενα καὶ

34) Εἰς Ψαλμοὺς 17. ΕΠΜ., 39, 1264.

35) Εἰς Ψαλμοὺς 5, 69. ΕΠΜ., 39, 1169, 1457.

36) Εἰς Ἰώβ, Ι. ΕΜΠ., 39, 1128. Εἰς Ψαλμοὺς 6. ΕΠΜ., 39, 1176.

37) Εἰς Ψαλμοὺς 36, 13. ΕΠΜ., 39, 1337, 1217.

38) Εἰς Ψαλμοὺς 12, 13, 104. ΕΠΜ., 39, 1216, 1224, 1528.

παριστᾷ διὰ τοῦ σκότους τὰ βαθύτερα τῶν νοημάτων. Τὸ δεκτικὸν φωτὸς μόριον τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ νοῦς. 39)

Τὸ ὕψιστον ἀγαθόν, εἰς ὃ δύναται νὰ φθάσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἡ γνῶσις τοῦ Θεοῦ, καλεῖται καὶ θεωρία τοῦ Θεοῦ καὶ ἐξομοίωσις καὶ ὁμιλία πρὸς Αὐτόν. Οἱ ὅροι οὗτοι ἀναφερόμενοι εἰς καταστάσεις ψυχικάς, μὴ δυναμένας νὰ γίνουν ἀντιληπταὶ ὑπὸ τῶν ὑλικῶν ὀφθαλμῶν καὶ αἰσθήσεων, δὲν εἶναι δυνατὸν εὐκόλως νὰ ἑρμηνευθοῦν.

Ἡ τελειοτάτη γνῶσις καὶ θεωρία φέρεται ὡς ἐπιστημονική, ἐν ταῖς λεπτομερείαις αὐτῆς. Ἡ ἐξομοίωσις πρὸς τὸ θεῖον δὲν νοεῖται κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ κατὰ ποιότητα, τέλος δὲ ἡ ὁμιλία, εἶναι ὁμιλία πνευματική, γενομένη «ἐπιτεταμένῃ νοήσει». 40)

Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις εἶναι ἡ μακαρία αὕτη κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν κατορθώνουν νὰ φθάσουν ὀλίγοι μόνον Χριστιανοί, οἱ ἐκλεκτοί.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κατὰ τὰς πληροφορίας Φιλίππου τοῦ Σιδίτου, οὗ τινος τὸ διασωθὲν τεμάχιον πολλάκις ἐχρησιμοποιήσαμεν, ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου (385—412) διὰ τοῦ Ρόδωνος μετεφέρθη εἰς Σίδην. Δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ ἐλέγξωμεν τὴν εἴδησιν ταύτην ὡς ἀκριβῆ ἢ οὔ. Πάντως, μετὰ τὸν μέγαν Διδάσκαλον Δίδυμον τὸν Τυφλὸν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας δὲν μνημονεύεται. Πιθανὸν νὰ μετεφέρθη εἰς Σίδην, ἴσως ὅμως καὶ νὰ ἐξηκολούθει νὰ ὑφίσταται ὡς μία ἁπλῆ Σχολή, ἐν ἐξαρτήσει εὑρισκομένη πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὑπηρετοῦσα τὰς ἀμέσους ἀνάγκας αὐτῆς.

Ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ ὡς Ἵδρυμα βαδίζει ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ Πατρὸς τῆς Θεολογίας Ὠριγένους, ἀλλὰ καὶ ὡς Θεολογικὸν σύστημα, εἰς οἱανδήποτε ἱστορικὴν περίοδον καὶ ἂν ἐμφανίζηται, συνεχίζει πάλιν τὰς ἀρχάς, ἃς ἔθεσεν ὁ Ὠριγένης εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς Θεολογικῆς Ἐπιστήμης.

Οἱ σύγχρονοι καὶ οἱ μεταγενέστεροι τοῦ Ὠριγένους ἐχωρίσθησαν εἰς δύο παρατάξεις : εἰς τοὺς φίλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Μεταξὺ τῶν φίλων του ἀνευρίσκονται δύο τάξεις. Οἱ πρῶτοι εἶναι οἱ εὐγενεῖς θαυμασταί του, οἵτινες ἐμορφώθησαν παρ' αὐτῷ ἢ καὶ μετέπειτα διὰ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦ πνεύματός του. Οὗτοι, ἀφή-

39) Εἰς Ψαλμούς, 15, 16, 17, 18. ΕΠΜ., 39, 1229, 1236, 1256 1268.

40) Εἰς Ψαλμοὺς 16, 17, 88. ΕΠΜ., 39, 1237, 1256, 1488.

σαντες κατὰ μέρος τὰ σφάλματα, εἰς ἃ ὑπέπεσεν ὁ Ὠριγένης, ἠκολούθησαν μᾶλλον τὴν μέθοδον αὐτοῦ καὶ ἀνεδείχθησαν φωστῆρες καὶ διδάσκαλοι τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ θεολογικοῦ στερεώματος. Τοιοῦτοι εἶναι ὁ Διονύσιος ὁ Ἀλεξανδρείας, ὁ Μ. Ἀθανάσιος, οἱ Καππαδόκαι, κ.ἄ.

Μένουν οἱ ἄκροι θαυμασταί του καὶ οἱ κεκηρυγμένοι ἐχθροί του, τῶν ὁποίων ὁ ἀγὼν ἔφθασεν εἰς ὀξύτατον σημεῖον. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ὅπως συνήθως συμβαίνῃ, παρεισεχώρησαν καὶ ἄλλοι παράγοντες, ὡς ἡ τύφλωσις, τὸ μῖσος, ἡ ἐκ τῆς ἀγνοίας στενότης, τὰ προσωπικὰ πάθη καὶ τοιουτοτρόπως εἰς τὸ τέλος κάθε διδασκαλία συνδεομένη πρὸς τὸν Ὠριγένη, καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ μνεία τοῦ ὀνόματός του ἠμαυρώθησαν, τοῦ Ὠριγένους λαβόντος τὸ ὄνομα τοῦ αἱρετικοῦ· Δὲν εἰσερχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ Ὠριγενισμοῦ καὶ εἰς τὰς φάσεις, ἅτινας ἔλαβον αἱ Ὠριγενιστικαὶ ἔριδες, διότι τοῦτο θὰ ἀπήτει μίαν ἰδιαιτέραν μελέτην. 1)

Ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ ἱδρύθη καὶ ἐλειτούργησεν εἰς ἓν περιβάλλον καὶ εἰς μίαν χρονικὴν περίοδον πολὺ κατάλληλα διὰ τὴν ζωὴν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Θεολογικῆς Σκέψεως. Ἀνέδειξεν ἐμμέσως ἢ ἀμέσως μεγάλους διδασκάλους, μαθητὰς καὶ Ἐκκλησιαστικοὺς ἡγέτας, οἱ ὁποῖοι ἠργάσθησαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ Θεολογικὰ Γράμματα. Αἱ ἀρχαὶ τῆς Σχολῆς ταύτης, ὡς ἡ φιλελευθέρα τάσις, ἡ ἐπιστημονικὴ ζήτησις τῆς ἀληθείας, ἡ χρῆσις τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἡ ἀλληγορικὴ μέθοδος, ἡ παραδοχὴ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱ. Παραδόσεως ὡς πηγῶν τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως, διὰ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ πνεύματος ἐδείκνυον πάντοτε τὰς πεποιθήσεις τῆς ὑγιοῦς παρατάξεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Θεολογίᾳ.

Ἡ Σχολή, ἕνεκα διαφόρων παραγόντων, ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν, ὕστερον ἀπὸ μίαν ζωὴν ἄνω τῶν δύο Ἑκατονταετηρίδων ἔπαυσε νὰ λειτουργῇ. Ἀλλ' ἐπανεμφανίζεται εἰς κάθε αἰῶνα ὅταν μελετῶνται ἡ ἱστορία, οἱ βίοι, τὰ συγγράμματα καὶ ἡ διδασκαλία τῶν μεγάλων Διδασκάλων αὐτῆς. Προβάλλει κυρίως πρὸ ἡμῶν ὅταν ἐφαρμόζωνται αἱ ἀρχαὶ αὐτῆς, πολλὰς τῶν ὁποίων δέχεται ἡ σημερινὴ θεολογία τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καθίσταται ἐξαιρετικῶς ὠφέλιμος ἡ μελέτη τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν Σχολὴν ταύτην.

ΤΕΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ,
Καθηγητὴς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

1) Ἴδε : Β. Θ. Σταυρίδου, Αἱ Ὠριγενιστικαὶ Ἔριδες, Θεολογία ΚΗ΄ (1957) 550 ἑξ.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
'Αρχειοφύλακος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ (*)

ΤΟΜΟΣ Γ'.

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΗΣ».

16) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων δέκα μαρτύρων τῶν ἐν Κρήτῃ». 60).
'Αρχ. : «Ἄλλος μὲν ἄλλο τι τῆς θρυλλουμένης διεξέτω Κρήτης...».

17) «Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄθλησις τῆς ἁγίας ὁσιομάρτυρος Εὐγενίας καὶ τῶν αὐτῆς γονέων».
'Αρχ. : «Κομόδου μετὰ Μάρκον τοῦ αὐτοῦ πατέρα........». 61)

18) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ γραπτοῦ καὶ Θεοφάνους τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ». 62)

---

*) Συνέχεια ἐκ τῆς 328ης σελ. τοῦ ἔτους ΛΓ'. (1958).

60) Μαρτύριον αὐτῆς εὕρηται καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 88 χειρ. 'Ι. Μονῆς ἁγ. Τριάδος καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 19 χειρ. Π. Καμαριωτίσσης.

61) Μαρτύριον αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 88 χειρ. 'Ι. Μ. 'Αγ. Τριάδος καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 19 (φ. 121—136, 161—167 6 χειρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης.

62) 'Εν τῇ 'Ι. Μονῇ τοῦ Στουδίου διέτριψαν οἱ ἀδελφοὶ Θεόδωρος καὶ Θεοφάνης οἱ Γραπτοί. Οὕτως ἐκλήθησαν, διότι ὁ αὐτοκράτωρ Θεόφιλος τιμωρῶν τὴν εὐστάθειαν αὐτῶν ἐν τῷ ζητήματι τῶν εἰκόνων, διέταξε νὰ ἐγκαυθῶσιν ἐπὶ τοῦ μετώπου των δώδεκα τρίμετροι, οὓς ὁ ἴδιος συνέταξε. (Σκυλίτσης — Κεδρηνὸς ἔκδ. Βόννης 2, 114—117 — Ζωναρᾶς ἔκδοσ. Dindorf 3, 409. Κρουμβάχερ ἔνθ. ἀνωτ. Α'. τόμ. 389. Β'. 358, 564, 617. — Γεώργιος μοναχός, ἔκδ. Muralt 714 ἑξ.). Εἰς τὸν Θεόδωρον Γραπτὸν ἀπεδόθησαν ἐνωρὶς ἤδη ὑπό τε χειρογράφων (π. χ. κώδ. Paris, 910, saec. 10) καὶ ἐν παραπομπαῖς μεταγενεστέρων Βυζαντινῶν ὡς τοῦ 'Ιωάννου Κυπαρισσιώτου, τὰ περὶ εἰκονολατρείας συγγράμματα τοῦ Πατριάρχου Νικηφόρου. 'Ο Combefis, «Originum rerumque Cpolitan manibulus, ἐν Παρισίοις 1664, σελ. 159». πλανηθεὶς ὠνόμασεν αὐτὸν συγγραφέα τοῦ ἀπὸ 'Ιγνατίου βίου τοῦ Νικηφόρου. 'Εξ αὐτοῦ ἀσφαλῶς κατάγεται μόνον μία ἐπιστολὴ πρὸς τὸν 'Επίσκοπον Κυζίκου 'Ιωάννην περὶ τῶν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του παθημάτων ἐπὶ Θεοφίλου (829—842), ἥτις περιελήφθη εἰς τὴν βιογραφίαν του. Αὕτη δὲ συνεγράφη ζῶντος ἔτι τοῦ ἀδελφοῦ του Θεοφάνους,

Ἀρχ. : «Τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ τὴν ἄθλησιν ἑλομένων.......».

19) «Μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων ἴνδη καὶ δόμνης καὶ τοῦ πλήθους τῶν δισμυρίων τῶν ἐν νικομηδείᾳ μαρτυρησάντων». 63)
Ἀρχ. : «Ἄρτι Μαξιμιανοῦ δεύτερον ἔτος......».

20) «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἀρχιμανδρίτου μαρκέλλου μονῆς τῶν ἀκοιμήτων». 64)
Ἀρχ. : «Ἔννοιά μοι πολλάκις γέγονε......».

21) «Βίος καὶ πολιτεία τῆς ὁσίας ἡμῶν μελάνης τῆς ρωμαίας».
Ἀρχ. : «Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς μεγίστης τῶν πάλαι........».
Ἐν τῷ τελευταίῳ φ. 440 β : «τὸ παρὸν βιβλίον μεταφραστὴς τοῦ νοεμβρίου (sic)» — ἐνῷ οἱ ἐν τῷ Χειρογράφῳ Πανηγυρικοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς κατὰ Δεκέμβριον μνημονευομένους —

«ἐγράφη δι' ἐξόδου καὶ προμηθείας τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς κύρ Κλήμη, τοῦ εὑρισκομένου ἐν τῇ σκήτει τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου ὄρους καὶ προσηλώνεται τὸ τοιοῦτον βιβλίον ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τῆς οὔσης ἐν τῷ ὄρει ὀλύμπου, ἵν' ἔχῃ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ αἰωνίως».

ὅστις ἀπέθανε τὸ 845 Ἀρχιεπίσκοπος ὢν Νικαίας. Λόγον τοῦ Θεοδώρου Γραπτοῦ : «περὶ τῶν κεκοιμημένων» μνημονεύει ὁ Λέων Ἀλλάτιος : «De purgatorio» Roma 1655, σ. 211.

Περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ Ἱ. Μονῶν ἁγίου Θεοδώρου κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχήν, ἐν τῇ πόλει μας ταύτῃ βλ. (ἔνθ. ἀνωτ. R. Janin: Les Eglises et les Monastères σελ. 155—163).

(Πρβλ. Κρουμβάχερ, ἔνθ. ἀνωτ. Α΄. 138, 389. Ἡ αὐτὴ περιγραφὴ τοῦ βίου εὕρηται καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 87 χειρογρ. Ἁγίας Τριάδος καὶ 19 Παναγίας Χάλκης. Βλ. Αἰμιλ. Τσακοπούλου, Κατάλογος Χειρογράφων, τόμ. Α΄., σελ. 48 καὶ τόμ. Β΄., σελ. 83).

63) Ἡ αὐτὴ περιγραφὴ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 19 Παναγίας Χάλκης καὶ 87 Ἁγίας Τριάδος Χάλκης. (ἔνθ. ἀνωτ.).

64) Ἦτο ὁ ἐν τῇ πόλει μας ταύτῃ Ἱ. Μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων, κατὰ τὸν Ε΄. αἰῶνα ἡγούμενος, ὅστις ὁσίως βιώσας ἑορτάζεται τῇ 29ῃ Δεκεμβρίου.

Περὶ τῆς Ἱ. Μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων, ἐν τῇ πόλει μας ταύτῃ, κατὰ τὴν βυζαντινὴν ἐποχὴν βλ. ἔργον R. Janin : Les Eglises et les Monastères (ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 20).

(33) ΑΡΙΘΜ. 37.

Ὀνομασία

Πανηγυρικόν Δεκεμβρίου, Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου

Ἐποχή

ΙΣΤ'. αἰῶνος (1558).

Χαρακτηρισμοί

Χάρτης βομβύκινος 0,32Χ0,22. φ. 474. Σελίδες μονόστηλοι. Στίχοι σελ. 28: Γραφὴ ἀρίστη. Διήρηται τὸ χειρόγραφον εἰς ὀκτάδια πεντήκοντα ὀκτὼ ἀπὸ τοῦ α—νη' σεσημασμένα ἔν τε τῇ ἀρχῇ καὶ τῷ τέλει τοῦ ὀκταδίου κάτωθεν. Ἐκ τούτου τὰ η', θ', ι', ια', ιβ', ιγ' δεκάδια τὰ μ' καὶ νη' ἑξάδια. Στάχωσις διὰ ξυλίνων πλακῶν.

Περιεχόμενον

Ἐν ἀρχῇ φ. 1—2 α Πίναξ τῶν Περιεχομένων.

1) φ. 3—20 β : «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, συγγραφεὶς παρὰ ιω(άννου) Π(ατ)ριάρχου Ἀντιοχείας». 65).

Ἀρχ. : «Τῆς τετηρηκόσι τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἀρρύποτον (sic) καὶ ἀδιαλάβητον.............».

2) φ. 20 β—25 β : «Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν ἀνδρέου ἀρχιεπισκόπου κρήτης, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Πατέρα ἡμῶν νικόλαον τὸν θαυματουργὸν καὶ ἀρχιεπίσκοπον Ρώμης τῆς λυκίας». 66)

Ἀρχ. : «Ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ καὶ πιστὲ θεράπων καὶ οἰκονόμε τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων.............».

---

65) Ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 3—11 β) χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης Χάλκης.

66) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 11 β—16) Χειρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης. Πατρολογία Migne 97, στήλ. 1192—1204.

3) φ. 25 β—35 α : «Γεωργίου μητροπολίτου νικομηδείας, λόγος εἰς τὴν σύλληψιν τῆς παναγίας θεοτόκου». 67)

Ἀρχ. : «Οὐρανῶν ἡ γῆ ταῖς τῆς χάριτος μαρμαρυγαῖς ὑπερφαιδρύνεται σήμερον............».

4) φ. 35 α—49 α : «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὸ μὴ πλησιάζειν θεάτροις καὶ εἰς τὸν ἀβραάμ». 68)

Ἀρχ. : «Πολλοὺς οἶμαι τῶν πρώην καταλιπόντων ἡμᾶς........».

5) φ. 49 α—57 β : Τοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸν μακάριον φιλογόνιον γενόμενον ἀπὸ δικολόγου ἐπίσκοπον καὶ ὅτι τοῦ προνοεῖν τῶν κοινῇ συμφερόντων οὐδὲν ἴσον εἰς εὐδοκίμησιν παρὰ Θεοῦ καὶ ὅτι τό, ῥαθύμως προσιέναι τοῖς θείοις μυστηρίοις κόλασιν ἀφόρητον ἔχει, κἂν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ τοῦτο τολμήσωμεν. Ἐλέχθη δὲ πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς Χριστοῦ γεννήσεως». 69)

Ἀρχ. : «Ἐγὼ μὲν καὶ τήμερον παρεσκευαζόμην..........».

6) φ. 58—63 β : «τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου καὶ εἰς τὸν ἰωσήφ». 70)

Ἀρχ. : «Ὥσπερ οἱ τὴν χρυσίτην γῆν, μεταλλεύειν λαχόντες ἐργάται............».

7) φ. 64—70 β : «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ὁμηλία (σὶκ) εἰς τό, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ καίσαρος Αὐγούστου, καὶ εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου». 71)

Ἀρχ. : «Μέλλοντος ἀγαπητοὶ τοῦ κοινοῦ Σωτῆρος τίκτεσθαι...».

---

67) Ἑλλ. Πατρ. Migne 100, στήλ. 1376—1400.

68) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 27—49 β) Χειρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης. — Ἑλλ. Πατρ. Migne τόμ. 55, στήλ. 541—555.

69) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 49 β—58 β) Χειρογράφῳ Παναγίας Καμαριωτίσσης καὶ 90, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 17 Ἁγ. Τριάδος Χάλκης. — Πατρολ. Migne 48, στήλ. 747—755.

70) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 58—65 β) Χειρογράφ. Παναγίας Καμαριωτίσσης.

71) Ἡ ὁμιλία αὕτη θεωρεῖται ἐκ τῶν νόθων λόγων τοῦ Ἰ. Χρυσοστόμου. Εὕρηται καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 65 β—72 β) Χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης καὶ ἐν τῇ Πατρολ. Migne τόμ. 51, στήλ. 795—801.

8) φ. 71—78 α : «Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου καισαρείας καππαδοκίας εἰς τὴν γέννησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Ἀρχ. : «Χριστοῦ γέννησις· ἡ μὲν οἰκεία καὶ πρώτη καὶ ἰδία αὐτοῦ τῆς θεότητος..........».

9) φ. 78 β—89 β: «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου· λόγος εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸ τούτου μὲν ἄδηλον οὖσαν, πρὸ ὀλίγων δὲ ἐτῶν γνωρισθεῖσαν παρά τινων τῶν ἀπὸ τῆς δύσεως ἐλθόντων καὶ ἀπαγγειλάντων καὶ ἡ ἀπόδειξις τούτου εἶναι τὸν μῆνα τῆς ἑορτῆς ἀπὸ τῶν θείων γραφῶν καὶ πρὸς τῷ τέλει, τοῦ μεθ' ἡσυχίας καὶ φρίκης προσιέναι τοῖς μυστηρίοις» 72)

Ἀρχ. : «Ἃ πάλαι Πατριάρχαι ὤδινον, προφῆται δὲ προὔλεγον, δίκαιοι δὲ ἰδεῖν ἐπεθύμουν..........».

10) φ. 89 β—100 β : «Βασιλείου ἐπισκόπου σελευκείας, λόγος εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ». 73)

Ἀρχ. : «Μεγάλας τῶν ἐγκωμίων ἀφήσει τὰς ἀφορμάς.....».

11) φ. 100 β—112 α : «Γρηγορίου ἐπισκόπου νύσσης εἰς τὸ γενέθλιον ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὰ ἀναιρεθέντα νήπια». 74)

---

72) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 79 β—91 β) Χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης. Πατρολ. Migne 49, 351—362.

73) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 91 β—103 β) Χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης.

74) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθ. 10 (φ. 79 β—91 β). Οἱ λόγοι τοῦ Γρηγορίου Νύσσης διακρίνονται εἰς ἠθικούς, ἱστορικοὺς καὶ εἰς πανηγυρικοὺς καὶ ἐπικηδείους. Ἰδιαιτέρως, μνείας ἄξιοι εἶναι αἱ ὁμιλίαι του εἰς ὁλόκληρα βιβλία ἢ εἰς περικοπὰς τῆς Ἁγ. Γραφῆς καὶ ἰδίᾳ τῆς Π. Διαθήκης. Ἰδιαζόντως ἀξιόλογοι εἶναι αἱ πέντε ὁμιλίαι του εἰς τὴν Κυριακὴν προσευχὴν (ἐν Π. Μίγν 44, 1119 κ. ἑ.), εἰς τοὺς ὀκτὼ Μακαρισμοὺς (ἐν Π. Migne 44, 1194 κ. ἑ.) Ἐκ τῶν τῆς Π. Διαθήκης ὑπέροχοι εἶναι αἱ δεκαπέντε ὁμιλίαι : «Εἰς ᾄσματα ᾀσμάτων», (ἐν Π. Migne 44, 755 κ. ἑ.), εἰς τοὺς Ψαλμοὺς (ἐν Π. Migne ἔνθ. ἀνωτ. 431 κ. ἑ.) ὡς καὶ «εἰς τὸν Ἐκκλησιαστὴν τοῦ Σολομῶντος» (Αὐτόθι 615 κ. ἑ.). Ἐξαίσιος λόγος τοῦ Νύσσης εἶναι καὶ ὁ «Κατὰ τῆς εἱμαρμένης». (Αὐτόθ. 125 κ. ἑ.), ὡς καὶ ὁ «Λόγος Κατηχητικὸς ὁ Μέγας». Ἱστορικοὶ λόγοι : «Εἰς τὸν Μ. Βασίλειον». (Χειρόγρ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης, ἀριθμ. 37 (φ. 160 α—176 α) καὶ «Εἰς τὸν βίον τῆς ὁσίας Μακρίνης» κ. ἄ.

Ἀρχ. : «Σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγί φησιν.........».

12) φ. 112 β—125 α : «Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου ὁμιλία ἐγκωμιαστικὴ εἰς τὸν ἅγιον στέφανον τὸν πρωτομάρτυρα». 75)

Ἀρχ. : «Πολλῶν ἀκούω λεγόντων.......».

13) φ. 125 α—134 β : «Γρηγορίου ἐπισκόπου νύσσης ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον στέφανον τὸν πρωτομάρτυρα». 76).

Ἀρχ. : «Ὡς καλὴ τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀκολουθία...........».

14) φ. 135—138 α : «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὸν ἡρώδην καὶ εἰς τὰ βρέφη». 77)

Ἀρχ. : «Ἤθελον μὲν ἀεὶ καὶ πάντοτε τὸ πνευματικὸν ἡμῶν...».

15) φ. 138 α—143 α : «Βασιλείου ἐπισκόπου ἰσαυρίας εἰς τὰ ἅγια νήπια τὰ εἰς βηθλεὲμ ἀναιρεθέντα». 78)

Ἀρχ. : Πάλιν ὁ γέρων ἐγὼ πρὸς τὸ τῶν λόγων ἄγομαι στάδιον...».

16) φ. 143 α—154 α : «Γρηγορίου ἐπισκόπου νύσσης λόγος περὶ θεότητος υἱοῦ καὶ πνεύματος καὶ εἰς τὸν ἀβραάμ». 79)

«Οἷόν τι πάσχουσι πρὸς τοὺς πολυανθεῖς τῶν λειμώνων......».

17) φ. 154 α—160 α : «Λόγος εἰς τὴν ὀκταήμερον περιτομὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἔπαινος διὰ βραχέων εἰς τὸν μέγαν βασίλειον». 80)

Ἀρχ. : «Σκιὰν μὲν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν..........».

---

75) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 115 β—128 β) Χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης.

76) Ἔνθ. ἀνωτ. (φ. 128 β—137).

77) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 138—141 β). Χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης.

78) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 141 β—146 β). Χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης.

79) Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 10 (φ. 146 β—157 β). Χειρογρ. Παναγίας Καμαριωτίσσης.

80) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 157 β—163 β).

18) φ. 160 α—176 α : «Γρηγορίου ἐπισκόπου νύσσης εἰς τὸν μέγαν βασίλειον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ». 81)

Ἀρχ. : «Καλὴν ἐπέθηκεν ὁ Θεὸς τὴν τάξιν ταῖς ἐτησίοις ταύταις ἡμῶν ἑορταῖς...........».

19) φ. 176 α—202 α : «Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν σιλβέστρου πάπα ρώμης». 82)

Ἀρχ. : «Οἱ μὲν σεπτοὶ καὶ θεόπται ἀπόστολοι, πᾶσαν τὴν οἰκουμένην περιελθόντες, ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς τὸ σωτήριον ἐγκατέσπειραν κήρυγμα...........».

20) φ. 202 β—221 α: «Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου καισαρείας λόγος εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα γόρδιον». 83)

Ἀρχ. : «Νόμος ἐστὶ φύσεως ταῖς μελίσσαις........».

21) φ. 221 α—231 α : «Τοῦ αὐτοῦ· ὁμιλία προτρεπτικὴ εἰς τὸ ἅγιον βάπτισμα». 84)

Ἀρχ. : «Ὁ μὲν σοφὸς Σολομών, τῶν κατὰ τὸν βίον........».

22) φ. 231 α—237 β : «Γρηγορίου νύσσης· λόγος εἰς τὸ οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός». 85)

Ἀρχ. : Ὁ μὲν φιλόστοργος οὗτος Πατὴρ........».

23) φ. 238—251 α : «Τοῦ αὐτοῦ,λόγος εἰς τὰ ἅγια φῶτα», 86).

Ἀρχ. : «Νῦν γὰρ γνωρίζω τὴν ἐμὴν ἀγέλην».

24) φ. 251 α—260 α : «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὰ ἅγια Θεοφάνεια καὶ περὶ τοῦ τοῖς πιστοῖς μετὰ τὴν κοινωνίαν παραμένειν καὶ κοινῇ τὴν τελευταίαν εὐχὴν ποιεῖσθαι». 87)
Ἀρχ. : «Πάντες ὑμεῖς ἐν εὐθυμίᾳ σήμερον........».

---

81) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 163 β—176).
82) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 φ. 176 β—198 β).
83) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 198 β—205 β).
84) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 205 β—213 β)'
85) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 213 β—218).
86) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 218 β—229 β).
87) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 φ.229 β—239 β).

25) φ. 260 α—266 β : «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ἐπισκόπου νεοκαισαρείας, λόγος εἰς τὰ ἅγια Φῶτα». 88)

Ἀρχ. : «Ἄνδρες φιλόχριστοι καὶ φιλόξενοι καὶ φιλάδελφοι...».

26) φ. 266 β—275 α : «Θεοδώρου τοῦ δαφνοπάτου. Ἐγκώμιον εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῆς τιμίας χειρὸς τοῦ ἁγίου ἰωάννου τοῦ προδρόμου, τὴν ἐξ ἀντιοχείας γινομένην». 89)

Ἀρχ. : «Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἡμῖν ὁ ἱερὸς τοῦ Χριστοῦ ἀπεδήμησε πρόδρομος...........». ..

27) φ. 275 β—289 α : «Διήγησις ἀμμωνίου. Περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἁγίων πατέρων, ἐν τῷ ὄρει τῷ σινᾷ καὶ ἐν τῇ ραΐθοῦ». 90)

Ἀρχ. : «Ἐγένετό μοι ποτὲ καθεζομένου μου ἐν τῷ ταπεινῷ μου κελλίῳ πλησίον ἀλεξανδρείας............».

---

88) Μεταξὺ τῶν λόγων καὶ ὁμιλιῶν τοῦ Γρηγορίου, Ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας, τοῦ θαυματουργοῦ (+270): «Εἰς Ὠριγένην προσφωνητικὸν καὶ πανηγυρικὸν λόγον», «Σύμβολον ἢ ἔκθεσιν τῆς πίστεως», «Μετάφρασιν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστὴν» καὶ «Ἐπιστολὴν κανονικήν». Ὑποβολιμαῖα συγγράμματα αὐτοῦ εἶναι : «Ἡ κατὰ μέρος Πίστις», «Δώδεκα ἀναθεματισμοὶ ἢ κεφάλαια Πίστεως», «Ἔκθεσις τῆς Πίστεως πρὸς Αἰλιανόν», «Λόγος κεφαλαιώδης περὶ ψυχῆς», «Τρεῖς ὁμιλίαι εἰς τὸν Εὐαγγελιστὴν τῆς Παρθένου Μαρίας καὶ μία εἰς τὰ Θεοφάνεια». Τοῦ αὐτοῦ : «Λόγος εἰς τὴν Ὑπαπαντὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ» ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 37 Χειρογράφῳ Ἰ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. Τοῦ αὐτοῦ : «Λόγος εἰς τὸν Εὐαγγελιστὴν τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου» καὶ εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 9 (φ. 318 β—385 β) Χειρόγραφον Παναγίας Καμαριωτίσσης. Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 39 Χειρογρ. Ἰ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἡ ἀρχή : «Σήμερον ἀγγελικῇ παρατάξει........». Ὁ αὐτὸς λόγος «εἰς τὰ ἅγια Φῶτα» εὕρηται καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 10 Χειρογρ. Ἰ. Μονῆς Παναγίας Καμαριωτίσσης (φ. 239 β—245 β).

89) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 245 β—255 β).

90) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 255 β—269 β). Ἡ διήγησις αὕτη ἐξεδόθη ἐν τῇ Πατρολογίᾳ Migne εὕρηται ἔντυπος αὐτῆς μετάφρασις ἐν τῇ ὑπὸ Νεκταρίου τοῦ Κρητὸς Ἐπιτομῇ τῆς Ἱεροκοσμικῆς ἱστορίας εἰς τὸ ἁπλοῦν ἰδίωμα (ἐν σελ. 79—97).

28) 289 α—301 : «Νικήτα ῥήτορος τοῦ φιλοσόφου ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον καὶ κορυφαῖον τῶν ἀποστόλων καὶ πρωταπόστολον θεῖον πέτρον». 91)

Ἀρχ. : «Ὡς ἡδεία (sic) τῆς ἡμέρας ἡ χάρις..........».

29) φ. 302—343 : «Βίος καὶ πολιτεία καὶ ἄθλησις τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ».

Ἀρχ. : «Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ Θεὸν πολιτευσαμένων ὁ βίος λυσιτελὴς καὶ ὠφέλιμος...........».

30) φ. 344—351 β : «Νικήτα ῥήτορος τοῦ φιλοσόφου, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον καὶ πανεύφημον ἀπόστολον καὶ ἱερομάρτυρα Τιμόθεον». 92)

Ἀρχ. : «Τί δαὶ ὁ Τιμόθεος, τοῦτον γὰρ μετὰ τοῖς ἰσαποστόλοις εὐθὺς προήχθημεν ἐπαινεῖν..........».

31) φ. 351 β—367 β : «Λόγος εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου». 93)

Ἀρχ. : «Ἦκεν ἡμῖν ἡ λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος καὶ ποθουμένη πανήγυρις τοῦ θείου διδασκάλου...........».

(Συνεχίζεται)

91) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 269 β—281 β).
92) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 281 β—289 β).
93) Ἔνθ. ἀνωτ. ἀριθμ. 10 (φ. 289 β—304 β).

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΝ ΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ Π. Σ. Ε.

Ὑπὸ τὸν ὡς ἄνω τίτλον ὑφίσταται ἐντὸς τοῦ ΠΣΕ ἰδιαιτέρα Ἐπιτροπή, ἥτις ἀντικείμενον μελέτης καὶ ἐνδιαφέροντος ἔχει τὴν συνεργασίαν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κοινωνίας. Τὸ κέντρον βαρύτητος εἶναι περισσότερον ἐστραμμένον πρὸς τὸν ρόλον τῆς γυναικὸς ἐντὸς τῶν δύο τούτων τομέων δράσεως. 1)

---

1) Βοηθητικὰ ἀπὸ Ὀρθοδόξου πλευρᾶς ἔργα εἶναι : Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Ἡ Οἰκονομία κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι, 1949. Β. Ἀναγνωστοπούλου, Τὸ ζήτημα τῆς Χειροτονίας τῶν γυναικῶν ἐν τῇ Σουηδικῇ Ἐκκλησίᾳ, Ἀπόστολος Ἀνδρέας 8 (1958) ἀρ. 369—371. Β. Ἀντωνιάδου, Χριστιανικὴ Ἠθική, τ. Β΄, Πόλις, 1927. Εὐ. Ἀντωνιάδου, Ἡ Γυνὴ ἐν τῇ Ψαλμῳδίᾳ, Ἀπόστολος Ἀνδρέας 3 (1953) ἀρ. 105—109. Γρηγορίου Μοναχοῦ Ἁγιορείτου, Αἱ Διακόνισσαι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι, 1950. Τ. Θέμελη, Αἱ Γυναῖκες τῆς Ἁγίας Γραφῆς, Ἀλεξάνδρεια, 1929. Εὐ. Θεοδώρου, Ἡρωΐδες τῆς Χριστιανικῆς Ἀγάπης (Αἱ Διακόνισσαι διὰ τῶν αἰώνων), Ἀθῆναι, 1949. Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ Χειροτονία ἢ Χειροθεσία τῶν Διακονισσῶν, Ἀθῆναι, 1954. Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ δρᾶσις τῶν Γυναικῶν κατὰ τὰς Ἐπιστολὰς τοῦ Ἀπ. Παύλου, Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 41 (1958) 226—231. Κ. Καλλινίκου, Ὁ Χριστιανικὸς Ναὸς καὶ τὰ τελούμενα ἐν αὐτῷ, 6΄ ἔκδ., Ἀθῆναι, 1958. Τοῦ Αὐτοῦ, Θεοτοκιάς, Ἀλεξάνδρεια, 1935. Ἰ. Καλογήρου, Μαρία ἡ Ἀειπάρθενος Θεοτόκος κατὰ τὴν Ὀρθόδοξον Πίστιν, Θεσσαλονίκη, 1957. Σ. Κοτεντάκη, Ἡ ἐν τῷ Χριστιανικῷ ἔργῳ θέσις τῆς γυναικὸς καὶ δὴ τῆς συγχρόνου θεολόγου, Ἀθῆναι, 1955. Ἰ. Κοτσώνη, Ἡ θέσις τῶν Λαϊκῶν ἐντὸς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀργανισμοῦ, Ἀθῆναι, 1956. Τοῦ Αὐτοῦ, Προβλήματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας, Ἀθῆναι, 1957. Φ. Κουκουλέ, Βυζαντινῶν Βίος καὶ Πολιτισμός, ἅπαντες οἱ τόμοι, Ἀθῆναι, 1948 ἑξ. Μαξίμου Μητρ. Λαοδικείας, Περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, Ὀρθοδοξία 27 (1952) 24—36. Μίλας — Ἀποστολοπούλου, Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνα-

«Ἡ ζωὴ καὶ τὸ ἔργον τῶν Γυναικῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ» ἀπετέλεσε τὸ θέμα ἰδιαιτέρας Ἐπιτροπῆς Μελέτης ἐν τῇ Α΄ Γενικῇ Συνελεύσει τοῦ ΠΣΕ ἐν Ἄμστερδαμ (1948). 2) Ἐν τῷ Συνεδρίῳ ἐκείνῳ ἀπεφασίσθη ἡ ἵδρυσις Ἐπιτροπῆς «ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῶν Γυναικῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ», ἥτις καὶ εἰργάσθη ἐντατικῶς διὰ τὴν καλυτέραν ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν αὐτῆς. Ἐν τῇ Β΄ Γενικῇ Συνελεύσει τοῦ ΠΣΕ ἐν Ἔβανστον (1954), ἐν τῇ ὁποίᾳ καὶ ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ ΠΣΕ ἀναδιωργανώθη, συμφώνως πρὸς τὴν κτηθεῖσαν πεῖραν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ἡ ὑπὸ μελέτην Ἐπιτροπὴ ἔλαβε νέον τίτλον, ὃν καὶ φέρει μέχρι τῆς σήμερον, γνωριζομένη ὡς «Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς Συνεργασί-

τολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι, 1906. Δ. Μπαλάνου, Ἡ θέσις τῆς γυναικὸς ἐν ταῖς θρησκείαις καὶ ἰδίως ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, Ἀθῆναι. 1910. Π. Μπρατσιώτου, Ἡ Γυνὴ ἐν τῇ Βίβλῳ, 6΄ ἔκδ., Ἀθῆναι, 1940. Κ. Ράλλη, Ἐγχειρίδιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν αὐτοῦ, τεῦχος Α΄, Ἀθῆναι, 1927. Γ. Ράμμου, Στοιχεῖα Ἑλληνικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, Ἀθῆναι, 1947. Β. Σταυρίδου, Σύντομος ἔκθεσις περὶ τῆς θέσεως τῆς Γυναικὸς ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἀν. ἐκ τῆς Ὀρθοδοξίας, Σταμπούλ, 1958. Β. Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ἀθῆναι, 1948. Π. Τρεμπέλα, Ἡ Γυνὴ ἐν τῇ Ψαλμῳδίᾳ, Ἀθῆναι, 1926. Τοῦ Αὐτοῦ, Αἱ τρεῖς Λειτουργίαι κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις Κώδικας, Ἀθῆναι, 1935, Τοῦ Αὐτοῦ, Οἱ Λαϊκοὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, Ἀθῆναι, 1958, Φιλοθέου Μητρ. Προικοννήσου, Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν Μουσική, Ἰσταμπούλ, 1953. Τοῦ Αὐτοῦ, Ἡ συμμετοχὴ τῆς Γυναικείας Φωνῆς ἐν τῷ Ἱερῷ Ψαλτῳδήματι, Ἰσταμπούλ, 1953. Ἀ. Χριστοφιλοπούλου, Ἑλληνικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, τεύχη Α΄—Β΄, Ἀθῆναι, 1952—1954.

P. Evdokimov, La Femme et le Salut du Monde, Etude d' Anthropologie Chrétienne sur les charismes de la femme, Paris, 1958.

2) Τὸ ἐν Ἀμστελλοδάμῳ Συνέδριον τοῦ ΠΣΕ, Ὀρθοδοξία 23 (1948) 387—388. Β. Σταυρίδου, Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ τὸ ΠΣΕ, Ἀθῆναι, 1957, σελ. 24—25.

Amsterdam Assembly, The Official Report, London : SCM, 1949, pp. 146—152. Amsterdam Assembly : Interim Report of the Study on the Life and Work of Women in the Church, W. C. C., Geneva, Switzerland, 1948. Men and Women in Church and Society, Official Brochure of the Dep. on the Cooperation..., fourth ed., W. C. C., Geneva, Sw., 1958, p. 11.

ας Ἀνδρῶν καὶ Γυναικῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ». 3) Ἡ μετονομασία ἐδείκνυε τὴν ἀλλαγὴν κατευθύνσεως διὰ τὴν Ἐπιτροπήν, διότι ἀντικείμενον μελέτης δὲν ἀπετέλουν πλέον αἱ γυναῖκες, ἀλλ' ἡ συνεργασία τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν πρὸς ἀλλήλους.

Ἡ Ὑποεπιτροπὴ Ἐργασίας τῆς ὡς ἄνω Ἐπιτροπῆς, συγκειμένη ἐκ δεκαπέντε μελῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων Ὀρθόδοξος εἷς ὁ γράφων ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ τοῦ 1957, διὰ τῆς βοηθείας τεσσάρων συμβούλων καὶ τῶν γραμματέων, συνέρχεται τακτικῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους ἵνα ἐξετάσῃ τὸ ἐν ἑκάστῳ διερχομένῳ δωδεκαμήνῳ διαστήματι ἐπιτελούμενον ἔργον καὶ θέσῃ τὰς γραμμὰς ἐνεργείας διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος.

Τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι πολύπλευρον. Ἐπιτελεῖται διὰ μελετῶν — ἐκδόσεων ἐκ τῆς Βίβλου, τῆς ζωῆς, τῆς πράξεως καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῶν συνεδρίων, τῶν ἐπισκέψεων καὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ Γυναικείων Ὀργανώσεων, διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν κ. ἄ.

Τὰ ζητήματα, ἅτινα σχετίζονται πρὸς τὸ κυρίως θέμα τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι οὐκ ὀλίγα. Ἐφάπτονται τῆς θεολογίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἐπιστημῶν, τῆς φιλολογίας, τῆς ψυχολογίας, τῆς ἀνθρωπολογίας, τῆς κοινωνιολογίας, τῆς οἰκονομολογίας, καὶ αὐτῆς τῆς φιλοσοφίας. Τοιαῦτα ζητήματα εἶναι αἱ ἀντιλήψεις περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τῆς ψυχολογίας τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός, αἱ σχετικαὶ ἐκφράσεις τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ ἰδίως τοῦ Ἀπ. Παύλου, αἱ παραδόσεις τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Κοινωνιῶν, ἡ περὶ τῆς Παναγίας διδασκαλία, ὁ μοναχισμὸς (ἡ παρθενία), ἡ ἐκπαίδευσις, ὁ γάμος, ἡ ἐργασία τῶν γυναικῶν, τὸ πρόβλημα τῆς χειροτονίας αὐτῶν, κ.τ.τ.

---

3) Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ὁμοῦ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Ἰνστιτούτου (καὶ Ἀνωτάτης Σχολῆς), τῆς Ἐπιτροπῆς Νεολαίας καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Λαϊκῶν ὑπάγονται εἰς τὸ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων Τμημάτων τοῦ ΠΣΕ, τὸ τῆς Οἰκουμενικῆς Δράσεως.

Men and Women in Church and Society, p. 12. Evanston, Assembly Work Book, W. C. C., Geneva, Sw., 1954. The Evanston Report, London: SCM, 1955.

Ἴδε καὶ τὴν Κριτικὴν τοῦ ἔργου τούτου ὑπὸ Β. Σταυρίδου, Θεολογία 27 (1956) 502—505.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς συνεργασίας Ἀνδρῶν καὶ Γυναικῶν, ἐτέλεσε, κατὰ τὸ ὀλιγοετὲς διάστημα τῆς δράσεως αὐτῆς, σημαντικὸν ἔργον διὰ τῶν προαναφερθέντων μέσων. Ἐκτὸς ἄλλων κατήρτισε καὶ δύο κείμενα, ἅτινα δι' ὀλίγων ἐκθέτουσι περιεκτικῶς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως καὶ τὰς κατευθύνσεις αὐτῆς. Ἀμφότερα ταῦτα ἔτυχον καὶ τῆς ἐπικυρώσεως τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις ἀποτελεῖ, κατὰ τὸ ἐνδιάμεσον μεταξὺ τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων διάστημα, τὴν ἀνωτάτην αὐθεντίαν ἐντὸς τοῦ ΠΣΕ. Τὰ κείμενα ταῦτα εἶναι :

Α΄) Μία Δήλωσις πρὸς τὰς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΠΣΕ. Νταβόζ, Ἑλβετίας, 1955.

Β΄) Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς συνεργασίας Ἀνδρῶν καὶ Γυναικῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν Ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας. Νύμποργκ Στράνδ, Δανιμαρκίας, 1958.

Ἀμφότερα τὰ κείμενα ταῦτα δίδονται ἐν Ἑλληνικῇ μεταφράσει ὑπὸ τοῦ ὑποσημειουμένου. Ἐπίσης παρατίθενται αἱ ὑπὸ τοῦ ἰδίου :

Γ΄) Ἀνάλυσις ὁμιλίας, γενομένης ἐν Ὀντένσε, Δανιμαρκίας, τὸν Αὔγουστον 1958, ἐπὶ τοῦ θέματος «αἱ παραδόσεις αἵτινες διέπουσι τὸν βίον τῆς Ὀρθοδόξου Γυναικός», καὶ

Δ΄) Μία δήλωσις ἐπὶ «τῆς Ἐκθέσεως περὶ τῶν Γυναικῶν ἐν τῇ Ἱερωσύνῃ», τῆς προετοιμασθείσης ὑπὸ τῆς Γραμματέως τῆς Ἐπιτροπῆς Δ)ίδος Ἑλένης Τόερνμπουλλ.

Α΄) Μία Δήλωσις πρὸς τὰς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ΠΣΕ. Νταβόζ, Ἑλβετίας, 1955. 4)

Τὸ βασικὸν ἐνδιαφέρον τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης, καθὼς καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ΠΣΕ, εἶναι ἡ ὁλότης τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ὁλότης αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον ὅταν ἕκαστον μέλος τῆς Ἐκκλησίας δύναται νὰ μετέχῃ πλήρως εἰς τὴν ζωὴν αὐτῆς. Ἡ ἀποτελεσματικὴ συμμετοχὴ περιλαμβάνει τὴν συνεργασίαν μετ' ἄλλων, ἐχόντων διάφορα χαρίσματα. Ὁ εἰδικὸς σκοπὸς τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης εἶναι ἡ συνεργασία μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Χαρακτηριστικὸν τῆς πίστεώς μας εἶναι ὅτι οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες καλοῦνται καὶ ἀποστέλλονται ὁμοῦ πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ Θελήματος τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ. Ὁ Θεὸς πλάσας

4- Men and Women in Church and Society, pp. 4—5.

τὸν ἄνδρα καὶ τὴν γυναῖκα ἔθεσεν αὐτοὺς ὁμοῦ ὑπὸ τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν Τάξιν Του. Ὁ Χριστὸς ἦλθεν ἵνα σώσῃ ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Του. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐδόθη πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας ὡς μέλη τῆς νέας κοινωνίας, πρὸς κοινὴν μαρτυρίαν ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ κόσμῳ.

Ἡ ἔμφασις αὕτη ἐπὶ τῆς συνεργασίας ἐξυπονοεῖ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀτελείας τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ὅταν λαμβάνωνται κεχωρισμένως ἢ ἐν ἀπομονώσει ὁ εἷς ἀπὸ τοῦ ἄλλου. 5) Ἕνεκα τούτου ἡ συνεργασία τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν δὲν ἀποτελεῖ μίαν ἰδιαιτέραν δογματικὴν διδασκαλίαν, οὔτε καὶ ἓν μοναδικὸν χαρακτηριστικὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς διοργανώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκόμη δὲ ὀλιγώτερον συνιστᾷ μίαν ἔμφασιν ἐπὶ τῶν ἐνδιαφερόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων μιᾶς μόνον τάξεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἔχει σχέσιν πρὸς πάντα σχεδὸν τὰ δογματικὰ καὶ πρακτικὰ ζητήματα, ἅτινα ἐνδιαφέρουσι τὴν Ἐκκλησίαν. Π.χ., δὲν δυνάμεθα νὰ παραβλέψωμεν τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Βίβλος ὁμιλεῖ περὶ μιᾶς πολὺ στενῆς σχέσεως μεταξὺ τῆς οὐσίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ μυστηρίου τῆς ὀρθῆς σχέσεως τῶν γενῶν (Ἐφ. 5, 32). Ὡσαύτως, βλέποντες τὰ μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ὀφείλομεν νὰ ἀτενίσωμεν πρὸς τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ νέα κοινωνία περιλαμβάνει ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, οἵτινες ἀμφότεροι προσφέρουσι τὰ χαρίσματα αὐτῶν πρὸς τὴν κοινὴν ζωήν. Καὶ οἱαδήτις κρίσις περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν δυάδα τῶν γενῶν καὶ τὴν ἑνότητα αὐτῶν ἐν τῇ ποικιλίᾳ.

Τοῦτο παρέχει τὴν βάσιν πρὸς τοποθέτησιν τῆς ὀρθῆς ἐμφάσεως ἐπὶ ὅσων ἔχομεν νὰ εἴπωμεν περὶ προβλημάτων τινῶν τῆς συγχρόνου κοινωνίας. Ἐὰν ἐπιθυμία ἡμῶν εἶναι νὰ ἀποφύγωμεν νὰ κρίνωμεν τὰς κοινωνικὰς ἐξελίξεις καὶ ἀλλαγὰς ἐφ' ὅλου τοῦ κόσμου μόνον διὰ τῶν προϋποθέσεων τῶν Δυτικῶν καὶ Ἀνατολικῶν πολιτισμῶν ἢ τῶν συγχρόνων κοσμικῶν κινήσεων καὶ ἰδεολογιῶν, ὀφείλομεν συνεχῶς νὰ ἀνακρίνωμεν τὰς προϋποθέσεις ταύτας ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς νέας καὶ σοβαρᾶς μελέτης τῆς Βίβλου.

Ἀντιμετωπίζοντες τὴν ἔλλειψιν τῆς συνεργασίας, τὰς βαθείας παρεξηγήσεις καὶ τὸν ἀγῶνα μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς ὡρισμένας

---

5) Τὸ κείμενον τοῦτο φαίνεται νὰ ἐξαρτᾷ τὴν σωτηρίαν ἐκ τοῦ γάμου καὶ τονίζει ὑπερβαλλόντως τὴν ἀξίαν τούτου, χωρὶς νὰ δίδῃ τὴν πρέπουσαν σημασίαν εἰς τὴν παρθενίαν, τὸν μοναχισμὸν καὶ τὴν ἀτομικὴν ἑνὸς ἑκάστου σωτηρίαν. Σημ. μεταφρ.

ἐκ τῶν κοινωνιῶν ἡμῶν, καὶ ἐνίοτε ἀκόμη ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῶν, εἴμεθα ὑπεύθυνοι πρὸς τὸν Χριστὸν ἐκ τῆς ἀνυποταγῆς καὶ τῆς ἀποτυχίας ἡμῶν πρὸς πιστὴν ἀπάντησιν εἰς τὰ καθήκοντα, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκλήθημεν. Ἠμποροῦμεν ἐπωφελῶς νὰ ἐρωτήσωμεν ἑαυτούς : Μέχρι ποίου σημείου ἑρμηνεῖαί τινες τῶν Γραφῶν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς αἰτίαι τῶν ἀταξιῶν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς κοινωνίας ; (π.χ. αἱ κατὰ λέξιν ἑρμηνεῖαι τῆς βιβλικῆς ἀπόψεως περὶ τῆς ὑποταγῆς ἔχουσι διαιωνίσει λελανθασμένας μορφὰς σχέσεων μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ;) Πρὸ τῶν συγχρόνων ἀπαιτήσεων διὰ τὴν ἰσότητα τῶν δικαιωμάτων καὶ εὐκαιριῶν, μέχρι ποίου σημείου αἱ ἐκκλησίαι ἡμῶν διδάσκουσι τὴν ὀρθὴν ἔννοιαν τῆς συνεργασίας, τῆς βασιζομένης ἐπὶ τοῦ περιεχομένου τῆς Βίβλου ; Μέχρι ποίου σημείου ἔχουσιν αἱ ἐκκλησίαι λάβει ὑπ' ὄψιν τὰς νέας ψυχολογικάς, κοινωνικάς, οἰκονομικὰς καὶ πολιτικὰς καταστάσεις ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ἀναπτύξει μορφὰς Διακονίας καὶ καθήκοντος, ἀναλόγους πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν νέων τούτων καταστάσεων ; Μέχρι ποίου σημείου πρέπει ἡ ἀντίληψις τῆς κλήσεως, τῆς ἀποστολῆς, τοῦ καθήκοντος καὶ τῶν διαφόρων μορφῶν τῆς Χριστιανικῆς Διακονίας νὰ τύχωσιν ἐπανεξετάσεως, οὕτως ὥστε αἱ ἐκκλησίαι ἡμῶν νὰ ἐπιδείξωσιν ἐν τῇ ζωῇ των ὀρθὰς σχέσεις μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ἐμπνεύσωσι καὶ προκαλέσωσι τὸν κόσμον νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν ἐπικράτησιν τοιούτων σχέσεων ;

Εἰς δεδομένας περιπτώσεις ἐντάσεως μεταξὺ τῆς Τάξεως τῆς ἠθελημένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἐν τῇ πράξει ἀταξιῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ κοινωνιῶν ἡμῶν, ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη καλεῖται νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὰς ἐκκλησίας τὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ τὰς εὐκαιρίας, τὰς πρὸ αὐτῶν παρουσιαζομένας, διὰ μίαν ὀρθὴν μαρτυρίαν τῶν σκοπῶν, οἵτινες συνδέονται πρὸς τὴν δημιουργίαν τῶν δύο γενῶν. Π. χ., ἔχει ἤδη καταστῇ γνωστόν, ὅτι τῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν συνεργαζομένων ἐν τῇ οἰκουμενικῇ συζητήσει, μερικοὶ ἐκ τῶν καλῶς γνωστῶν κινδύνων τῆς θεωρητικῆς καὶ ἀπροσώπου σκέψεως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφευχθῶσι, καὶ περισσότεραι ζῶσαι ἐπαφαὶ μεταξὺ τῆς πρακτικῆς καὶ τῆς λατρευτικῆς ζωῆς καὶ τῆς θεολογικῆς συζητήσεως νὰ ἐπιτευχθῶσιν.

Ἐὰν τὰ ἀποτελέσματα τῆς συνεργασίας τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν εἰς ἅπαντα τὰ δογματικὰ καὶ πρακτικὰ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας ἐγένοντο γενικῶς δεκτὰ ὑπὸ τῶν μελῶν — ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἐπιτροπῶν τοῦ ΠΣΕ, δὲν θὰ ὑπῆρχεν οὐδεμία πλέον ἀνάγκη ὑπάρξεως τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης. Διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀποδοτικότητα τῆς μαρτυρίας αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ, εἶναι ἀναγκαία, πρὸς τὸ παρόν, ἡ μετ'

ἐμφάσεως συνέχισις τοῦ τονισμοῦ τοῦ εἰδικοῦ τούτου σκοποῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ προσπαθεῖ νὰ ἐξετάσῃ ὁλόκληρον τὴν συζήτησιν τοῦ ζητήματος τούτου ἀπὸ μιᾶς νέας σκοπιᾶς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θεολογικῆς σκέψεως καὶ τῶν κοινωνιολογικῶν παρατηρήσεων, νὰ διεγείρῃ τὰς ἐκκλησίας εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῆς πλήρους ἐννοίας τῆς συνεργασίας μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ. Λειτουργεῖ ἐντὸς ἑνὸς πρακτικοῦ τομέως, χρησιμοποιοῦσα μεθόδους καὶ μέσα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς συνεργασίας, καὶ οὐχὶ ὡς ἓν γραφεῖον ἐν συναρτήσει εὑρισκόμενον πρὸς ὠργανωμένας ὁμάδας ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Β´) Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς συνεργασίας Ἀνδρῶν καὶ Γυναικῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν Ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας. Νύμποργκ Στράνδ, Δανιμαρκίας, 1958. 6)

Εἰς τὴν Δήλωσιν τοῦ Νταβὸζ τοῦ 1955 ὡμιλήσαμεν περὶ τῆς συνεργασίας τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ὅλον Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερον στρεφόμεθα πρὸς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἔργου ἡμῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας. Εὑρισκόμενοι ἀντιμέτωποι πρὸς τὰς ἀνάγκας τοῦ συγχρόνου κόσμου καλούμεθα νὰ κάμωμεν μίαν προσφορὰν πρὸς μίαν νέαν ἀντίληψιν τῆς κοινωνίας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ συνεργασία ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν κατέχει ζωτικὴν σημασίαν.

1. Μεταξὺ τῶν μεγάλων μεταβολῶν, αἵτινες λαμβάνουσι χώραν ἐντὸς ὅλων τῶν συγχρόνων κοινωνιῶν, ἐλάχισται ἐπιδρῶσι περισσότερον ἀμέσως ἐπὶ τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὴν ἀλλαγὴν εἰς τὸν ῥόλον καὶ τὴν θέσιν τῶν γυναικῶν. Ἐφ' ὅσον ὁ βίος τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν εἶναι στενῶς συνυφασμένος, μία ἀλλαγὴ εἰς τὴν θέσιν τῶν γυναικῶν ἀναποφεύκτως ἐπιφέρει μεταβολὰς καὶ ἀναπροσαρμογὰς εἰς τὸν ῥόλον καὶ τὴν θέσιν τῶν ἀνδρῶν.

2. Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, μὲ τὸ βασικὸν αὐτῆς ἐνδιαφέρον διὰ τὰς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, χρειάζεται νὰ εἶναι σαφὴς εἰς τὸ μήνυμά της πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας ἐντὸς μιᾶς μεταβαλλομένης κοινωνίας. Ἡ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, διδομένου

6) W. C. C., Minutes and Reports of the Eleventh Meeting of the Central Committee, Nyborg Strand, Denmark, Aug. 21—29, 1958, pp. 109—111.

ἐν τῇ Βίβλῳ, εἰς τὴν πραγματικότητα τοῦ παρόντος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Κοινωνίᾳ, καὶ ἡ ἐπιζήτησις τοῦ φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τῶν θετικῶν ἀποφάσεων, αἵτινες πρέπει νὰ ληφθῶσιν ἐπὶ τῶν σχέσεων τῶν ἀνδρῶν πρὸς τὰς γυναῖκας.

3. Τὸ μήνυμα τῆς Ἁγίας Γραφῆς διακηρύσσει τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἐν τῇ ὁποίᾳ αἱ ἀτελεῖς ἡμῶν ἀνθρώπινοι σχέσεις ἀνευρίσκουσι τὴν πληρότητα αὐτῶν. Ἡ σύγχρονος κοινωνιολογία μᾶς βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ κατανοήσωμεν τὴν μεταβαλλομένην ζωὴν τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, ἀλλ' ἀδυνατεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὴν μορφὴν τῆς ἀληθοῦς κοινωνίας. Ἐνίοτε διαπράττομεν τὸ σφάλμα νομίζοντες ὅτι διὰ τῆς προόδου ἢ τῆς ἀλλαγῆς τῶν κοινωνικῶν ἡμῶν συστημάτων, δυνάμεθα νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Κοινωνίᾳ. Ἄλλοτε στρεφόμεθα ὀπίσω πρὸς παλαιοτέραν τινὰ κοινωνικὴν τάξιν καὶ τὴν συγχέομεν πρὸς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ τὸ μήνυμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς οἱανδήποτε μορφὴν τῆς κοινωνίας καὶ νὰ τὴν μεταμορφώσῃ εἰς νέα σχήματα τῆς συνεργασίας τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἢ μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Γνωρίζομεν πόσον μακρὰν εὑρισκόμεθα ἐκ τῆς πληρώσεως τοῦ Θελήματος τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ λαμβάνομεν θάρρος διὰ νὰ ἐργασθῶμεν μετ' ἐλπίδος ἐντὸς τῶν κοινωνιῶν ἡμῶν πρὸς ἑτοιμασίαν τῆς ὁδοῦ τοῦ Κυρίου.

4. Τὸ μήνυμα τῆς Βίβλου ἀγγέλλει τὸ Εὐαγγέλιον τῆς καταλλαγῆς μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, καθὼς καὶ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν εἶναι βασικὴ ἀλήθεια εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. Ἡ σύγχρονος ψυχολογία μᾶς βοηθεῖ εἰς τὴν καλυτέραν κατανόησιν τῶν πραγματικῶν πτυχῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἁμαρτίας διὰ τῆς παρεχομένης γνώσεως τῶν κρυφίων φόβων, τῶν κακιῶν καὶ τοῦ μίσους. Περισσότερον ἐξ ὅσων φανταζόμεθα, ταῦτα γεννῶσι πολλὰς ἐκ τῶν διαφορῶν μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἢ μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἡ ψυχολογία δύναται νὰ ἐμφανίσῃ ταῦτα, ἀλλὰ μόνον ἡ γνῶσις τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὑποδοχῆς ἢ συγχωρήσεως ἡμῶν δύναται νὰ μᾶς βοηθήσῃ εἰς τὸ νὰ δεχθῶμεν καὶ συγχωρήσωμεν τοὺς ἄλλους. Ἐφ' ὅσον οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες στρέφονται πρὸς τὸν Θεόν, συνεργάζονται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Θελήματος Αὐτοῦ, παύουσι ποιοῦντες ἑαυτοὺς τὸ κέντρον τῆς ζωῆς, τότε καὶ ἡ ἀποκαταλλαγὴ γίνεται μία πραγματικότης.

5. Τὸ μήνυμα τῆς Ἁγ. Γραφῆς εἶναι ὅτι τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία, εἶναι ἡ ὁδὸς τοῦ Θεοῦ, ἥτις φέρει πάντας ἡμᾶς εἰς μίαν νέαν μορφὴν τῆς ζωῆς. Ἐνταῦθα εἴμεθα μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος, μέλη ὁ

εἷς τοῦ ἄλλου. Εἰς ἓν σῶμα ἕκαστον μέλος ἐπιτελεῖ διαφορετικὸν ἔργον. Οὐδὲν εἶναι ταὐτόσημον, ἅπαντα ἐξαρτῶνται τὸ ἓν ἐκ τοῦ ἄλλου, ἅπαντα ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀξίαν. Ἐὰν ἕκαστον μέλος δὲν λειτουργεῖ κατὰ τὸν τελειότερον τρόπον, τότε ὅλον τὸ σῶμα ὑποφέρει. Εἰς τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ οὐδὲν μέλος δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τὸ ἄλλο : εἶσαι ὀλιγώτερον σπουδαῖον ἀπὸ ἐμέ. Ὡς ἐκ τούτου τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία, εἶναι ὁ τόπος, ἔνθα ἀσθενεῖς καὶ ἀνήσυχοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες δύνανται νὰ ἀνεύρωσι τὴν θεραπείαν καὶ νέας σχέσεις.

6. Αἱ διδασκαλίαι αὗται τῆς Βίβλου ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον. Ἀλλὰ τὰ προβλήματα εἶναι τόσον περίπλοκα, ὥστε οἱ Χριστιανοὶ πανταχοῦ ὀφείλουσι νὰ σκεφθῶσι δημιουργικῶς καὶ ὑπευθύνως περὶ αὐτῶν. Π.χ.

Τί ἔχομεν νὰ εἴπωμεν ἐπὶ τῆς ἀντιθέσεως μεταξὺ τῆς οἰκογενείας καὶ τῆς ἐργασίας ἐν τῇ Δυτικῇ τεχνικῇ κοινωνίᾳ, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς δυνατότητος τῆς εἰσόδου τῶν γυναικῶν εἰς τὸν δημόσιον βίον καὶ τὰ ἐπαγγέλματα, ἐπὶ τῆς ἀνάγκης διὰ τοὺς ἄνδρας ὅπως ἐνδιαφερθῶσι περισσότερον διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου καὶ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης δι' ὅλους ὅπως ἐπωφελῶνται ἐποικοδομητικῶς ἐκ τῆς ἀναπαύσεως (ἀργίας) ;

Ποίαν βοήθειαν δύνανται οἱ Χριστιανοὶ νὰ παράσχωσιν εἰς τὰς περιοχὰς ἐκείνας τοῦ κόσμου, ἔνθα αἱ γυναῖκες δὲν λαμβάνουσιν ἀκόμη ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν συνεργασίαν καὶ τὴν ὁλοκλήρωσιν τῆς Χριστιανικῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς ἢ εἰς ἄλλα τμήματα τοῦ κόσμου, ἔνθα τὰ πατριαρχικὰ συστήματα τῆς ὑπαίθρου καὶ αἱ πολυμελεῖς οἰκογένειαι ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πόλεσι βιομηχανικῶν συστημάτων τοῦ βίου ;

Τί πρέπει νὰ γίνῃ εἰς τὰς περιοχὰς ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας αἱ βιομηχανικαὶ καὶ τεχνικαὶ γνώσεις ἐπιφέρουσι μεγάλας ἀλλαγάς, τὰ συστήματα ὅμως τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς δὲν ἀναπτύσσονται καταλλήλως ὅπως ἀντιμετωπίσωσι τὰς προκλήσεις τῶν μεταλλαγῶν τούτων ;

Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ ἡ ἀναγκαία κατάρτισις εἰς τοὺς λαοὺς τῶν ἀρχαίων πολιτισμῶν εἰς τὸ νὰ ἀντιμετωπίσωσι τὰς δυνατότητας καὶ τὰς ἀπαιτήσεις μιᾶς ταχέως ἐναλλασσομένης κοινων. τάξεως; Πῶς δύνανται οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες, ζῶντες ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἀντιμετωπίζοντες τὴν ἀνάγκην διὰ μίαν μεγάλην ἀναπροσαρμογὴν εἰς τὸν βίον των, νὰ βοηθῶσι διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὰς μεταξὺ αὐτῶν συγκρούσεις (ἐν-

τάσεις), αἵτινες προέρχονται ἐκ παρεξηγήσεων καὶ ἀβεβαιοτήτων ;

Πανταχοῦ τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου πῶς δυνάμεθα νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας εἰς τὸ νὰ εἰσέλθωσι πλήρως εἰς τὴν δρᾶσιν τῆς Ἐκκλησίας ὡς ὑπεύθυνα καὶ ἐνεργὰ μέλη τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας ;

Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν δύναται νὰ μένῃ ἱκανοποιημένος ἐκ τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν συστημάτων ἢ ἐκ τῶν προτάσεων, τὰς ὁποίας κάμνομεν διὰ μίαν καλυτέρευσιν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν δυνάμεθα νὰ χωρήσωμεν πρὸς τὰ ὀπίσω. Ὁ Θεὸς σκοπὸν ἔχει νὰ παράσχῃ εἰς ἡμᾶς νέας ὑποχρεώσεις καὶ νέα καθήκοντα, τὰ ὁποῖα πρὸς τὸ παρὸν δυνάμεθα ἀμυδρῶς μόνον νὰ φαντασθῶμεν. Εἶναι ὁ Θεὸς τοῦ μέλλοντος καθὼς καὶ τοῦ παρελθόντος ἡμῶν καὶ ὅλαι αἱ περιστάσεις ἀποτελοῦσιν εὐκαιρίας πρὸς δοξολογίαν Αὐτοῦ καὶ ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ ὀνόματι Αὐτοῦ.

Γ´) Ἀνάλυσις ὁμιλίας ἐπὶ τοῦ θέματος «αἱ παραδόσεις, αἵτινες διέπουσι τὸν βίον τῆς Ὀρθοδόξου Γυναικός».

1. Γενικαὶ Παρατηρήσεις : α´) Ἀντικείμενον μελέτης ἡ ζωὴ τῶν Ὀρθοδόξων πιστῶν, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας τῆς Ἐγγὺς καὶ Μέσης Ἀνατολῆς. β´) Μορφαὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν Ὀρθοδόξων ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐν τῇ ὑπαίθρῳ. γ´) Παράγοντες, ἀσκοῦντες ἐπίδρασιν : Ἡ βιομηχανοποίησις. Ὁ Δυτικὸς Πολιτισμός. Οἰκονομικοὶ παράγοντες, ἀνάγκαι. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Σχέσεις Χριστιανισμοῦ πρὸς ἄλλας θρησκείας. Σχέσεις Ὀρθοδόξων πρὸς Ἑτεροδόξους. Τρόπος Ἐκπαιδεύσεως. Αἱ παραδόσεις οὐχὶ ὡς ἐμπόδια, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς βάσεις διὰ τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν.

2. Ἡ Ἐκπαίδευσις : Εἰς τὴν ὕπαιθρον χώραν συνήθης ἡ ἀστικὴ μόνον παίδευσις ἀρρένων καὶ θηλέων. Ἐνίοτε οἱ μαθηταὶ συνεχίζουσι τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτῶν εἰς τὰ Γυμνάσια τῶν πόλεων καὶ εἰς Τεχνικὰς Σχολάς. Εἰς τὰς πόλεις ἡ ἀστικὴ καὶ ἡ γυμνασιακὴ παίδευσις συνήθης. Οἱ ἔχοντες τὰ προσόντα καὶ τὴν ἔφεσιν συνεχίζουσι τὴν φοίτησιν αὐτῶν καὶ εἰς τὰ Πανεπιστήμια.

3. Ἡ Οἰκογενειακὴ Ζωή : Εἰς τὴν ὕπαιθρον σχεδὸν ἅπαντες οἱ κάτοικοι ἑνὸς χωρίου συνδέονται ἀναμεταξύ των δι' ἑνὸς τρόπου καὶ παρουσιάζουσι τὴν εἰκόνα μιᾶς μεγάλης οἰκογενείας. Αἱ οἰκογένειαι εἶναι πολυμελεῖς. Αἱ σχέσεις εἰς τὴν ὕπαιθρον καὶ τὰς πόλεις καθορίζονται διὰ τῆς ἐξ αἵματος συγγενείας, διὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, διὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν ἀναδόχων. κ.τ.τ. Ἡ σύναψις γάμου βασίζεται σχεδὸν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-

στον ἐπὶ τῆς ἀμοιβαίας ἀλληλογνωριμίας καὶ ὑποσχέσεως τῶν δύο μελῶν. Τὰ συνοικέσια ἐνίοτε ρυθμίζονται καταλλήλως ὑπὸ τρίτων προσώπων ἢ τῶν γονέων. Ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται, οὐχὶ βεβαίως ἀπολύτως, ὁ θεσμὸς τῆς προικός, τὴν ὁποίαν καταβάλλει τὸ μέρος τῆς συζύγου. Οἱ ἄρρενες ἀδελφοὶ αἰσθάνονται τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως παραμείνωσιν ἄγαμοι μέχρις ὅτου ὑπανδρεύσωσι τὰς ἀδελφάς των. Ἡ εὐλογία τῶν γονέων θεωρεῖται ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύναψιν τοῦ γάμου. Πολλαχοῦ τελοῦνται ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ ἐκκλησιαστικὸς γάμος. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς γάμος ἀποτελεῖ μυστήριον καὶ κατέχει σπουδαιοτάτην σημασίαν εἰς τὴν ζωὴν τῶν συζύγων. Ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου ἡ ἀλληλοσυμπλήρωσις τῶν μελῶν καὶ ἡ τεκνογονία. Ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖ τὸ θεμέλιον τῆς κοινωνικῆς, ἐκκλησιασιτκῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς. Αὕτη διεφύλαξε τὰς παραδόσεις διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ἡ θέσις τῆς παρθενίας καὶ τῆς ἀγαμίας. Οἱ μικτοὶ γάμοι. Τὸ διαζύγιον.

4. Ὁ κόσμος τῆς ἐργασίας : Ἡ ἐργασία τῆς γυναικὸς ἀποτελεῖ ἐνίοτε ἐμπόδιον, ἄλλοτε ὅμως βοήθειαν εἰς τὸν τομέα τῆς συνεργασίας. Ἡ γυνὴ δύναται νὰ εἰσέλθῃ σχεδὸν εἰς ἁπάσας τὰς σφαίρας τῆς ἐργασίας. Ἐργασίαι τινὲς ὅμως χαρακτηρίζονται ὡς γυναικεῖαι. Ἡ γυνὴ ἐργάζεται διὰ νὰ βοηθήσῃ οἰκονομικῶς τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς. Αἱ ἄγαμοι συνήθως ἐργάζονται Εἰς τὴν ὕπαιθρον ἐργάζονται καὶ αἱ ἔγγαμοι. Ὀλίγαι ἐκ τῶν ἐγγάμων γυναικῶν συνεχίζουσι τὴν ἐργασίαν αὐτῶν καὶ ἐκτὸς τῆς οἰκίας, συνήθως δι' ὀλίγας ὥρας. Ὁ σύζυγος καὶ πατὴρ φέρει τὰς εὐθύνας τῆς ἐξωτερικῆς ἐργασίας, ἐνῷ ἡ σύζυγος καὶ μήτηρ ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἔργον τῆς οἰκογενείας, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρκετὰ ἐπίπονον. Ἡ γυνὴ προσφέρει ἀφιλοκερδῶς τὰς ὑπηρεσίας της εἰς τὸ ἔργον τῆς φιλανθρωπίας. Λαμβάνει μέρος καὶ εἰς ἄλλας γυναικείας ὀργανώσεις, θρησκευτικάς, κοινωνικάς, ἐκπαιδευτικάς. Ἡ ἐπίδρασις τῆς Δύσεως ὁδηγεῖ τὴν γυναῖκα περισσότερον εἰς τὴν ἐκτὸς τῆς οἰκίας ἐργασίαν.

Δ΄) Μία Δήλωσις ἐπὶ «τῆς Ἐκθέσεως περὶ τῶν Γυναικῶν ἐν τῇ Ἱερωσύνῃ». 7)

Ἡ παροῦσα «Ἔκθεσις περὶ τῶν Γυναικῶν ἐν τῇ Ἱερωσύνῃ» ἔχει τὴν μορφὴν μιᾶς περιλήψεως πολλῶν ἀπόψεων, ἐκφραζομένων ὑπὸ διαφόρων συγγραφέων ἀνηκόντων εἰς Ἐκκλησίας, αἵτινες εἶναι μέλη τοῦ Π

7) Ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ Report on Women in the Ministry. WCC, Dep. on the Cooperation... Geneva, Sw., May, 1958, pp. 26 (mim. doc.).

ΣΕ. Τὸ πρόβλημα βεβαίως εἶναι «ἡ εἰσδοχὴ τῶν γυναικῶν εἰς τὴν Ἱερωσύνην». Οἱ δὲ συζητοῦντες αὐτὸ ὑποστηρίζουσι δύο ἀντιθέτους ἀπόψεις. Συναντῶμεν ἐκφράσεις ὑπὲρ ἢ κατὰ τῆς Χειροτονίας τῶν Γυναικῶν. Τὸ Σχεδιάγραμμα εἶναι καλῶς προητοιμασμένον. Οἱ ἀναλαβόντες τὴν προετοιμασίαν τῆς παρούσης μελέτης ἔκαμεν μίαν θαυμασίαν ἐργασίαν, ἐπιτυχόντες νὰ παρουσιάσωσιν ἀριστοτεχνικῶς τόσον πολλὰ σπουδαῖα ζητήματα εἰς 25 δακτυλογραφημένας σελίδας.

Νομίζω ὅτι ἡ γνώμη ὑπὲρ τῆς Χειροτονίας τῶν Γυναικῶν παρουσιάζεται τελειότερον καὶ πληρέστερον ἀπὸ τὴν ἀντίθετον ἄποψιν. Ἡ παροῦσα ἐργασία παρέχει ὄχι μόνον καλῶς ἐκλελεγμένα δεδομένα, ἀλλὰ προχωρεῖ καὶ εἰς τὸ ἔργον τῆς ἑρμηνείας, ἥτις, κατὰ τὴν γνώμην μου, φαίνεται νὰ εὐνοῇ μᾶλλον τὸ ὑπὸ συζήτησιν θέμα. Δὲν γνωρίζω ἐὰν θὰ εἶναι εὔλογον νὰ σημειώσω ὅτι διὰ μέσου τῶν σελίδων τῆς ἐργασίας ταύτης ἐμφανίζεται μία γενικὴ τάσις πρὸς μείωσιν τῆς σπουδαιότητος τῶν ἐπιχειρημάτων κατὰ τῆς Χειροτονίας τῶν Γυναικῶν.

Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι μονομερές. Τὰ κυριώτερα ἐπιχειρήματα εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῶσιν ἐκ τῆς Βίβλου καὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἰδίως κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας. Ἡ δὲ θεολογία ἔρχεται νὰ ἑρμηνεύσῃ τὰ δεδομένα ταῦτα. Καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπίσης, φύσεως κοινωνικῆς, βιολογικῆς, ψυχολογικῆς καὶ πρακτικῆς δὲν θὰ πρέπῃ νὰ παροραθῶσιν.

Εἰς τὴν σ. 7 λέγεται, «Τίθεται τὸ ἐρώτημα διατί, ἐν τῷ Χριστιανισμῷ, νὰ δίδηται τοσαύτη σημασία εἰς ὀλίγα χωρία τῆς Γενέσεως καὶ τοῦ Ἀπ. Παύλου καὶ οὐχὶ εἰς τὴν πλουσίαν καὶ μεγάλην ποσότητα καὶ ποιότητα τῶν χωρίων, ἅτινα ὁμιλοῦσι περὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν βασικῶν αὐτοῦ σχέσεων πρὸς τοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας ;» Νομίζω ὅτι ἡ σύγκρισις αὕτη δὲν γίνεται ἐπὶ κοινῶν βάσεων. Ἡ Ἐκκλησία, δεχομένη ἢ ἀρνουμένη τὴν Χειροτονίαν τῶν Γυναικῶν, οὐδόλως ὑποτιμᾷ τὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἄλλωστε, ἡ σπουδαιότης τῶν Βιβλικῶν ἐκφράσεων ἐφ' ἑνὸς θέματος δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν ἐν τῇ Βίβλῳ. Ἐνίοτε ἓν μόνον χωρίον εἶναι ἀρκετὸν διὰ νὰ ἑρμηνεύσῃ τὸν νοῦν τῆς Βίβλου ἐφ' ἑνὸς ἰδιαιτέρου σημείου.

Ὁ καθηγητὴς Χάϊλερ, καθὼς σημειοῦται εἰς τὴν σ. 12, οὐδὲν ὅριον ἀνευρίσκει κατὰ τὴν περίοδον τοῦ ἀρχεγόνου Χριστιανισμοῦ εἰς τὸ ἔργον τῶν Γυναικῶν «ἐν σχέσει πρὸς τὴν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὴν τέλεσιν τῶν Μυστηρίων (τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας)». Ἐξ ὅσων εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν, αἱ γυναῖκες ἐν τῇ Ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ δὲν εἶχον τοιαῦτα δικαιώματα, εἰμὴ μόνον ἐντὸς τῶν αἱρέσεων.

Ἡ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας σχετικῶς πρὸς τὰς γυναῖκας κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐμμήνου αὐτῶν ρύσεως, ρυθμιζομένη ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, ὀνομάζεται δυστυχῶς «ἔνδειξις τῶν ταμποῦ καὶ βαθέως ἐρριζωμένης προκαταλήψεως, συχνάκις μὴ ἐνσυνειδήτου» (σ. 18), τὴν ὁποίαν ἔκφρασιν ἀνευρίσκω δύσκολον πρὸς ἀποδοχήν.

Ἀσφαλῶς, ἡ παράδοσις τῆς ἀρνήσεως, τοὐλάχιστον ἐντὸς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἑρμηνευθῇ «ὡς μία παράδοσις, ἥτις ἀλλάσσει καὶ ὁδηγεῖ εἰς τὴν χειροτονίαν τῶν γυναικῶν» (σ. 19). Ἐπὶ τοῦ ἰδίου προβλήματος δὲν δύναμαι νὰ ἀνεύρω διαφοράν τινα μεταξὺ τῆς φωνῆς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς Παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι λυπηρὸν ἐπίσης ὅτι οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν Παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας καλοῦνται «οἱ σύγχρονοι Φαρισαῖοι» (σ. 19).

Εἰς τὴν σ. 20 λέγεται ὅτι ἡ Ἐκκλησία «ἐπέτρεψε τὰς γυναῖκας νὰ γίνωσιν ἅγιαι, μάρτυρες, προφήτιδες, ἱεραπόστολοι....». Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δὲν νομίζω ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιτρέπειν τὴν ὁσιότητα, τὸ μαρτύριον ἢ τὴν προφητείαν εἰς τὰς γυναῖκας. Ταῦτα συνιστῶσι ἐσωτερικὰς ἰδιότητας. Ἡ Ἐκκλησία μᾶλλον δέχεται καὶ τιμᾷ τὰς γυναῖκας ὡς ἁγίας, μάρτυρας καὶ προφήτιδας. Τὸ ρῆμα ἐπιτρέπειν θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ ἱεραποστολικὸν ἔργον καὶ τὴν Ἱερωσύνην.

Ἐν τέλει, πρέπει νὰ γίνωσι δύο παρατηρήσεις.

1. Ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τὸ ζήτημα τῆς Χειροτονίας τῶν Γυναικῶν «δὲν ἀποτελεῖ ἓν ἐπίμαχον πρόβλημα» καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ, διότι ἡ σχετικὴ πρᾶξις τῆς Ἐκκλησίας βασίζεται ἐπὶ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως.

2. Ἡ Χειροτονία τῶν Γυναικῶν ἀποτελεῖ μίαν καινοτομίαν εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν σκοπὸν τῆς ἑνώσεως ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου πλευρᾶς, διότι διὰ τῆς πράξεως ταύτης προστίθεται μία εἰσέτι διαφορά, ἥτις ἀποτελεῖ σημεῖον χωρισμοῦ παρὰ ἑνότητος μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
Καθηγητὴς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Λόγος ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἱερολ. Διακ. κ. Χρυσοστόμου Κωνσταντινίδου, Δ. Θ., Καθηγητοῦ τῆς Ἱ. Θεολογ. Σχολῆς Χάλκης, ἐν τῷ Π. Πατρ. Ναῷ, κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Θ. Λειτουργίαν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, τῇ 30ῇ Νοεμβρίου 1958.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Φιλέορτον Ἐκκλησίασμα.

ΕΑΝ, μέσα εἰς τὴν πανηγυρικὴν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν τῆς σημερινῆς Θρονικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας, ἐζήτει κανεὶς νὰ καθορίσῃ ποῖον εἶναι τὸ ἐξοχώτερον σημεῖον τῆς ἡμέρας, θὰ εὕρισκεν, ὅτι τοῦτο εἶναι ἡ βαθυτέρα σχέσις, ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ τῆς ἱδρυτικῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου εἰς τὴν Πόλιν αὐτὴν καὶ τῆς ἐπὶ εἴκοσιν αἰῶνας ἀκτινοβολίας καὶ δράσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ τούτου Θρόνου. Τίποτε δὲν ὑπάρχει ἁπλούστερον ἀπὸ τὴν ἀποστολικὴν ἐπίσκεψιν εἰς τὴν πολίχνην τοῦ Βύζαντος, καὶ τίποτε δὲν εἶναι μεγαλειωδέστερον ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν πολιτισμόν, ποὺ ἀντιπροσωπεύει ὁ Θρόνος αὐτός.

Ἁπλῆ, ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Βοσπόρου, ἦτο ἡ πολίχνη τοῦ Βύζαντος, τὸν Α΄ μετὰ Χριστὸν αἰῶνα. Ἀσήμαντον κέντρον, σταθμὸς τὸν ὁποῖον θὰ ἠδύνατο καὶ νὰ μὴ προσέξῃ ὁ Πρωτόκλητος, μέσα εἰς τὸν εὐρὺν ὁρίζοντα τῆς ἀποστολικῆς του δράσεως. Πλησίον τῆς πολίχνης ὑπῆρχον ἄλλα, σημαντικώτερα κέντρα, ἡ Θρᾳκικὴ Ἡράκλεια, ἡ Σινώπη, ἡ Τραπεζοῦς, ἡ Χερσὼν καὶ οἱ λοιποὶ ἱστορικοὶ λιμένες τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ αἱ μεγάλαι πόλεις τῆς Βιθυνίας. Καὶ ὅμως, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν πηγῶν, ἡ πολίχνη τοῦ Βύζαντος εἵλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Αὐτὴ ἀπετέλεσε τὸ διαρκὲς ὁρμητήριόν του. Καὶ τὸ «ὑπόγαιον σπήλαιον» τῆς ταπεινῆς Ἀργυροπόλεως, πέραν τοῦ σημερινοῦ Γαλατᾶ, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Τύρου Δωροθέου, ὑπῆρξεν ἡ βάσις τῶν ἱεραποστολικῶν ἐμπνεύσεων καὶ ἐξορμήσεών του.

Διατί ; Διότι αὐτὴ ἦτο ἡ μεγάλη βουλὴ τοῦ Θεοῦ. Διότι αὐτὸ ἦτο τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον διέγραψε περὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Πόλεως ταύτης ὁ κατευθύνων τὰ σύμπαντα δάκτυλος τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἔκτοτε ; Ἰδοὺ παρῆλθον εἴκοσιν αἰῶνες. Καὶ ἡ Ἐκκλησία Κων)πόλεως διῆλθεν ἀπὸ

ὅλα τὰ στάδια τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς πτώσεως, τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς ταπεινώσεως. Ὑπῆρξε καὶ εἶναι Ἐκκλησία Πρωτόθρονος, Οἰκουμενικὴ Καθέδρα, Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία. Ἀλλὰ καὶ ἐνασμενίζεται εἰς τὸν ἱστορικὸν τίτλον, τὸν ὁποῖον τῇ ἀποδίδουν αἱ πηγαί, ὡς «Ἐκκλησίαν τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων». Μεγαλειώδης μέσα εἰς τὴν αἴγλην τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι μεγαλειώδης καὶ ὑπὸ τὴν ἱερὰν ἀτμόσφαιραν τοῦ ἱστορικοῦ Φαναρίου.

Πύργος, πυργωθεὶς εἰς τοὺς αἰῶνας· θεσμὸς, ἐκπολιτίσας λαοὺς καὶ ἔθνη· δύναμις ἀναμορφωτική, ἐπιδράσασα εἰς εὐρυτάτην ἀκτῖνα· πολιτισμός, δημιουργήσας καὶ ἐμπνεύσας πολιτισμούς· ἰδοὺ τί εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἱδρυθεῖσα Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀλλά, ἀδελφοί μου, οὐδεὶς λόγος ἐξαρκέση πρὸς ὕμνον τῶν θαυμασίων τοῦ Θρόνου αὐτοῦ. Διὸ καὶ ἄς μοι ἐπιτραπῇ νὰ ἐκλέξω τὸ θέμα τοῦ σημερινοῦ μου λόγου ἀπὸ τὴν τελευταίαν αὐτὴν διαπίστωσιν ἀκριβῶς· ἀπὸ τὸ γεγονὸς δηλ., ὅτι ὁ Θρόνος οὗτος, αὐτοδύναμος καὶ αὐτάρκης εἰς ἔργα πολιτισμοῦ καὶ εἰς πράξεις ἐκπολιτιστικάς, ἐξήσκησε μίαν ἄφθαστον ἐπίδρασιν εἰς τοὺς πέριξ αὐτοῦ πολιτισμοὺς καὶ κυρίως εἰς τὴν ἰδιάζουσαν μορφὴν πολιτισμοῦ, ποὺ εἶναι ὁ Δυτικὸς πολιτισμός. Ναί, ὁ Δυτικὸς Πολιτισμός. Εἶναι στενὴ ἡ σχέσις, ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ Δυτικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Καὶ ἡ σχέσις αὐτὴ δὲν εἶναι μόνον σχέσις λήψεως, ἀλλὰ καὶ δόσεως. Ἐπέδρασεν ὁ Θρόνος οὗτος ἐπὶ τοῦ Πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως καὶ ἡ ἐπιμαρτυρία τῆς ἱστορίας εἶναι σαφὴς καὶ ἀπερίφραστος.

Ἄς παρακολουθήσωμεν λοιπὸν ἀπὸ κοινοῦ μερικὰς ἀπὸ τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας, καὶ ἄς ἴδωμεν τὴν περὶ τὸν Θρόνον τοῦτον οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ θὰ πεισθῶμεν περὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ θὰ ὑμνήσωμεν καὶ ἐν τούτῳ τὸν Θεόν, τὸν ἐπιφυλάξαντα τοιαύτην ἀποστολὴν εἰς τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν.

***

Ἀδελφοί μου! Εἶναι νόμος ἀπαράγραπτος τῆς ἱστορίας, ὅτι οἱ μεγάλοι θεσμοὶ ἀνελίσσονται μέσα εἰς μίαν ἀδιάκοπον ἀντίδοσιν ποικίλων ἐκδηλώσεων πολιτισμοῦ. Δὲν ὑπάρχει θεσμός, ὁ ὁποῖος νὰ μὴν ὑπέστη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιβάλλοντός του καὶ νὰ μὴ ἤσκησε, μὲ τὴν σειράν του, ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἄλλων. Δόσις καὶ λῆψις εἶναι ἡ ἱστορία. Καὶ ἀπὸ τὸν νόμον αὐτὸν δὲν ἐξῃρέθη ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως.

Εἰς τὴν μακρὰν ἱστορίαν της, εἰρηνικὴν ἢ ταραχώδη, συνηντήθη μὲ ποικίλους πολιτισμούς, ἀνωτέρους καὶ κατωτέρους, καὶ φυσικά, ἔδωκεν, ἀλλὰ καὶ ἔλαβεν, ἐνέπνευσε, ἀλλὰ καὶ ἐνεπνεύσθη, κατηύθυνε, ἀλλὰ καὶ

ἐπιέσθη. Θὰ ἐμυώπαζεν ὁ ἱερὸς ἄμβων, ἐὰν διϊσχυρίζετο τὸ ἀντίθετον. Ἀλλὰ καὶ θὰ ἠδίκει τὸν Θρόνον αὐτὸν καὶ τὴν ἱστορίαν του, ἐὰν δὲν ἐβροντοφώνει τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐπεφύλαξεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Κωνσταντινουπόλεως τὸ εὐγενὲς ἔργον τῆς μεταδόσεως πολιτισμοῦ καὶ ἀνωτέρου πνεύματος, καὶ ὅτι εἰς πᾶσαν ἐποχὴν πλεῖσται εὐγενεῖς ἐκδηλώσεις ἐξεπορεύοντο ἐξ ἑώας, ἐκ τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς.

Τί ἔδωσεν ὁ Θρόνος αὐτὸς εἰς τὴν Δύσιν, κατὰ τοὺς αἰῶνας τοῦ βυζαντινοῦ του παρελθόντος, τοῦτο εἶναι ἐπιμεμαρτυρημένον ἀπὸ τὴν ἱστορίαν. Καὶ εἰς μὲν περιόδους εἰρηνικῆς καὶ δημιουργικῆς δράσεως ἀπέστελλε τὰ καλλίτερα στελέχη του, διὰ νὰ ἐκχριστιανίσῃ, νὰ ἐκπολιτίσῃ, νὰ στηρίξῃ, νὰ προαγάγῃ λαοὺς καὶ Ἐκκλησίας. Εἰς περιόδους δὲ ταραχωδῶν περιπετειῶν ἐξῆγε τοὺς καλλιτέρους καὶ δυναμικωτέρους ἐκπροσώπους του πρὸς τὴν Δύσιν, ἵνα ὑπὸ ἀνωτέρας συνθήκας ἐκεῖ, ἐξυπηρετήσουν τὸν πολιτισμόν. Καὶ τὸν ἐξυπηρέτησαν. Αἱ Αἱρέσεις, ἡ Εἰκονομαχία, αἱ πολιτικαὶ ἀναταραχαί, αἱ ξέναι κατακτήσεις, ὑπῆρξαν ὡς τόσαι ἑκάστοτε ἀφορμαὶ ἐξόδου τῶν καλλιτέρων τέκνων τῆς Ἐκκλησίας ταύτης πρὸς τὰς τάξεις τῆς Δύσεως. Δὲν θὰ μακρηγορήσω ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου, τοῦ πολὺ γνωστοῦ εἰς ὅλους μας.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θέλω νὰ εἴπω, εἶναι, ὅτι δὲν ἦτο μόνον ἡ μετοικεσία αὐτὴ τῶν ἀρχαιοτέρων αἰώνων, ὁ μόνος δρόμος δι' οὗ, κατὰ τὴν Πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ἡ Ἐκκλησία Κων)πόλεως ἐπέδρασεν ἐπὶ τῆς Δύσεως. Περιορίζομαι εἰς τὰ γεγονότα τῶν τελευταίων μόνον αἰώνων.

Ὅταν ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ ΙΕ΄. αἰῶνος καὶ ἑξῆς ὁ μὲν Θρόνος αὐτὸς συνέπτυσσε τὰς πτέρυγάς του καὶ προσηρμόζετο πρὸς τὰς νέας συνθήκας ζωῆς καὶ διαβιώσεως, ἡ δὲ Δύσις ἐρρίπτετο εἰς τὸν πειραματισμὸν τῆς Μεταρρυθμίσεως διὰ τοῦ Προτεσταντισμοῦ — εἰς τὸν θρησκευτικὸν τομέα — καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως διὰ τοῦ Οὑμανισμοῦ καὶ τῶν Ἐπιστημῶν — εἰς τὸν τομέα τοῦ πολιτισμοῦ — ὁ Θεὸς ὕφαινε καὶ πάλιν περὶ τὴν Ἐκκλησίαν Κων)πόλεως νέαν μοῖραν : Ἐκάλει αὐτὴν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ πλέον ἁπλᾶ μέσα, διὰ νὰ δώσῃ τὸ «παρόν» της εἰς τὴν Δύσιν, διὰ νὰ καταστήσῃ ἀκουστὴν τὴν φωνήν της, μέσα εἰς τὴν λαίλαπα τῆς ἀνατροπῆς καὶ τῶν νέων ρευμάτων, διὰ νὰ μεταδώσῃ τὴν ἐπιμαρτυρίαν τῶν θησαυρῶν της, τῶν πνευματικῶν, λατρευτικῶν, δογματικῶν καὶ ἱστορικῶν της θησαυρῶν, πρὸς τὴν Δύσιν.

Καὶ ἡ Ἐκκλησία Κων)πόλεως ἀνταπεκρίθη εἰς τὴν Θείαν κλῆσιν, καὶ ἐπεφάνη εἰς ὁλόκληρον τὴν Δύσιν, καὶ ἤσκησε τὴν ἐπίδρασίν της, καί, παρὰ τὴν περί τοῦ ἀντιθέτου γνώμην ξένων τινῶν, οἱ ὁποῖοι ἀβασανίστως ἐπαναλαμβάνουσι τὴν ἀνιστό-

ρητον κατηγορίαν ἐναντίον μας, ὅτι κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους αἰῶνας μόνον ἐπιδράσεις ὑπέστημεν καὶ καμμίαν ἐπίδρασιν δὲν ἠσκήσαμεν, ὅτι ἑτερόφωτοι ὑπήρξαμεν καὶ ὄχι αὐτόφωτοι, ὅτι ἐδέχθημεν καὶ δὲν μετεδώσαμεν, ὅτι ἐμείναμεν ἁπλῶς οἱ πτωχοπρόδρομοι τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ.

Ὄχι ! ἡ Ὀρθοδοξία, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἱστορικὸν αὐτὸν Θρόνον, ἦλθεν ἐπὶ τὸ ἔργον, καίτοι τὰ εἰς τὴν διάθεσίν της μέσα ἦσαν ἁπλᾶ καὶ ἀπέριττα. Θέλετε νὰ τὰ ἀπαριθμήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ ;

Πρῶτον. Ἡ Ὀρθόδοξος Διασπορὰ ἐν τῇ Δύσει.

Χριστιανοὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, ἀναζητοῦντες νέας εὐκαιρίας, διὰ νὰ οἰκοδομήσουν ἐκ νέου τὴν ζωήν των, ἐγκαθίστανται εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τῆς Δύσεως, μὲ τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν πνευματικὴν ἐπιστασίαν τῶν Πατριαρχῶν τοῦ Θρόνου αὐτοῦ. Καὶ αἱ Ὀρθόδοξοι Κοινότητες φύονται ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, μὲ Πατριαρχικὰ Σιγίλλια αἱ μέν, μὲ Κληρικοὺς ἐντεῦθεν προερχομένους αἱ δέ, πᾶσαι ὅμως ὡς τόσοι φάροι τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐν μέσῳ Ἑτεροδόξων καὶ πολλάκις ἐχθρῶν. Ἡ Νεάπολις πολὺ πρὸ τοῦ 1526, ἡ Σικελία, ἡ Καλάβρια, τὸ Παλέρμον, ἡ Μεσσήνη πολὺ πρότερον, τὸ Λιβόρνον, ἡ Βενετία, αὐτὴ ἡ Ρώμη, τὸ Λονδῖνον ἀπὸ τοῦ 1677, διὰ τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Δ΄, αἱ ἐν Οὐγγρίᾳ Κοινότητες ὑπὸ Θεοκλήτου τοῦ Πολυειδοῦς, ἡ Τεργέστη καὶ ἡ Βιέννη ὑπὸ Πατριάρχου Γαβριὴλ τοῦ Δ΄., ἡ Λειψία ὑπὸ Νεοφύτου τοῦ Στ΄, οἱ Παρίσιοι, τὸ Μάντσεστερ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα Ὀρθόδοξα Κέντρα τῆς Εὐρώπης, ἀποβαίνουν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ὡς τόσαι ἑστίαι γνωστοποιήσεως καὶ πληροφορίας τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῇ Δύσει

Δεύτερον. Αἱ σχέσεις τοῦ Θρόνου τούτου μὲ τὴν Προτεσταντικὴν Δύσιν.

Ἰωάσαφ ὁ Β΄. καὶ Μελάγχθων, Ἱερεμίας ὁ Β΄. ὁ Τρανὸς καὶ οἱ ἐν Τυβίγγῃ Θεολόγοι Κύριλλος ὁ Λούκαρις καὶ οἱ Καλβινισταί, Μελέτιος ὁ Πηγᾶς καὶ Μαρτῖνος Κρούσιος, Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος καὶ οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ Προτεστάνται, καὶ τόσοι ἄλλοι ἐκπρόσωποι τοῦ Θρόνου αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι συνάπτουν σχέσεις, καὶ ἀλληλογραφοῦν, καὶ διαπραγματεύονται ἑνώσεις, καὶ συζητοῦν θεολογικῶς, καὶ ὑπεραμύνονται τῆς Ὀρθοδοξίας, διανοίγουν νέους ὁρίζοντας σκέψεως καὶ ἀληθείας διὰ τὴν Δύσιν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὁμολογοῦν οἱ περὶ τὸν Λούθηρον, ὅτι ἐὰν ἐγνωρίζετο ἐνωρίτερον ἡ Ὀρθοδοξία εἰς τὴν Δύσιν δὲν θὰ ὑπῆρχεν ὁ Προτεσταντισμός.

Τρίτον. Ὀρθόδοξοι προσωπικότητες εἰς τὴν Δύσιν.

Ἐπίσημοι μορφαὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς, Μάξιμος ὁ Μαργούνιος, καὶ Γαβριὴλ ὁ Σεβῆρος, καὶ Μελέτις Συρῖγος, καὶ Ἰωάννης Ζυγομαλᾶς, καὶ Μελέτιος Πηγᾶς, καὶ οἱ κατὰ σειρὰν Ἐπίσκοποι Φιλαδελφείας,

ἑδρεύοντες ἐν Βενετίᾳ, καὶ τόσοι ἄλλοι ἐκπροσωπήσαντες τὴν Ὀρθοδοξίαν εἰς ἐπικαιροτάτας θέσεις τῆς Λατινικῆς καὶ Προτεσταντικῆς Δύσεως· ἀλλὰ καὶ νεαροὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας καὶ τῶν λοιπῶν ἐπιστημῶν εἰς τὰ μεγάλα πανεπιστημιακὰ κέντρα τῆς Εὐρώπης, εἰς τὸ Πατάβιον κυρίως καὶ εἰς τὴν Βενετίαν καὶ εἰς τὴν Φλωρεντίαν, ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ ΙΣΤ΄. αἰῶνος, ἐκπαιδευόμενοι καὶ φωτιζόμενοι εἰς τὴν Δύσιν, ἀλλὰ καὶ φωτίζοντες μὲ τὴν πίστιν καὶ εὐλάβειάν των, τὸ περιβάλλον των καὶ μεταλαμπαδεύοντες ἓν μέρος τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου ψυχῆς των εἰς τὸν κόσμον ἐκεῖνον τῆς ψυχρᾶς σκέψεως καὶ τῆς ὀρθολογιστικῆς ἢ σχολαστικῆς διαλεκτικῆς· ἀλλὰ προσέτι καὶ ἐκπρόσωποι τῶν μεγαλυτέρων καὶ σεβαστοτέρων θεσμῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς, τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μικρᾶς Ὄρους, ἢ τῶν Ἁγίων Τόπων, ἢ τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἢ καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καλλιεργοῦντες σχέσεις καὶ ἀλληλογραφοῦντες καὶ περιοδεύοντες ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, εἰς περισυλλογὴν ἐράνων, διεισδύουν εὐεργετικῶς εἰς τὰς αὐτοκρατορικὰς αὐλάς, ἢ εἰς τὰ μεγάλα κέντρα τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν συναλλαγῶν, ἢ εἰς τοὺς οἴκους τῶν εὐγενῶν, ἢ εἰς τὰς ἕδρας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐκπροσώπων, ἢ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν πανεπιστημίων, ἀφήνοντες οὕτω πανταχοῦ τὴν σφραγῖδα τῆς διαβάσεώς των καὶ τὴν ἀπήχησιν τοῦ πνεύματός των, ἀλλὰ καὶ τὴν εὐωδίαν τοῦ ἤθους καὶ τοῦ ψυχικοῦ πολιτισμοῦ τοῦ Ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ.

Τέταρτον. Οἱ Ὀρθόδοξοι ἀρχοντικοὶ οἶκοι, τῶν ἐγκατασταθέντων εἰς τὰς Δυτικὰς μεγαλουπόλεις, καὶ οἱ μεγάλοι ἔμποροι καὶ ἐπιχειρηματίαι, τέκνα τοῦ Πατριαρχείου, ποὺ ἐπεβάλλοντο εἰς τὸ ἄμεσον ὅσον καὶ εἰς τὸ εὐρύτερον περιβάλλον των μὲ τὴν ὀξεῖαν διάνοιαν, μὲ τὴν τιμιότητα, μὲ τὴν ἐργατικότητα, μὲ τὴν πρακτικὴν ἢ συστηματοποιημένην βιοθεωρίαν ἢ θυμοσοφίαν των, καὶ οἱ ὁποῖοι καθίστων γνωστὸν τὸν πνευματικὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς τῶν Ὀρθοδόξων, διδάσκοντες εἰς τὰς κοινωνίας καὶ τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως ἀρχοντιὰν καὶ παράδοσιν, διάφορον ἀπὸ ἐκείνην ποὺ βασίζεται εἰς τὸ αἷμα καὶ τὰ γενεαλογικὰ δένδρα τῶν πριγκήπων τῆς Δύσεως.

Πέμπτον. Οἱ Ὀρθόδοξοι Ναοὶ καὶ τὰ Ὀρθόδοξα Σχολεῖα ἐν τῇ Δύσει :

Ποῖος ἠμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἰδιαιτέραν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἤσκουν οἱ Ὀρθόδοξοι Ναοὶ μὲ τὴν μυστικοπαθῆ ἀτμόσφαιραν καὶ τὴν σεμνὴν ἱεροπρέπειάν των εἰς τὸ παγερὸν ἐκεῖνον περιβάλλον τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἢ εἰς τὸν ἐξεζητημένον φόρτον τῶν Ναῶν τῆς Λατινικῆς τελετοφιλίας ; Καὶ κυρίως, ποῖος ἠμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐξέχουσαν σημασίαν,

τὴν ὁποίαν ἀπέκτησαν διὰ τὰ γράμματα καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς Δύσεως αἱ Ὀρθόδοξοι Σχολαὶ τῆς Εὐρώπης, ὡς τὸ περίφημον Φλαγγιανὸν Φροντιστήριον τῆς Βενετίας, ἐν ἀκμῇ καὶ δράσει ἀπὸ τὸ 1593 μέχρι καὶ τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, τὸ ἐν Παταβίῳ Γυμνάσιον, ἤδη ἐν δράσει ἀπὸ τὸ 1407 καὶ ἀκολούθως, καὶ δύο ἄλλαι Σχολαὶ ἐν Παταβίῳ, ἡ Σχολὴ τοῦ Γερασίμου Παλαιόκαπα καὶ Ἰωάννου τοῦ Κωττουνίου, αἱ Σχολαὶ τῆς Τεργέστης, τῆς Βιέννης, τῆς Πέστης, τοῦ Λιβόρνου, ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐξησφαλισμένων ἐν Κερκύρᾳ, ἡ ἐξελιχθεῖσα σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὴν περίφημον Ἰόνιον Ἀκαδημίαν, μὲ πλήρεις πανεπιστημιακὰς Σχολὰς φυσικῆς καὶ μαθηματικῶν, ἠθικῆς καὶ πολιτικῶν ἐπιστημῶν καὶ φιλολογίας καὶ τέχνης, καὶ μὲ 900 ὅλους φοιτητάς, εἰς ἓν καὶ μόνον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀπέβαινον διαγγελεῖς τοῦ Ὀρθοδόξου πνεύματος καὶ τῆς πατρῴας ἡμῶν σοφίας εἰς ὁλόκληρον τὴν Δύσιν ;

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ διὰ τὰς πλουσίας βιβλιοθήκας καὶ τὰ ὠργανωμένα ἀρχεῖα τῶν Ναῶν καὶ τῶν Σχολῶν τούτων, τὰ ὁποῖα καὶ σήμερον ἀκόμη, ἐν πλήρει Κ΄ αἰῶνι, εἶναι ἑστίαι ἀνεξάντλητοι, πρὸς καλλιέργειαν τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἱστορικῶν σπουδῶν ἐν τῇ Δύσει ;

Ἕκτον. Τὰ ἀρτίως λειτουργήσαντα εἰς τὴν Δύσιν Ὀρθόδοξα Τυπογραφεῖα καὶ αἱ πολύτιμοι ἐκδόσεις αὐτῶν.

Ἐὰν ἡ ἀνακάλυψις τῆς τυπογραφίας ἀπετέλεσε τὸ θετικώτερον βῆμα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Δύσιν, ἡ δημιουργία τῆς Ὀρθοδόξου Τυπογραφίας εἰς τὰ μεγάλα Κέντρα τῆς Εὐρώπης ὑπῆρξεν ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς εὐρύνσεως καὶ ἐξαπλώσεως τοῦ Ὀρθοδόξου Ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ τοῦ Δυτικοῦ. Θὰ ἠθέλατε μερικὰ χαρακτηριστικὰ δεδομένα τῆς στατιστικῆς ἐπὶ τοῦ ἐκδοτικοῦ πυρετοῦ εἰς τὰ ἐν Εὐρώπῃ Ὀρθόδοξα ἡμῶν Τυπογραφεῖα ; Εἰς μόνην τὴν Βενετίαν, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1509 καὶ 1560, ἤτοι εἰς μίαν ἁπλῆν πεντηκονταετίαν, ἐλειτούργησαν 12 Ὀρθόδοξα Τυπογραφεῖα καὶ ἐξέδωκαν ἑκατοντάδας βιβλίων πάσης φύσεως, ἀπὸ ἐγχειρίδια λογικῆς καὶ φιλοσοφίας καὶ μαθηματικῶν μέχρι καὶ τῶν λειτουργικῶν φυλλάδων. Τὰ ἁπλᾶ προσευχητάρια, τὰ ἐπιλεγόμενα «Ἑξαψάλματα», ἀλλὰ καὶ τὰ πρῶτα Εὐχολόγια, Ὡρολόγια, Παρακλητικαί, Τριώδια, Πεντηκοστάρια, Μηναῖα, Τυπικά, καὶ αἱ Ὁμιλίαι καὶ Διδαχαὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ρητόρων, πάντα ταῦτα εἰς τὰ Τυπογραφεῖα αὐτὰ εἶδον τὸ πρῶτον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, καὶ ἀπετέλεσαν ἀναντιρρήτως τὰ πειὸ ἀσφαλῆ παράθυρα, τὰ ὁποῖα διήνοιξεν ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν εἰς τοὺς ἐν Δύσει, ἐπὶ τῶν κεκρυμμένων καὶ ἀγνώστων πτυχῶν τοῦ Ὀρθοδόξου Ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ.

Ὑπῆρξεν ἀφάνταστος ἡ παραγωγὴ καὶ ἡ διὰ ταύτης ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν πνευμάτων τῆς Δύσεως τῶν Ὀρθοδόξων Τυπογραφείων τῆς Εὐρώπης, ἀπὸ τὴν Βενετίαν καὶ τὴν Τεργέστην καὶ τὴν Φλωρεντίαν μέχρι τῶν Παρισίων καὶ τῆς Ὀξωνίας δυτικῶς καὶ μέχρι τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Ἰασίου καὶ τοῦ Βουκουρεστίου ἀνατολικῶς.

Ἕβδομον. Οἱ Ὀρθόδοξοι Διπλωμάται τῆς Ὑψηλῆς Πύλης εἰς τὰς διαφόρους Πρωτευούσας τῆς Δύσεως. Διερμηνεῖς, Πρόξενοι, Γραμματεῖς καὶ Πράκτορες τοῦ Κράτους, Ὑπουργοὶ καὶ Πληρεξούσιοι εἰς Διεθνῆ Συνέδρια, Δραγουμάνοι τοῦ Στόλου, ἢ καὶ ἄλλοι Τιτλοῦχοι τῆς Χώρας, ὀργώνουν κυριολεκτικῶς τὴν Δύσιν καὶ ἐπιβάλλουν τὰ ὀνόματά των, ὡς οἱ Μαυροκορδάτοι, οἱ Μουσοῦροι, οἱ Καραθεοδωρῆδες κ. ἄλλ., καὶ μαζὶ μὲ τὰς ἀποστολάς των ἀντανακλοῦν καὶ τὸν πολιτισμόν των, τὴν ὀντότητά των, τὴν νοοτροπίαν των, τὴν ἰδιότυπον διπλωματίαν των καὶ ἐπηρεάζουν τὰς ἐξελίξεις τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς καὶ μαζὶ μὲ αὐτὴν καὶ τὴν πορείαν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως.

Ὄγδοον. Ἡ περίφημος γενεὰ τῶν Φαναριωτῶν.

Οἱ Γοσποδάροι καὶ Βοεβόδαι καὶ Ἡγεμόνες τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, οἱ Ποστέλνικοι καὶ Σπαθάριοι καὶ Χατμάνοι καὶ Βόρνικοι καὶ οἱ λοιποὶ Ἐκπρόσωποι τοῦ Φαναριωτικοῦ πολιτισμοῦ, οἱ ὁποῖοι, καὶ παρὰ τὰ ἐλαττώματά των, τὴν ὑπεροψίαν καὶ τὴν φιλαρχίαν των, διεκρίθησαν ἐν τούτοις διὰ πολλὰς ἀρετάς των, διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὴν λεπτότητα τῶν τρόπων των, διὰ τὴν διπλωματικὴν τέχνην καὶ τὴν ἐπιβολήν των εἰς τὸ περιβάλλον τῆς δεσποτείας των, καὶ διεβίβασαν πρὸς τὴν Δύσιν, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, τὴν παρακαταθήκην τοῦ πνεύματος τοῦ Φαναρίου, ποὺ ἐξεπροσώπουν, καὶ ἐπέδρασαν, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος παράγων, εἰς τὴν ἰδιάζουσαν μορφὴν τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ, ὅπως διεμορφώθη οὗτος εἰς τὰς Παραδουναβείους περιοχὰς ἀπὸ τῆς Οὐγγαρίας μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Τί δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ διὰ τὰς ἐδῶ ἐπαφὰς τῶν Ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως, μὲ τὰς Διπλωματικὰς Ἀποστολὰς τοῦ Δυτικοῦ κόσμου, μὲ τοὺς Κληρικοὺς τῶν Ξένων Πρεσβειῶν, μὲ τοὺς Ἀποκρισιαρίους τῶν Ξένων παρ' ἡμῖν καὶ τοὺς ἡμετέρους Ἐκκλησιαστικοὺς Λεγάτους παρὰ ταῖς Ξέναις Ἀποστολαῖς ; Ἢ τί νὰ εἴπωμεν διὰ τὴν παρουσίαν τῶν ξένων λογίων εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν καὶ τὴν ἔκτακτον ἀλληλογραφίαν μὲ αὐτούς, ὡς π.χ. μὲ ἕνα Μαρτῖνον Κρούσιον, ἢ μὲ ἕνα Στέφανον Γερλάχιον κλπ. ; Τί δὲ νὰ εἴπωμεν καὶ διὰ τὰς πνευματικωτέρας ἐπαφὰς τῆς Δύσεως πρὸς τὴν εὐλάβειαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς, πρὸς τὸν Μυστικισμόν της, πρὸς τὴν Θεολογίαν της, πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων της, πρὸς τὴν λατρείαν

καὶ τὴν ὑμνογραφίαν της, πρὸς τὰς πηγὰς καὶ τὰ κείμενα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων καὶ τῆς παραδόσεώς της, δι' ὅλα αὐτά, διὰ τὰ ὁποῖα τόσον ἐπιτυχῶς λέγεται, ὅτι «ἡ Δύσις ἀνεκάλυψε τὴν Ἀνατολήν, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀνατολὴ ἐκάλυψε τὴν Δύσιν ;» Τί δὲ νὰ εἴπωμεν ἀκόμη καὶ διὰ τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησιν καὶ διὰ τὴν νεωτέραν Ὀρθόδοξον Διασποράν, καὶ τὴν παγίωσιν καὶ νεωτέρων ἀκόμη κέντρων τῆς συγχρόνου Ὀρθοδοξίας, τῆς ἐξαρτωμένης ἀπὸ τὴν Πρωτόθρονον αὐτὴν Ἐκκλησίαν, μὲ τὴν ὠργανωμένην Ἐκκλησιαστικὴν καὶ Κοινοτικὴν διάρθρωσίν της, τὴν συνεχῶς ἀνδρουμένην, διὰ τὴν ὁποίαν ὀρθῶς λέγεται, ὅτι ἐκπληροῖ ἔργον Ὀρθοδόξου ἱεραποστολῆς ἐν μέσῳ τοῦ ὑλιστικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Δύσεως σήμερον ;

Ἀδελφοί μου. Εἶναι τεράστιος ὁ Δυτικὸς πολιτισμός, καὶ παρὰ τὰς κρίσεις, τὰς ὁποίας διῆλθε, καὶ παρὰ τὰς τραγικὰς ἀντιθέσεις καὶ ἐλλείψεις του. Εἶναι τεράστιος. Καὶ εἰς τὴν τεραστίαν οἰκοδομήν του τὰ Ὀρθόδοξα λιθάρια δὲν εἶναι οὔτε ὀλίγα, οὔτε ἀσήμαντα. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολή, τὸ τονίζω, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν Πρωτόθρονον Ἐκκλησίαν ἡμῶν, ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους, οὐδὲν ἄλλο ἔκαμνε, παρὰ νὰ ἀποκαλύπτῃ, συνεχῶς καὶ ἀθορύβως, καὶ νέας ἑκάστοτε πτυχὰς πνεύματος ὑγιοῦς καὶ πολιτισμοῦ ἀνωτέρου. Ἔδωσε πρὸς τὴν Δύσιν ὅ,τι εἶχε, καὶ ἀσφαλῶς τοῦτο δὲ ἦτο ἄχυρον, ἢ ξηρὰ καλάμη.

Τὸ 1590 Θεοδόσιος ὁ Ζυγομαλᾶς, γράφων πρὸς τὸν περίφημον Μαρτῖνον Κρούσιον, ἠδύνατο νὰ εἴπῃ μὲ δικαιολογημένην ὑπερηφάνειαν : «Ὁρῶ δὲ νῦν μετοικήσαντα πάντα τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων τόπων καὶ οἰκήσαντα ἐν ὑμῖν, ἥ τε σοφία καὶ αἱ τῶν μαθημάτων ἐπιστῆμαι, αἱ τέχναι αἱ ἄρισται.., ἡ παίδευσις καὶ ὁ λοιπὸς τῶν χαρίτων χορός».

Ἡ ἐπιμαρτυρία αὐτὴ τῆς ἱστορίας εἶναι ἀρκετή.

Ἀλλὰ καὶ ἡ εὐθύνη τῶν σημερινῶν γενεῶν ἀναλόγως βαρεῖα καὶ ἱστορική.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Κληρονόμος τῆς ὑψηλῆς ἀποστολῆς τοῦ ἱστορικοῦ τούτου Θρόνου, συνεχίζεις καὶ σήμερον τὴν ἀπὸ τῶν αἰώνων χαραχθεῖσαν γραμμήν. Σὲ ἀκούομεν συχνάκις νὰ ὁμιλῇς πρὸς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους, περὶ τῆς εὐρυτέρας ἀποστολῆς τοῦ Θρόνου Σου εἰς τὸν κόσμον, καὶ συναντῶμεν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν παροῦσαν πανταχοῦ. Ὅ,τι οἱ αἰῶνες ἀριστοτεχνικῶς ἐπετέλεσαν μέχρι τοῦ νῦν, τοῦτο συνεχίζεται πιστῶς ὑπὸ Σοῦ, καὶ ἡ ἅλυσις τῶν εὐγενῶν ἐπιδράσεων ἐπιμηκύνεται.

Ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ ἐπὶ τῆς γραμμῆς ταύτης, σφυρηλατῶν τοὺς ὑφισταμένους ἱστορικοὺς δεσμοὺς μετὰ τῆς Δύσεως καὶ παγιῶν τὸν Πανίερον Θρόνον Σου ἑκασταχοῦ.

Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλπίδος εἴη μετὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Ἀμήν !

Ο ΔΥΝΑΜΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

Λόγος ἐκφωνηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Μαξίμου Ρεπανέλλη, Σχολάρχου τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἐν τῷ Π. Π. Ναῷ κατὰ τὴν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν Χοροστασίαν ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τῇ 30ῇ Ἰανουαρίου 1959.

ΕΑΝ ἡ ἀλήθεια, τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ὡραῖον, ὡς ἐκφάνσεις καθαραὶ καὶ ἐκδηλώσεις τῆς ἀπολύτου Ἰδέας, εἶναι αἰώνια καὶ ἀθάνατα, ἐὰν ὁ ἐπέκεινα τῆς ἐμπειρίας καὶ τῶν αἰσθήσεων κόσμος τῆς ἀπολύτου πραγματικότητος, εἶναι αἰώνιος καὶ ἀκατάλυτος, αἰώνιοι καὶ ἀθάνατοι εἶναι εἰς τὴν μνήμην καὶ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων συνείδησιν, ὅσοι ἔθραυσαν τὰ δεσμὰ καὶ τὰς ἁλύσεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἠνίχνευσαν τοὺς κόσμους τοῦ ὑπερπέραν, ἠρεύνησαν τὰ μεγάλα προβλήματα τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου, ἀνῆλθον εἰς τὰ ὕπατα ἐδώλια τῆς θύραθεν καὶ κατὰ Θεὸν σοφίας καὶ προσέφερον τὴν σάρκα αὐτῶν, ὡς Προμηθεῖς δεσμῶται ἐπὶ τοῦ Καυκάσου, διὰ νὰ μεταφέρουν τὴν ἱερὰν σκυτάλην τοῦ πνεύματος καὶ μεταλαμπαδεύσουν τὴν δᾶδα τῆς πίστεως, εἰς τοὺς ἀνὰ τὸν κόσμον ἱδρυμένους βωμούς, τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀρετῆς.

Καὶ οἱ Οἰκουμενικοὶ τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλοι, τῶν ὁποίων τὴν μνήμην γεραίρει σήμερον ἡ Ἐκκλησία, ὑποδειγματικοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ κλασσικοῦ πνεύματος τῆς ἀρχαίας κληρονομίας, φορεῖς καὶ ἐνσαρκώσεις ἀθάνατοι, μύσται καὶ διερμηνεῖς ἀπαράμιλλοι τῆς ἀποκεκαλυμμένης Ἰδέας, εὗρον τοὺς αἰωνίους καὶ ἀναλλοιώτους θεσμοὺς τοῦ Μεγάλου, τοῦ Ὡραίου, τοῦ Ἀληθινοῦ, ἤχησεν ἡ μυρίφθογγος αὐτῶν λύρα οὐρανίους φθόγγους, ἀπεκαλύφθη ἡ διαλεκτικὴ αὐτῶν τέχνη εἰς ἰδεῶδες μεγαλεῖον καὶ ἐποίκιλλον διὰ βαρυτίμων λίθων τὴν ἡγεμονικὴν τῆς Φιλοσοφίας πορφύραν. Εὐαίσθητοι πρὸς τὰς ἀντανακλάσεις τῶν ὑπερκοσμίων ἐκπομπῶν, εἶδον εἰς τὰ ἔργα τῆς δημιουργίας τὰ ἀποτυπώματα τῶν δακτύλων τοῦ Δημιουργοῦ, διέκρινον, διὰ μέσου τῶν πολυειδῶν κυμάτων καὶ ἐνεργειῶν τῆς φύσεως, τὴν Θείαν αὐλῳδίαν τοῦ ἐπέκεινα τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς ἐμπειρίας κόσμου, συνέλαβον τὴν ἠχὼ τῆς αἰωνιότητος εἰς τὰ ἑωθινὰ κελαδήματα καὶ τὴν χαρουγὴν τοῦ αὐγερινοῦ καὶ ἤκουσαν, εἰς τὸ ἑσπερινὸν λυκόφως καὶ τὴν γαλήνην τῆς νυκτός, καθαρωτέραν τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως, τῆς ἀντηχούσης καὶ ἀπηχούσης τὴν φωνὴν καὶ τὰ κελεύσματα τοῦ Θεοῦ.

Καὶ ἡ Ἐκκλησία, προβάλ-

λουσα, εἰς Πανορθόδοξον Ἑορτασμὸν τὴν μνήμην τῶν Μεγάλων αὐτῆς Ἱεραρχῶν, ὥρισε τὴν ἡμέραν ταύτην, ὡς Ἑορτὴν τῆς Παιδείας καὶ τῶν Γραμμάτων, διὰ νὰ καταδεικνύῃ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῶν γενεῶν, ὄχι μόνον τὴν ὑπερφυσικὴν πορείαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, διὰ μέσου τῆς τροχιᾶς τοῦ φυσικοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκαταγώνιστον ζωτικότητα καὶ τὸν ἀνεξάντλητον δυναμισμὸν τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀρύονται οἱ πιστοὶ τὴν τελείαν γνῶσιν καὶ ἀρετήν, διὰ τῆς μυστικῆς κοινωνίας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς βουλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς τὸ ἀπόλυτον Πνεῦμα καὶ τὴν ἀπόλυτον Βούλησιν τοῦ Θεοῦ.

Ἡ δύναμις λοιπὸν τῆς Θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, ὁ δυναμικὸς Χριστιανισμός, ἢ μᾶλλον ὁ δυναμισμὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, θὰ ἀποτελέσῃ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος, ἐπὶ τῇ σημερινῇ σεπτῇ Ἑορτῇ τῶν Τριῶν Μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας Διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν.

Πανσογιώτατε Δέσποτα,
Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Εὐσεβὲς Ἐκκλησίασμα,

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι Θρησκεία στατική, ἀλλὰ δυναμική. Εἶναι ἡ Θρησκεία τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐνεργείας, ἢ μᾶλλον δυναμισμὸς εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐπέζησε καὶ ἐπιζῇ διὰ μέσου τῶν σεισμῶν καὶ τῶν καταιγίδων, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ταράσσουν τὸν πλανήτην μας, ἐπεβλήθη εἰς τὰς συνειδήσεις, ὄχι μόνον τῶν λαϊκῶν μαζῶν, ὡς ἐξωτερικὸς τύπος καὶ σχῆμα, ἀλλὰ κυρίως, ὡς πνευματικὴ γραμμὴ καὶ κατεύθυνσις τῶν ἀνθρώπων τοῦ μεταφυσικοῦ στοχασμοῦ καὶ τῆς ἠθικῆς ἐνεργείας, ἔσβυσε τὴν δίψαν τῆς γνώσεως καὶ τὴν φλόγα τῆς καρδίας ὅλων ἐκείνων, ὅσοι κατέφυγον καὶ ἤντλησαν ἀπὸ τὸ ἀστείρευτον τοῦ Χριστιανισμοῦ φρέαρ.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν ἐκμηδενίζει τὸ πνεῦμα, δὲν ναρκώνει τὴν βούλησιν, δὲν ὑποβάλλει τὴν ψυχικὴν νάρκωσιν, ἀντιθέτως διαχέει πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὸν ἀσύγκριτον αὐτοῦ δυναμισμόν, ἀποδεσμεύει τὸ πνεῦμα, ἐλευθερώνει τὴν βούλησιν ἀπὸ τὸν λήθαργον τοῦ πρωτογονισμοῦ καὶ κατευθύνει νοῦν καὶ καρδίαν πρὸς κόσμους Θείους καὶ ἰδανικούς. Κίνητρον προόδου καὶ ἀφετηρία πνευματικῶν ἐξορμήσεων, ἀπέβη τὸ βαπτιστήριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἄτομα ἐξιδανικεύθησαν, λαοὶ ἀνεγεννήθησαν, ἐπιστῆμαι ἐκαλλιεργήθησαν καὶ πολιτισμοὶ ἀνέτειλαν.

Ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἡ Θρησκεία, ἡ ὁποία θεοποιεῖ τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου, διὰ νὰ γονυπετῇ πρὸ τῶν εἰδώλων, τὰ ὁποῖα ἰδίαις χερσὶ κατασκευάζει καὶ ζητεῖ δύναμιν ἀπὸ τὴν ἐνσαρκωθεῖσαν προσωπικήν του ἀδυναμίαν, ἀλλὰ Θρησκεία, ἡ ὁποία φέρει εἰς ἐπαφὴν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ ἀντλῇ δύναμιν ἀπὸ τὴν παντοδυναμίαν Αὐτοῦ, ὅπως ὁ Ἀνταῖος τῆς μυθολογίας ἐλάμβανε δύναμιν μόλις ἤγγιζε τὴν γῆν.

Ὁ Χριστιανὸς ἀντλεῖ δύναμιν ἀπὸ τὸν ἀκένωτον δυναμισμὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνισχύει τὸ πνεῦμα καὶ τὴν βούλησιν, διὰ νὰ ὁρμᾷ οὗτος ἀκάθεκτος πρὸς τὰ ἀπόκρημνα ὄρη τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀρετῆς. Γνωρίζων τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν γνωστικῶν του δυνάμεων, πρὸς εὕρεσιν τῆς περὶ τῶν Θείων καὶ ὑπερκοσμίων ἀληθείας, ἀποδέχεται, πέραν τῆς αἰσθήσεως καὶ τοῦ λόγου, τὴν πίστιν καὶ δι' αὐτῆς εἰσάγεται εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ὑπὲρ αἴσθησιν καὶ νοῦν πραγμάτων, ἐνορᾷ τὰ μὴ ὁρώμενα, ἐλέγχει τὴν ἀσύλληπτον πραγματικότητα, διότι πιστεύει, ὅτι εἶναι ἀληθῆ καὶ δὲν ἀντιβαίνουν πρὸς τὸν ἀδιάφθορον λόγον, τὰ ἀπὸ τῆς Ἀποκαλύψεως ἀπορρέοντα, τὰ λόγῳ καὶ γραφῇ παραδοθέντα καὶ κρατήσαντα Δόγματα. Πιστεύει εἰς ὅσα ἀποτελοῦν τὴν ἄγραφον καὶ γραπτὴν τῆς Ἐκκλησίας Παράδοσιν, τὴν ὑψηλὴν σοφίαν, τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία διαφέρει τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, τῆς κατὰ ἄνθρωπον μόνον ἐπιζητουμένης γνώσεως καὶ ἐπιστήμης, περὶ ὅλων ἐκείνων, ἅτινα ὑπερβαίνουν τὴν συνήθη ἀνθρωπίνην αἴσθησιν, ἀντίληψιν καὶ ἐπίνοιαν, λέγει σύγχρονος φιλοσοφῶν Θεολόγος.

Ὁ Χριστιανὸς δύναται νὰ γνωρίσῃ τὰ ἀπόκρυφα τῆς γνώσεως καὶ τῆς σοφίας, ὄχι ὅμως διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων, δι' ὧν δι' ἐσόπτρου καὶ ἐν αἰνίγματι βλέπει καὶ γνωρίζει, «ἀλλὰ δι' εἰδικῶν μέσων καὶ ὀργάνων, διὰ τῶν ὁποίων κατὰ τρόπον θεῖον καὶ μυστηριώδη ὁ Θεὸς εἰς ὅσους βούλεται καὶ θέλει καὶ ὅσα βούλεται καὶ ὅταν καὶ ὅπως βούλεται περὶ Ἑαυτοῦ καὶ τῶν βουλῶν Αὐτοῦ ἀποκαλύπτει, ἀπαιτῶν ἀπὸ μέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀντίστοιχα φρονήματα καὶ διαθέσεις καὶ ἐνεργείας καὶ πράξεις».

Ὁ Θεὸς ἐνισχύει τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δύναμις αὐτουργὸς καὶ δημιουργός, ἀλλὰ καλλιεργητὴς τῶν ἄνωθεν καταβαλλομένων σπερματικῶν ἀφορμῶν, περὶ τῶν ὁποίων, ὄχι μόνον ἡ ἀρχαία Στοά, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπολογηταὶ καὶ οἱ Πατέρες ὡμίλησαν.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἰσδύει πανταχοῦ διὰ τοῦ ὑπερφυσικοῦ στοιχείου, τὸ ὁποῖον ἔχει, εἰσχωρεῖ πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις τῆς ζωῆς. Τὸ ὑπερφυσικὸν προσδίδει εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ χαρακτῆρα, τὸν Θεῖον, τὸν εἰδικόν, τὸν μυστηριώδη. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα τοῦ θαυμασίου συστήματος τῶν μυστηρίων του.

Εἰς τὸν Χριστιανισμὸν τὸ πᾶν ζῇ ὡς αἰωνία δυνατότης, ὡς αἰωνία πραγματικότης ἐντὸς τοῦ πνεύματος, διότι εἶναι ζωὴ ὁ Χριστιανισμός, ὑπὸ τοῦ ἀπολύτου Πνεύματος κατευθυνομένη. Λαξεύει πνευματικὰ κιονόκρανα καὶ ἀετώματα ἀρετῆς, βαδίζει, πού μεν γοργῶς καὶ σταθερῶς, πού δε καὶ ἀργοκινήτως, ἐπάνω εἰς τὴν τροχιὰν τῆς Ἱστορίας, τῆς ὁποίας καὶ τὴν πορείαν μεταβάλλει.

Ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι δύναμις καὶ παρέχει ἀπὸ τὸν δυναμισμὸν αὐτοῦ δύναμιν καὶ ζωτικότητα πρὸς γνῶσιν καὶ ἐνόρασιν καὶ θεωρίαν ὅλων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα, ὄχι ὡς ἁπλῆ θεωρητικὴ γνῶσις, ἀλλ' ὡς μεταφυσικὴ πίστις ἐνδιαφέρουν τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μόνον τότε εὑρίσκει τὴν ἀπόλυτον αὐτοῦ γαλήνην καὶ νηνεμίαν, ὅταν εἰς Αὐτὸν στηρίζει τὴν γνῶσιν καὶ τὴν μεταφυσικὴν ἐλπίδα, ὅταν πέριξ τοῦ θρόνου Αὐτοῦ δορυφορεῖται καὶ εἰς τὴν ἀπόλυτον Αὐτοῦ σφαῖραν λικνίζεται.

Καὶ ὄχι μόνον ὡς ἰδεολογικὴν πορείαν γνωρίζει τὴν περὶ ἡμᾶς ἀλήθειαν ὁ Χριστιανός, διὰ τοῦ δυναμισμοῦ τῆς πίστεως κινούμενος, ἀλλὰ καὶ ὡς συναισθηματικὴ δύναμις ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν ἀπόλυτον τοῦ Θεοῦ βούλησιν δύναμιν πρὸς πραγμάτωσιν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν διὰ τῆς πίστεως προσκτωμένων ἀληθειῶν, αἵτινες, μένουσαι εἰς μόνην τὴν σφαῖραν τῆς ἁπλῆς γνώσεως οὐδὲν ὠφελοῦσιν εἰς τὴν ἠθικὴν τοῦ ἀνθρώπου πορείαν, ἐὰν δὲν ἀποβοῦν ἐνέργεια καὶ πρᾶξις τὰ πιστευόμενα, ἐὰν δὲν καταστήσῃ προσωπικὸν βίωμα καὶ ζωὴν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ὁ Χριστιανός. Καὶ ὁ δυναμισμὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ δὲν ἐκδηλοῦται ἁπλῶς εἰς τὴν ὤθησιν, τὴν ὁποίαν δίδει πρὸς τὸ πνεῦμα, διὰ νὰ ὑπερίπταται τοῦτο εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐκδηλοῦται κυρίως εἰς τὴν παρότρυνσιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐνισχύει καὶ κατευθύνει τὴν βούλησιν, πρὸς ἐνέργειαν καὶ ἐφαρμογὴν τοῦ Θείου θελήματος, διότι ἡ γνῶσις συνδέεται πρὸς τὴν ἀρετήν, διὸ καὶ Φιλοσοφία, κατὰ τοὺς Στωϊκούς, σημαίνει «λόγῳ μὲν ἀναζητεῖν, ἔργῳ δὲ πράττειν, ἃ πρέπει».

Ὁ ἠθικὸς βίος τοῦ Χριστιανοῦ ἀρύεται δύναμιν ἀπὸ τὸ ὑπερπέραν, πρὸς ἠθικὴν ἄνθην καὶ καρποφορίαν, καὶ διαμορφώνει ζωὴν πνευματοφόρον καὶ θεοκίνητον. Ὁ Χριστιανὸς αἰσθάνεται ἐνεργὸν τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ, ἔχει συνοδοιπόρον καὶ ἀρωγὸν εἰς τὰ ἀγωνίσματα τῆς ζωῆς καὶ παλαίσματα αὐτὸν τὸν Θεόν, ὁ Ὁποῖος ἠλεκτρίζει τὴν θέλησιν καὶ ἐνισχύει αὐτὴν διὰ τῆς Θείας χάριτος τῶν μυστηρίων. Τὸ Θεῖον θέλημα, ὡς Θεϊκὸς μαγνήτης, ἑλκύει τὴν ἀνθρωπίνην βούλησιν, ἥτις ὡς δορυφόρος στρέφεται πρὸς τὴν ἀπόλυτον βουλὴν τοῦ Θεοῦ, διότι ἐκεῖ ἔχει τὰς ῥίζας τῶν ὑψηλῶν ὁρμῶν καὶ εὐγενῶν διαθέσεων καὶ πράξεων ὁ ἄνθρωπος.

Οἱ μεγάλοι τῆς ἀρχαιότητος φιλόσοφοι, Σωκράτης, Πλάτων καὶ Πλωτῖνος, ἐφλέγοντο ὑπὸ τοῦ φλογεροῦ ἔρωτος πρὸς τὸ ὑπερφυσικὸν κάλλος τοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν, ἀλλ' ἐπίστευον, ὅτι ὀλίγοι ἐκλεκτοὶ δύνανται νὰ ἀνέλθουν καὶ ἀπολαύσουν τὴν ἐκ τῆς ἀρίστης θέας ἡδονὴν καὶ μακαριότητα.

Ἡ ἄνοδος αὕτη εἰς τὸν κόσμον τῆς ἰδέας ἐστηρίζετο εἰς τὴν ἔμφυτον νοσταλγίαν τῆς ψυχῆς πρὸς τὸ τέλειον, τὸ ἀγαθόν. Εἰς τὸν Χριστιανισμὸν ὁ κόσμος τῶν ἰδεῶν

εἶναι καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, διότι ὁ Θεὸς κατῆλθεν, «ἐκένωσεν Ἑαυτόν», ἐθυσίασεν Ἑαυτόν, διὰ τὴν ζωὴν καὶ σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ὁ Χριστιανός, εἰς διαρκῆ κοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ εὑρισκόμενος, ἀντλεῖ ἀπὸ τὴν νοητὴν ἄμπελον τοῦ Κυρίου τὴν ἀπαραίτητον ἰκμάδα, πρὸς ἠθικὴν ζωὴν καὶ καρποφορίαν. Πεπροικισμένος δι' ἐμφύτων ἠθικῶν δυνάμεων, δι' ἠθικῆς ὁρμῆς καὶ ἠθικῆς καλαισθησίας, στηρίζει ἐπ' αὐτῶν τὰς ἠθικὰς ἀρχὰς καὶ τὰ ἠθικὰ ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς φυσικῶς καὶ ὑπερφυσικῶς ἀποκαλύπτει, καὶ διὰ τῆς ἠθικῆς ἐνεργείας ἐργάζεται τὸ καλόν, τὸ τέλειον, τὸ ἅγιον, βαδίζων οὕτω πρὸς τὴν τελειότητα, τὴν ἠθικὴν ἐντελέχειαν.

Καὶ εἰς τὴν ἰδανικήν του ταύτην πορείαν καὶ ἠθικὴν πάλην ὁ ἄνθρωπος δὲν κινεῖται μοιροκρατικῶς ἐντὸς τῆς αἰσθητικότητος, ἐντὸς τοῦ κόσμου τῶν ὁρμῶν καὶ τῶν ἐνστίκτων, διὰ νὰ εἶναι ἀνελεύθερον πλάσμα τῆς σκληρᾶς ἀνάγκης, ἀλλ' ὡς ἐλεύθερον ὄν, ἐλευθέρως κινεῖ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν βούλησιν, παρὰ τὰς ἐπιδράσεις τοῦ ἔσω καὶ ἔξω κόσμου, πρὸς τὸ ἐλεύθερον βασίλειον τοῦ Θεοῦ. Ζῇ εἰς τὸ βασίλειον τῆς Χάριτος καὶ κατευθύνεται εἰς τὸ ἐλεύθερον βασίλειον τοῦ Θεοῦ, διαρκῶς μεταλαμβάνων τῆς ἐπιρρωστικῆς καὶ ἁγιαστικῆς δυνάμεως τῆς Θείας χάριτος, «θηρώμενος βρῶσιν ἐπουράνιον», κατὰ τὴν ἔκφρασιν Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως, καὶ χρησιμοποιῶν τὰ δι' ὁρατῶν στοιχείων ἀοράτως μεταλαμβανόμενα μυστήρια, τὰ μεταβάλλοντα καὶ ἐξαγνίζοντα καὶ τελειοῦντα τὴν ἀνθρωπίνην ἀτέλειαν καὶ ἀδυναμίαν.

Ὁ Χριστιανὸς δὲν ἀναμένει τὴν λύτρωσιν καὶ τὴν σωτηρίαν ἀπὸ εἴδωλα καὶ ξόανα θεοποιηθέντα, δὲν γονυπετεῖ πρὸ τῆς θεᾶς Εἱμαρμένης, νοσταλγὸς τοῦ Νιρβάνα, τῆς ἐκμηδενίσεως, ἀλλὰ ἀντλεῖ δύναμιν καὶ ἐνίσχυσιν ἀπὸ τὸν ἀκένωτον δυναμισμὸν τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλει ὅλα τὰ μεγάλα ἔργα καὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιτεύγματα, ὅσα ἐν τῇ πορείᾳ τῆς Ἱστορίας ἐπετέλεσε καὶ ἐπιτελεῖ ἡ Θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, διαφωτίζουσα ὡς λυχνία ἄσβεστος τὸ πνεῦμα καὶ τὴν βούλησιν τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ ἀνεξάντλητος τοῦ Χριστιανισμοῦ ζωτικότης καὶ δύναμις, ὁ ἀκατάσχετος αὐτοῦ δυναμισμός, δὲν εἶναι μήπως ἡ βασικὴ αἰτία, ὄχι μόνον τῆς ποικιλίας τῶν βιοθεωριῶν καὶ τῶν βιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἐξ αὐτοῦ ἀνεπήδησαν καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐστηρίχθησαν, ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν παραφυάδων τοῦ Χριστιανικοῦ δένδρου, τοῦ ὁποίου ἀνεκόπησαν οἱ κλάδοι, διὰ νὰ μεταφυτευθοῦν εἰς ἄλλας χώρας καὶ ἄλλα κλίματα, διὰ νὰ φέρουν καὶ ἐκεῖ τοὺς εὐχύμους καρποὺς τοῦ πάντοτε παλαιοῦ καὶ ἀείποτε νεάζοντος Χριστιανισμοῦ;

Ἐκφράζει ἀδυναμίαν ἢ δύναμιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡ ποικιλία τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς ἡ ὁποία ὡς περίβλημα ἐνσαρκώνει τὸ πνεῦμα, τὴν ἰδέαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις δὲν ἔχει

φανίσθη μόνον ὡς διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἔγινε Δόγμα, Θρησκεία, Ὀργάνωσις ἐγκόσμιος, Ἐκκλησία, Ἐπιστήμη, καὶ ἡ μία φωνὴ τοῦ Χριστοῦ αἱ πολλαὶ φωναὶ καὶ μορφαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ;

Ἡ δύναμις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπεδείχθη πάντοτε πολὺ μεγαλειτέρα ἀπὸ τὰς ἀδυναμίας, αἱ ὁποῖαι συνυφάνθησαν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ ἐξελίξει. Ἀνεξάντλητος πλοῦτος, πνευματικὴ ἀκτινοβολία, ἀσύγκριτος δυναμισμός, εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ ὁποῖος χθές, σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ὁ Χριστιανισμὸς τοῦ Δόγματος τῶν Πατέρων τῆς Ἀντιοχείας, ὁ ὑπερβατικὸς Χριστιανισμὸς τῶν Μυστικῶν, ὁ Χριστιανισμὸς τῆς χάριτος τοῦ Αὐγουστίνου, τῆς ἀσκήσεως τοῦ Πασκάλ, τῆς ἠθικῆς τοῦ Καντίου, τῆς ἀγωνίας τοῦ Κίκεγκαρντ, ὁ Χριστιανισμὸς τῆς ἀγάπης τοῦ Τολστόϊ, τῆς ἐνεργείας τοῦ Μπλοντέλ, τῆς ἐνοράσεως τοῦ Μπέργκσον, τῆς σοφίας τοῦ Σολόβιεφ, τῆς ἐλευθερίας τοῦ Μπερδιάγιεφ, δὲν εἶναι παρὰ ἐνσαρκώσεις τοῦ ἰδίου Χριστιανικοῦ βιώματος, τὸ ὁποῖον κινεῖται διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ τῆς ἱστορίας, διὰ νὰ ἀρδεύῃ τὴν ἀνομβρίαν τοῦ πνεύματος καὶ τὸν χέρσον ἀγρὸν τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας λέγει σύγχρονος Φιλόσοφος.

Δὲν ἐκφράζει ἀδυναμίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ ζωτικότητα καὶ δυναμισμόν, ὁ πολυειδῶς ἑρμηνευθεὶς Χριστιανισμός, ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ὁποίου κλῖμαξ ὅλη θεωρήσεων τοῦ βίου καὶ τῆς ὑπάρξεως ἐμορφώθη, καὶ στρατιὰ ὁλόκληρος παντὸς τόπου καὶ χρόνου καὶ φυλῆς καὶ γλώσσης ἐνεπνεύσθη, μηδ' αὐτῶν τῶν καλῶν τεχνῶν ἐξαιρουμένων, αἱ ὁποῖαι σμίλην καὶ χρωστῆρα ἐκίνησαν, διὰ νὰ ἐνσαρκώσουν ἐν τῇ τέχνῃ, τὸ ἰδεῶδες κάλλος τῆς Χριστιανικῆς ἰδέας. Δὲν ἀποσυνθέτουν τὸν Χριστιανισμόν, αἱ ὑπὸ τὴν στέγην καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ διαιρέσεις καὶ Ὁμολογίαι. Δὲν διαλύεται ὁ Χριστιανισμός, ἀναλυόμενος, ἀλλὰ συντίθεται. Αἱ Χριστιανικαὶ Ὁμολογίαι δὲν ἀποτελοῦν ἀντιθέσεις τῆς Χριστιανικῆς θέσεως, ἀλλὰ σύνθεσιν ἱδανικὴν καὶ Θείαν, σύνθεσιν, ἡ ὁποία ἐναρμονίζει θέσιν καὶ ἀντίθεσιν. Ἐξεκίνησεν ὡς θέσις, ἐδημιούργησεν ἐν τῇ πορείᾳ αὐτοῦ ἀντιθέσεις καὶ βαίνει πρὸς σύνθεσιν τελικήν.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἀκολουθεῖ τὴν ἱστορικήν του πορείαν. Ἔχων τὰς ρίζας αὐτοῦ ἐντὸς τῆς αἰωνιότητος, διαγράφει, διὰ μέσου τῆς ζωῆς, τὴν κανονικὴν αὐτοῦ τροχιάν, κατευθύνων τὸ πνεῦμα καὶ τὴν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸ Ἀπόλυτον Πνεῦμα καὶ τὴν ἀπόλυτον βούλησιν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τοῦ Ὁποίου καὶ μόνον δύναται νὰ ἀντλήσῃ δυνάμεις, διὰ τὴν τελείαν γνῶσιν καὶ ἀρετήν, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπαναπαύει τὴν πνευματικήν του ὀντότητα καὶ στηρίζει τὴν μεταφυσικήν του ἐλπίδα.

Ἀπὸ τὴν ἀκένωτον μεταφυσικήν του πηγὴν ἀντλεῖ ὁ Χρι-

στιανισμὸς ἀνεξάντλητον δύναμιν, τὴν ὁποίαν διοχετεύει εἰς τὰς πνευματικὰς ἀρτηρίας τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ νὰ κατευθύνῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν βούλησιν πρὸς τὸν ὑψηλὸν τῆς ζωῆς προορισμόν. Ἐκπέμπει τὰς φωτιστικὰς καὶ θερμαντικάς του ἀκτῖνας, φωτίζει τὸ πνεῦμα, θερμαίνει τὴν καρδίαν, διαχέων δαψιλῶς ἀνὰ τὸν κόσμον τὴν ἀστείρευτον αὐτοῦ ζωτικότητα, τὸν ἀκένωτον αὐτοῦ δυναμισμόν, τὸν αἰώνιον καὶ ζωήρρυτον.

Αἰώνιος ὁ Χριστός, αἰώνιος ὁ Χριστιανισμός, δυναμικὸς καὶ ἀκατάλυτος, χθές, σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς αἰῶνας.

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Καταχωρίζονται κατωτέρω ἥ τε εἰρηνικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κ. Θεοδοσίου καὶ ἡ εἰς ταύτην ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄.

Η ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος, κύριε κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Περισπούδαστον Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου τῆς Μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς κυροῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ΄ ἐν γήρᾳ πίονι κατατήσαντος καὶ κατόπιν μακρᾶς Πατριαρχείας ὑπὸ τοῦ Χορηγοῦ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου ἐν ταῖς αἰωνίαις Μοναῖς μετακληθέντος, προτάσει κλήρου καὶ λαοῦ καὶ εὐδοκίᾳ Θεϊκῇ, ψήφοις τε κανονικαῖς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου, ἐκλήθημεν ἀπὸ τῆς ιδ΄. ἐν. μηνὸς Νοεμβρίου εἰς διαδοχὴν αὐτοῦ καὶ ἀνάκλησιν τῆς ἐν τῷ Πανσέπτῳ Θρόνῳ ὑπάτης διακονίας, ἐπὶ πεντάμηνον περίπου καθυστερησάσης, σάλου ἕνεκεν δεινοῦ καὶ πολιτικῆς θυέλλης, δι' ἧς κατελήφθη ὁ ὑπὸ τοῦ Προφητάνακτος Δαυῒδ ἐξυμνηθεὶς Λίβανος, τιμαλφὲς τμῆμα τοῦ Ἁγιωτάτου Ἡμετέρου Ἀποστολικοῦ Θρόνου.

Τῇ χάριτι τοῦ Παναγίου καὶ Τελεταρχικοῦ Πνεύματος ἐνθρονισθέντες καὶ τὰς εὐθύνας τῆς ποιμαντορίας καὶ διακυβερνήσεως τοῦ Παλαιφάτου Θρόνου ἀναλαβόντες, τάξει τε στοιχοῦντες Ἀποστολικῇ, προφρόνως ἀγγέλλομεν ἐν εὐχαριστίᾳ πρὸς τὸν Πανοικτίρμονα Θεὸν διὰ τῶν δε τῶν Εἰρηνικῶν Ἡμῶν Γραμμάτων πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς καὶ περιποθήτοις ἀδελφοῖς, τοῖς Προκαθημένοις τῶν Ἁγιωτάτων Αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τὴν γενομένην κλῆσιν καὶ τὴν δοθεῖσαν Ἡμῖν παρὰ Κυρίου χάριν, τὸν τῆς κοινωνίας ἀδελφικὸν Ἡμῶν ἀσπασμὸν ἀπευθύνοντες.

Ὁμολογοῦντες δ' ἐπὶ τούτοις τὴν τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καλὴν ὁμολογίαν, μετὰ τῆς ἐπαγγελίας τοῦ σπουδάζειν ἄθικτα καὶ ἀπαρέτρεπτα διαφυλάττειν, πάντοτε, ὅσα ὀρθοδόξως περὶ τὰ Δόγματά τε καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τεθεσπισμένα καὶ παραδεδομένα εἰσίν, ἄσμενοι ἐν ταὐτῷ παρέχομεν τοῖς σεβασμίοις ἀδελφοῖς καὶ τὴν διαβεβαίωσιν, ὅτι ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς ὠφελείας τοῦ ἔργου τῆς στενωτέρας κοινῆς συνεργασίας τῶν Ἁγίων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν καὶ δὴ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, καθ' ἃς ἀγρίως ὀρθούμενα τὰ τῆς ἀπιστίας κύματα ἀγρίως πλήττουσι τὸ τῆς Ἐκκλησίας Θεότευκτον σκάφος, εἰ καὶ μάταιος αὐτῶν ὁ ἀνίερος ἀγών, διότι «καὶ πύλαι Ἅδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς», οὐδενὸς φεισόμεθα κόπου καὶ πόνου εἰς τὸ προάγειν διὰ τῆς ἀδελφικῆς συνεργασίας τὴν εὐστάθειαν αὐτῆς καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ εἰρήνην.

Καθῆκον πάντων ἡμῶν φρονοῦμεν, ὅτι ἐστίν, ἡ σπουδὴ καὶ μέριμνα ὑπὲρ τῆς ἐπὶ μᾶλλον τονώσεως καὶ παγιώσεως συχνοτέρας καὶ τακτικωτέρας κοινῆς συνεργασίας, εἰ δυνατὸν δὲ καὶ τῆς ἔστιν ὅτε ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναντήσεως, δι' ἧς ἁπτώτερον καὶ τρανώτερον ἐκφαίνεται ἡ ἁγία καὶ εὔσημος ἁρμονία τοῦ συγκροτήματος τῆς Ἁγίας Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, «ἐπῳκοδομημένης ἐπὶ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. 2, 20—21).

Πεποίθαμεν, ὅτι μόνον οὕτως ἡ παντοδύναμος τοῦ Κυρίου δεξιὰ χειραγωγήσει τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ καὶ πᾶν ἐμπόδιον ἐκποδὼν ποιήσεται, τὸ δὲ τῆς συνεργασίας ἔργον τῶν ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ πολὺ ἐνισχύσει καὶ τὸ τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς συναδελφώσεως πνεῦμα τῶν λαῶν, διασκεδάσει τῆς βίας καὶ πλεονεξίας ἐπιπνοὴν καὶ συντελέσει εἰς τὸ παύσασθαι τὸν σάλον καὶ τὴν συνοχὴν τῶν ἐθνῶν, ὥστε ἐλθεῖν τὴν Βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπὲρ ἧς καὶ τὸ τίμιον Αὐτοῦ αἷμα ἐξέχεε.

Ταῦτα, ἐπὶ τῇ κατάρξει τῆς ἀδελφικῆς ἡμῶν κοινωνίας, βεβαιοῦντες πρὸς τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιοπόθητον Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν τῶν Ἱερωτάτων Ἀρχιερέων χορείαν, ὅτι πάντοτε πρόθυμον παρέξομεν ἐν τοῖς γενικοῖς ζητήμασι, τοῖς ἀπασχολοῦσι τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, τὴν παρ' Ἡμῶν συναντίληψιν, καὶ ἐναποτιθέμενοι Ἑαυτοὺς καὶ τὴν καθ' Ἡμᾶς Ἁγιωτάτην τῆς Ἀντιοχείας Ἐκκλησίαν ταῖς Θεοποιθέσι δεήσεσιν Ὑμῶν, ἵνα ὁ Κύριος δῷ Ἡμῖν ἀξίως καὶ εἰς εὔδιον λιμένα ἀγαγεῖν τὴν Θείαν Αὐτοῦ Ὁλκάδα, ἣν ἐνεπιστεύσατο Ἡμῖν, αἰτούμεθα παρὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ τὰ ἔτη ὅτι πλεῖστα, εἰρηνικὰ καὶ σωτήρια τῇ Ὑμετέρᾳ Πεπνυμένῃ Κορυφῇ, Ἧς διατελοῦμεν.

Ἐν Δαμασκῷ, τῇ κγ΄ μηνὸς Νοεμβρίου ͵αϡνη΄.

Τῆς Ὑμετέρας γερασμίας Παναγιότητος,
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός.
† Ὁ Ἀντιοχείας ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΙΚΗΝ

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Πατριάρχα τῆς Μεγάλης Θεουπόλεως Ἀντιοχείας καὶ πάσης Ἀνατολῆς, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Θεοδόσιε, τὴν Ὑμετέραν σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Λύπῃ ὄντως βαθείᾳ ἐδεξάμεθα τὸ θλιβερὸν ἄγγελμα τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ γεραροῦ ἐκείνου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Ἀλεξάνδρου, ὃν καὶ προσωπικῶς ἰδεῖν καὶ ἐκτιμῆσαι ἔσχομεν τὴν εὐτυχίαν, στῦλον καὶ ἑδραίωμα ἐθεωροῦμεν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, καὶ διὰ πολλῆς εὐλαβείας περιεβάλλομεν τὸ ἱερὸν Αὐτοῦ πρόσωπον. Ἀλλὰ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ἐπὶ τὸν Πανοικτίρμονα Θεὸν ἐναποτεθειμένας ἔχοντες, ἐν ἐμπιστοσύνῃ ἀπολύτῳ πρὸς τὴν πεφιλημένην καὶ σεβασμίαν τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας Ἱεραρχίαν ἀνεμένομεν τὴν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ ἐκλογὴν ἀξίου τοῦ ἀποιχομένου μακαριστοῦ Πρωθιεράρχου διαδόχου, εἰς συνέχισιν τοῦ τιμίου Ἐκείνου ἐν τῇ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ ἔργου.

Τούτου ἕνεκα ἀγαλλομένῃ ψυχῇ ἐκομισάμεθα καὶ εὐχαριστίᾳ θερμῇ πρὸς τὸν τῆς Ἐκκλησίας Οὐράνιον Δομήτορα καὶ Κυβερνήτην ἀνέγνωμεν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ προεορτίῳ συνεδρίᾳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὰ ἀπὸ κγ΄ μηνὸς παρελθόντος Νοεμβρίου μεμηνολογημένα Ἐνθρονιστήρια Γράμματα τῆς Ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς γερασμίας Μακαριότητος, δι᾿ ὧν ἐξήγγελλεν ἡμῖν τήν, εὐδοκίᾳ Θεοῦ, προτάσει δὲ Κλήρου καὶ Λαοῦ καὶ ψήφοις κανονικαῖς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκλογὴν καὶ ἀνάρρησιν Αὐτῆς ἐπὶ τὸν Ἀποστολικὸν καὶ ἱστορικὸν Ἁγιώτατον τῆς Ἀντιοχείας Θρόνον.

Ἦν δ᾿ ἡ χαρὰ ἡμῶν πλήρης, ἐπὶ τῇ κλήσει τῆς Ὑμετέρας σεβασμιοποθήτου Μακαριότητος ἐπὶ τὰς εὐθύνας τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀντιοχείας, διότι, μακρόθεν τε καὶ ἐξ ἐκ τοῦ ἐγγὺς ἐπικοινωνίας, εἰδότες καὶ τὸ θερμὸν τῆς πίστεως, καὶ τὸ πρόθυμον τῆς προαιρέσεως, καὶ τὸ δε-

δοκιμασμένον τῆς συνέσεως Αὐτῆς, πεποιθότως ἐλπίζομεν, ὅτι θεοφιλῶς μὲν καὶ χριστομιμήτως μέλλει ποιμαίνειν καὶ χειραγωγεῖν τὸν πεπιστευμένον Αὐτῇ Ὀρθόδοξον Λαὸν ἐν τοῖς χαλεποῖς τούτοις καιροῖς, ἐν οἷς ἐπερίσσευσεν ἡ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ αἰῶνος τούτου κατὰ τῶν αἰωνίων τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν Θρησκείας ἀρχῶν καὶ τοῦ σωτηριώδους ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ἀντίδρασις καὶ ἡ σύνολον τὸν θρησκευτικὸν καὶ πνευματικὸν τῶν ἀνθρώπων βίον ἐκ βάθρων ἐπαπειλοῦσα ἀπαθὴς πρὸς τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ ἀδιαφορία, πρόθυμον δέ, ὡς δὴ καὶ Αὕτη ἐν τοῖς Γράμμασιν Αὐτῆς βεβαιοῖ, μέλλει παρέχειν τὴν συναντίληψιν Αὐτῆς ἐν τοῖς ἀπασχολοῦσι τὴν καθ' ἡμᾶς Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν γενικωτέροις ζητήμασι, συντρέχουσα καὶ συμβαλλομένη εἰς μείζονα ἐνίσχυσιν τῶν, χάριτι Θεοῦ, μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν Ὀρθοδόξων κατὰ τόπους Ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν ὑφισταμένων δεσμῶν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐν πνεύματι Χριστοῦ ἐπὶ πάντων τῶν πεδίων τῆς κοινῆς εὐθύνης, ἐπαφῆς καὶ συνεργασίας.

Ἐν τῇ πεποιθήσει ταύτῃ, θερμῶς τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι ἐπὶ τοῖς περὶ Αὐτήν, εὐδοκίᾳ Θεοῦ, γενομένοις συγχαίροντες, ἀνταποδίδομεν Αὐτῇ ἀσμένως τὸν τῆς κοινωνίας ἀσπασμὸν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν συμποιμένων καὶ τοῦ πληρώματος τῶν πιστῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἣν καὶ παρεγγυώμενοι ταῖς ἁγίαις Αὐτῆς πρὸς τὸν Κύριον δεήσεσι, περιπτυσσόμεθα Αὐτὴν καὶ αὖθις ἐν φιλήματι ἁγίῳ καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξιδιασμένης τιμῆς.

αϡνη΄. Δεκεμβρίου κγ΄.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΕΟΡΤΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ,

Τῷ Παναγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ,

Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Πάσης Ἀφρικῆς ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ Τεχθέντι.

Ἀξιωθέντες καὶ αὖθις ὑπὸ τοῦ Θεμελιωτοῦ τῆς πίστεως ἡμῶν Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος τοῦτο ἑορτάσωμεν ἐν ἀγαλλιάσει τὴν ὑπερφυᾶ ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, ἐν συγκινήσει βαθείᾳ ψάλλομεν μετὰ τῆς στρατιᾶς τῶν Ἀγγέλων τὸ παρήγορον ἐξ οὐρανοῦ μήνυμα : «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη», εἴπερ ποτὲ καὶ ἄλλοτε ἀναγκαῖον τῷ σήμερον τεταραγμένῳ κόσμῳ, τὸ μηδὲν ἕτερον ἢ πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων ἀκούοντι, ἐψύγη δὲ ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν, ὡς προεῖπεν ὁ Κύριος ἡμῶν.

Ἐλπίζομεν πάντως ἐπὶ Κύριον, ὅτι ἡ πρὸς τὸ πλάσμα Αὐτοῦ ἀγάπη καὶ συγκατάβασις, καὶ ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ θυσία, διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, μέλλει, ἵνα σώσῃ καὶ αὖθις τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τοῦ ἀφανισμοῦ, ἐξ οὗ ἀπειλεῖται, καὶ ὁδηγήσῃ αὐτό, ἐν εἰρήνῃ, ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἀνεκλίθη ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης.

Διὰ ταῦτα Ἡμεῖς σήμερον μετὰ τῶν Ἀγγέλων δοξάζοντες τὸν ἐν Ὑψίστοις Θεόν, ἐν εὐγνωμοσύνῃ, δι' ἃ ἀγαθὰ ἐν τῷ ἀπείρῳ Αὐτοῦ ἐλέει παρέσχεν ἡμῖν, προσδοκῶμεν διὰ βεβαίας ἐλπίδος καὶ τὴν ἐπὶ γῆς θεόπεμπτον εἰρήνην, τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν, ἐν τῷ μέλλοντι ἐξασφαλιζο-

μένην διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἅπασαν καὶ ἰδίᾳ διὰ τοὺς Χριστὸν ὁμολογοῦντας καὶ πιστεύοντας, ἵνα πλήρως ἀπολαύσωμεν.

Ἐν ἀγαλλιάσει ὅθεν πολλῇ κατακλείοντες τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν ταύτην, συγχαίρομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Θεοφρουρήτῳ Παναγιότητι, εὐχόμενοι ἀδελφικῶς Αὐτῇ τε καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν χορείᾳ τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων καὶ παντὶ τῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας πᾶσαν παρὰ τοῦ Τεχθέντος Χριστοῦ χαρὰν καὶ οὐρανίαν ἀγαλλίασιν.

Ἐν πᾶσι τούτοις διατελοῦμεν
Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Χριστούγεννα 1958.
† Ὁ Ἀλεξανδρείας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ.
ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ

Παναγιώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν λίαν ἡμῖν ἀγαπητὴν καὶ περισπούδαστον Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

«Θεὸς ἐπεφάνη ἐν σαρκὶ» καὶ ἐπὶ τῇ περιστάσει ταύτῃ ὁ χορὸς τῶν Ἀγγέλων ἐν οὐρανοῖς, τὴν χαρμόσυνον ταύτην εἴδησιν τῷ κόσμῳ ἐξαγγέλλων, τονίζει τὸν τῆς εἰρήνης θεσπέσιον ὕμνον, ἡ δὲ γῆ, ἐν τῷ σπηλαίῳ δεχομένη τὸν τοῦ παντὸς Κύριον, Ὃν οἱ Προφῆται, πρὸ αἰώνων ἀνήγγειλαν, χαρμοσύνως ἐν ταῖς ἁγίαις αὐτῆς Ἐκκλησίαις ψάλλει : «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε· Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε».

Μέγιστον ὄντως τὸ περὶ ἡμᾶς τελεσθὲν μυστήριον. Θεὸς ὤν, βρέφος ἐν Βηθλεὲμ τίκτεται καὶ ἐν φάτνῃ σπαργανοῦται, ἵνα τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπον ἀναπλάσῃ καὶ ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ἐπαναγάγῃ μακαριότητα.

Χαίρει καὶ ἀγάλλεται πᾶσα ἡ κτίσις καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι, κοινὴν συγκροτοῦντες πανήγυριν, αἰνοῦσι καὶ δοξάζουσι τὸν Δημιουργὸν τοῦ παντός. «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη», ὁ τῶν ἀγγέλων οὐράνιος θούριος.

Πλὴν αἰῶνες διέρρευσαν ἀφ' ὅτου ἠκούσθη οὗτος, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων ἡ καταπάτησις καὶ ὁ κατὰ τῆς δικαιοσύνης χλευασμός οὐκ ἔπαυσαν τὴν ἀνθρωπότητα μαστίζοντες. Στεναγμοὶ ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς τὰ ὕψη ἀναδίδονται ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ (Λουκ. κα΄ 26). Ποῦ πορευόμεθα ; πόθεν ἥξει ἡμῖν πλανωμένοις ἡ βοήθεια ; Τίς δείξει ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας ;

Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃς ἔστη ἐπάνω, ἔνθα ἦν τὸ παιδίον, ἄπλετον σκορπίζει ἀνὰ τὸν κόσμον σήμερον τὸ φέρελπι αὐτοῦ φῶς. Ὁ φωτίσας τοὺς Μάγους αὐτὸς φωτίσῃ καὶ ὁδηγήσῃ καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς εἰς ὁδὸν σωτηρίας, εἰς τὸ ποιεῖν πᾶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

Αἰνοῦντες τὸν ἐν οὐρανοῖς Πατέρα, ὅτι κατηξίωσεν ἡμᾶς, ἵνα αἰσίως προϋπαντήσωμεν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν τοῦ Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ Γέννησιν, θερμὴν ἀναπέμψωμεν δέησιν πρὸς Αὐτὸν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ εὐσταθείας τῶν ἁγίων Αὐτοῦ Ἐκκλησιῶν.

Ἐν ἀγάπῃ δὲ σὺν τοῖς ἀνωτέρω, τὴν Ὑμετέραν ἐπιπόθητον Παναγιότητα ἀσπαζόμενοι, καὶ τὰ εἰλικρινῆ ἡμῶν ἑόρτια συγχαρητήρια Αὐτῇ προσφέροντες, ἐπευχόμεθα Αὐτῇ τε καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν Ἱερᾷ τῶν Ἀρχιερέων Χορείᾳ καὶ τῇ ὑπ' Αὐτὴν ἐμπεπιστευμένῃ λογικῇ ποίμνῃ, διαρκῆ τὴν εὐτυχίαν καὶ ἀδιάλειπτον τὴν χαράν, ὅτι ἐτέχθη σήμερον Σωτὴρ ἐν πόλει Δαυΐδ, χρηστότητος δὲ καὶ ἀγαθωσύνης πεπληρωμένον τὸν νέον ἐνιαυτὸν καὶ εἰρηνικὸν τῷ σαλευομένῳ κόσμῳ.

Ἐν Δαμασκῷ, τῇ 20ῇ Δεκεμβρίου 1958.
Τῆς Ὑμετέρας Γερασμίας Παναγιότητος,
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός,
† Ὁ Ἀντιοχείας ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Τῇ Α. Θειοτάτῃ Παναγιότητι,
τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κ. Ἀθηναγόρᾳ.

Εἰς Φανάριον.

Ἐγκαρδίως συγχαίροντες Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, εὐχόμεθα Αὐτῇ ὑγείαν, μακροημέρευσιν ἐπ' ἀγαθῷ Ἐκκλησίας, τὸν δὲ νέον ἐνιαυτὸν μεστὸν οὐρανίων δωρημάτων.

Ἱεροσόλυμα, 24 Δεκεμβρίου 1958.
† Πατριάρχης ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΜΟΣΧΑΣ

Τῇ Αὐτοῦ Ἁγιότητι, τῷ Ἁγιωτάτῳ κ. Ἀθηναγόρᾳ,
Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης
καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

Ὑμετέρα Ἁγιότης, Ἁγιώτατε Δέσποτα, ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ ἀδελφέ.

Ἐν αἰσθήμασιν ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης προσαγορεύω τὴν Ὑμετέραν Ἁγιότητα, ἐπὶ τῇ Ἑορτῇ τῆς σωτηριώδους Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Εἴη ἡ εὐδοκία τοῦ Θεοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἡ σκέπη Αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ζωὴν ἡμῶν καὶ ἡ οὐράνιος βοήθεια ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τῇ διακονίᾳ ἡμῶν.

Προσαγορεύω τὴν Ὑμετέραν Ἁγιωσύνην καὶ ἐπὶ τῷ ἐπιτέλλοντι νέῳ ἔτει τῆς χρηστότητος τοῦ Θεοῦ.

Ἀνακαινίσαι Ὑμᾶς ὁ Κύριος καὶ τὰς φυσικὰς δυνάμεις, καὶ τὸ δῶρον τῆς χάριτος, παραταθείη δὲ ἡ διακονία Ὑμῶν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ εἰς εἰρήνην καὶ σωτηρίαν Ὑμῶν καὶ τῶν ψυχῶν, τῶν ἐμπεπιστευμένων τῇ ποιμαντορικῇ Αὐτῆς χειραγωγίᾳ.

Μετ' ἀγάπης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἀδελφικῶς Ὑμῖν ἀφωσιωμένος
Ἐν Μόσχᾳ, Ἰανουάριος 1959.
† ΑΛΕΞΙΟΣ
Πατριάρχης Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΣΕΡΒΙΑΣ

Παναγιώτατε καὶ Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

«Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἡνώθησαν, τεχθέντος τοῦ Χριστοῦ. Θεὸς ἐπὶ γῆς παραγέγονε, καὶ ἄνθρωπος εἰς οὐρανοὺς ἀναβέβηκε». «Δεῦτε, ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ, τὸ παρὸν μυστήριον ἐκδιηγούμενοι».

Ἰδοὺ ἔφθασεν ἡ ἡμέρα τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, ἡμέρα μεγάλης πανηγύρεως παντὸς τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, διότι «λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ Αὐτοῦ».

Ἰδοὺ εὐκαιρία, ὅπως εἰς τὴν ἀγάπην καὶ τὰς προσευχὰς Ὑμῶν συστήσωμεν τὴν Ἡμῶν Μετριότητα, τὸν Ἡμέτερον Κλῆρον καὶ τὸ Θεοφιλὲς ποίμνιον.

Ἡμεῖς δὲ πεπληρωμένοι πνευματικῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, ὑποβάλλομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι συγχαρητηρίους προσρήσεις ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ Ἑορτῇ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῷ Νέῳ Ἔτει 1959, ἐπικαλούμενοι τὸ παντοτεινὸν καὶ ἀμέτρητον ἔλεος Αὐτοῦ, ἐπὶ τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, τὸν Ὑμέτερον Κλῆρον καὶ τὸν φιλόχριστον λαὸν Ὑμῶν. Εἴθε ἡ εἰρήνη ἐκείνη καὶ ἡ ἀγάπη, ἃς ἔφερεν εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς ἐλεύσεώς Του ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, νὰ ἐπικρατήσωσιν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ἡ Βασιλεία Αὐτοῦ καὶ τὸ Ἅγιον θέλημα Αὐτοῦ ὦσιν καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐν οὐρανῷ.

Κατασπαζόμενοι Ὑμᾶς ἐν πνεύματι, χαιρετῶμεν Ὑμᾶς διὰ τοῦ χαρμοσύνου χαιρετισμοῦ: Χριστὸς ἐγεννήθη!

Τῆς Ὑμετέρας περισπουδάστου Ἡμῖν Παναγιότητος
ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ Ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργός.
Πρὸ τῶν Χριστουγέννων 1958, Βελιγράδιον.
† Ὁ Πατριάρχης τῶν Σέρβων ΓΕΡΜΑΝΟΣ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Πρὸς τὴν Αὐτοῦ Θειοτάτην Παναγιότητα,
Τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως
Κύριον Ἀθηναγόραν.

Παναγιώτατε
καὶ λίαν ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἠνεώχθησαν καὶ αὖθις οἱ οὐρανοί, κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, ἐφ' ὅλου τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου, μόλις ὁ ἀστὴρ ἐστάθη ἐπὶ τῆς Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, καὶ τὰ Τάγματα τῶν Ἀγγέλων, διὰ μυριάδων φωνῶν, τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν Σαρκωθέντα διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου, ἀπηχοῦσιν ἐφ' ὅλης τῆς γῆς τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα, τὸ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας νέον, τὸ ἀντηχῆσαν κατὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». (Λουκ. 2, 14).

Ἡ Ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ προτρέπει κατ' ἔτος ἡμᾶς εἰς πνευματικὴν ἀναγέννησιν καὶ ἀνανέωσιν. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐνεφανίσθη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὡς βρέφος, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς πλήρους ἀθωότητος, μετήλλαξε τὴν βρεφώδη κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀνεγέννησεν αὐτούς, εἰσαγαγὼν εἰς τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν : «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». (Ματθ. 18, 3).

Προτρέπεται τὴν προσέγγισιν καὶ ἀγάπην πρὸς τοὺς ταπεινοὺς καὶ πτωχούς, πρὸς τοὺς ἀδικουμένους καὶ καταπιεζομένους. Καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπὶ τῆς γῆς ζωῆς Αὐτοῦ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν προσεταιρίσθη δι' Ἑαυτὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ τὴν φιλίαν τῶν αὐτοκρατόρων καὶ τῶν κυριάρχων τοῦ κόσμου τούτου. Οἱ φίλοι τοῦ Κυρίου ἐξελέγησαν ἀπὸ τῶν τάξεων τῶν καταπιεζομένων, τῶν ποιμένων καὶ τῶν πτωχῶν ἁλιέων τῆς Γαλιλαίας τῶν ἐθνῶν. Πρὸς τοὺς τοιούτους ἐφώνησε, λέγων εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίαν : «Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν,

ὅτι γελάσετε». (Λουκ. 6, 20—21).

Ἐν τέλει, ἡ Ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου προτρέπεται εἰς εἰρήνην καὶ συνεργασίαν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Ἰησοῦς ὠνομάσθη «Κύριος τῆς εἰρήνης», καὶ πάντες οἱ εἰς Αὐτὸν πιστεύοντες καὶ ἀναγνωρίζοντες Αὐτόν, ὡς Σωτῆρα καὶ ὁδηγὸν αὐτῶν, ὀφείλουσι νὰ καταβάλωσιν ἁπάσας τὰς δυνάμεις αὐτῶν διὰ τὸν θρίαμβον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἀδελφωσύνης εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον. Παριστάμεθα μάρτυρες μιᾶς μεγάλης κινήσεως πλήρους ἐλπίδος. Ἐπιστήμονες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν λαῶν, ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς εὐθύνας, ἃς ἐπωμίσθησαν, ἐρευνῶσιν, ἵνα ἐπιτύχωσιν εὐνοϊκὰς λύσεις ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρόβλημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ τὴν διάνοιξιν φωτεινῶν παραθύρων πρὸς ἓν εὐτυχὲς μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ μέλλον τοῦτο πλησιάζει ἡμᾶς μετὰ βήματος γοργοῦ, ἐσμὲν δὲ πεπεισμένοι, ὅτι θέλομεν ζήσει συντόμως τὴν ἡμέραν τῆς συναδελφώσεως, ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ λαβάρου τῆς παγκοσμίου εἰρήνης.

Ὑπὸ τοιούτων σκέψεων κατεχόμενοι, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς Ἑορτῆς τῆς Γεννήσεως τοῦ Κυρίου, ἐξαιτούμεθα θερμῶς παρὰ τοῦ Μονογενοῦς Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐκ τοῦ Πατρὸς Γεννηθέντος πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, τοῦ σαρκωθέντος ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου, ἵνα ἐκχέῃ ἐπὶ τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, τὴν Ἱεραρχίαν, τὸν Κλῆρον καὶ τὸ Χριστεπώνυμον Πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως τὴν χάριν Αὐτοῦ, ὑγείαν, εἰρήνην καὶ πᾶσαν πρόοδον καὶ προκοπήν, χαρίσηται δὲ τῇ ἀνθρωπότητι τὴν δυνατότητα, ἵνα κατὰ τὸ ἔτος 1959 δοξολογήσῃ τὸν ἐν Ὑψίστοις Θεὸν ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν.

Ἐν Βουκουρεστίῳ, μηνὶ Δεκεμβρίῳ 1958.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς

ἐν τῷ Σαρκωθέντι Σωτῆρι.

† ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΣ

Πατριάρχης Ρουμανίας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἀδελφὲ ἡμῶν καὶ συλλειτουργὲ κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Διὰ νυκτὸς ζοφώδους τὴν πορείαν τοῦ βίου ποιούμενοι, ἐπλανήθημεν εἰς τρίβους δυσβάτους καὶ κρημνώδεις, ἐν αἷς πολὺς μὲν ὁ πόνος, ὀλίγη δὲ ἡ ἀσφάλεια. Ἤδη γὰρ ἀναδίδονται ἀπὸ γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν στεναγμοὶ «ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ». (Λουκ. 21, 26). Ποῦ πορευόμεθα ; Πόθεν ἥξει ἡμῖν πλανωμένοις ἡ βοήθεια ; Τίς δείξει ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας ;

Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ ἀστήρ, ὃν εἴδομεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, προάγων ἡμᾶς ἐπὶ τὴν Βηθλεέμ. Ἐκεῖ ἐστιν ἡ πηγὴ τῆς σωτηρίας ἡμῶν. Ἐκεῖ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, τὸ φωτίζον πάντα ἄνθρωπον εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενον. Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

Ἡ καρδία ἡμῶν πεπλήρωται χαρᾶς· διότι ὑπόθεσις ἀνεκλαλήτου χαρᾶς γίγνεται πάντοτε ἡ ἀνάμνησις τῶν ὑπερφυῶν γεγονότων τῆς ἄκρας συγκαταβάσεως τοῦ Σωτῆρος, πρὸς ἀπολύτρωσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου, ἀλλ' ἔν γε τοῖς παροῦσι χρόνοις τῶν ἁπανταχοῦ τοῦ κόσμου ἀνωμαλιῶν καὶ φόβων, περὶ ἐπικειμένων κακῶν, ἡ ἀνάμνησις τῆς ἐπιφανείας τοῦ Σωτῆρος ἔτι μείζονα προκαλεῖ τὴν χαρὰν καὶ μείζονα τὴν παραμυθίαν· «Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας ἀμφότερα ἕν». Παρ' Αὐτοῦ καὶ μόνον δυνάμεθα τὴν εἰρήνην προσδοκᾶν, τὴν εἰς Αὐτὸν ἐνισχύοντες πίστιν καὶ πρὸς Αὐτὸν τοὺς λαοὺς καθοδηγοῦντες.

Ἑορτάζομεν τὴν εἰς τὸν κόσμον ἐπιφάνειαν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ἅμα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, Ὅστις ἵδρυσεν ἐπὶ γῆς «τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ», τὴν «βασιλείαν τῶν οὐρανῶν», τὴν ξένην οἱωνδήποτε ἀξιώσεων κοσμικῆς κυριαρχίας, τὴν ἀνακηρύξασαν τὴν προσκύνησιν τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ καὶ τὸν θεμελιώδη νόμον τῆς Χρι-

στιανικῆς ζωῆς: τὴν διακονίαν τοῖς ἀνθρώποις δι' ἀγάπης ἐν αὐταπαρνήσει.

Μετὰ τοιούτων σκέψεων καὶ αἰσθημάτων ἐπισκεπτόμεθα ἑορτίως τὴν Ὑμετέραν Γεραρὰν Παναγιότητα, ἑνούμενοι μετ' Αὐτῆς εἰς δέησιν ὑπὲρ εἰρήνης τοῦ κόσμου καὶ τῆς τῶν πάντων ἑνώσεως, προσαγορεύομεν Αὐτὴν ἐν Χριστῷ τεχθέντι καὶ τὰ αἰσιώτατα Αὐτῇ καὶ τῷ ποιμνίῳ Αὐτῆς, διὰ τὸν νέον τῆς χρηστότητος Κυρίου ἐνιαυτόν, παρὰ τοῦ τῶν ἀγαθῶν Δοτῆρος Θεοῦ ἐξαιτούμεθα. Εἴη τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ κόσμῳ παντὶ εἰρήνης καὶ εὐδοκίας πεπληρωμένος.

Ἐπὶ τούτοις διατελοῦμεν

Ἀθήνησι, 13 Δεκεμβρίου 1958.

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ, Πρόεδρος.

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΣΙΝΑ'

Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀγαπητὲ ἀδελφὲ ἡμῶν καὶ συλλειτουργὲ κύριε Ἀθηναγόρα, τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

«Δεῦτε ἴδωμεν πιστοὶ ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός», ψάλλει, παναρμονίῳ φωνῇ, ἡ μήτηρ ἡμῶν ἁγία Ἐκκλησία, ἐπὶ τῇ μεγάλῃ καὶ εὐσήμῳ ἑορτῇ τῆς Θείας Αὐτοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημίας.

Τῆς γλυκυτάτης ταύτης φωνῆς πειθόμενα πάντα τὰ πιστὰ καὶ εὐσεβῆ αὐτῆς τέκνα, ἀκολουθοῦσι νοερῶς «ἔνθα ὁδεύει ὁ ἀστήρ», καὶ φθάνοντα εἰς Βηθλεὲμ τὴν ἁγίαν, εἰσέρχονται ἐν τῷ θεοδέγμονι Σπηλαίῳ, καὶ βλέποντα ὡς βρέφος ἐσπαργανωμένον ἐν τῇ φάτνῃ τὸν προαιώνιον Θεόν, προσπίπτουσιν εὐλαβῶς καὶ προσκυνοῦσι τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρωπήσαντα.

Ἀξιωθέντες καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, καὶ τῇ ἀπείρῳ Αὐτοῦ συγκαταβάσει λειτουργεῖν Αὐτῷ ἐν τῷ κατ' ἐξοχὴν ἡγιασμένῳ Αὐτοῦ Ὄρει, ὑμνοῦμεν τὸν Σωτῆρα, τὸν ἐκ τῆς Παρθένου σαρκωθέντα, καὶ προσφέροντες Αὐτῷ, ἀντὶ χρυσοῦ καὶ σμύρνας καὶ λιβάνου, δῶρα τίμια, τὴν πίστιν, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην, ἱκετεύομεν Αὐτόν, ὡς μεγάλης βουλῆς Ἄγγελον, ὅπως παράσχῃ τῷ κόσμῳ παντὶ τὴν εἰρήνην, τὸ πολυπόθητον τοῦτο δῶρον, τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν στηρίζῃ ἐπὶ τὴν ἀσάλευτον πέτραν τῆς εἰς Αὐτὸν πίστεως εἰς αἰῶνα αἰῶνος, τοὺς δὲ σεπτοὺς αὐτῆς Ποιμένας, τοὺς ἀγρυπνοῦντας καὶ φυλάσσοντας φυλακάς, ἡμέρας καὶ νυκτός, ἐπὶ τὴν ἐκλεκτὴν Αὐτοῦ ποίμνην, διαφυλάττῃ καὶ ἐνισχύῃ, ὥστε ν' ἀπομακρύνωσιν ἐξ αὐτῆς τοὺς ὁρατοὺς καὶ ἀοράτους λύκους, καὶ καθοδηγῶσιν αὐτὴν εἰς νομὰς σωτηρίους, πανηγυρίζωσι δ' οὕτω ἡνωμένοι τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης τὰς χαρμοσύνους ταύτας ἑορτάς, σὺν τῷ ἐπακολουθοῦντι νέῳ τῆς χάριτος ἐνιαυτῷ, ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει ἐπὶ μήκιστον, πρὸς δόξαν τοῦ παναγίου Αὐτοῦ ὀνόματος.

Τὰς ὁλοθέρμους ταύτας εὐχὰς ἡμῶν προσκομίζοντες τῇ Ὑμετέρᾳ Θειοτάτῃ Παναγιότητι, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ἡμᾶς καὶ πάσῃ τῇ εὐαγεῖ ἡμῶν Ἀδελφότητι τὰς θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχάς, καὶ ἀσπαζόμενοι εὐλαβῶς τὴν τιμίαν Αὐτῆς δεξιάν, διατελοῦμεν μετὰ σεβασμοῦ βαθυτάτου.

Ἐν Καΐρῳ 1958, Δεκεμβρίου 20.

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ πανσεβάστου
ἡμῖν Παναγιότητος
ταπεινὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ τέκνα πειθήνια
+ Ὁ Σιναίου ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ
Καὶ οἱ ἐν Καΐρῳ Ἀντιπρόσωποι τῆς Μονῆς
+ Ἀρχιμανδρίτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
+ Ἀρχιμανδρίτης ΚΛΗΜΗΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΑΠΑΝΤΗΤΙΚΟΝ ΓΡΑΜΜΑ

Μακαριώτατε καὶ Ἁγιώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Χριστοφόρε, τὴν Ὑμετέραν γερασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Χαρᾷ μεγάλῃ κομισάμενοι, ἡδέως ἀνέγνωμεν, μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀγαπητῶν ἀδελφῶν, τὰ ἐπὶ ταῖς ἁγίαις καὶ χαρμοσύνοις Ἑορταῖς τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ Ἐπιφανείας καὶ τῇ ἐπιτολῇ τοῦ νέου σωτηρίου ἐνιαυτοῦ φιλόφρονα Ἑόρτια Γράμματα τῆς Ὑμετέρας λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς καὶ περισπουδάστου γεραρᾶς Μακαριότητος, καὶ ἀπεδεξάμεθα τὰς δι' αὐτῶν ἡμῖν καὶ τῇ καθ' ἡμᾶς Ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ Πληρώματι αὐτῆς διαβιβασθείσας ἀδελφικὰς προσρήσεις καὶ εὐχάς.

Ἡ λαμπρὰ τῆς Θείας εὐδοκίας Ἑορτή, ἣν καὶ ἡμεῖς μετὰ σύμπαντος τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου ἀγαλλομένῃ καρδίᾳ ἑωρτάσαμεν καὶ ἐπανηγυρίσαμεν, δεήσεις ἱκετηρίους ἀνενεγκόντες πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς εἰρήνης, ὑπὲρ τῆς εἰρηνικῆς τῶν λαῶν καταστάσεως, πληροῖ παρηγόρου καὶ γλυκείας ἐλπίδος τὰς ψυχὰς ἡμῶν, καὶ ἐνισχύει καὶ στηρίζει ἣν ἐν μέσῳ τῆς ἀβεβαιότητος τῶν καιρικῶν περιστάσεων ἔχομεν πεποίθησιν, ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ Σπηλαίου τῆς Βηθλεὲμ ἀναλάμψαν ἱλαρὸν καὶ σωτήριον φῶς κατισχύσει ἐν τέλει καὶ διαλύσει τὴν ἀχλύν, τὴν καλύπτουσαν τὰς τρίβους τῆς ζωῆς καὶ τὰς ἀμοιβαίας πρὸς ἀλλήλους σχέσεις τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν, κατανοούντων, ὅτι οὐχὶ διὰ τῆς διαιρέσεως καὶ τοῦ ἐν τῇ ἐξευρέσει τῶν ὀργάνων τοῦ φόνου καὶ τῆς συλλογικῆς καταστροφῆς ἀνταγωνισμοῦ, ἀλλὰ διὰ τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ ἐμπιστοσύνης ἐπιτευχθήσεται ἡ παρὰ πάντων ποθουμένη εἰρηνικὴ καὶ βεβαία καὶ ἀσφαλὴς συμβίωσις αὐτῶν.

Ἐν εὐχαριστίᾳ τοίνυν καὶ ἀγάπῃ πολλῇ ἀποδιδόντες καὶ ἡμεῖς τῇ Ὑμετέρᾳ γεραςμίᾳ Μακαριότητι τὸν ἀδελφικὸν ἐπὶ ταῖς ἁγίαις ἡμέραις καὶ πανηγύρεσιν ἀσπασμόν, διὰ τῆς παρούσης, ἀντευχόμεθα, ὅλῃ ψυχῇ, ὅπως ὁ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν σάρκα φορέσας καὶ ἐνανθρωπήσας Κύριος ἡμῶν καὶ Σωτήρ, περιέπων διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ ἁπανταχοῦ τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὰ κατ' αὐτὴν κατευοδῶν, μετὰ πάσης ἀγαθωσύνης αὔξῃ καὶ προάγῃ καὶ τὰ τῆς πεφιλημένης Ἁγίας αὐτόθι Ἐκκλησίας, πλουσίαν πάντοτε τὴν χάριν καὶ εὐλογίαν καταπέμπων Αὐτῇ καὶ τῷ κατ' Αὐτὴν εὐσεβεῖ Πληρώματι.

Ἐπευχόμενοι δὲ ἰδιαιτέρως μὲν τῇ Ὑμετέρᾳ φίλῃ Μακαριότητι ἔτη μακρά, ἀστεμφῶς ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια, ἵνα ἐπὶ μήκιστον ὑπαντᾷ καὶ πανηγυρίζῃ ἐν χαρᾷ τὰς ἁγίας ἡμέρας, καὶ αἰσίως καὶ καρποφόρως ἐπὶ μήκιστον συνεχίζῃ καὶ διεξάγῃ τὴν ζηλωτὴν Αὐτῆς ἐν τῇ ἧς εὐκλεῶς προκάθηται Ἐκκλησίας ἱερὰν διακονίαν, γενικώτερον δὲ ταῖς ἁπανταχοῦ ἁγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις καὶ τῷ κόσμῳ παντὶ τὸ ἐπιτέλλον νέον ἔτος ἄλυπον, εἰρηνικὸν καὶ οὐρανίων εὐλογιῶν ἔμπλεων, περιπτυσσόμεθα Αὐτὴν καὶ αὖθις ἐν Χριστῷ Τεχθέντι καὶ διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης ἀδελφικῆς καὶ ἐξιδιασμένης τιμῆς.

Χριστούγεννα 1958.
Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ.

Παρόμοια σεπτὰ Πατριαρχικὰ Γράμματα ἀπεστάλησαν καὶ τοῖς λοιποῖς Μακαριωτάτοις Πατριάρχαις καὶ Ἀρχηγοῖς τῶν Ὀρθοδόξων Αὐτοκεφάλων καὶ φίλων Ἐκκλησιῶν.

ΜΥΝΗΜΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, κατὰ τὴν διεξαχθεῖσαν μετὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν, ἐπὶ τῇ Πρώτῃ τοῦ Ἔτους, ἐν τῷ Ἐπισήμῳ Πατριαρχικῷ Γραφείῳ, συγκέντρωσιν, παρισταμένων τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, τῶν Ὀφφικιάλων τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας, ἀνέγνω Μήνυμα, ἀναφερόμενον εἰς τὰ ἀπασχολοῦντα μὲν γενικῶς τὰς συνειδήσεις τῶν λαῶν ζητήματα, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰς σχέσεις Ἐκκλησιῶν καὶ δὴ ὑπὸ τὰς ἐν τῷ Δυτικῷ Κόσμῳ διαγραφομένας εὐρυτέρας διαχριστιανικὰς ἐξελίξεις.

Τὸ Μήνυμα τοῦτο τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἔχει ὡς ἀκολούθως :

«Ὁ Ἁγιώτατος Ἀποστολικὸς καὶ Οἰκουμενικὸς οὗτος Θρόνος καὶ Ἡμεῖς προσωπικῶς, ἀδιαλείπτως προσευχόμενοι ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἑνώσεως, γηθοσύνως χαιρετίζομεν πᾶσαν εἰλικρινῆ ἔκκλησιν, πρὸς εἰρήνην, ὁποθενδήποτε προερχομένην, μειζόνως δὲ καὶ ὡς εἰκός, ὅταν ἐκπορεύηται ἐκ Κέντρου Χριστιανικοῦ, οἷον ἡ Πρεσβυτέρα Ρώμη.

Ἡ θλιβερὰ εἰκὼν τῆς σημερινῆς ἀνθρωπότητος, πολλαχῶς δοκιμαζομένης, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀμοιβαίας κατανοήσεως καὶ εἰρηνικῆς διαβιώσεως τῶν λαῶν, ἐπιβάλλει εἰς τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν ἐντονώτερον τὸ χρέος, ὅπως καταστήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ δῆλον εἰς τὸν σημερινὸν κόσμον, ὅτι τὰ τεχνικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ ἐπιτεύγματα δὲν ἐπαρκοῦσιν εἰς τὴν διαμόρφωσιν ἑνὸς πανανθρωπίνου πολιτισμοῦ, ἄνευ πνευματικῶν, θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν θεμελίων, ἄνευ τοῦ Χριστοῦ, Ὅστις καταξιοῖ τὴν ἀγάπην, τὴν εἰρήνην καὶ τὴν δικαιοσύνην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων.

Διὸ καὶ ἐν βαθυτάτῃ συνειδήσει τῆς εὐθύνης ταύτης, δηλοῦμεν, ὅτι εἴμεθα εἰλικρινῶς πρόθυμοι, ὅπως, πρὸς τὰς ἀδιαλείπτους εὐχὰς καὶ ἱκεσίας τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὑπὲρ «τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου», ἐπισυνάψωμεν θετικὴν καὶ τὴν συνεργασίαν ἡμῶν καὶ ἐπὶ πρακτικωτέρων πεδίων, τόσον ἐντὸς τῶν εὐρυτέρων Διεκκλησιαστικῶν Ὀργανισμῶν, ἐν οἷς μετέχομεν ἤδη, συνεργαζόμενοι πλήρως, ὅσον καὶ ἐντὸς τῶν πλαισίων ἰδιαιτέρων ἐπαφῶν μετὰ τῆς Πρεσβυγενοῦς τῆς Δύσεως Ἐκκλησίας, ἵνα ἐλαφρύνωμεν τὴν «συνοχὴν τῶν ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ... ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ», καὶ στηρίξωμεν βεβαίαν τὴν ἐλπίδα τῶν ἀνθρώπων πρὸς εὐτυχεστέραν ἐπὶ τῆς αὔριον προοπτικήν.

Καὶ θεωροῦμεν πλέον εὔκαιρον, ὅπως, κατὰ τὰς κοσμογονικὰς ταύτας στιγμάς, ἃς διέρχεται ἡ ἀνθρωπότης, Ἡμεῖς, οἱ Θεόθεν κεκλημένοι ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς «μερίμνης καὶ τῆς ἐπιστάσεως» τῶν ἑκατομμυρίων τῶν πιστῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, συναντηθῶμεν ἐπὶ τῆς βαθυτάτης ταύτης καὶ

ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τῶν λαῶν, ἵνα εὕρωσιν οὗτοι λύσιν καὶ ἀνακούφισιν ἐκ τῶν κυκλούντων αὐτοὺς προβλημάτων.

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων σκέψεων καὶ διαθέσεων τελοῦντες, ἐλάβομεν ἐμμέσως γνῶσιν τῆς ἀπὸ μέρους τῆς Α. Ἁγιότητος, τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρώμης, ἀγανεωθείσης «ἐκκλήσεως», ἣν χαιρετίζοντες ἀδελφικῶς, Ἡμεῖς ἑρμηνεύομεν, ὡς μίαν σαφῆ κατανόησιν τῆς ἀνάγκης συναντήσεως καὶ συνταυτίσεως τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, ἃς ἀντιπροσωπεύει ἡ Θεοσύστατος Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, οὐχὶ βεβαίως, ἐν τῇ καταστάσει τῆς διαιρέσεως καὶ διχοστασίας, ἐν ᾗ ἀπὸ αἰώνων καὶ μέχρι τοῦ νῦν εὑρίσκεται αὕτη, δυστυχῶς, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἰδεώδη καὶ εὐκταίαν ἑνότητα, ἣν καὶ ὡραματίσθη καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ὁ Κύριος, καὶ εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι τὸ μήνυμα τῶν Χριστουγέννων δὲν εἶναι κορυφὴ αὐτοτελειώσεως καὶ ἀρετῆς ἀπρόσιτος, ἀλλὰ δύναμις «ἐξομοιώσεως τοῦ θνητοῦ πρὸς τὸ Τέλειον».

Ἐφ' ᾧ καὶ πεποίθαμεν, ὅτι πᾶσα ἔκκλησις πρὸς ἕνωσιν δέον νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ τῶν ἀπαραιτήτων ἐκείνων καὶ συγκεκριμένων πράξεων καὶ ἐνεργειῶν, ὅσαι θὰ ἀπεδείκνυον μὲν ἐνηρμονισμένας τὰς προθέσεις πρὸς τὰ ἔργα καὶ θὰ ἔφερον ἡμᾶς καὶ τὰ μέλη τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ὄντως πλησιέστερον τοῦ Κυρίου, τοὐλάχιστον τό γε νῦν ἐπὶ ἐδάφους πρακτικοῦ καὶ ἐν πνεύματι ἰσότητος, δικαιοσύνης, ἐλευθερίας πνευματικῆς καὶ ἀλληλοσεβασμοῦ.

Κατὰ τὰς ἡμέρας τοίνυν ταύτας τῆς Ἐπιφανείας τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐκ τῶν ἡγιασμένων τῆς Ἀνατολῆς χωμάτων, θεωροῦμεν εὐσταθοῦσαν τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν προσευχὴν Ἡμῶν, ὅτι, σὺν πάσῃ τῇ ἀνθρωπότητι, τῇ νοερῶς ἐστραμμένῃ πρὸς τὸν ἐξ Ἑῴας ἀνατέλλοντα «Ἄρχοντα τῆς Εἰρήνης καὶ πατέρα τοῦ μέλλοντος αἰῶνος» (Ἡσ. 9, 5), καὶ ἡ Ἁγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ρώμης θὰ στραφῇ ἀδελφικῶς πρὸς τὴν Ἀνατολήν, καὶ τοῦτο εὐχόμεθα καὶ προσδοκῶμεν παρὰ τῆς Α. Ἁγιότητος τοῦ νέου Πάπα Ρώμης Ἰωάννου τοῦ ΚΓ', τοῦ τόσον προσωπικῶς γνωστοῦ, ἀγαπητοῦ καὶ σεβαστοῦ εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς κλίματα, ὡς παγκόσμιον αἴτημα καὶ χαραυγὴν ἑνὸς ἀληθῶς νέου ἔτους ἐν Χριστῷ.

ΕΚΛΟΓΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

'Εν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 14ης Φεβρουαρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐν τῷ ἐγνωσμένῳ ὑπὲρ τῶν ἐν 'Αμερικῇ εὐσεβῶν τῆς 'Εκκλησίας τέκνων ἐνδιαφέροντι Αὐτῆς καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ Αὐτῆς ὅπως τερματισθῇ ἡ ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου 'Αρχιεπισκόπου 'Αμερικῆς Μιχαὴλ συνεχιζομένη χηρεία τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς, εἰσηγήσατο τὴν πλήρωσιν τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου.

'Η 'Αγία καὶ 'Ιερὰ Σύνοδος, ἐν βαθείᾳ ἐκτιμήσει τῶν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὡς ἄνω λεχθέντων, ὁμοφώνως συνεμερίσθη τὴν εἰσήγησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ ἐνέκρινεν ὅπως προέλθῃ αὐθημερὸν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου, τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου καταρτισθέντος ἐκ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μελίτης κ. 'Ιακώβου, Μονίμου 'Αντιπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν 'Εκκλησιῶν καὶ τῶν Πανοσ. 'Αρχιμανδριτῶν κ.κ. Διονυσίου Ψιάχα καὶ Αἰμιλιανοῦ Τιμιάδου.

'Ακολούθως, ψήφων κανονικῶν γενομένων, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, 'Αρχιεπίσκοπος 'Αμερικῆς Βορείου καὶ Νοτίου ἐξελέγη παμψηφεὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης κ. 'Ιάκωβος.

'Η ὡς ἄνω ἐκλογὴ ἀνεκοινώθη τηλεγραφικῶς τῇ τε Α. Σεβασμιότητι καὶ τῷ Θεοφ. 'Επισκόπῳ Νύσσης κ. Γερμανῷ, Πατριαρχικῷ 'Επιτρόπῳ τῆς 'Ι. 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αμερικῆς.

'Η Α. Σεβασμιότης ὑπέβαλε τηλεγραφικῶς εὐγνώμονας εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῆς, ἀφίκετο δὲ ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς τῇ Τρίτῃ, 24ῃ Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., ἵνα τελέσῃ, κατὰ τὴν τάξιν, τὸ Μ. Μήνυμα καὶ τὴν Εὐχαριστίαν. 'Εν τῷ ἀεροδρομίῳ, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς 'Αγίας καὶ 'Ιερᾶς Συνόδου, ὑπεδέχθησαν αὐτὴν οἱ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Αἰμιλιανὸς καὶ 'Αρχιγραμματεὺς τῆς 'Αγίας καὶ 'Ιερᾶς Συνόδου 'Αρχιμ. κ. Συμεών.

'Εν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 28ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., ἐγένετο τὸ Μ. Μήνυμα καὶ ἡ Εὐχαριστία τῆς Α. Σεβασμιότητος, πρὸς ἥν, κληθεῖσαν καὶ παραστᾶσαν ἐν τῇ 'Ι. Συνόδῳ, ἡ Α.Θ. Παναγιότης ἀνήγγειλε, κατὰ τὴν τάξιν, τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς ὡς 'Αρχιεπισκόπου 'Αμερικῆς, ἐξῆρε τὴν ἔνζηλον αὐτῆς διακονίαν ἐν 'Αμερικῇ καὶ ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν 'Εκκλησιῶν, παρ' ᾧ ἐτάχθη ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας ὡς Μόνιμος 'Αντιπρόσωπος Αὐτῆς καὶ διατρανώσασα τὴν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῆς χαρὰν τῆς 'Εκκλησίας, ηὐχήθη εὐόδωσιν τοῦ πολυευθύνου ἐν τῇ λαχούσῃ αὐτῇ 'Αρχιεπισκοπῇ 'Αμερικῆς ποιμαντορικοῦ ἔργου.

'Η Α. Σεβασμιότης ἀπαντῶσα, ἐν

καταφανεῖ συγκινήσει, ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱερᾷ Συνόδῳ τὰς εὐγνώμονας ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῆς εὐχαριστίας, διεβεβαιώσατο ὅτι ἀξίως θέλει περιπατήσει τῆς κλήσεως ἧν ἐκλήθη καὶ ἐξητήσατο τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία αὐτῆς καὶ ἵνα ἐν παντὶ συνιστᾷ ἑαυτὴν ὡς Θεοῦ διάκονον ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσι, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ.

Εἶτα ἐπηκολούθησεν, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἡ νενομισμένη Ἱεροτελεστία.

Τῇ 9ῃ Μαρτίου ἐ. ἔ., ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Ἰάκωβος ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς, μέσῳ Ἀθηνῶν, εἰς Γενεύην καὶ ἐκεῖθεν θέλει μεταβῇ εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀπεχαιρέτησαν αὐτὸν ὅ τε Μέγ. Πρωτοσύγκελλος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

ΕΚΛΟΓΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ ΚΑΙ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου τῆς 24ης Φεβρουαρίου, σκέψεως γενομένης περὶ πληρώσεως τῆς ἀφ' ἱκανοῦ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμν. Μητροπολίτου Θεοφυλάκτου ἐν χηρείᾳ διατελούσης Ἱ. Μητροπόλεως Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας, εἰσηγήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τονισάσης τὴν ἐπικαιρότητα καὶ σπουδαιότητα τῆς Ἐπαρχίας ταύτης ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ἐνεκρίθη ἡ πλήρωσις ταύτης.

Οὕτω καταρτισθέντος ἐπὶ Συνόδου τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου ἐκ τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιήλ, βοηθοῦ παρὰ τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀμερικῆς, ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ περιφερείᾳ Σικάγου, καὶ τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτῶν κ. κ. Χρυσοστόμου Παπαλάμπρου καὶ Μελετίου Διακανδρέου ἐκ τῶν Κληρικῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, καὶ ἐν συνεχείᾳ, ψήφων κανονικῶν γενομένων, ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, Μητροπολίτης Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας ἐξελέγη παμψηφεὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιήλ.

Ἡ ὡς ἄνω ἐκλογὴ ἀνεκοινώθη τηλεγραφικῶς τῇ τε Α. Θεοφιλίᾳ καὶ τῷ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρᾳ, Πατριαρχικῷ Ἐπιτρόπῳ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αὐστραλίας καὶ Ν. Ζηλανδίας.

Ἡ Α. Σεβασμιότης δι' ἀπαντητικοῦ αὐτῆς τηλεγραφήματος ὑπέβαλεν εὐγνώμονας εὐχαριστίας, ἀφίκετο δ' ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς, τῇ Παρασκευῇ 27ῃ Μαρτίου πρὸς τέλεσιν, κατὰ τὴν τάξιν, τοῦ Μ. Μηνύματος καὶ τῆς Εὐχαριστίας. Ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου, ὑπεδέχθησαν αὐτὴν οἱ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Αἰμιλιανὸς καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Συμεών.

Κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς 28ης Φεβρουαρίου, ἐτελέσθη τὸ Μ. Μήνυμα καὶ ἡ Εὐχαριστία τῆς Α. Σεβασμιότητος, ἥτις κληθεῖσα παρέστη ἐν Ἱ. Συνόδῳ, ὅτε ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνήγγειλε τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς ὡς Μητροπολίτου Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας, ἐξάρασα τὴν εὐδόκιμον καὶ τετιμημένην αὐτῆς ἐν τῇ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀμερικῆς διακονίαν ὡς Ἱερατικῶς Προϊσταμένου, ὡς Ὑποδιευθυντοῦ καὶ Διευθυντοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, Βοστώνης καὶ ἐσχάτως ὡς ἔχοντος τὴν ἀρχιερατικὴν ἐπιστασίαν τῆς τρίτης Ἐπισκοπικῆς Περιφερείας ἐν τῇ ὡς ἄνω Ἀρχιεπισκοπῇ, ἐκφράσασα τὴν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῆς χαρὰν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐχηθεῖσα καρποφόρον ἐν τῇ λαχούσῃ αὐτῇ ἄνωθεν Ἐπαρχίᾳ, ποιμαντορίαν.

Ἡ Α. Σεβασμιότης ἀπαντῶσα μετὰ πολλῆς τῆς συγκινήσεως, ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ τῇ Ἁγίᾳ καὶ Ἱ. Συνόδῳ τὴν βαθυτάτην αὐτῆς εὐγνωμοσύνην, διεβεβαιώσατο δὲ ὅτι θὰ πράξῃ τὸ κατὰ δύναμιν ἵνα ὁδηγήσῃ εἰς νομὰς σωτηρίους τὸ εὐσεβὲς ποίμνιον τῆς ἀκριτικῆς ταύτης Ἐπαρχίας τοῦ Θρόνου.

Ἀκολούθως ἐγένετο ἡ ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ εἰθισμένη ἱεροτελεστία.

Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου, 28ης Μαρτίου, ἡ Α. Σεβασμιότης συνεχοροστάτησε κατὰ τὴν τάξιν, μετὰ τῶν Σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, τὴν δὲ ἐπομένην, Κυριακήν, ἐτέλεσε τὴν Θ. Λειτουργίαν, κηρύξασα τὸν θ. λόγον, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας πολλῆς ἐκ τῶν ἐγκρίτων Ὁμογενῶν τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, ἐπηκολούθησε δὲ δεξίωσις ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Ἡ Α. Σεβασμιότης κατὰ τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν αὐτῆς ἐπεσκέφθη τὴν Ἱ. Θεολ. Σχολὴν Χάλκης, προσεκύνησεν εἰς τὰ ἱερὰ προσκυνήματα τῆς Πόλεως ἡμῶν.

Τὴν Α. Σεβασμιότητα, ἀναχωρήσασαν ἐντεῦθεν διὰ τὴν Ἐπαρχίαν αὐτῆς, τῇ Δευτέρᾳ, 4η Ἀπριλίου, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, προέπεμψαν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ οἱ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ - ΜΑΡΤΙΟΥ 1959.

Ἡ 1η τοῦ ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Ἑωρτάσθη καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν ἔκπαλαι καθιερωμένην τάξιν ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν ἐτελέσθη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Χοροστασία, καθ' ἣν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Αἴνου κ. Γερμανός, Προικοννήσου κ. Φιλόθεος, Χαλδίας κ. Κύριλλος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Λαοδικείας κ. Μάξιμος, Σάρδεων κ. Μάξιμος, Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐτέλεσεν ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Αἰμιλιανός, διηκόνησαν δὲ οἱ Πανοσ. Δευτερεύων κ. Εὐάγγελος καὶ Τριτεύων κ. Καλλίνικος.

Μετὰ τὸν Ἑσπερινόν, ἡ Α. Θ. Π., ἐδέχθη ἐν τῷ ἐπισήμῳ αὐτῆς Γραφείῳ τοὺς Σεβ. Ἀρχιερεῖς, μεθ' ὧν ἀντήλλαξε τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Εἶτα δὲ ἡγουμένου τοῦ Πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου, προσῆλθον οἱ Ἐσωκατάχοιλοι Κληρικοὶ μετὰ τῶν Λαϊκῶν Ὑπαλλήλων τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς, καὶ τοῦ λοιποῦ προσωπικοῦ τῶν Πατριαρχείων καὶ ὑπέβαλον τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ ἑαυτῶν σέβη, ἥτις καὶ ἐπιδαψιλεύσασα τὴν σεπτὴν αὐτῆς εὐλογίαν, ηὐχήθη αὐτοῖς ὅπως ἐπ' εὐλογίαις διανύσουσι τὴν ἐν τῷ σεπτῷ Κέντρῳ ὑπηρεσίαν αὐτῶν.

Τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν παρεκάθησαν: Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκ. Ἀργυρουπόλεως, οἱ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, Ἀρχιγραμματεύς, Ἀρχειοφύλαξ, Μ. Ἐκκλησιάρχης, Ἀλέξανδρος Καρακάσης, Προϊστάμενος Μ. Ρεύματος, Ἀρχιδιάκονος, Ὑπογραμματεύς, Δευτερεύων, Τριτεύων, Διάκονος τῆς Σειρᾶς, ὁ Καθηγητὴς κ. Ἀπόστολος Μέξης, οἱ κ.κ. Ἰωάννης Ἰωαννίδης, φοιτητὴς τῆς Ὀδοντοϊατρικῆς, καὶ Κωνσταντῖνος Γεωργακόπουλος, τοῦ Πολυτεχνείου Σταμ-

πούλ, καὶ οἱ ἐξ Ἀμερικῆς ἀπόφοιτοι τῆς Ἱ. Θ. Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Αἰδ. π. Ἀναστάσιος Μπέντης καὶ οἱ κ. κ. Ἀνδρέας Γεωργαρουδάκης καὶ Σπυρίδων Μακρῆς.

Ἀπὸ μέρους πάντων ὁ Πανοσ. Μ. Ἐκκλησιάρχης κ. Γεράσιμος ἔκαμε σχετικὴν προσφώνησιν, ὁ δὲ Πατριάρχης ηὐχαρίστησε θερμῶς.

Αὐθημερὸν συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβασμ. Συνοδικοὶ Μητροπολῖται Θεοδωρουπόλεως, Αἴνου, Προικοννήσου, Χαλδίας, Λαοδικείας, Σάρδεων, Ἰκονίου καὶ Ἴμβρου καὶ Τενέδου.

Τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τοῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος.

Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Ἐντιμ. Βουλευταὶ Σταμποὺλ κ.κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος καὶ Χρῆστος Ἰωαννίδης, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἄρχων Μ. Ρήτωρ κ. Βλαδίμηρος Μιρμίρογλου, Μ. Χαρτοφύλαξ κ. Ἀ. Μόσχος, Μ. Ρεφερενδάριος κ. Γεώργιος Χόλλεμπαχ, οἱ κ.κ. Δημοσθένης Γισγτζόγλου, Εὐστάθιος Σανταλτζόγλου καὶ Καλούδης Λάσκαρις, Νομικοὶ Σύμβουλοι τῶν Πατριαρχείων, πολλοὶ ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερόντων τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας καὶ πλῆθος πολὺ ἐκ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη ἐν τῷ ἐπισήμῳ Αὐτῆς Γραφείῳ τοὺς Σεβ. Ἁγίους Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἐγκρίτους τῆς Ὁμογενείας.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἐπὶ τῇ μεγάλῃ ἑορτῇ τῶν Θεοφανείων, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, τῇ 5ῃ Ἰανουαρίου, κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Μ. Ὡρῶν καὶ τὴν Θ. Λειτουργίαν τοῦ Μ. Βασιλείου, καθ' ἣν μετὰ τὸν Μικρὸν Ἁγιασμόν, ὃν ἐτέλεσεν ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος, ἡγίασε τὸ ἐκκλησίασμα.

Τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Χοροστασία, καθ' ἣν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνεχοροστάτησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Αἴνου κ. Γερμανός, Χαλδίας κ. Κύριλλος, Λαοδικείας κ. Μάξιμος, Σάρδεων κ. Μάξιμος, Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος καὶ Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων.

Τὴν Θ. Λειτουργίαν ἐτέλεσεν ὁ Πανοσ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου κ. Συμεὼν μετὰ τοῦ Πανοσ. Ὑπογραμματέως αὐτῆς Διακόνου κ. Γαβριήλ.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Δοξολογίας ἡ Α. Α. Θ. Παναγιότης ἐτέλεσε τὸν Μέγαν Ἁγιασμόν, καὶ ἡγίασε τοὺς Κληρικούς, τοὺς Χοροὺς καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τὸ εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα.

Παρέστησαν ὁ Ἐντιμ. Βουλευτὴς Σταμποὺλ κ. Χρῆστος Ἰωαννίδης μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ὁ Αἰδ. κ. Φρ. Ζίγγελ, Πρωθιερεὺς τῆς Γερμανικῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας ἐνταῦθα, ὁ Μ. Ρεφερενδάριος κ. Γ. Χόλλεμπαχ, ὁ κ. Ἐμμανουὴλ Σωτηριάδης, Πρόεδρος Παιδοπόλεως Πρώτης καὶ ὁ κ. Διονύσιος Σωτηριάδης μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ.

Ἡ ἑορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Μετ' ἰδιαιτέρας ἐκκλησιαστικῆς σεμνοπρεπείας καὶ κατανυκτικότητος ἑωρτάσθη καὶ ἐφέτος ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ ἐπέτειος τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ ἡ τῇ Ἱερᾷ Μνήμῃ τῶν Τριῶν Μεγίστων τῆς Οἰκουμένης Φωστήρων καὶ Διδασκάλων συμπανηγυριζομένη ἑορτὴ τῶν Γραμμάτων.

Οὕτω, κατὰ τὴν τάξιν ἐγένετο, κατὰ μὲν τὸν Ἑσπερινὸν τῆς ἑορτῆς Πατριαρχικὴ χοροστασία, τὴν δ' ἑπομένην, κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν ἐχοροστάτησεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συγχοροστατούντος ἔχουσα τοὺς Σεβ. Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶν, Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεον, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιον, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνον, Προικοννήσου κ. Φιλόθεον, Σάρδεων κ. Μάξιμον, Ἰκονίου κ. Ἰάκωβον καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβον.

Τὸν Θεῖον Λόγον ἀπ' ἄμβωνος ἐξεφώνησεν ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος, Σχολάρχης τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης.

Ἐν τέλει τῆς Θ. Λειτουργίας, ἡ Α. Θ. Παναγιότης περιβληθεῖσα ὠμοφόριον καὶ ἐπιτραχήλιον, ἀνέγνω τὸ καθιερωμένον Τρισάγιον ἐπὶ προτεθειμένου δίσκου κολλύβων καὶ ἐμνημόνευσεν ἰδιαιτέρως τῶν ἀοιδίμων Ἱδρυτῶν, Κτιτόρων, Ἐφόρων, Σχολαρχῶν, Καθηγητῶν, Διδασκάλων καὶ Μαθητῶν τῆς Μεγάλης Σχολῆς καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκπαιδευτικῶν ἡμῶν Καθιδρυμάτων.

Μεταξὺ τοῦ προσελθόντος ἀθρόου ἐκκλησιάσματος παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Ἐντιμ. Βουλευταὶ Σταμπoὺλ κ.κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος καὶ Χρῆστος Ἰωαννίδης, οἱ Ὀφφικιάλοι τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κ.κ. Μ. Ρήτωρ Βλαδίμηρος Μιρμίρογλου, Μ. Χαρτοφύλαξ Ἀχιλλεὺς Μόσχος, Μ. Ρεφερενδάριος Γεώργιος Χόλλεμπαχ, οἱ Νομικοὶ Σύμβουλοι τῶν Πατριαρχείων κ.κ. Δημοσθένης Γιατζόγλου, Εὐστράτιος Σαγταλτζόγλου καὶ Κολούδης Λάσκαρης, αἱ Ἐφορεῖαι τῶν Ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτηρίων τῆς Πόλεως ἡμῶν Μεγάλης Σχολῆς, Ζωγραφείου Λυκείου, τῶν Παρθεναγωγείων Ἰωακειμείου Ζαππείου καὶ Κεντρικοῦ μετὰ τῶν Διευθυντῶν, Καθηγητῶν καὶ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, τὸ Διοικ. Συμβούλιον τῆς Θερινῆς Ἐξοχῆς τοῦ Ἐργαζομένου Κοριτσιοῦ, Ἀντιπροσωπεῖαι Κοινοτήτων καὶ διαφόρων Σωματείων τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ πλεῖστοι ἐκ τοῦ κόσμου τῶν γραμμάτων.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἡ Α. Μακαριότης, ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Καρεκὶν Χατζαδουριάν, κωλυθεὶς λόγῳ ἀσθενείας ὅπως αὐτοπροσώπως ἐπισκεφθῇ, ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, τὴν Α.Θ. Παναγιότητα, ἀπέστειλεν ἀντιπροσωπείαν ἐκ τῶν Ὁσιολ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Σαχὰκ Παπαζιὰν καὶ κ. Κ. Ἀπραχαμιάν, κομίζουσαν τὸν ἀδελφικὸν ἑόρτιον αὐτῆς χαιρετισμόν.

Λόγῳ παρατάσεως τῆς ἀσθενείας τῆς Α. Μακαριότητος μέχρι καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Φεβρουαρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης μεταβᾶσα, τῇ 10ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐν συνοδείᾳ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Αἰμιλιανοῦ καὶ τοῦ Ἐντιμ. Ἄρχοντος Μ. Ρήτορος κ. Βλαδιμήρου Μιρμίρογλου ἐπεσκέφθη τὴν Α. Μακαριότητα, μεθ' ἧς ἀντήλλαξε τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἀπερχομένη, προσεκύνησεν ἐν τῷ Ἀρμενικῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

Κατά τε τὴν ἄφιξιν καὶ ἀναχώρησιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπεδόθησαν Αὐτῇ αἱ προσήκουσαι τῷ ὑψηλῷ Αὐτῆς ἀξιώματι τιμαί.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Σχολάζων Πατριάρχης κ. Μάξιμος ὁ Ε΄.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Σχολάζων Πατριάρχης κ. Μάξιμος ὁ Ε΄, ἦγε τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῷ εὐσήμῳ τούτῳ γεγονότι ἐδέχθη πολλοὺς ἐκ τῶν Ἁγίων Ἀρχιερέων, τοῦ λοιποῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος, προσελθόντος ἵνα ὑποβάλωσι τὰ ἐπ' εὐκαιρίᾳ εὐλαβῆ αὐτῶν σεβάσματα.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας ἐν συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Προικοννήσου κ. Φιλοθέου καὶ τοῦ κ. Κωνσταντίνου Παΐδα, Προέδρου τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς Μ. Ρεύματος, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα εἰς τὴν ἐν Φαναρακίῳ οἰκίαν Αὐτῆς τῇ 23ῃ Ἰανουαρίου, ἀνταλλάξασα μετ' Αὐτῆς τὸν ἑόρτιον ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.

Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ Στρατηγοῦ Ντὲ Γκώλ, ὡς Προέδρου τῆς Ε΄. Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. κ. Συμεών, μεταβάς, σεπτῇ ἐντολῇ, τῇ 8ῃ Ἰανουαρίου ἐ. ἔ., εἰς τὸ ἐνταῦθα Γενικὸν Προξενεῖον τῆς Γαλλίας, διεβίβασε τῷ Ἐντιμ. Γενικῷ Προξένῳ αὐτῆς κ. Γκὺ Μονὼ τὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἡ Α. Ἐντιμότης ηὐχαρίστησε θερμῶς, παρακαλέσασα ὅπως ὑποβληθῶσι τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, αἱ εὐγνώμονες αὐτοῦ προσρήσεις.

Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων.

Ἐπιστρέφων ἐξ Αὐστραλίας, ἀφίκετο ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς χθὲς 24ην τρ. μ., ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας καὶ Πατριαρχικὸς Ἐπίτροπος ἐν αὐτῇ.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, εἰς τὸ ἀεροδρόμιον προϋπήντησε τὴν Α. Σεβασμιότητα ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Φιλοξενηθεὶς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπὶ δύο ἡμέρας, καθ' ἃς ἀνέπτυξεν ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων τὴν γενομένην παρ' αὐτοῦ, ἐν Αὐστραλίᾳ ἐργασίαν καὶ τὴν ἐνεστῶσαν ἐν αὐτῇ κατάστασιν, ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς, τῇ 27ῃ ἰδίου ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἕδραν αὐτοῦ.

Ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ προέπεμψεν αὐτὸν ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Ἀγάπιος.

Μνημόσυνον Χρηστάκη Ζωγράφου

Ὁ Σύνδεσμος Ἀποφοίτων Ζωγραφείου, φόρον τιμῆς ἀποτίων εἰς τὸν ἀλήστου μνήμης Ἱδρυτὴν αὐτοῦ Χρηστάκην Ζωγράφον καὶ τοὺς κατὰ καιροὺς εὐεργετήσαντας τὴν Σχολήν, διδάξαντος καὶ διδαχθέντος ἐν αὐτῇ, ἐτέλεσε Μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν αὐτῶν, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Παναγίας Πέραν, τῇ 8ῃ Κυριακῇ.

Ἐλειτούργησεν ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Τρῳάδος κ. Ἀνδρέας, τὸν δὲ θ.

λόγον ἐκήρυξεν ὁ Ἱερολ. κ. Χρυσόστομος Κωνσταντινίδης, Καθηγητὴς τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, παρέστη συμπροσευχόμενος ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Γαβριήλ.

Ἡ ἐνταῦθα Γερμανικὴ Εὐαγγελικὴ Παροικία.

Εἰς πλήρωσιν τῆς κενωθείσης, δι' ἀναθέσεως νέων ἐν Γερμανίᾳ καθηκόντων, θέσεως τοῦ πάστορος τῆς ἐνταῦθα Γερμανικῆς Εὐαγγελικῆς Παροικίας Αἰδεσ. κ. Χέρμαν Χέμπερλε, διωρίσθη ὁ Αἰδεσιμ. κ. Φρειδερῖκος Ζίγκελ.

Οὗτος ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, προσελθὼν τῇ 5ῃ Ἰανουαρίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐν συνοδείᾳ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Ρεφερενδαρίου κ. Γ. Χάλλεμπαχ, ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ σεβάσματα αὐτοῦ, ἐπιδοὺς ἅμα καὶ τὰ σχετικὰ συστατήρια ὑπὲρ αὐτοῦ γράμματα.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, δεχθεῖσα μετ' ἐγκαρδιότητος τὴν Α. Αἰδεσιμολογιότητα, ἐπεδαψίλευσεν αὐτῇ τὰς ὑπὲρ ἐνισχύσεως ἐν τῇ ἐπιτελέσει τῶν καθηκόντων αὐτῆς σεπτὰς Πατριαρχικὰς εὐχάς.

Ὁ Πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Τῇ 7ῃ Ἰανουαρίου, ἐ. ἔ., προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Γεώργιος Πεσμαζόγλου, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐντιμ. κ. Ἰάσονος Δρακούλη, Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα καὶ ὑπέβαλε τὰ ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει σεβάσματα αὐτοῦ.

Τῇ Α. Ἐξοχότητι, κατά τε τὴν ἄφιξιν καὶ ἀναχώρησιν αὐτῆς, ἀπεδόθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου προβλεπόμεναι τιμαί.

Ὁ Ἐξοχ. κ. Γεώργιος Μὰκ Γκὺ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ὁ τέως Πρέσβυς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν Ἀμερικῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Ἐξοχ. κ. Γεώργιος Μὰκ Γκύ, ἐπισκεφθεὶς τὴν Χώραν ἡμῶν, ἐν συνοδείᾳ καὶ τοῦ ἐνταῦθα Ἐντιμ. Γεν. Προξένου τῆς Ἀμερικῆς κ. Ρόμπερτ Μάϊνερ προσῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τῇ 2ᾳ Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., καὶ ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ ἑαυτοῦ σεβάσματα.

Τῇ Α. Ἐξοχότητι, κατά τε τὴν ἄφιξιν καὶ ἀναχώρησιν αὐτῆς, ἀπεδόθησαν αἱ προσήκουσαι τιμαί.

Ὁ Πρόξενος τῆς Ὁλλανδίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ὁ Ἐντιμότατος Πρόξενος τοῦ Λιβάνου ἐνταῦθα κ. Μιχαὴλ Σαδὴκ ἐπεσκέφθη, τῇ 11ῃ Φεβρουαρίου, τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ὑπέβαλε τὰ ἑαυτοῦ σεβάσματα, γενόμενος δεκτὸς μετὰ πολλῆς ἐγκαρδιότητος.

Τῇ Α. Ἐντιμότητι, κατά τε τὴν ἔλευσιν καὶ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῆς, ἀπεδόθησαν αἱ προσήκουσαι τιμαί.

Τὸ τραγικὸν δυστύχημα τοῦ Σιρκετζῆ

Σφοδρὰ ἔκρηξις ἐπισυμβᾶσα ἐν Σιρκετζῆ τῇ 6ῃ Ἰανουαρίου, προὐκάλεσε τὸν ἀδόκητον θάνατον καὶ τὸν τραυματισμὸν πολλῶν συμπολιτῶν, βυθίσασα εἰς πένθος ὁλόκληρον τὴν Χώραν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ἅμα τῷ ἀκούσματι τοῦ δυστυχήματος, διὰ τη-

λεγραφημάτων αὐτῆς πρός τε τοὺς Ἰθύνοντας τῆς Χώρας καὶ τὰς Πολιτικὰς καὶ Δημοτικὰς ἀρχὰς τῆς Πόλεως ἡμῶν, ἐξέφρασε τὴν συμπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ τραγικῇ ταύτῃ συμφορᾷ.

Τῇ δὲ 9ῃ Ἰανουαρίου, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Ρήτορος κ. Βλαδιμήρου Μιρμίρογλου, ἐπεσκέφθη τοὺς Ἐξοχ. Νομάρχην κ. Ἐτὲμ Γετκίνερ καὶ τὸν Δήμαρχον Σταμπούλ κ. Κεμὰλ Ἀϊγκιοὺν καὶ ἐγένετο δεκτὴ μετὰ σεβασμοῦ, ἐκφράσασα αὐτοῖς καὶ αὐτοπροσώπως τὴν βαθυτάτην Αὐτῆς συμπάθειαν.

Οἱ ὡς ἄνω πολιτικοὶ ἄρχοντες τῆς Πόλεως ἡμῶν, ηὐχαρίστησαν θερμῶς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι καὶ προέπεμψαν Αὐτὴν μετὰ τῆς προσηκούσης τιμῆς.

Συγκρότησις Ἐξαμελοῦς Διοικούσης Ἱερᾶς Συνόδου.

Κατὰ τὴν Συνοδικὴν Συνεδρίαν τῆς 14ης Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., ἐγένετο ἡ συγκρότησις τῆς διοικούσης Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου εἰς Ἐξαμελῆ, ἀπαρτισθείσης ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ, Δέρκων κ. Ἰακώβου, Θεοδωρουπόλεως κ. Λεοντίου, Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου, Προικοννήσου κ. Φιλοθέου καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου.

Ἀνασυγκρότησις Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Κατὰ τὴν Συνοδικὴν Συνεδρίαν τῆς 3ης Μαρτίου ἐ. ἔ., γενομένης ἀνασυγκροτήσεως τῶν διαφόρων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν κατηρτίσθησαν αὗται, ὡς ἀκολούθως:

Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή.

Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Πρόεδρος,
Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος,
Προικοννήσου κ. Φιλόθεος,
Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Αἰμιλιανός.

Κανονικὴ Ἐπιτροπή.

Χαλδίας κ. Κύριλλος, Πρόεδρος,
Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος,
Σάρδεων κ. Μάξιμος,
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος,
Μ. Οἰκ. κ. Γ. Ἀναστασιάδης,
Ἀρχιγραμματεὺς κ. Συμεών.

Ἐφορεία Θεολ. Σχολῆς.

Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πρόεδρος.
Προικοννήσου κ. Φιλόθεος,
Σάρδεων κ. Μάξιμος,
Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος,
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Πανορθοδόξων ζητημάτων καὶ Συνόδων.

Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Πρόεδρος,
Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος,
Ἀρχιγραμματεὺς κ. Συμεών,
Μ. Οἰκ. κ. Γ. Ἀναστασιάδης,
Διάκ. κ. Χρυσ. Κωνσταντινίδης,
Ἐμμανουὴλ Φωτιάδης, καὶ
Κωνσταντῖνος Καλλίνικος,
Καθηγηταὶ Χάλκης.

Παγχριστιανικῶν ζητημάτων καὶ Συνεδρίων.

Σάρδεων κ. Μάξιμος, Πρόεδρος,
Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος,
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος,

Ἀρχιγραμματεὺς κ. Συμεών,
Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος, Σχολάρχης Ἱ. Θ. Σχολῆς Χάλκης,
Διάκ. κ. Χρυσόστομος Κωνσταντινίδης,
Β. Ἀναγνωστόπουλος καὶ
Β. Σταυρίδης, Καθηγηταὶ αὐτῆς.

Ἁγίου Ὄρους.

Προικοννήσου κ. Φιλόθεος, Πρόεδρος,
Χαλδίας κ. Κύριλλος,
Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος.

Πνευματικὴ Διακονία.

Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πρόεδρος,
Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος,
Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος,
Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος.

Περιοδικῶν - Βιβλιοθηκῶν.

Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Πρόεδρος.
Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος.
Χαλδίας κ. Κύριλλος,
Σάρδεων κ. Μάξιμος,
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Κτηματικὴ Ἐπιτροπή.

Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, Πρόεδρος,
Μ. Πρωτοσύγκελλος,
κ. Δ. Γιαγτζόγλου,
κ. Ἰ. Παπαδόπουλος.

Μοναστηριακὴ Ἐπιτροπή.

Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος, Πρόεδρος,
Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος,
Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος.
Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος.

Πατριαρχικοῦ Μεγάρου.

Δέρκων κ. Ἰάκωβος, Πρόεδρος.
Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος,
Προικοννήσου κ. Φιλόθεος,
Χαλδίας κ. Κύριλλος,
Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος.

Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπή.

Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντῖνος, Πρόεδρος,
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Σκευοφυλακίου - Μυροφυλακίου.

Προικοννήσου κ. Φιλόθεος, Πρόεδρος,
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος.

Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

Προικοννήσου κ. Φιλόθεος, Πρόεδρος,
Σάρδεων κ. Μάξιμος,

Ἐπιτροπὴ Ταμείου Συντάξεων

Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος,
κ. Ἐμμανουὴλ Φωτιάδης.

Ἁγιασμάτων (Βεφᾶ - Βλαχερνῶν). Νεκροταφείου Ἐγρῆ Καποῦ.

Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Πρόεδρος,
Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος,
Ἀργυρουπόλεως κ. Καλλίνικος,
Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Αἰμιλιανός.

Ἁγίου Θεράποντος.

Θεοδωρουπόλεως κ. Λεόντιος, Πρόεδρος,

Ἐπὶ τοῦ Κανονίου.

Προικοννήσου κ. Φιλόθεος,

Πρόεδρος,
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος,
Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου κ. Συμεών.

Κληροδοτημάτων.
Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος, Πρόεδρος,
Μ. Πρωτοσύγκελλος.

Νομικὸν Συμβούλιον.
Χαλκηδόνος, Πρόεδρος,
Ἄρχων Μ. Ρήτωρ κ. Βλαδίμηρος Μιρμίρογλου,
Ἄρχων Μ. Χαρτοφύλαξ κ. Ἀχιλ. Μόσχος,
κ. Δημοσθένης Γιαγτζόγλου,
κ. Εὐστάθιος Σανταλτζόγλου,
κ. Καλούδης Λάσκαρης.

Χειροτονίαι.

Οἱ ἐν τῇ Πόλει ἡμῶν Ρῶσσοι Ὀρθόδοξοι, τὰς Θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῶν ὁποίων ἐξυπηρετεῖ τὸ ἐν Γαλατᾷ Ρωσσικὸν Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, δι' αἰτήσεως αὐτῶν πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, παρεκάλεσαν ὅπως, εἰς διαδοχὴν τοῦ ἀποθανόντος ἀειμνήστου Ἱερέως Λεοντίου, ἐγκριθῇ ἡ εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Παροικίας κ. Ἀδριανοῦ Γκριμάλσκυ, ἀποφοίτου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Σεμιναρίου Κιέβου, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν διαμένοντος ἐν τῇ Πόλει ἡμῶν καὶ συγκεντροῦντος τὴν ἀγάπην, συμπάθειαν καὶ τὸν σεβασμὸν τῆς ἐνταῦθα Ρωσσικῆς Παροικίας. Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 7ης Δεκεμβρίου 1958, ἐνέκρινε τὴν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἱ. Κλήρου κατάταξιν αὐτοῦ.

Σεπτῇ ἐντολῇ, ἡ εἰς Διάκονον χειροτονία τοῦ εἰρημένου ἐτελέσθη τὴν 21ην, ἡ δὲ εἰς Πρεσβύτερον τὴν 28ην Δεκεμβρίου π. ἔ. ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Κουρτουλοὺς ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐν ᾧ διεκρίνοντο τὰ μέλη τῆς Ρωσσικῆς Παροικίας.

Ὁ χειροτονηθεὶς ἀνέλαβεν ἤδη τὰ ἱερατικὰ αὐτοῦ καθήκοντα.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Ἑβδομὰς τῶν Γραμμάτων.

Τῇ 25ῃ Ἰανουαρίου, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σικάγου, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιὴλ διὰ πανηγυρικῆς Θείας Λειτουργίας καὶ καταλλήλου ὁμιλίας ἐπὶ τοῦ θέματος «γλῶσσα καὶ Χριστιανισμὸς» ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς ἑβδομάδος τῶν Γραμμάτων καὶ τοῦ Τύπου ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ ταύτῃ Κοινότητι τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ ἑορτασμὸς οὗτος ἐσημείωσε μεγίστην ἐπιτυχίαν τῇ συμμετοχῇ πολλῶν ὁμιλητῶν, θιξάντων λίαν ἐνδιαφέροντα θέματα ὡς «ἡ ἱστορία τοῦ Ὁμογλώσσου Τύπου Σικάγου», «Γλῶσσα καὶ πολιτισμὸς τῆς ἀνθρωπότητος», «Γλῶσσα καὶ νεώτεραι γλῶσσαι καὶ ἐπιστῆμαι» καὶ ἄλλα, συνεπληρώθη δὲ τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου δι' ἐπὶ τούτῳ Θείας Λειτουργίας, παρόντων ἁπάντων τῶν διδασκάλων τῆς περιφερείας πρὸς τιμὴν τῶν ὁποίων διωργανώθη δεξίωσις, καθ' ἣν ἀπὸ μέρους αὐτῶν ὡμίλησε κατακλείσας τὸ ὅλον πρόγραμμα τοῦ ἑορτασμοῦ ὁ κ. Κ. Ραμβάκος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κρήτης.

Ἔκτακτος Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος.

Τῇ 26ῃ Ἰανουαρίου συνῆλθεν ἐν Ἡρακλείῳ, ἐκτάκτῳ ὑπὸ τὴν προε-

δρείαν τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Κρήτης κ. Εὐγενίου, ἡ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, παρόντος καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου Ἐλλογιμ. κ. Βασιλείου Ἰωαννίδου, Καθηγητοῦ τοῦ Ἀθήνησι Πανεπιστημίου καὶ Διευθυντοῦ Θρησκευμάτων τοῦ οἰκείου Ὑπουργείου.

Ἡ Σύνοδος διὰ τηλεγραφήματος ἐξητήσατο τὰς Πατριαρχικὰς ὑπὲρ εὐοδώσεως τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς εὐχάς, αἵτινες καὶ τηλεγραφικῶς διεβιβάσθησαν αὐτῇ.

Ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἡ Σύνοδος προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν τριῶν ὑποψηφίων διὰ τὴν τελικὴν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως πρόκρισιν ἑνὸς ἐξ αὐτῶν πρὸς πλήρωσιν τῆς χηρευούσης Ἐπισκοπῆς Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, εἶτα δ' ἀπεφάσισεν ὅπως ζητηθῇ ἡ ἐπιψήφισις τοῦ τυχόντος ἐν καιρῷ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἐκκλησίας, σχεδίου Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Οὕτως ἐκ τῶν ὡς ἄνω τριῶν ὑποποψηφίων προεκρίθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Νικηφόρος Συντζανάκης, ἐκδοθέντος πρὸς τοῦτο Βασιλικοῦ Διατάγματος.

Ἡ χειροτονία τοῦ Ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου ἐτελέσθη τῇ Β'. Κυριακῇ τῶν Νηστειῶν, 29ῃ Μαρτίου ἐν τῷ Ἰ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, Ἡρακλείου.

Ἰ. Μητρόπολις Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπαλαίας.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπαλαίας κ. Ἰσίδωρος, δι' ἐμπεριστατωμένης ἐκθέσεως αὐτοῦ, ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ πληροφορίας περὶ τῆς Πνευματικῆς, Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Κοινωνικῆς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ καταστάσεως, αἵτινες συνοψίζονται ὡς ἀκολούθως :

Ἰδιαιτέρα ἐδόθη σημασία εἰς τὸ ἁγιαστικὸν ἔργον, τὸ θεῖον κήρυγμα, τὴν Ἰ. Ἐξομολόγησιν, τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, εἰς ἃ ἐδίδαξαν πλεῖστοι Ἱερεῖς, οὐδόλως παραλείψαντες ἵνα ἔλθωσιν ἀρωγοὶ εἰς τὸ ἔργον τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων, πρὸς κουφισμὸν τῶν ἀναγκῶν τῶν ἐπιδεομένων βοηθείας.

Νέος Ναὸς ἠγέρθη ἐν τῇ στερουμένῃ τοιούτου Κοινότητι Μαλτιζάνας, Ἀστυπαλαίας, καθαγιασθεὶς ἤδη ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου, ἀνῳκοδήθη δ' ἐκ βάθρων ὁ κατὰ τοὺς σεισμοὺς Δωδεκανήσου καταπεσὼν Ἱερὸς Ναὸς Ἁγίας Ματρώνης Λέρου, ἀποπερατωθείσης ἅμα διὰ προσωπικῆς ἐργασίας καὶ τῶν μαθητῶν τῶν Τεχνικῶν ἐκεῖσε Σχολῶν, καὶ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Ἐν Λέρῳ ὡσαύτως ἀνιστορήθη καὶ ὁ Ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, εὐσεβεῖ δαπάνῃ τῶν κατοίκων τῆς νήσου καὶ τῶν ἐν τῇ ξένῃ γόνων αὐτῆς.

Παρομοία κίνησις ἀνιστορήσεως Ἱερῶν Ναῶν παρετηρήθη καὶ ἐν Καλύμνῳ δαπανηθέντος τοῦ ποσοῦ τῶν 180.000 δρ. ἐξ εὐλαβῶν εἰσφορῶν Καλυμνίων. Ἐντὸς δὲ τοῦ τρέχοντος ἔτους θέλει ἀποσυμπληρωθῇ καὶ τὸ ἔργον οἰκοδομῆς τοῦ Ἰ. Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Βοθέος, Καλύμνου.

Τὸ κτίριον τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ἐξυπηρετοῦντος καὶ τὰς λοιπὰς τοῦ συμπλέγματος νήσους, ἀποπερατώθη, τελεσθέντων καὶ τῶν ἐγκαινίων αὐτοῦ. Τὸ εὐαγὲς τοῦτο Ἵδρυμα συντηρεῖται ἐκ τοῦ Κληροδοτήματος τοῦ ἀειμνήστου Ὀρφανοτρόφου τῆς Μ. τοῦ

Χριστοῦ Ἐκκλησίας Ἀρχιμ. Γερβασίου καὶ ἐν Τάρπον Σπρὶγκς, Φλωρίδος Ἡν. Πολιτειῶν Συλλόγου Κυριῶν «Φίλων τοῦ Ὀρφανοτροφείου».

Ἡ Ἱ. Μητρόπολις οὐδόλως ὑστέρησεν εἰς τὸν τομέα τῆς φιλανθρωπίας διὰ τῶν Φιλοπτώχων Ἀδελφοτήτων καὶ τῆς ἐπαινετῆς πρωτοβουλίας τοῦ Γυμνασίου θηλέων Καλύμνου.

Τὸ Βουβάλειον Νοσοκομεῖον Καλύμνου ἐπροικίσθη δι' ἐπιστημονικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἐργαλείων, μερίμνῃ τοῦ Συλλόγου «Φίλων τοῦ Νοσοκομείου». Ἐν τῷ Νοσοκομείῳ τούτῳ τοὺς ἀσθενεῖς νοσηλεύουσιν αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Ἱδρύματος Μάρθα καὶ Μαρία.

Αἱ ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Ἱεραὶ Μοναὶ ἐμφανίζουσι πνευματικὴν ἄνθησιν, καταβάλλεται δὲ προσπάθεια πρὸς βελτίωσιν μὲν τῶν ὑπαρχόντων κτισμάτων, ἀπόκτησιν δὲ νέων προσκυνημάτων. Οὕτω, ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Ἁγίων Πάντων, ἀνηγέρθη δαπάναις τῆς ἐν Ἀθήναις ἐγκατεστημένης, ἐκ Καλύμνου δ' ἑλκούσης τὴν καταγωγήν, Δ)ίδος Καλοτίνης Ρεΐση, περικαλλὴς Ἱ. Ναὸς εἰς τιμὴν τοῦ ἐν Ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Μερίμνῃ τῆς Μητροπόλεως, νέοι Σύλλογοι τῶν ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Καλυμνίων προσετέθησαν εἰς τὰ Πρεσβυγενῆ Σωματεῖα Ὀχάϊο, Ν. Ὑόρκης καὶ Τάρπον Σπρίγκς, οἱ ἐν Νάσσῳ Μπαχάμας καὶ Αὐστραλίας, κύριος σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ διατήρησις τῶν δεσμῶν τῶν ἀποδήμων Καλυμνίων, πρὸς τὴν γενέτειραν αὐτῶν νῆσον.

Ἔργον ἄγρυπνον ἠθικοθρησκευτικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν 1400 νέων καὶ νεανίδων τῶν Τεχνικῶν Σχολῶν Λέρου, ἐπιτελεῖ ἀθορύβως ἡ Ἱ. Μητρόπολις διὰ τοῦ ἐν αὐταῖς Ἐφημερίου, τῶν κατηχητῶν καὶ διὰ καταλλήλων διαλέξεων.

Ἡ κατοχύρωσις τῆς περιουσίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Φιλανθρωπικοῦ Ταμείου Ἀστυπαλαίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸ κληροδότημα τοῦ ἀειμν. Ἀρχιμανδρίτου Ναρκίσσου Μορφινοῦ ἀφ' ἑτέρου, ἐξασφαλίζουσι τὴν συντήρησιν τοῦ ἡμιγυμνασίου ἐν Ἀστυπαλαίᾳ, ἰατροφαρμακευτικὴν περίθαλψιν εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν λοιπῶν τομέων τῆς φιλανθρωπίας ἐν τῇ ἐξονομασθείσῃ νήσῳ.

Σὺν τοῖς λοιποῖς ὡς ἄνω, ἡ Ἱ. Μητρόπολις συντόνους καταβάλλει προσπαθείας ὑπὲρ τοῦ ἐπαγγελματικοῦ προσανατολισμοῦ, τοῦ τεχνικοῦ καταρτισμοῦ καὶ τῆς τοποθετήσεως εἰς καταλλήλους θέσεις τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Τὴν 10ην Φεβρουαρίου ἐ. ἔ., ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης, ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κύριος Χριστοφόρος ἀνέγνωσεν εἰς τὸ ἰδιαίτερον Αὐτοῦ Προσευκτήριον τὴν Εὐχὴν τοῦ Ἀναγνώστου τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν ἀπὸ ἐτῶν εὐδοκίμως Διευθύνοντα τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρον Δ. Μοσχονᾶν, ὁ ὁποῖος φέρει ὡσαύτως καὶ τὸ Ὀφφίκιον τοῦ Μεγάλου Ὑπομνηματογράφου τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας καὶ Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Τύπου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Νέος Νομικὸς Σύμβουλος.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὴν Συνεδρίαν αὐτῆς τῆς 16ης Ἰανουαρίου 1959, ὁμοφώνως ἀποφασίσασα, ἔγνω ὅπως ἐπιβραβεύουσα τὰς πολλαπλῶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς γραφίδος προσφερθείσας καὶ προσφερομένας ὑψίστας ὑπηρεσίας τοῦ Κανονολόγου Δρος κ. Παναγιώτου Ἰ. Παναγιωτάκου ἀπονείμῃ αὐτῷ καὶ ἐπισήμως τὸν τίτλον τοῦ Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐκφράσῃ ἅμα εἰς αὐτὸν τὸν ἔπαινον Αὐτῆς.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Θ'. Συνέδριον τοῦ Λάμπεθ.

Εἰς τὸ συνελθὸν ἐφέτος ἔνατον κατὰ σειρὰν Συνέδριον τοῦ Λάμπεθ, προσκλήσει τῆς φίλης Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ὥρισεν ὡς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ κατὰ τὰς ἐναρκτηρίους θρησκευτικὰς τελετάς, τοὺς Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπον Θυατείρων κ. Ἀθηναγόραν καὶ Μητροπολίτην Μελίτης κ. Ἰάκωβον.

Ὡσαύτως παρέστησαν ἀπὸ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας, οἱ Σεβ. Μητροπολίτης Μὶνσκ κ. Πιτιρίμ, Ἀρχιεπίσκοπος Σμολένσκ κ. Μιχαήλ, ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Κωνσταντῖνος Ρουτζίσκυ, Διευθυντὴς τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Ζαγκόρσκ, καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Νικόλαος Οὐσπένσκι· ἀπὸ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Ρουμανίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μολδαβίας κ. Ἰουστῖνος καὶ ὁ Πρωθιερεὺς κ. Ἀλέξανδρος Ἰωνέσκου· ἀπὸ μέρους δὲ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βάρνης καὶ Πρεσλάβας κ. Ἰωσήφ.

Κατόπιν τῆς ἐκ τῶν προτέρων συναντήσεως μεταξὺ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω Ὀρθοδόξων Ἀντιπροσώπων καὶ ὡρισμένων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ὑόρκης κ. Ράμσεϋ Ἀγγλικανῶν, διεξήχθησαν τὴν 1ην καὶ 2αν Ἰουλίου ἀνεπίσημοι συζητήσεις ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς συνεχίσεως τῶν Ἀγγλικανορθοδόξων θεολογικῶν ἐπαφῶν.

Κατόπιν τῶν ἀνεπισήμων τούτων συνομιλιῶν ὑπῆρξεν ἡ ἀπὸ κοινοῦ γενομένη ἀκόλουθος πρότασις:

«Ἡ παροῦσα συνέλευσις, ἀσχοληθεῖσα διὰ μακρῶν μὲ τὸ ζήτημα τῶν σχέσεων μεταξὺ Ὀρθοδόξου καὶ Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, γνωρίζει πρὸς τὸ Συνέδριον Λάμπεθ τὰ ἑξῆς: α) ὅτι τυγχάνει κοινὴ ζωηρὰ ἐπιθυμία ἡ ἐπὶ πλέον προσέγγισις μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν· β) ὅτι αἱ συνομιλίαι, αἱ ἀρξάμεναι τὸ 1931, ὡς καὶ αἱ γενόμεναι ἐν Βουκουρεστίῳ τὸ 1935 καὶ ἐν Μόσχᾳ τὸ 1956, πρέπει νὰ συνεχισθοῦν ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι καὶ ὄχι ἁπλῶς ὡς διμερεῖς, ἀλλὰ πλήρως ἀντιπροσωπευτικαὶ τῶν τε Ὀρθοδόξων καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ Ἐπισκοπελιανῆς Ἐκκλησίας».

Τόσον κατὰ τὰς ἐπαφὰς ταύτας, ὅ-

σον καὶ κατὰ τὰς ἐπισήμους δεξιώσεις, ἐπεμαρτυρήθη ἡ βαθεῖα ἑκατέρωθεν ἐκτίμησις καὶ εἰλικρινὴς διάθεσις πρὸς σύσφιγξιν τῶν ὑφισταμένων δεσμῶν.

Οἱ Ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὑπέβαλον ἐπὶ τούτῳ ἔκθεσιν, ἥτις ἀναγνωσθεῖσα συνοδικῶς, παρεπέμφθη τῇ ἐπὶ τῶν Παγχριστιανικῶν Ζητημάτων Ἐπιτροπῇ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Συνεδρία τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀπὸ 9—13 παρελθόντος μηνὸς Φεβρουαρίου συνῆλθεν ἐν Γενεύῃ, εἰς τὴν χειμερινὴν αὐτῆς συνεδρίαν, ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἐκ τῶν 14 μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν Προέδρων ἀπουσίαζον τινὲς λόγῳ ἀσχολιῶν ἢ ἀσθενείας. Ἐκ τῶν Ὀρθοδόξων παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης κ. Ἰάκωβος.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπή, ἐξετάσασα θέματα σχετικὰ πρὸς τὸ ἔργον τῶν Διευθύνσεων καὶ τῶν Τμημάτων τοῦ Συμβουλίου προῆλθεν εἰς τὰς παρασημούσας ἀποφάσεις, καὶ δή, μεταξὺ ἄλλων :

1) ἐνέκρινε κατ' ἀρχὴν τὰ λεπτομερῆ σχέδια τῶν νέων κτιρίων τοῦ Π. Συμβουλίου παρὰ τῷ Κτιρίῳ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἐν Γενεύῃ.

2) ἐξέδωκε δήλωσιν περὶ τῆς καταπαύσεως τῶν ἀτομικῶν δοκιμῶν, ἥτις ἐπεδόθη πρὸς τοὺς συνεδριάσαντας ἐν Γενεύῃ ἀρχηγοὺς τῶν ἀποστολῶν Ἀμερικῆς, Ἀγγλίας καὶ Σοβιετίας. Ἡ δήλωσις, γενομένη ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς Διεθνῶν Ὑποθέσεων, ἀναγνωρίζει ὅτι «οἱαδήποτε συμφωνία, γινομένη μετὰ τῆς μεγαλυτέρας προσοχῆς, περικλείει κίνδυνόν τινα δι' ὅλα τὰ μέρη», ἀλλὰ τονίζει ὅτι «ἐν ὄψει τοῦ ἀτομικοῦ ὀλέθρου, περικλείοντος σοβαρὰς συνεπείας διὰ τὰς παρούσας καὶ μελλούσας γενεάς, ἡ παραδοχὴ τοιούτου κινδύνου δικαιολογεῖται... Ἡ γνώμη δέ, ὅτι διεθνὴς περὶ καταπαύσεως τῶν ἀτομικῶν δοκιμῶν ἔλεγχος εἶναι κατορθωτός, δύναται ν' ἀποβῇ ἔτι ἰσχυροτέρα ἀργότερον ἐν τῇ ἐξελίξει ἑνὸς βαθμιαίου ἀφοπλισμοῦ»,

3) ἐξήτασε τὴν γενομένην δήλωσιν τοῦ Βατικανοῦ περὶ συγκλήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, μὴ προβᾶσα εἰς σχόλια μέχρις οὗ συγκεντρωθῶσι πληρέστερα στοιχεῖα,

4) ἐπεδοκίμασε τὴν ἀπόφασιν τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν περὶ ἀνακηρύξεως ἑνὸς ἔτους ὡς ἔτους προσφύγων, δηλώσασα ὅτι ἡ συνεργασία τοῦ Π. Συμβουλίου θέλει ἐξακολουθήσῃ μέχρι τῆς ἐπιλύσεως τοῦ παγκοσμίου τούτου προβλήματος,

5) ἀπεφάσισεν ὅπως ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Γ' Συνελεύσεως ἀνέλθῃ εἰς 600 ὡς καὶ ἐν Ἔβανστον, καὶ ὥρισεν ὅπως τὸ ἐφετεινὸν Συνέδριον τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς συνέλθῃ ἐν Ῥόδῳ, τῆς Ἐκτελεστικῆς ἐν Ἀργεντινῇ καὶ τῆς Κεντρικῆς τοῦ 1960 ἐν Ἐδιμβούργῳ.

•

Μέριμνα ὑπὲρ τῶν προσφύγων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Διεκκλησιαστικῆς Βοηθείας καὶ Ὑπηρεσίας Προσφύγων

τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, συνεδριάσασαι ἐν Γενεύῃ εὐθὺς μετὰ τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπήν, ἐμελέτησεν εἰδικώτερον τὸ θέμα τῶν προσφύγων, ποιήσασα ἅμα ἔκκλησιν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας πρὸς αὔξησιν τῆς ὑπὲρ τῶν προσφύγων βοηθείας καὶ μερίμνης αὐτῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ καθιερωθέντος ὑπὸ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ἔτους προσφύγων.

Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις τονίζει «τὸ συνεχὲς καὶ ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον τοῦ Συμβουλίου ὑπὲρ τῶν ἀστέγων, οἱοιδήποτε εἶναι οὗτοι καὶ ὁπουδήποτε εὑρίσκονται, καὶ δηλοῖ ὅτι «τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον πρὸς τῇ διοικητικῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ θὰ πράξῃ πᾶν τὸ δυνατὸν ὅπως, συνεργαζόμενον μετὰ τῶν Κυβερνήσεων, βοηθήσῃ εἰς τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῶν προσφύγων».

Ὁ Δρ. Τσάντλερ, Διευθυντὴς τῆς Ὑπηρεσίας Προσφύγων, ἀνέφερεν ὅτι; κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1958, τὸ Συμβούλιον ἐβοήθησε 10190 πρόσφυγας ἐκ 40 χωρῶν νὰ ἐγκαατσταθῶσιν εἰς 33 νέας χώρας. Ἐξ αὐτῶν ἡ Αὐστραλία ἐδέχθη τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἤτοι 3781, αἱ δὲ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι 3090.

Ὡσαύτως ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπεφάσισεν ὅπως : α) ἐφέτος λειτουργήσωσι 50 κέντρα ἐργασίας, ἐξ ὧν δύο ἐν Μ. Ἀνατολῇ, τρία ἐν Ν. Ἀμερικῇ, πέντε ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἑπτὰ ἐν Ἀσίᾳ, καὶ

β) ἀποσταλῇ ὁ Δρ Ντάντλεϋ εἰς Βραζιλίαν,ἵνα μελετήσῃ τὴν σημειωθεῖσαν ἐκεῖ μεγάλην ξηρασίαν.

Ἀρχεῖον Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐν Γερμανίᾳ.

Διαφοροτρόπως ὁρίζεται παρὰ τῶν μελετητῶν τῆς «Οἰκουμενικῆς Κινήσεως» τὸ χρονικὸν σημεῖον ἀφετηρίας τῆς κινήσεως ταύτης. Ἀφ' ἧς πάντως, οἱ δύο κυριώτεροι κλάδοι αὐτῆς, ἤτοι ὁ περὶ «Πίστεως καὶ Τάξεως» καὶ ὁ περὶ «Ζωῆς καὶ Ἐργασίας», συνηνώθησαν εἰς τὸ γνωστὸν ἑνιαῖον σῶμα τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (Ἄμστερνταμ 1948), κέντρον ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως τῆς ὅλης ἐν λόγῳ κινήσεως κατέστη, ὡς γνωστόν, ἡ Γενεύη τῆς Ἑλβετίας καὶ ἐκεῖ ὡς ἦτο ἑπόμενον, θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἀναζητήσῃ τά τε ἀρχεῖα καὶ τὴν ἀρτιωτέραν βιβλιογραφίαν περὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Πλὴν ἀπὸ ἐτῶν ἤδη, ὁ γνωστότατος ἀνὰ τὸν διεκκλησιαστικὸν κόσμον καὶ εἷς τῶν πατέρων τῆς Οἰκουμεν. Κινήσεως, Γερμανὸς Πάστωρ Καθηγητὴς τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς Αἰδεσ. κ. Sigmund - Schültce, διαθέτων πλουσιώτατον ὑλικόν, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἤδη τῆς κινήσεως ταύτης, ἐπεδίωκε τὴν ἵδρυσιν σχετικοῦ ἐν Γερμανίᾳ Ἀρχείου, ὅπερ καὶ ἐπραγματοποίησεν ἐπιτυχῶς, χάρις εἰς τὰς ἀόκνους αὐτοῦ προσπαθείας καὶ εἰς τὴν πρόθυμον συναντίληψιν τῶν τε Κρατικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν Μελῶν Ἐκκλησιῶν τῆς ἐν Γερμανίᾳ Εὐαγγελικῆς Ὁμοσπονδίας.

Τὸ Ἀρχεῖον τοῦτο ἐστεγάσθη εἰς ἀρχαιοπρεπὲς καὶ ἐπὶ τούτῳ διαρρυθμισθὲν κτίριον ἐν τῇ πόλει Soest (Jakobi Strasse 14) τῆς Βεστφαλίας, κατὰ δὲ τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ, τῇ 23ῃ Φεβρουαρίου προσεκλήθησαν πλεῖστοι ὅσοι ἀντιπρόσωποι τῆς Εὐαγγελικῆς ἐν Γερμανίᾳ Ἐκκλησίας, Καθηγηταὶ διαφόρων τῆς Χώρας Πανεπιστημίων, τῶν Παλαιοκαθολικῶν ὁ Καθηγητὴς Αἰδεσ. κ. Β. Κιοῦππεος, ἀπὸ Ὀρθοδόξου δὲ πλευρᾶς παρέστη ὁ Πανοσ. Ἱερομόναχος κ. Στυλιανὸς Χαρκιανάκης, ὑπότροφος τοῦ Οἰκου-

μενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Βόννης.

Προσηνὴς καὶ μειλίχιος ὑπεδέξατο ἅπαντας ὁ ὑπερεβδομηκοντούτης Καθηγητὴς κ. Sigmund - Schultze, εἰς συνεδρίαν, ἐν ᾗ ἐξετέθησαν τόσον οἱ σκοποὶ καὶ οἱ πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἀρχείου τούτου συνδραμόντες παράγοντες, ὅσον καὶ ὁ ρόλος, ὃν τοῦτο μέλλει νὰ διαδραματίσῃ, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τε Ἱστορικῆς Ἐπιστήμης ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ τῆς «Οἰκουμ. Κινήσεως» εἰδικώτερον.

Ὁ ἱδρυτής του, μετὰ τῶν εὐγενῶν συνεργατῶν αὐτοῦ, ρητῶς ἐδήλωσεν ὅτι φιλοδοξεῖ καὶ ὁραματίζεται πολλῷ μεῖζον ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποβῇ τὸ ἐν λόγῳ ἵδρυμα στατικόν τι ἀρχεῖον. Κυρίως, εἶπεν, ἐπιδιώκει, ὅπως παράσχῃ εἰς τὴν Χώραν αὐτοῦ καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς γειτνιάζοντας φίλους τῆς Οἰκουμ. Κινήσεως, κέντρον τι καὶ σπουδαστήριον τῆς κινήσεως ταύτης, ἐν ᾧ θὰ δύναταί τις ἀνέτως νὰ ποιῇ τὰς περὶ αὐτὴν διατριβάς του. Πρὸς τοῦτο κατεβλήθη προσπάθεια, ὅπως ἐξασφαλισθῶσιν οἱ καλύτεροι ὅροι διὰ τὴν φιλοξενίαν τοῦ μελετητοῦ, ἤδη δὲ ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἀναγγείλαντες τὴν ἐν τῷ ἀμέσῳ μέλλοντι ἄφιξιν αὐτῶν, διὰ μελέτας καὶ δὴ διδακτορικὰς ἐν σχέσει πρὸς τὴν Οἰκουμ. Κίνησιν διατριβάς.

Ἀλλὰ δέον νὰ τονισθῇ ἐνταῦθα ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τοῦ ἐν τῷ νέῳ τούτῳ Ἀρχείῳ κατατεθέντος ὑλικοῦ φέρει προσωπικὰς τῶν συγγραφέων πρὸς τὸν ἱδρυτὴν ἀφιερώσεις, δεῖγμα καὶ τοῦτο τῆς εὐρείας γνωριμίας αὐτοῦ παρὰ τοῖς οἰκουμενικοῖς ἐργάταις, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐνεργοῦ καὶ ἐνθέρμου ἀπ' ἀρχῆς εἰς τὴν ἐν λόγῳ κίνησιν συνεργασίας του.

Ἡ σημασία τοῦ ἀνωτέρω Ἀρχείου νοεῖται βεβαίως οἴκοθεν, εὐχῆς δὲ ἔργον θὰ ἦτο ἐὰν καθίστατο δυνατὴ ἡ ἵδρυσις παρομοίων κέντρων καὶ εἰς ἄλλας Χώρας, μᾶλλον ἢ ἧττον ἀπὸ τῆς Γενεύης ἀπεχούσης, πρὸς καλυτέραν ἐνημέρωσιν τοῦ σκεπτομένου ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς ὅλης πορείας, ζωῆς καὶ τῶν καθόλου ἐπιτευγμάτων τῆς Οἰκουμεν. Κινήσεως, ἣν ἀσφαλῶς δικαιότερον θὰ ἠδύνατό τις τότε νὰ ἐκτιμήσῃ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ

Προσβληθεὶς ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος ἀπεβίωσε τῇ 26ῃ Ἰανουαρίου ἐ. ἔ., ὁ ἀείμν. Γεώργιος Γαβριηλίδης ἐπὶ τριακονταετίαν ὅλην διατελέσας δεξιὸς Ἱεροψάλτης τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, Πέραν.

Διακρινόμενος διὰ τὴν λεπτότητα τῶν τρόπων καὶ τὴν πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσιν, ὁ ἀείμνηστος ἔχαιρε πολλῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης.

Εἰς τὴν νεκρώσιμον αὐτοῦ ἀκολουθίαν, τελεσθεῖσαν τὴν ἑπομένην ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἐν μέσῳ πλήθους πολλοῦ, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, παρέστη ὁ Πανοσιολ. Δευτερεύων κ. Εὐάγγελος, διαβιβάσας τῇ χήρᾳ τοῦ μεταστάντος τὴν Πατριαρχικὴν συμπάθειαν.

Εἴη αὐτοῦ ἡ μνήμη αἰωνία.

Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου : «Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του, 1749—1809». Ἐκδοτικὸς οἶκος «Ἀστὴρ» Ἀλ. καὶ Ε. Παπαδημητρίου, ὁδὸς Λυκούργου 10, Ἀθῆναι 1959», σχῆμα 8ον, σελίδες 379.

> «Τὸ πολυπόθητον καὶ σπανιώτατον τῆς ἁγιότητος κρῖνον δὲν θάλλει, εἰ μὴ εἰς τὰ ἀπηλλαγμένα ἀκανθῶν ἐδάφη, εἰς τὰς καθαρὰς ἐξ ἀσκήσεως καρδίας» (Θεόκλητος Διονυσιάτης, εἰς τὸ ἔργον του «Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης», σελὶς 138).

Ὁ ἐξαίρετος δημιουργὸς τοῦ μοναδικοῦ εἰς τὸ εἶδός του βιβλίου «Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς», ὅπερ ἐβραβεύθη λίαν δικαίως ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ὁσιώτατος καὶ λογιώτατος Μοναχὸς κ. Θεόκλητος ὁ Διονυσιάτης, ἀδελφὸς τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου, ἔφερεν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος καὶ νέον λαμπρὸν σύγγραμμα, τὸ ἀνωτέρω μνημονευθὲν «Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, ὁ βίος καὶ τὰ ἔργα του», σύγγραμμα διὰ τὸ ὁποῖον πρέπει ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία νὰ εὐγνωμονῇ αὐτόν, καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος νὰ καυχᾶται ἐν Κυρίῳ, ἐπὶ τῷ γεγονότι ὅτι ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ προστασία τῆς Ὑπεραγίας Μητρός Του ἐπισκιάζουσι τὸν Ἅγιον Τόπον, τὸ Ὄρος τὸ ὄντως Ἅγιον μέχρι τῆς σήμερον.

Τὸ ὡς ἄνω πολύτιμον σύγγραμμα, ὅπερ κατὰ μίαν ὡραίαν σύμπτωσιν εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος 150 ἔτη ἀπὸ τῆς μακαρίας κοιμήσεως τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, εἶναι ἐντρύφημα ψυχῆς διὰ τὸν εὐσεβῆ Χριστιανόν, εἶναι πηγὴ διαυγεστάτη καὶ μοναδικὴ τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου. Ἐγράφη ὑπὸ Μοναχοῦ ἐνστερνισθέντος τὴν ζωὴν καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ βιογραφουμένου Πατρός, ἀποτελεῖ τὴν μοναδικὴν καὶ ἀσφαλεστάτην ἑρμηνείαν τῆς μακαρίας βιοτῆς τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, ἱκανοποιεῖ καὶ τὸν ἁπλοϊκὸν Μοναχόν, καὶ τὸν ἐπιστήμονα — κατὰ Θεὸν ἐπιστήμονα — Θεολόγον καὶ πάντα ἄνθρωπον εὐσεβῆ, θὰ συγκινήσῃ δὲ ἴσως καὶ τοὺς ἀδιαφόρως ἔχοντας πρὸς τὴν ἀμώμητον ἡμῶν θρησκείαν. Ἐν ἑνὶ λόγῳ, καταλαμβάνει λαμπρὰν θέσιν μεταξὺ τῶν θεολογικῶν συγγραμμάτων τοῦ αἰῶνος ἡμῶν, ὅπως καὶ τὸ «Μεταξὺ Οὐρανοῦ καὶ γῆς», τὸ ὁποῖον δύναται ἴσως νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ κορωνὶς τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐκδοθέντων Θεολογικῶν βιβλίων ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ «Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης...» εἶναι ἕνα ἔργον μὲ εὐχάριστον

σχεδιάγραμμα, μὲ ὡραίαν κατασκευήν, μὲ εὐλογίαν Θεοῦ γεγραμμένον. Προτάσσεται αὐτοῦ ἡ ἐπιβλητικὴ Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, καλλιτεχνηθεῖσα διὰ χειρὸς τοῦ μεγάλου Βυζαντινοῦ Ἁγιογράφου καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως λάτρου κ. Φωτίου Κόντογλου. Ἀκολουθεῖ, κάτωθι τοῦ τίτλου, ἕνα πραγματικὸν ἐπίγραμμα, λέξεις μυστικιστικαὶ τοῦ Θείου Νικοδήμου πρὸς τὸν Ἠγαπημένον του Βασιλέα Χριστόν. Ἕπεται μία γλυκυτάτη Ἀφιέρωσις τοῦ σοφοῦ συγγραφέως «Τῇ γλυκυτάτῃ Μητρὶ Ἁγίου Νικοδήμου καὶ ἐμῇ Ὁδηγητρίᾳ, ὡς ἐφεστίῳ Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Διονυσίου...».

Ἀκολουθεῖ ὁ λεπτομερὴς Πίναξ τῶν περιεχομένων. Δημοσιεύεται ἐν συνεχείᾳ, πάνυ δικαίως καὶ ὀφειλετικῶς, ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Πρᾶξις τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Πόλει Ἐκκλησίας, τῇ 31ῃ Μαΐου τοῦ 1955, περὶ ἀνακηρύξεως τοῦ Νικοδήμου εἰς Ἅγιον, τὴν ὁποίαν ἀνακήρυξιν (ἐν σελ. 371) χαρακτηρίζει ὁ συγγραφεὺς «ὡς αὐτόχρημα Πατερικὴν νίκην». Ἕπεται ταύτῃ ὁ Πρόλογος τοῦ Καθηγουμένου τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου τοῦ κατ' Ἄθω Ἁγίου Διονυσίου Ἀρχιμανδρίτου Γαβριήλ, καὶ μετ' αὐτὸν τὸ Προοίμιον τοῦ ἀκολουθοῦντος μνημειώδους ἔργου, ὡς «πρόσωπον τηλαυγές», εἰς τὸ ὁποῖον Προοίμιον, ὁ μετριόφρων συγγραφεὺς προειδοποιεῖ τὸν ἀναγνώστην ὅτι τὸ ἔργον του «εἶναι ἔργον Μοναχοῦ», Μοναχοῦ ὅμως, προσθέτω, ὁ ὁποῖος ἐκπλήσσει τὸν μελετητὴν διὰ τὸν πλοῦτον τῶν γνώσεών του, διὰ τὸ βάθος τῆς πνευματικῆς του ζωῆς, διὰ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ τὴν ἱερὰν αὐτῆς παράδοσιν. Εἰς τὸ Προοίμιον γίνεται λόγος, σὺν ἄλλοις, περὶ τῶν πηγῶν τῆς συγγραφῆς καὶ περὶ τῆς βιβλιογραφίας. Μετὰ τοῦτο ἕπεται μία ἔξοχος «Εἰσαγωγὴ» τμήματα τῆς ὁποίας ἀποτελοῦν ὕμνον πρὸς τὸν ἅγιον βίον καὶ πρὸς τὸν Ἀσκητισμόν, ἐπιγράμματα πραγματικά, λυρικὰ ἄσματα ψυχῆς ζώσης ἐν ἀφιερώσει πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. «Τίποτε ἄλλο, λέγει ὁ ὁσιώτατος συγγραφεύς, δὲν θὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μίμησιν τῶν Ἁγίων. Ἡ ζωὴ τῶν Ἁγίων ἀποτελεῖ κατάκτησιν τοῦ κόσμου τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας, ἥτις εἶναι νίκη τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος κατὰ τῆς φθορᾶς τῆς σαρκὸς» (σ. 14). Καὶ περαιτέρω : «Οἱ φιλόσοφοι δὲν ἠμποροῦν μὲ τὰς κούφας διανοητικάς των συλλήψεις νὰ διορθώσουν τὸν κόσμον, ἀλλ' οἱ Ἅγιοι, οἵτινες, ἀφοῦ πρῶτον θεραπεύσουν τὰς ψυχάς, τὰς οἰκοδομοῦν ὕστερον εἰς ναὸν ἅγιον» (σ. 15).

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω προκατορκτικά, ὁ συγγραφεὺς εἰσάγει τὸν ἀναγνώστην εἰς τὸ κυρίως ἔργον του, εἰς τὸν κυρίως πνευματικὸν ναὸν — ἵνα εἴπω μεταφορικῶς — χρησιμοποιῶν ἄριστον τρόπον ἐξιστορήσεως τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Ὁσίου. Διαιρεῖ τὸ ἔργον εἰς 14 κεφάλαια, ἀναγράφων εἰς ἕκαστον τὸν ἀριθμὸν ἐτῶν ἐντὸς τῶν ὁποίων κινεῖται ἡ ἐξιστόρησις τοῦ βίου, ἀριθμῶν ἕκαστον κεφάλαιον εἰς ἰδιαίτερα τμήματα καὶ ἐπιγράφων καταλλήλως ἕκαστον τῶν

τμημάτων αὐτῶν, ὡς λ.χ. «Κεφάλαιον Ι΄. 1. Καταγωγή. 2. Πνευματικαὶ ἀστραπαὶ παιδικῆς ἡλικίας. 3. Σέμνωμα τῆς περιπύστου Εὐαγγελικῆς Σχολῆς». Κάτωθι δὲ τῆς ἐπιγροφῆς ἑκάστου τμήματος καταχωρίζει, ὑπὸ τύπον ρητῶν, ἁγιογραφικὰς ἢ ὑμνογραφικὰς φράσεις κ.λ.π. εἰς τρόπον ὥστε ἡ πνευματικὴ τοῦ ἔργου δομὴ νὰ εἶναι ἀπὸ πάσης ἐπόψεως ἑλκυστική.

Ἀναπτύσσων τὸν βίον τοῦ θείου Πατρός, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς χρονικῆς περιόδου κατὰ τὴν ὁποίαν οὗτος ἔζησε καὶ ὡς φωστὴρ πρώτου μεγέθους ὅλος ἔλαμψεν, συναναπτύσσει καὶ πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ καταπληκτικὸν τοῦ Ἁγίου συγγραφικὸν ἔργον. Ἀκολουθεῖ οὐχὶ τὴν ξηρὰν ἱστορικὴν μέθοδον καὶ τὴν τυπικὴν ἀξιολόγησιν τοῦ διαληφθέντος ἔργου τοῦ μεγάλου τούτου Μυστικοῦ Πατρός, ἄπειρα παρεθέτων τμήματα ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ δὴ τὰ σοφώτατα Προλεγόμενα καὶ ποικίλλων τὰς σελίδας τοῦ βιβλίου του διὰ βαθυστοχάστων σκέψεων, καὶ δὴ καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἑρμηνείας τοῦ μυστικιστικοῦ πνεύματος ὅπερ ἐνέπνεε καὶ συνεῖχε τὴν ζωὴν τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου. Τὸ ἔργον ὁμοιάζει πρὸς θαυμάσιον καλλιτεχνικὸν πίνακα μὲ ποικιλίαν συνθέσεως, μὲ βάθος καὶ ὕψος καὶ πλάτος πνευματικόν. Ἡ βιογράφησις συνυφαίνεται μετὰ πλουσίου ὑλικοῦ νηπτικῆς καὶ μυστικιστικῆς φιλοσοφίας καὶ θεολογίας.

Εἶναι τόση ἡ ἀγάπη τοῦ συγγραφέως πρὸς τὸ μυστικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ζῇ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος, ὥστε ἐνῷ πολλαχοῦ ἀναμένει ὁ ἀναγνώστης τοῦ βιβλίου του ἐξιστόρησιν πτυχῶν τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου, τέρπεται καὶ ζῇ καὶ κινεῖται ἐντὸς τῆς ἁγίας ἀτμοσφαίρας τῆς δημιουργουμένης ὑπὸ τοῦ ἀρίστου τούτου ἐξηγητοῦ τῆς νήψεως καὶ τοῦ μυστικισμοῦ. Εἶναι καὶ ὁ συγγραφεὺς ἕνας σύγχρονος μυστικὸς θεολόγος, συνεχιστὴς τοῦ Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου. Ἀπὸ κάθε σχεδὸν σελίδα του ἔργου του ἀναβλύζει τὸ ἄρωμα τοῦ θείου ἔρωτος πρὸς τὸν Χριστόν. Ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως τυγχάνει τὸ γεγονός, ὅτι ὁ συγγραφεὺς ψυχογραφῶν τὸν Ἅγιον Νικόδημον, ἐν τούτῳ καὶ ἑαυτὸν ψυχογραφεῖ. Τὸ βιβλίον του τὸ ἔγραψε μὲ ἄπειρον εὐλάβειαν πρὸς τὸν «Ὅσιον Πατέρα» καὶ εἶναι ἄξια σημειώσεως τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα διὰ τῶν ὁποίων προσωνυμεῖ αὐτόν. Τὸν ἀποκαλεῖ «κλεινὸν Νικόλαον», «φιλόθεον Νικόλαον», (ὅτε ἦτο λαϊκὸς ὁ Ἅγιος Νικόδημος), «ἱερὸν Νικόδημον», «θεῖον Διδάσκαλον», «ἀοίδιμον Νικόδημον», «σπειγόφρονα Ἐρημίτην», «θεῖον πατέρα», «χαλκέντερον Ἐρημίτην τῆς Καψάλας», γενναῖον τοῦ Χριστοῦ ἀθλητήν», «θεῖον Ἐρημίτην», «ἁγιώτατον πατέρα», γλυκύτατον Ἐρημίτην», «Καψαλιώτην Νικόδημον», «Μέγαν Νικόδημον», «Χρυσορρόαν Νικόδημον», «θεῖον ἐργάτην τῆς προσευχῆς, «ὁ ὅσιός μας», «θεῖον ἡσυχαστὴν καὶ ὑμνολόγον» κ.λ.π.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου ὁ ὁσιώτατος συγγραφεὺς εἶναι λίαν προσεκτικός, χρησιμοποιῶν τοὺς παλαιοτέρους βίους τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, τὴν ἐλεγμένην Ἁγιορειτικὴν στοματικὴν παράδοσιν

καὶ ἀνέκδοτά τινα ἐκ τοῦ βίου αὐτοῦ (σ. 248, 262, 291 κ.λ.π.), δημοσιεύων ἐν τῷ βιβλίῳ καί τινας ἀνεκδότους τοῦ Ἁγίου ἐπιστολάς. Εὐστόχως χαρακτηρίζει τοὺς διώκτας τοῦ ὁσίου Πατρὸς (σ. 246 κ. ἀλλαχοῦ), καὶ ἀναφέρει τοὺς πολυπινίκους αὐτοῦ ἀγῶνας (σ. 204 κ.λ.π.). Μετὰ μεγίστης ἐπιφυλακτικότητος ἐξιστορεῖ τὰ ἀφορῶντα εἰς τοὺς «Κολλυβάδες» καὶ τὰ περὶ συνεχοῦς θείας Μεταλήψεως (σ. 38 κ. ἑ. σ. 206), καὶ εὔχεται (ἐν σελίδι 207) ἵνα μὴ ἴδῃ «εἰς τὸν αἰῶνα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος» ἀνέκδοτον χειρόγραφον τοῦ Παρίου, ἐξιστοροῦν θλιβερὰς λεπτομερείας τῆς περὶ μνημοσύνων ἔριδος τῶν Ἁγιορειτῶν. Ὡσαύτως ὁ σ. διορθώνει γνώμας συγγραφέων ἀσχοληθέντων μὲ τὸν βίον τοῦ ὁσίου Νικοδήμου καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ διὰ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἀναδεικνύεται μοναδικός, ὡς προανέφερα, βιογράφος καὶ ἑρμηνευτὴς τοῦ ὁσιακοῦ καὶ μεγάλου θεολογικοῦ ἔργου τοῦ «Ἐρημίτου τῆς Καψάλας» (σ. 41, 42). Τὰ πάντα ἐρευνᾷ ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ καὶ τῇ δράσει τῇ συγγραφικῇ κατὰ τρόπον λαμπρὸν καὶ ἔξοχον, καὶ κατακοσμεῖ, πλείστας σελίδας τοῦ βιβλίου του, διὰ χωρίων ἁγιογραφικῶν καὶ πατερικῶν. Θαυμασίως δὲ ἐπεξηγεῖ τὴν παρ' ἁδαῶν παρεξηγηθεῖσαν συχνὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ὁσίου ἀπὸ τόπου εἰς τόπον (σ. 122, 173, 306).

Ἐκεῖ δὲ πάλιν ὅπου ὁ ὁσιολογιώτατος συγγραφεὺς εἶναι ἀξιοθαύμαστος, εἶναι ἡ ἀξιολόγησις τοῦ τεραστίου ἔργου τοῦ θείου Πατρός. Ἡ βαθεῖα μελέτη καὶ σπουδὴ τῶν χιλιάδων σελίδων τοῦ θεοφωτίστου Νικοδήμου καὶ ἡ ἔμπρακτος ἐφαρμογὴ τῶν ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτοῦ νηπτικῶν παραγγελμάτων, κατέστησαν τὸν Μοναχὸν κ. Θεόκλητον Διονυσιάτην θαυμάσιον σχολιαστὴν καὶ ἐξηγητὴν τῆς βαθείας θεολογίας τοῦ Ἁγιορείτου Πατρός. Ἐξακριβώνει τὴν γνησιότητα τῶν ἔργων αὐτοῦ, δοθέντος ὅτι ἀνωνύμως ἐξεδίδοντο πολλάκις ὀγκώδη ἔργα τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου (σ. 101, 110, 175—176 κ.λ.π.). Εἶναι δὲ ἐπιγραμματικὸς ὡς πρὸς τὸν ἀκριβῆ χαρακτηρισμὸν ἑκάστου ἔργου συγγραφικοῦ τοῦ βιογραφουμένου Ὁσίου. Ἐπὶ παραδείγματι, διὰ τὸ «Ἑορτοδρόμιον» τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει ὡς «ὄργιον γνώσεως καὶ πολυϊδμοσύνης», γράφει ταῦτα : «Αὐτὸ τοῦτο καὶ μόνον εἶναι μία Σχολή, ἤ, ἂν ὁ ὁρισμὸς δὲν εἶναι εὔστοχος, τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι ἔργον μιᾶς Σχολῆς σοφῶν καὶ Ἁγίων καὶ ὄχι ἔργον ἑνὸς ρακενδύτου Καψαλιώτου Μοναχοῦ» (σ. 323). Διὰ δὲ τὴν «Χρηστοήθειαν» : Τί εἶναι Χρηστοήθεια ; Ἕνας ὕμνος εἰς τὰ ἁγνὰ χριστιανικὰ ἤθη καὶ ἕνα ἀνηλεὲς μαστίγωμα τῆς ποικίλης διαφθορᾶς, τῶν προλήψεων, δεισιδαιμονιῶν, κακῶν συνηθειῶν, μαγειῶν, καὶ παντὸς δαιμονιώδους ἐπινοήματος» (σ. 253) κλπ. Τὰ συγγράμματα τοῦ Ἁγιορείτου τὰ ὀνομάζει «ἱερώτατα» (σ. 145) καὶ «πνευματικώτατα ἔργα» (σ. 245), καὶ ὁμιλεῖ πολλαχοῦ τοῦ ἔργου του περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς περιλαμβανομένης θείας τοῦ ἀνδρὸς σοφίας, ἀμιγοῦς Ὀρθοδοξίας, ἀντιλατινικῆς πολεμικότητος, περὶ τῆς μεγίστης ψυχικῆς ὠφελείας τὴν ὁποίαν ταῦτα περικλείουσι, καὶ ἐξιστορεῖ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἐφ' ὅλης τῆς

Ὀρθοδόξου ἀνὰ τὸν κόσμον Ἐκκλησίας, εὐστόχως παρατηρῶν, ὅτι «τὸ κίνητρον τῶν πολυχρονίων καὶ κοπιωδῶν ἐργασιῶν (τοῦ Θείου Νικοδήμου) ἦτο πάντοτε ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς ἀδελφούς του Χριστιανοὺς καὶ ἡ οἰκοδομὴ τῆς Ἐκκλησίας» (σ. 230), σημειώνων ὅτι τὸ πλεῖστον τῶν ἔργων τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου ἀναφέρεται εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον (σ. 251, 280), καὶ ὅτι τὸ πλεῖστον αὐτῶν ἐδημοσιεύθη μετὰ τὴν ὁσίαν κοίμησιν αὐτοῦ (σ. 240). Ἐν ἑνὶ λόγῳ ἐπιγραφικῷ, τὸ ὅλον ἔργον τοῦ νηπτικοῦ Πατρὸς τὸ προσομοιάζει «δυσθεώρητον πυραμίδα»! (σ. 279). Τὸ εὐχάριστον δὲ εἶναι ὅτι ὁ ὁσιώτατος π. Θεόκλητος προαναγγέλλει ἐν τῷ ἔργῳ του ὅτι προτίθεται νὰ φέρῃ εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος συμπεπυκνωμένην ἔκδοσιν τῶν «Πνευματικῶν Γυμνασμάτων» (σ. 199) καὶ ὅτι ἀσχολεῖται περὶ τὴν εὕρεσιν καὶ καταγραφὴν τῶν ποιητικῆς ὑφῆς ἔργων τοῦ Νικοδήμου πρὸς μελλοντικὴν ἀσφαλῆ ἔκδοσιν αὐτῶν συνολικῶς (σ. 316). «Τὰ συγγράμματά του — λέγει — ἀπέβησαν ἡ στάθμη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας καὶ ἡ πιαίνουσα τροφὴ τοῦ πνεύματος τῶν Μοναχῶν, καὶ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, παραμένοντα ἀπὸ τὸν χρόνον ἄφθαρτα καὶ αἰδέσιμα τοῖς πιστοῖς. Διότι, τὸ καθαρὸν πνεῦμα, ὅπερ διήκει εἰς αὐτά, ἡ βαθεῖα παρατηρητικότης, ἡ λεπτοτάτη ἀνάλυσις, ἡ ποίησις, ἡ πνευματικὴ γλυκύτης καὶ εὐωδία των, ἡ ἀπαράμιλλος σχολαστικότης, ἡ ὀρθοφροσύνη καὶ ἡ διαύγειά των, τὰ καθιστοῦν δροσώδη, ἐράσμια καὶ ἀδιάφθορα...» (σ. 363).

Ὁ «Ἐπίλογος» τοῦ βιβλίου (σ. 363—373) εἶναι ἕνας μεγαλειώδης χαρακτηρισμὸς τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου, παράγραφοι τοῦ ὁποίου φθάνουν τὰ ὕψη τῆς ποιήσεως, καὶ εἶναι μία κραυγὴ ἐπιστροφῆς εἰς τὴν γνησίαν Ὀρθοδοξίαν καὶ παράδοσιν, ἡ ὁποία σήμερον ταλαιπωρεῖται μὲ ἀκαθόριστα, ἐπικίνδυνα καὶ ἀλλοπρόσαλλα θεολογικὰ σχήματα» (σ. 370). «Καὶ Ὀρθόδοξος παράδοσις — συνεχίζει ὁ σοφὸς συγγραφεὺς — σημαίνει βίον ἐσωτερικόν, ἁγιότητα ψυχῆς, ἔρωτα καρδίας, εἰς τὰ βάθη τῆς ὁποίας νὰ ἀκούωνται τὰ ἐρωτικὰ λόγια τοῦ Ἁγίου Πατρός, ὡς ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐρχόμενα : Ἐπιθυμῶ νὰ εἶμαι ὅλος ἐδικός σου καὶ ἐσὺ ὅλος ἐδικός μου... ζητῶ τὴν καρδίαν σου νὰ ἑνωθῇ μὲ τὴν ἐδικήν μου...» (σ. 372—373).

Ἐπιστέγασμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ, ψυχωφελοῦς καὶ ἱεροῦ τούτου βιβλίου εἶναι ἡ ἀποστροφὴ καὶ ἐπίκλησις τοῦ ὁσιωτάτου συγγραφέως «πρὸς τὸν Πατέρα», τὸν Ὅσιον Νικόδημον, ἀποστροφὴ καὶ δέησις καὶ ἱκεσία θερμή, ὑπενθυμίζουσα πατερικοὺς ἐγκωμιαστικοὺς λόγους, καὶ ὑμνογραφήματα ἐξαίρετα : «Ὡς Πατέρων Πατέρα καὶ ἔγνωμεν καὶ πιστεύομεν. Ἔπαρον, ὅθεν, τὰς ὁσίας χεῖράς σου, αἵτινες ὑψούμεναι ἐκρατοῦντο ἐν ταῖς τῶν νυκτῶν καθ' ἡσυχίαν κατανυκτικοῖς προσευχαῖς σου καὶ εὐλόγησον καὶ ἁγίασον τὰ ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ ἱκετεύοντα τέκνα σου. Ὅτι ἐκ τῆς ἀγάπης σου ἀποκρεμόμεθα δίκην

υἱῶν τῷ πατρὶ αὐτῶν, βρεφοπρεπῶς ἐνατενίζοντες, νοερῶς ἐναγκαλιζόμενοι, καὶ μυστικῶς ἀσπάζεσθαι καὶ καταφιλεῖν ἑλκόμεθα, ὀφθαλμούς σου, οἳ ἀεὶ καθορῶντες ὀρθὰ χείλη σου, προσευχαῖς καὶ διδαχαῖς καὶ ὑμνῳδίαις ἁγιασθέντα· προ άφους σου, οἵτινες μηδεμίαν πρότερον ἀνάπαυσιν σχόντες πρὶν ἢ εὑρεῖν σε, Πάτερ, τόπον τῷ Κυρίῳ, σκήνωμα τῷ Θεῷ τῶν Πατέρων ἡμῶν...» (σ. 360).

Κατάκλεισις δὲ τοῦ ὅλου πνευματικοῦ τοῦ βιβλίου λειμῶνος εἶναι ἡ δοξολογία ἐπὶ τῇ τελειώσει αὐτοῦ, δηλωτικὴ τῆς εὐσεβείας τοῦ συγγραφέως: «Τέλος. Θεῷ δὲ τῷ τὰ πάντα τελειοῦντι αἶνος καὶ δόξα». Ἕπονται «Παραπομπαὶ» καὶ «Βιβλιογραφία» (σ. 375—379).

Ὁ ὁσιολογιώτατος συγγραφεὺς διὰ τοῦ ἔργου του τούτου, παρὰ τὴν μετριοφροσύνην αὐτοῦ, παρὰ τὴν «οἰκείαν ἀδυναμίαν», παρὰ τὴν νομιζομένην «ἀκαταλληλότητά» του (σ. 5), ἀφῆκεν, εἰς τοὺς Ἁγιορείτας καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, οὐχὶ «ἀσθενὲς... μνημόσυνον» (σ. 6) περὶ τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, ἀλλὰ μνημεῖον καὶ ἱερὸν κειμήλιον ἄξιον τοῦ βιογραφουμένου Ἁγίου, ἄξιον τῆς λαμπρᾶς Ἱστορίας τῶν Θεολογικῶν γραμμάτων ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἀπέδειξεν ἐν τούτῳ ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ἀναδεικνύῃ ἁγίους καὶ πατερικοὺς θεολόγους, καὶ νηπτικοὺς ἀσκητάς.

Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ μὴ ὑπερβῶ τὰ ὅρια τῆς βιβλιοκρισίας, διὸ καὶ λυποῦμαι διότι δὲν δύναμαι, ἐκ τοῦ περιορισμοῦ τούτου, νὰ καταχωρίσω ἐν αὐτῇ παραγράφους αὐτουσίους ἐκ τοῦ «Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου», αἱ ὁποῖαι, ἀπὸ καλλιτεχνίας γλωσσικῆς καὶ ἀπὸ ὕψους νοημάτων, ἀποτελοῦν ἀνατάσεις καὶ ἀναβάσεις ψυχῆς καὶ ὑπενθυμίζουν πατερικὰ ἔργα. Ἰδού, παρὰ ταῦτα, μία τοιαύτη παράγραφος. «Μοναχὸς σημαίνει — γράφει ἐπιγραμματικῶς — ἀναίμακτον μαρτύριον τῆς συνειδήσεως, καρδία θλιβομένη καὶ κλαίουσα προσευχομένη μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καρδία ἐσταυρωμένη. Ὅλα τὰ σύμβολα τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου ἐναποτίθενται εἰς διηνεκῆ θέαν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Μοναχοῦ, ὁ ὁποῖος, μιμούμενος τὸν Κύριον, πότε εἰσάγεται εἰς τὸ πραιτώριον γελώμενος, πότε μαστιγοῦται ὑπομένων, πότε ἐγκαταλείπεται ὑπὸ φίλων, πότε ραπίζεται σιωπῶν καὶ πότε σταυροῦται ἐφαπλῶν ἑκουσίως τῷ σταυρῷ τὰς χεῖράς του, θρομβοῖς ἐρυθροῖς αἱματούμενος» (σ. 88), ἀκριβῶς ὅπως εἰκονίζεται «ὁ ἐσταυρωμένος μοναχὸς...» εἰς τὸ τελευταῖον τοῦ βιβλίου ἐξώφυλλον.

Συγχαίρω τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ λογιωτάτῳ καὶ νηπτικῷ συγγραφεῖ, ἀπὸ βάθους καρδίας, διὰ τὸ ὑπέροχον βιβλίον του, διὰ τὴν ψυχικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ὠφέλειαν ἥτις ἀναβλύζει ἐκ τῆς μελέτης αὐτοῦ. Συγχαίρω καὶ τοῖς ἐκδόταις αὐτοῦ, οἵτινες ἐπ' ἐσχάτων ἔστρεψαν τὴν φροντίδα αὐτῶν εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐρη-

σκευτικῶν, θεολογικῶν καὶ ψυχωφελῶν βιβλίων, τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην, περισσότερον πάσης ἄλλης φορᾶς, ὁ Ἑλληνικὸς λαός, καὶ εὔχομαι τόσον εἰς τὸν συγγραφέα, ὅσον καὶ εἰς αὐτούς, νὰ φέρωσιν εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος παρόμοια ἔργα, ἀθάνατα πατερικὰ μνημεῖα.

Ἀθῆναι. † Ὁ Θαυμακοῦ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ.

The Rev. Dean Timothy Andrews, The Eastern Orthodox Church, A Bibliography, sec. edition, New York : Greek Archdiocese Publ. Dep., 1957, pp. 80.

Ἐντὸς τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τῆς μιᾶς τετραετίας ἐξηντλήθη ἡ α΄ ἔκδοσις 1) τοῦ Βιβλιογραφικοῦ τούτου Καταλόγου τῶν Ἀγγλιστὶ γραφέντων βιβλίων, τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν ἡμετέραν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἡ β΄ ἔκδοσις, ἐπηυξημένη πλουσίως εἰς ἀριθμὸν σελίδων (α΄ ἔκδ. σελ. 32, β΄ ἔκδ. σελ. 80) καὶ τίτλους βιβλίων (α΄ ἔκδ. τίτλοι 313, β΄ ἔκδ. τίτλοι 743), ἔχει καὶ καλυτέραν ἐξωτερικὴν ἐμφάνισιν. Ἡ διάρθρωσις τοῦ περιεχομένου, μολονότι εἰς τὰς γενικὰς γραμμὰς ἀκολουθεῖ τὸ σχεδιάγραμμα τῆς α΄ ἐκδόσεως, καὶ αὐτὴ παρουσιάζει ἐξελίξεις τινάς. Προσετέθησαν τμήματα Βιβλιογραφιῶν, Λεξικῶν, Καταλόγου τῶν Ὀρθοδόξων ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν, Περιοδικῶν, Ἐκδοτικῶν Οἴκων καὶ Βιβλιοπωλείων.

Βιβλίων τινῶν, καθὼς ἀρ. 186, Dom Gregory Dix, Ἡ μορφὴ τῆς Λειτουργίας, 378, J. A. Hamilton, Βυζαντινὴ Ἀρχιτεκτονικὴ καὶ Διακοσμητική, 494 Robert Curzon, Ἐπισκέψεις εἰς τὰ Μοναστήρια τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσι γίνει καὶ μεταγενέστεραι ἐκδόσεις, αἵτινες δὲν σημειοῦνται.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας ἔργον ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρῆται ὁ «πληρέστερος καὶ τελειότερος κατάλογος τῶν εἰς τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν σχετικῶν πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἐκδόσεων». 2) Ἀποτελεῖ τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 1 βοήθημα τῶν Ἀγγλομαθῶν ἐρευνητῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξυπηρετεῖ πλήρως τὴν Ὀρθόδοξον Θεολογίαν. Θὰ ἦτο εὐχῆς ἔργον ἐὰν ὁ πατὴρ Ἀνδρέου ἀνελάμβανε τὴν σύνταξιν παρομοίων Καταλόγων καὶ δι' ἄλλας ξένας γλώσσας, τοὐλάχιστον τὴν Γαλλικὴν καὶ Γερμανικήν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

1) Ἴδε σχετικὰ πρὸς ταύτην ὑπὸ Β. Θ. Σταυρίδου ἐν Ὀρθοδοξίᾳ ΚΘ΄ (1954) 340—341.

2) Αὐτόθι.

Minutes. Conference of «Professors of Ecumenics», Oberlin, Ohio, September 2, 1957 (mimeogr.)

Τὸ θέμα τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ὡς ἰδιαίτερον μάθημα καὶ ὡς ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν διαφόρων θεολογικῶν κλάδων κατακτᾷ ἔδαφος ἐν ταῖς Θεολογικαῖς Σχολαῖς τῆς Ἀμερικῆς. Δεῖγμα τοῦ τοιούτου ἀποτελεῖ καὶ ἡ σύγκλησις συνεδρίου «τῶν Καθηγητῶν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ», ὀγδοήκοντα καὶ ἑνὸς τὸν ἀριθμόν, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ Ὀρθόδοξοι Γεώργιος Φλορόφσκη καὶ Γεώργιος Τσούμας, εἰς τὸ Κολλέγιον Ὀμπερλὶν ἐν τῇ ὁμωνύμῳ πόλει τῆς πολιτείας Ὀχάϊο τὴν 2αν Σεπτεμβρίου 1957.

Τρεῖς ὁμιληταὶ ἀνέπτυξαν τὸ θέμα «Σκοπὸς καὶ δρᾶσις τοῦ Οἰκουμενισμοῦ», κατόπιν δὲ ἐπηκολούθησαν συζητήσεις.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ ΠΣΕ Δρ. Βίσσερ Τοὺφτ ἀνέπτυξε τὸ γενικὸν θέμα ἐν ἀναφορᾷ πρὸς «τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν Κόσμον». Ὁ ὑπ' αὐτοῦ δοθεὶς ὁρισμὸς τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἔχει ὡς ἑξῆς: «Οἰκουμενισμὸς εἶναι ἡ θεολογικὴ ἐκείνη ζήτησις, ἥτις σκοπὸν ἔχει νὰ προσφέρῃ μίαν ἀκριβῆ καὶ κατανοήσιμον περιγραφὴν τῆς πίστεως, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ ἔργου τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν τρόπων, δι' ὧν συνεργάζονται πρὸς ἀλλήλας· ἡ ὁποία ἐπιζητεῖ νὰ ἐμφανίσῃ ἔκδηλον τὴν ἑνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ, νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν κοινὴν αὐτῶν ἀποστολήν, νὰ ἐκφράσῃ τὴν δυναμικότητά των καὶ ἥτις ἐπίσης μελετᾷ κριτικῶς τὰ προβλήματα, τὰ ἐγειρόμενα ἐκ τῆς συναντήσεως τῶν Ἐκκλησιῶν, διὰ τὰς Ἐκκλησίας αὐτὰς καὶ ἐντὸς αὐτῆς τούτης τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως». Κατὰ τὸν Δρα Βίσσερ Τοὺφτ, ἡ θεολογικὴ αὕτη ζήτησις ἐν ταῖς Θεολογικαῖς Σχολαῖς ὀφείλει α') νὰ «οἰκουμενίσῃ» ὁλόκληρον τὸ πρόγραμμα διδασκαλίας, β') ἰδιαιτέρως νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τῆς Βιβλικῆς Θεολογίας καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, καὶ γ') νὰ ἀποτελέσῃ ἴδιον ἀντικείμενον μελέτης ἢ θεολογικοῦ κλάδου.

Κατὰ τὸν ΔραJohn A. Mackay, τότε Πρόεδρον τοῦ Θεολογικοῦ Σεμιναρίου Princeton, ἀναπτύξαντα τὸ γενικὸν θέμα ἐν σχέσει πρὸς τὰς Θεολογικὰς Σχολάς, ὁ ὅρος «Οἰκουμενικὸς ἀναφέρεται σήμερον εἰς τὸ τμῆμα ἐκεῖνο τῆς παγκοσμίου κοινωνίας, ἥτις ἔχει δεχθῆ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ» καὶ «ὁ Οἰκουμενισμὸς εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῆς Παγκοσμίου Ἐκκλησίας» (τοῦ Χριστιανισμοῦ). Ὁ Δρ. Mackay κατέληξε τονίσας τὴν ἀνάγκην τῆς διαμορφώσεως μιᾶς ἀνωτέρας Σχολῆς Οἰκουμενισμοῦ.

Τρίτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Βοστώνης Δρ. Nils Ehrenstrom, ὅστις διεξῆλθε τὸ αὐτὸ πρὸς τὸν προλαλήσαντα θέμα. Οὗτος ὑπεστήριξε τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως ἐν ἑκάστῃ Θεολογικῇ Σχολῇ ἰδιαιτέρου τμήματος ἢ μαθήματος τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ὅπερ θὰ ἐξυπηρετῇ καὶ

τοὺς ἄλλους εὐρυτέρους σκοπούς. Κατ' αὐτὸν «Οἰκουμενισμὸς εἶναι ἡ συγκριτικὴ καὶ κριτικὴ ἐκείνη μελέτη τῶν Ἐκκλησιῶν ἐντὸς τῶν ἐν τῷ παρόντι χαρακτηριστικῶν αὐτῶν γνωρισμάτων καὶ μία ζήτησις τῆς ἑνότητος ἐν ἀντιπαραβολῇ πρὸς τὸ παρελθὸν τῆς Οἰκουμενικῆς ἱστορίας».

Ἐκτὸς τοῦ γενικοῦ θέματος ἐγένοντο ἀνακοινώσεις καὶ ἐπὶ «τῶν προβλημάτων καὶ μεθόδων διδασκαλίας τοῦ Οἰκουμενισμοῦ» εἰς τὰς διαφόρους Θεολογικὰς Σχολὰς τοῦ Κόσμου. Ὁ Δρ. Βίσσερ Τοὺφτ ἐξέθεσε τὰ ἐπὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐν Εὐρώπῃ, μ. ἄ. δέ, ὁμιλῶν διὰ τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Ὀρθοδόξων, ὑπέμνησε τὴν ὕπαρξιν εἰδικῶν Καθηγητῶν τοῦ μαθήματος τούτου ἐν Χάλκῃ καὶ Θεσσαλονίκῃ.

Τοιαῦτα ἐν συνόψει τὰ πρακτικὰ τοῦ συνεδρίου τῶν Καθηγητῶν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ ἐν Ἀμερικῇ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

Ἀριστοτέλειον Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς ἐκδιδομένη ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Τόμος δεύτερος. Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1957. Σχ. 8, σσ. 327.

Εἰς τὸν κυκλοφορήσαντα νέον τόμον τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, δημοσιεύονται αἱ ἀκόλουθοι πραγματεῖαι :

Δημητρίου Ν. Μωραΐτου, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Ἡ ἀρχαιοτέρα μορφὴ τῶν λειτουργιῶν τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ τοῦ Χρυσοστόμου (Κείμενον). (σσ. 1—38). Εἰσαγωγή. Α΄. Ἡ λειτουργία τοῦ Μ. Βασιλείου (Κατὰ τὸν κώδικα Barberini). —Β΄. Ἡ λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.,

Παναγιώτου Κ. Χρήστου, Καθηγητοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Γραμματολογίας, Νικήτα τοῦ Στηθάτου ἀνέκδοτα μυστικὰ συγγράμματα. (σσ. 39—130). Εἰσαγωγή. Α΄. Νικήτας ὁ Στηθάτος. — Β΄. Τὰ μυστικὰ συγγράμματα τοῦ Νικήτα : 1. Χειρόγραφοι συλλογαί, 2. Χαρακτὴρ τῶν ἔργων, 3. Ἡ τυπολογικὴ μέθοδος τοῦ Νικήτα, 4. Αἱ πηγαὶ τοῦ Στηθάτου, 5. Ἡ γλῶσσα τοῦ Στηθάτου. Γ΄. Ἡ πραγματεία περὶ Οὐρανίου καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας : 1. Οὐρανία Ἱεραρχία, 2. Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱεραρχία, 3. Ἀντιστοιχία μεταξὺ τῶν δύο ἱεραρχιῶν. — Δ΄. Ἡ πραγματεία περὶ ψυχῆς : 1. Δημιουργία τῶν ἀγγέλων, τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀνθρώπων, 2. Περὶ τῆς οὐσίας καὶ τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς, 3. Περὶ τῆς διαγωγῆς τῆς ψυχῆς, 4. Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς ψυχῆς

μετὰ θάνατον.— Ε΄. Ἡ πραγματεία περὶ τοῦ νοητοῦ Παραδείσου : 1. Ὁ Παράδεισος τῆς Ἐδέμ, 2. Παράδεισος καὶ Οὐρανός, 3. Ἡ περὶ τὸν Παράδεισον τυπολογία, 4. Ἐπεξεργασία τῆς περὶ Παραδείσου πραγματείας.—ς΄. Αἱ ἐπιστολαί.— Κείμενον : Νικήτα εὐτελοῦς μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου Μονῆς τοῦ Στουδίου τοῦ καὶ Στηθάτου λόγος περὶ ψυχῆς.,

Μητροπολίτου Νουβίας Ἀνθίμου Σίσκου, Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τῆς Ποιμαντικῆς, Ὁ χαρακτὴρ τοῦ πολιτεύματος τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας. (σσ. 131—152). Εἰσαγωγικά. — Ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος.— Δικαιώματα καὶ καθήκοντα τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.— Ἐκλογικὸν δίκαιον τῶν Ἐπισκόπων δεοντολογικῶς (De Lege ferente).,

Μάρκου Ἀντ. Σιώτου, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Θεία Εὐχαριστία. Αἱ περὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας πληροφορίαι τῆς Καινῆς Διαθήκης ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἑρμηνείας. (σσ. 153—223). Εἰσαγωγή.—Α΄. Σύστασις τοῦ Μυστηρίου : 1. Τὰ περὶ τῆς συστάσεως τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ λεγόμενα, 2. Ἡ συστατικὴ τοῦ Μυστηρίου πρᾶξις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, 3. Τὰ πρὸς σύστασιν τοῦ Μυστηρίου ὑλικὰ μέσα, 4. Ἡ συμμετοχὴ τῶν Μαθητῶν, 5. Ὁ σκοπὸς τῆς συστάσεως τοῦ Μυστηρίου.—Β΄. Οὐσία τοῦ Μυστηρίου : 1. Ἡ περὶ τῆς οὐσίας τοῦ Μυστηρίου διδασκαλία τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, 2. Ὁ Μυστηριακὸς χαρακτὴρ τῆς Θείας Εὐχαριστίας, 3. Ἡ Θεία Εὐχαριστία ὡς θυσία, 4. Ὁ «κοινωνικὸς» χαρακτὴρ τῆς Θείας Εὐχαριστίας.,

Σοφοκλέους Δ. Λώλη, Ὑφηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημου Θεσσαλονίκης, Ἐσχατολογία καὶ ἱστορία. (σσ. 225—260). 1. Περιεχόμενον καὶ πηγαὶ τῆς ἐσχατολογίας.— 2. Προαγγελτικὰ σημεῖα τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ. — 3. Ἡ θέσις τῆς ἐσχατολογίας ἐν τῇ Δογματικῇ.— 4. Ἐσχατολογία καὶ ἀποκάλυψις. 5. Ἀποκάλυψις καὶ ἱστορία.— 6. Ἔννοια τῆς ἱστορίας ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐσχατολογίας.— 7. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. — 8. Πορεία τῆς ἱστορίας.,

Δημ. Ν Μωραΐτου, Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Θεσσαλονίκης, Τὸ κήρυγμα ἐν τῇ Ἀνατολῇ κατὰ τὸν Χρυσοῦν Αἰῶνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Ἰ Χρυσοστόμου. (σσ. 261—290). Α΄. Τὸ κήρυγμα αὐτὸ καθ' ἑαυτό : 1. Γενικά τινα προεισαγωγικῶς, 2. Ἐξωτερικὰ περιστατικὰ τοῦ ἱεροῦ κηρύγματος. — Κήρυγμα καὶ χριστιανικὴ λατρεία, 3. Ἡ διὰ γραφῆς διατήρησις τῶν χριστιανικῶν κηρυγμάτων.— Οἱ ταχυγράφοι, 4.Τὸ δικαίωμα τοῦ κηρύττειν.— Ποῖοι οἱ κηρύττοντες, 5. Προπαρασκευὴ διὰ τὸ κήρυγμα καὶ ἡ διεξαγωγὴ αὐτοῦ, 6. Τὸ ἀκροατήριον καὶ αἱ ψυχικαὶ διαθέσεις καὶ ἐκδηλώσεις κατὰ τὸ κήρυγμα, 7. Μορφὴ καὶ περιεχόμενον τοῦ κηρύγματος, 8. Ἡ τεχνικὴ τοῦ κηρύγματος εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν.— Β΄. Οἱ ἐπὶ μέ-

ρους ἐκκλησιαστικοὶ ρήτορες. 9. Ἡ μεταβατικὴ ἐποχή.— Ἀσκητικοὶ ρήτορες τῆς Αἰγύπτου, 10. Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, 11. Ἐφραὶμ ὁ Σῦρος, 12 Ἕτεροι ἐκκλησιαστικοὶ ρήτορες ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ δ΄ αἰῶνος, 13. Οἱ τρεῖς Καππαδόκαι.— Βασίλειος ὁ μέγας, 14. Γρηγόριος ὁ Νύσσης, 15. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός.,

Ἀθανασίου Γρ. Γερομιχάλου, Ὑφηγητοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. (σσ. 291—322). Α΄. Τὸ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως ἔργον τοῦ Οἰκονόμου. — Β΄. Ἄφιξις καὶ παραμονὴ τοῦ Οἰκονόμου ἐν Σμύρνῃ.— Γ΄. Ὁ Οἰκονόμος ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ Ρωσσίᾳ.— Δ΄. Ὁ Οἰκονόμος εἰς τὴν Ἑλλάδα.

8-3-1959. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΣΤ. ΑΝΕΣΤΙΔΗΣ

Ἀριστοτέλειον Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς ἐκδιδομένη ὑπὸ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Χαρίτωνι Χ. Χαριτωνίδῃ μνημόσυνον. Τόμος ἕβδομος. Ἐν Θεσσαλονίκῃ 1957. Σχ. 8ον, σσ. ιη+373+4 πιν. + Εἰκὼν τοῦ μνημονευομένου.

Ὁ νέος τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης «Ἀνατίθεται Χαρίτωνι Χ. Χαριτωνίδῃ, ἀνδρὶ πάντ' ἀγαθῷ, γραμματικῷ κρατίστῳ, ἑταίρῳ πεφιλημένῳ, διδασκάλῳ προσηνεστάτῳ, μνήμης ἕνεκεν» (σ. γ΄), κατ' ἀπόφασιν τῆς Σχολῆς (σ. ε΄). Δημοσιεύονται δὲ ἐν αὐτῇ :

Βιβλιογραφία Χ. Χ. Χαριτωνίδου. (σσ. ζ΄—ιη΄). Βραχυγραφίαι καὶ σημεῖα.— Α΄. Ἐργασίαι δημοσιευθεῖσαι αὐτοτελῶς ἢ εἰς περιοδικά.— Β΄. Ἀνακοινώσεις εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐπιστ. Ἑταιρείαν, ὧν μνεία γίνεται ἐνίοτε μετὰ περιλήψεως εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Ἑταιρείας Ἀθηνᾶ.— Γ΄. Ὁ Χαριτωνίδης ἐβοήθησε τὸν Κόντον, μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ὁράσεως αὐτοῦ, εἰς τὴν συγγραφὴν καὶ δημοσίευσιν τῶν κατωτέρω ἐργασιῶν. —Δ΄. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κόντου ὁ Χαριτωνίδης ἐξέδωκε τὰς ἀκολούθους ἐργασίας τοῦ διδασκάλου του. — Νεκρολογίαι καὶ ἀγγελίαι τοῦ θανάτου τοῦ Χαριτωνίδη.,

Ν. Π. Ἀνδριώτη, Συμβολὴ στὴ νεοελληνικὴ σύνθεση. (σσ. 1—39). Α΄. Τὰ ἀντικειμενικὰ σύνθετα ρήματα τῆς νέας ἑλληνικῆς. — Β΄. Τὰ ὑποκειμενικὰ σύνθετα ρήματα τῆς νέας ἑλληνικῆς. — Γ΄. Τὰ συγκριτικὰ σύνθετα ρήματα τῆς νέας ἑλληνικῆς. — Δ΄. Τὰ χρονικὰ σύνθετα ρήματα τῆς νέας ἑλληνικῆς.

Ε. Κριαρᾶ, Ἕνα νέο χειρόγραφο τοῦ Χρονικοῦ Λεοντίου Μαχαιρᾶ. (σσ.

41—47). Bibliotheca Classense τῆς Ραβέννας, ἀρ. 187. φ. IR—184 R.,

Α. Ξυγγοπούλου, Κινστέρνα καὶ φρέαρ βυζαντινῶν χρόνων εἰς τὴν Θεσσαλονίκην. (σσ. 49—60). Κινστέρνα παρὰ τὴν Μονὴν Βλατάδων. — Φρέαρ παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Προφήτου Ἠλιού.,

Ἀποστ. Ε. Βακαλοπούλου, Νέα ἱστορικὰ στοιχεῖα γιὰ τὶς ἐπαναστάσεις τοῦ 1821 καὶ 1854 στὴ Μακεδονία. (σσ. 61—103). Ἀποσπάσματα ἐκθέσεων τοῦ Γάλλου Προξένου (στὴ Θεσσαλονίκη).— Ἐκθέσεις τοῦ Γάλλου Προξένου. — Ἐκθέσεις τοῦ Αὐστριακοῦ Προξένου.,

Γεωργίου Μπακαλάκη, Marsyas Religatus. (σσ. 105—116+πιν. 1—4).,

Α. Γ. Τσοπανάκη. — Μ. Δερβισοπούλου, Τὸ κλιτικό μας σύστημα. (σσ. 117—153). Κλίση ὀνομάτων : Ι. Ἑνικός, ΙΙ Πληθυντικός, Ἀνακεφαλαίωση, Τόνος, Ἡ λειτουργία τοῦ τελικοῦ — ν, Ἄρθρο, Κύρια ὀνόματα.,

Δημητρίου Καναтσούλη, Περὶ τῶν πολιταρχῶν τῶν Μακεδονικῶν πόλεων. (σσ. 155—179).,

Γ. Ι. Θεοχαρίδη, Μιχαὴλ Δούκας Γλάβας Ταρχανειώτης. (Προσωπογραφία). (σσ. 181—206). 1. Ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ Πρωτοστράτορος Μιχαήλ. — 2. Ἡ σύγχυσις δύο Μιχαὴλ Ταρχανειωτῶν. — 3. Καὶ πάλιν ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ Πρωτοστράτορος Μιχαήλ.,

Λ. Συνδίκα, Παρατηρήσεις εἰς δύο ὁμιλίες τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ. (σσ. 207—214). Κῶδιξ Μονῆς Βατοπεδίου ἀρ. 408.,

Ἰωάννου Μαμαλάκη, «Διήγησις περὶ Ἁγίου Ὄρους ἐν καιρῷ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821». (σσ. 215—237). Χειρόγραφος κῶδιξ Μονῆς Κωνσταμονίτου.,

Henry Wasser. The Scientific Modernity of Henry Adams, American man of letters. (σσ. 239—247).,

Ι. Θ. Κακριδῆ, Ὀδυσσέως ἀναγνωρισμός. (σσ. 249—260).,

Ι. Κ. Βογιατζίδη, Ἡ λατρεία τοῦ Βρυσέως Διονύσου ἐν Ἑλλάδι. (σσ. 261—268).,

Λίνου Πολίτου, Τὸ θέμα τῶν πουλιῶν στὸ δημοτικὸ τραγοῦδι τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ. (σσ. 267—280).,

Στίλπωνος Π. Κυριακίδου, Παρατηρήσεις εἰς τὴν Ὁμηρικὴν Νέκυιαν. (σσ. 281—321).,

Στυλιανοῦ Γ. Καψωμένου, Ἔρευναι εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἑλληνικῶν παπύρων. Σειρὰ πρώτη. (σσ. 323—372).,

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΣΤ. ΑΝΕΣΤΙΔΗΣ

Δίπτυχα Ὀρθοδοξίας. Ἐτησία Ἐκκλησιαστικὴ καὶ Θεολογικὴ Ἐπετηρίς.- Τόμοι Α. καὶ Β. (1 Σεπτεμβρίου 1955—31 Αὐγούστου 1957). Ἀθῆναι 1957. Σχ. 8ον, σσ. 751. Συντακτικὴ Ἐπιτροπή : Ἀρχιμ. Γερμανὸς Δ. Δημητρόπουλος, Πρόεδρος, Δαμιανὸς Μιχ. Στρουμπούλης, Ἀρχισυντάκτης.

Τὸ προκείμενον νέον ἐτήσιον Ἐκκλησιαστικὸν καὶ Θεολογικὸν περιοδικὸν ἐκδίδεται διὰ νὰ πληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν τῆς χρονικογραφίας τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας χωρὶς νὰ ἀναμιγνύεται εἰς θέματα ἐκκλησιαστικῆς κριτικῆς. Πρὸς τὰ χρονικὰ ὅμως ταῦτα θὰ περιλαμβάνῃ, εἰς ἕκαστον τόμον, καὶ ἐπιστημονικὰς ἐργασίας σχετιζομένας πως πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν.

Οὕτως εἰς τὸν πρῶτον μέρος τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου μετὰ τὰ συγχαρητήρια γράμματα τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου καὶ τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Δωροθέου καὶ τὸ ἀντὶ προλόγου σημείωμα τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς καταχωροῦνται αἱ ἑξῆς πραγματεῖαι :

Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἡ Ἐκκλησία Βουλγαρίας (865—1938). Ἐπιμελείᾳ Ἰωάννου Σπ. Ράμφου, πρεσβ.. (σσ. 17—96). Πρόλογος. — Βιβλιογραφία (συμπληρωμένη ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ). — Εἰσαγωγή. Διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ παρὰ τοῖς Σλαύοις. α) Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ Σλαῦοι, β) Οἱ Ἀπόστολοι τῶν Σλαύων Κύριλλος καὶ Μεθόδιος, γ) Ὁ Χριστιανισμὸς παρὰ τοῖς δυτικοῖς Σλαύοις, δ) Ὁ Χριστιανισμὸς παρὰ τοῖς νοτίοις Σλαύοις, ε) Ὁ Χριστιανισμὸς παρὰ τοῖς Ρώσσοις.— Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς Μέσους Χρόνους (865—1393). Διάδοσις καὶ ἐπικράτησις τοῦ Χριστιανισμοῦ παρὰ τοῖς Βουλγάροις, Ἡ πρώτη Αὐτοκέφαλος Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία, Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος κατὰ τοὺς Μέσους Χρόνους, Τὸ Βουλγαρικὸν Πατριαρχεῖον Τυρνόβου. Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία κατὰ τοὺς Νέους Χρόνους (1393—1938). Κατάργησις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, Ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, Ἐθνικιστικὴ κίνησις παρὰ τοῖς Βουλγάροις, Τὸ Βουλγαρικὸν σχίσμα, Ἐπακολουθήματα τοῦ σχίσματος, Ἐσωτερικὴ ὀργάνωσις τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, Ἑτερόδοξοι καὶ ἑτερόθρησκοι ἐν Βουλγαρίᾳ. — Συμπληρωματικὴ σημείωσις εἰς τὴν βιβλιογραφίαν.,

Ἀμίλκα Σ. Ἀλιβιζάτου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἡ ἀναδιοργάνωσις τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καὶ ἡ ἐπιμόρφωσις τοῦ κλήρου. (σσ. 97—103).,

Γερασίμου Ι. Κονιδάρη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Αἱ προσφοραὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Ἑλλην. Ἔθνος καὶ ἡ σύνδεσις Ἑλλάδος καὶ Ἱεροσολύμων. (σσ. 104—116).,

Κων. Γ. Μπόνη, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τὸ περὶ τῆς σχέσεως λογικοῦ καὶ ἀποκαλύψεως ἢ πίστεως καὶ γνώσεως πρόβλημα. (Ἀμφιλόχιος Ἰκονίου καὶ Μέγας Βασίλειος). (σσ. 117—132). Ἡ ἐπιστολὴ 233 (Migne 32, 864—8), Ἡ ἐπιστολὴ 234 (Migne 32, 868, B—872 A), Ἡ ἐπιστολὴ 235 (Migne 82, 872 A—876 A).,

Ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ καὶ Ραϊθὼ Πορφυρίου Γ΄., Ὀλίγαι λέξεις περὶ τῆς ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Θεοβαδίστου Ὄρους Σινᾶ (σσ. 133—135).,

Ἀρχιεπισκόπου Κυριακουπόλεως Ἀριστοβούλου Χ. Μουσικίδου, Ἡ τοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας Φώτιον, Μελέτιον καὶ Χριστοφόρον ἐκθρέψασα πνευματικῶς Βιβλιοθήκη τοῦ Ἁγιοταφιτισμοῦ. (σσ. 136—141).,

Μητροπολίτου Κῶ Ἐμμανουήλ, Ἐκκλησιαστικὴ συνοχὴ καὶ Ἐκκλησιαστικὴ πειθαρχία. (σσ. 142—143).,

Μητροπολίτου Ναζαρὲτ Ἰσιδώρου, Σύγχρονος θέσις καὶ προβλήματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Κράτει τοῦ Ἰσραήλ. (σσ. 144—148).,

Ἐπισκόπου Νύσσης Γερμανοῦ Πολυζωΐδη, Ἡ βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. (σσ. 149—153).,

Ἐπισκόπου Ρωγῶν Διονυσίου Ψαριανοῦ, Συμβολὴ εἰς τὸ ζήτημα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἢ Βυζαντινῆς Μουσικῆς. (Θέσις τοῦ ζητήματος). (σσ. 154—162).,

Ἐπισκόπου Τροπαίου Πολυεύκτου, Βασικοὶ προσανατολισμοί. (σσ. 163—165).,

Ἐπισκόπου Μελίτης Ἰακώβου, Ἡ θέσις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν. (σσ. 166—170).,

Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ Τιμιάδου, Ἡ λειτουργικὴ κοινότης. (σσ. 171—184). Ὁ χαρακτὴρ τῶν Συνάξεων. — Ἡ Μυστικὴ ἐνσωμάτωσις διὰ τῶν δύο Μυστηρίων.— Συμβολισμὸς τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου. — Ὁ ἀντίκτυπος εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωήν. — Ἡ λειτουργία κέντρον τῆς ἐνοριακῆς κινήσεως.,

Ἀρχιμ. Μελετίου Τριποδάκη, Τὸ Θεοσύστατον Μυστήριον. (σσ. 185—189).,

Μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἡ θέσις του ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ. (σσ. 190—200).,

Ἀρχιμ. Γερμανοῦ Δ. Δημητροπούλου, Τὰ ἐπιτίμια. Ποῖα πρέπει νὰ ἐπιβάλλωνται καὶ τίνι τρόπῳ. (σσ. 201—208).,

Πρωτοπρεσβ. Ἐμμανουὴλ Γ. Μυτιληναίου, Ἀναγκαία συμπλήρωσις τοῦ Ἑορτολογίου μας. Ἡ ἑορτὴ τοῦ «Δωδεκαετοῦς Ἰησοῦ». (σσ. 209—214).,

Γερασίμου Μικραγιαννανίτου, Μοναχοῦ, Ἀκολουθία τοῦ Παιδίου Ἰησοῦ, ἤτοι τῆς ἐν τῷ Ναῷ ἐμφανίσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ὄντος Δωδεκαετοῦς. Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὑπαπαντήν. Ἀνάμνησις τῆς ἐν τῷ Ναῷ ἐμ-

φανίσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ὄντος Δωδεκαετοῦς. (σσ. 215—227).,

Γεωργίου Θ. Πυρουνάκη, Πρωτοπρεσβυτέρου, Ὀρθὴ ὀργάνωσις τῆς Ἐνορίας ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. (σσ. 228—235).,

Dr. Bolshakoff, Russian Mystics and their message to us. (σσ. 236—258).,

Δρ. Παναγιώτου Ι. Παναγιωτάκου, Νομικοῦ Συμβούλου τῆς Ἐκκλησίας, Περὶ κανονικοῦ τρόπου τελέσεως μοναχικῆς κουρᾶς ἐπὶ γυναικῶν. (σσ. 259—268).,

Σπύρου Ἀβούρη, Καθηγητοῦ τῶν θρησκευτικῶν, Πῶς εἶδον τὰς Ἀθήνας οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. (σσ. 269—290).,

Φ. Κόντογλου, Ἡ ἁγιασμένη Ἑλλάδα. (σσ. 291—300).,

Νικ. Θ. Μπουγάτσου, Θεολόγου, Ὀρθοδοξία καὶ Ἀγγλικανισμός. Ἡ «Ἀδελφότης τῶν Ἁγίων Ἄλβαν καὶ Σεργίου» κατὰ τὸ Συνέδριον τοῦ 1956. (σσ. 301—308).,

Δαμιανοῦ Μιχαὴλ Στρουμπούλη, Τὸ μεταθετὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. (σσ. 309—313).

Τῶν δημοσιευομένων ἐργασιῶν παρατίθεται καὶ μετάφρασις, περιληπτική, εἰς τὴν ἀγγλικὴν πλὴν ἐκείνης τῆς εἰς ἀγγλικήν, ἡ ὁποία μεταφράζεται εἰς τὴν ἑλληνικήν.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος (σσ. 315—747) δημοσιεύονται τὰ «Χρονικὰ τῆς Ὀρθοδοξίας». Καταχωροῦνται δὲ ἐνταῦθα πληροφορίαι ἀναφερόμεναι εἰς τὴν Ἱεραρχίαν (ἐκλογαί, προαγωγαί, θάνατοι), τὴν διοίκησιν (Μητροπόλεις, Κοινότητες, ἱ. κλῆρος), τὴν ἱεραποστολήν, τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολάς, τὰς ἱ. Μονάς, καὶ τὸν περιοδικὸν καὶ Ἐκκλησιαστικὸν τύπον, ὡς ἑξῆς : Ι— Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον (σσ. 329—457), ΙΙ— Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας (σσ. 458—474), ΙΙΙ— Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας (σσ. 475—488), ΙV— Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων (σσ. 489—528), διὰ τὰ Πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα, καὶ Ι— Ἐκκλησία Ρωσσίας (σσ. 529—541), ΙΙΙ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (σσ. 574-724), ΙV—Ἐκκλ. τῆς Σερβίας (σσ. 725-733),—Ἐκκλ. τῆς Κύπρου (σσ. 542—573), V— Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας (σσ. 734—739), VI— Ἐκκλησία τῆς Γεωργίας (σ. 740), VII— Ἐκκλησία τῆς Πολωνίας (σσ. 741—742), VIII— Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας (σ. 743), ΙΧ— Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας (σσ. 744—747) διὰ τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας. Κατὰ τὴν καταχώρησιν τῶν σχετικῶν πρὸς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας δημοσιεύονται πλεῖστα ὅσα ἐπίσημα ἔγγραφα, διατάγματα, ἐγκύκλιοι, ἐνθρονιστήριοι, προσφωνήσεις καὶ ἐπικήδειοι, δημοσιεύονται δὲ καὶ φωτογραφίαι τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ὡς καὶ πολλῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων. Δυστυχῶς τὸ ὅλον χρονικὸν δὲν συνοδεύ-

ευν κατάλογος περιεχομένων ἀναλυτικός, οὔτε καὶ πίνακες ὀνομάτων, ἐγγράφων, λέξεων, πραγμάτων κ.λ.π., δι' ὃ καὶ ἡ χρησιμοποίησις τοῦ δημοσιευομένου ὑλικοῦ καθίσταται δυσχερής.

11-3-1959. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΣΤ. ΑΝΕΣΤΙΔΗΣ

Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἐκδιδομένη ἐπιμελείᾳ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ. Τόμος ἕβδομος. Ἐν Ἀθήναις 1957. Σσ. 140+θ+23, σχ. 8Μ.

Ὁ ἐπ' ἐσχάτως κυκλοφορήσας νέος τόμος τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν περιέχει τὰ ἑξῆς δημοσιεύματα :

Νίκου Α. Βέη, Κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου. (σσ. 3—33). Συνέχεια τοῦ ἐν ἔτει 1915 (Κατάλογος τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Πελοποννήσῳ Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, ὑπὸ Νίκου Α. Βέη. Τόμος Α', ἐν Ἀθήναις 1915. Περιγράφονται οἱ ὑπ' ἀριθμ. 1—172 κώδικες) ἐκδοθέντος πρώτου τόμου τοῦ καταλόγου τῶν ἑλληνικῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς παρὰ τὰ Καλάβρυτα τῆς Πελοποννήσου Μονῆς τῆς Θεοτόκου τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, τῶν καταστραφέντων κατὰ τὴν ὀλεθρίαν πυρκαϊὰν τοῦ 1934. Περιγράφονται οἱ ὑπ' ἀριθμ. 173—235 κώδικες καὶ ἕπεται συνέχεια εἰς τὸν ἑπόμενον τόμον τῆς Ἐπετηρίδος.

Μ. Ι. Μανούσακα, Προσθῆκαι καὶ συμπληρώσεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βιβλιγραφίαν τοῦ Ε. Λεγκράντ. (Συμβολὴ πρώτη). (σσ. 34—83, 137). Περιγραφὴ ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ βιβλιοφίλου Γεωργίου Ι. Ἀρβανιτίδου, τῆς δωρηθείσης τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν καὶ τῆς λοιπῆς, 27 βιβλίων, μὴ ἀναφερομένων εἰς τὴν ἑνδεκάτομον «Ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν» τοῦ Ε. Λεγκράντ. Προτάσσονται, εἰσαγωγικῶς, ἀξιολόγησις τῆς ἐργασίας τοῦ Λεγκράντ, εὐχὴ καὶ τρόπος βελτιωμένης ἐπανεκδόσεως αὐτῆς, καθὼς καὶ ἱστορία τῶν προσθηκῶν καὶ συμπληρώσεων εἰς τὴν «Ἑλληνικὴν βιβλιογραφίαν»,

Φαίδωνος Κ. Μπουμπουλίδου, Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ζακυνθίας οἰκογενείας Σιγούρου ἐπὶ Ἐνετοκρατίας. (σσ. 84—128), Εἰσαγωγή, Α—Τὸ ἐν Ζακύνθῳ τιμάριον Σιγούρου, ἐπὶ Ἐνετοκρατίας, Β— Ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ Ἰακώβου Σιγούρου περὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἀνδρέα Ντόρια (1532), Γ— Ἀνέκδοτα δικαιοπρακτικὰ ἔγγραφα τῆς οἰκογενείας Σιγούρου, Πίναξ κυρίων ὀνομάτων,

Μ. Ι. Μανούσακας, Ἔκθεσις τῶν ὑπὸ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου πεπραγμένων κατὰ τὸ ἔτος 1957. (σσ. 129—130). Σημειοῦμεν ἰδιαιτέρως τὸ ὅτι «...... κατηρτίσθησαν ὑπὲρ τὰς 15.000 ἐν συνόλῳ δελτία περὶ προσώπων, τοπωνυμίων καὶ λέξεων τῆς Τουρκοκρατίας ἐξ ἀποδελτιώσεως διαφόρων κειμένων καὶ μελετῶν... Συνετελέσθη, κατὰ τὸ μέγιστον μέρος, ἡ ἀποδελτίωσις τῶν ἑλληνικῶν βιβλιογραφιῶν τοῦ Αἰμιλίου Λεγκρὰντ (τοῦ 15ου—16ου καὶ τοῦ 18ου αἰῶνος), τοῦ Α. Παπαδοπούλου — Βρετοῦ (τῶν ἐτῶν 1791—1799), τῶν Δ. Γκίνη καὶ Β. Μέξα (τῶν ἐτῶν 1800—1821), ὡς καὶ τῆς βιβλιογραφίας τῶν ἑλληνικῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Le Petit».

Πίναξ ὀνομάτων καὶ λέξεων.

Εἰς τὸν προκείμενον τόμον δημοσιεύεται ὡς Παράρτημα τοῦ Ζ (1957) τόμου καὶ ὁ «Κανονισμὸς Ἀποδελτιώσεως» τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου, ὅπως ἐψηφίσθη τὴν 14-11 1957 ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τῆς Ἀκαδημίας, τοῦ ὁποίου προτάσσονται «Προλεγόμενα» καὶ ἀκολουθεῖ «Εὑρετήριον» ὑπὸ τοῦ Μ. Ι. Μανούσακα, Διευθυντοῦ τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου (σσ. θ 23). Ἐπιθυμοῦμεν τὴν ἰδιαιτέραν παρουσίασιν τοῦ παρόντος «Κανονισμοῦ ἀποδελτιώσεως», διότι θεωροῦμεν ἀφ' ἑνὸς μὲν παραλλήλους κατὰ πολλὰ τοὺς ἐπιστημονικοὺς σκοποὺς τοὺς ὁποίους θεραπεύουσι τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον καὶ ἡ «Ὀρθοδοξία», ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν παρόντα κανονισμὸν μοναδικὸν ἀλλὰ καὶ ἀναντικατάστατον βοήθημα, εἰς τὴν ἑλληνικήν, δι' οἱονδήποτε ἐπιθυμοῦντα ἵνα ἐπιστημονικῶς ἀποδελτιώνῃ καὶ εὑρετηριάζῃ ὑλικὸν δι' ἐπιστημονικὴν φιλολογοθεολογικὴν χρῆσιν, καίτοι οὗτος ἀποβλέπει κυρίως εἰς τὸν καταρτισμὸν ἱστορικοῦ καὶ γλωσσ. ἀρχείου. Ἐν τούτοις, παραμένει παραδειγματικὸς ὁ ἐπιστημονικὸς συλλογισμὸς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου συνετάχθη καὶ αἱ προετοιμασίαι καὶ αἱ προεργασίαι (δελτία, βραχυγραφίαι, λήμματα, κυτία), τὰς ὁποίας προβλέπει, καὶ αἱ ὁποῖαι, τηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν, θὰ πρέπῃ νὰ εἶναι ἀναγκαῖαι, ἴσως καὶ αἱ αὐταί, καὶ δι' ἰδιώτας ἐρευνητὰς καὶ ἐπιστήμονας, βασικώταται. Εἰς τὰ προλεγόμενα ἐξιστορεῖται διεξοδικῶς ἡ ἰδέα καὶ ἡ ἵδρυσις τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου, οἱ κατὰ καιροὺς ἐπιστημονικοὶ προσανατολισμοὶ αὐτοῦ, ἡ μορφὴ καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ συγκεντρουμένου ὑλικοῦ, καθὼς καὶ αἱ προγραμματιζόμεναι ἐκδόσεις.

6-2-1959. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΣΤ. ΑΝΕΣΤΙΔΗΣ

Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. Κοσμητεία Κωνσταντίνου Γ. Μπόνη (1956—1957). Τιμητικὸν ἀφιέρωμα εἰς Βασίλειον Στεφανίδην. Ἀθῆναι 1958. Σσ. λϐ΄+289, σχ. 8.

Ἡ ἄρτι κυκλοφορήσασα Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀφιερώθη τιμητικῶς εἰς τὸν ἀποϐιώσαντα τὴν 23ην Αὐγούστου 1958 ὁμότιμον καθηγητὴν τῆς Σχολῆς ἀρχιμανδρίτην κ. Βασίλειον Στεφανίδην. Περιέχονται δὲ εἰς τὸν τόμον:

Κων. Γ. Μπόνη, Κοσμήτορος, Πρόλογος. (σσ. ε—ζ). Ἡ παρουσίασις τοῦ ἀφιερώματος ὡς ἐπιμνημοσύνου ἀντὶ τοῦ σχεδιαζομένου χαρμοσύνου,

Γερασίμου Ι. Κονιδάρη, Ὁ καθηγητὴς ἀρχιμ. Βασίλειος Κ. Στεφανίδης. (σσ. θ—κζ). Βιογραφία καὶ ἀνάλυσις τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου τοῦ τιμωμένου καθηγητοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας. Προστίθεται κατάλογος δημοσιευμάτων: α— Ἐκδοθέντων (ἀρ. 57) καὶ ϐ— Ἀνεκδότων,

Β. Βέλλα, Βασίλειος Στεφανίδης. (σσ. κθ—λϐ). Χαιρετισμὸς ἐκ μέρους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πρὸς τὸν νεκρόν,

Παναγιώτου Ι. Μπρατσιώτου, Ἡ ἐργασία κατὰ τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας. (σσ. 1—22). Ὁμιλία εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Συμπληροῦται διὰ ϐιϐλιογραφίας κατ' ἐκλογήν,

Ἀμίλκα Σ. Ἀλιϐιζάτου, Τὸ πολίτευμα τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Μητροπολίτης Ἐπίσκοπος καὶ ἰδίᾳ ὁ Ρώμης. (σσ. 23—34). Διασκευὴ ἀποσπάσματος ἐκ τοῦ περὶ πολιτεύματος γ΄ ϐιϐλίου τοῦ ὑπὸ προσεχῆ ἔκδοσιν Κανονικοῦ Δικαίου τοῦ συγγραφέως,

Βασιλείου Μ. Βέλλα, Ἡ Ἁγία Γραφὴ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ. (σσ. 35—55),

Ἀνδρέου Ἰωάνν. Φυτράκη, Ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος κατὰ τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας. (σσ. 57—99). Λόγος λεχθεὶς εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν,

Ἰωάννου Καρμίρη, Ἡ Ἐκκλησιολογία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. (σσ. 101—139). 1. Ἀρχὴ καὶ ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας, 2. Φύσις καὶ οὐσία τῆς Ἐκκλησίας, 3. Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας, 4. Δογματικὴ διδασκαλία καὶ ἑνότης τῆς Ἐκκλησίας, 5. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. Βλ. καὶ ϐιϐλιοκρισίαν ὑπὸ Θαυμακοῦ Χρυσοστόμου ἐν «Ἀρχείῳ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου», ΙΓ (1958), σσ. 146—147.,

Βασιλείου Χ. Ἰωαννίδου, Ἡ Χριστολογία τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Ὁ Χριστὸς Ζωὴ καὶ Φῶς τοῦ κόσμου. (σσ. 141—213). 1. Ὁ Ἰωάννης καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του, 2. Αἱ ἔννοιαι ζωὴ καὶ φῶς παρὰ τῷ Ἰωάννῃ, 3. Αἱ ἔννοιαι

ζωὴ καὶ φῶς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι, 4. Αἱ ἔννοιαι ζωὴ καὶ φῶς παρὰ Φίλωνι, 5. Ἡ περὶ ζωῆς καὶ φωτὸς διδασκαλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, 6. Ἡ ἔννοια ζωὴ καὶ φῶς παρὰ τοῖς Συνοπτικοῖς Εὐαγγελισταῖς καὶ παρὰ τῷ Ἀπ. Παύλῳ, 7. Ὁ Ἰησοῦς φορεὺς καὶ χορηγὸς τῆς ζωῆς, 8. Ἡ αἰώνιος ζωὴ ὡς παρὸν ἀγαθὸν καὶ βίωμα τῶν πιστῶν, 9. Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος, 10. Πῶς ἀποκτᾶται ἡ ἐν Χριστῷ ζωή. Πίστις καὶ ἀγάπη, 11. Οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου λόγοι ζωῆς, 12. Ὁ Ἰησοῦς φῶς τοῦ κόσμου, 13. Ἡ ἀντίδρασις τοῦ σκότους πρὸς τὸ φῶς τῆς ζωῆς, 14. Ὁ Μυστικισμὸς τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου.,

Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα, Ἡ Μήτηρ τοῦ Λυτρωτοῦ. (σσ. 215—229). Σύνοψις, 1. Ὁ κατὰ τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους ὅρος Θεοτόκος, κατὰ τὴν Γραφὴν καὶ τοὺς Πατέρας, 2. Ἡ ἀειπαρθενία τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν Γραφὴν καὶ τοὺς Πατέρας, 3. Ἡ μετὰ τὸν τόκον παρθενία τῆς Θεοτόκου, 4. Τὸ περὶ ἀσπίλου συλλήψεως δόγμα τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, 5. Καὶ νέαι καινοτομίαι τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.,

Κωνσταντίνου Γ. Μπόνη, Μεγάλου Βασιλείου εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ». (σσ. 231—261). Λόγος ρηθεὶς εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Παρατίθεται καὶ τὸ κείμενον ἄνευ Apparatus Criticus.

Τὸν τόμον συμπληροῖ Παράρτημα, ἐν ᾧ δημοσιεύεται τελετὴ ἀναγορεύσεως εἰς ἐπίτιμον διδάκτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

6-2-1959. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΣΤ. ΑΝΕΣΤΙΔΗΣ

Κρητικὰ Χρονικά, Τετραμηνιαία ἐπιστημονικὴ ἔκδοσις. Βραβεῖον Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν. Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς Συντάξεως : Νικόλαος Πλάτων, Μενέλαος Γ. Παρλαμᾶς, Κωνσταντῖνος Λασιθιωτάκης, Ἰωάν. Παπαϊωάννου. Ἀφιέρωμα εἰς + Ἀγαθάγγελον Ξηρουχάκην. Ἐκδότης : Ἀνδρέας Γ. Καλοκαιρινός, Ἡράκλειον Κρήτης. Ἔτος ἑνδέκατον 1957. Τόμος ΙΑ΄. (τεύχη I—III). Σσ. λα΄+366+ Πιν. ΚΕ΄. σχ. 8. (Κείμενα καὶ μελέται τῆς Κρητικῆς ἱστορίας).

Ὁ κυκλοφορήσας ἑνδέκατος τόμος τῶν «Κρητικῶν Χρονικῶν» ἀποτελεῖ «Ἀφιέρωμα εἰς Ἀγαθάγγελον Ξηρουχάκην, Ἐπίσκοπν Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου (1872—1958)» (σ. θ΄). Περιλαμβάνει δὲ τὰς ἀκολούθους μελέτας :

Νικολάου Β. Τωμαδάκη, + Ἀγαθάγγελος Ξηρουχάκης (1872—1958). Βιογραφικὸν καὶ βιβλιογραφικὸν σημείωμα. (σσ. ιγ΄—λα΄),

Τοῦ αὐτοῦ, Ἐπισκοπὴ καὶ Ἐπίσκοποι Κυδωνίας (Ἁγιᾶς, Κυδωνίας

(καὶ Κισάμου) καὶ Ἀποκορώνου). (σσ. 1—42). Α. Γενικά, Β. Ἀρχαία Ἐκκλησία — Α΄. Βυζαντινὴ περίοδος, Γ. Δευτέρα Βυζαντινὴ περίοδος — Ἐνετοκρατία, Δ. Ἡ Τουρκοκρατία, Ε. Αὐτονομία — Ἕνωσις, Μοναὶ ὑπάρξασαι ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Κυδωνίας, Μοναὶ Λατίνων (Ἐνετοκρατία), Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι : Ι. Βυζαντινὴ ἐποχή, ΙΙ. Ἐνετοκρατία, Ἐπίσκοποι Agienses, ΙΙΙ. Τουρκοκρατία καὶ ἑξῆς, Ὀρθόδοξοι Ἐπίσκοποι ιζ΄—κ΄ αἱ., Λόγιοι καὶ ἄλλοι σημαίνοντες κληρικοὶ γεννηθέντες ἢ δράσαντες ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς Ἐπισκοπῆς Κυδωνίας.,

Κ. Δ. Μέρτζιου, Μία ἄγνωστος περιπέτεια τῆς πόλεως τῶν Χανίων τὸ 1692. (σσ. 43—48),

Στυλιανοῦ Ἀλεξίου, Ἡ διαθήκη τοῦ Κορνάρου καὶ ὁ ποιητὴς τοῦ Ἐρωτοκρίτου. (σσ. 49—64),

Ν. Β. Δρανδάκη, Ὁ εἰς Ἀρτὸν Ρεθύμνης ναΐσκος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. (σσ. 65—161+Πιν. Α΄ — Ις΄). Α. Κτιτορικὴ Ἐπιγραφή, Β. Ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ ναΐσκου, Γ. Γραπτὸς διάκοσμος : Ι. Αἱ παραστάσεις, ΙΙ. Τὸ κόσμημα, ΙΙΙ. Τεχνοτροπία, τεχνικὴ ἐκτέλεσις, συμπεράσματα.,

Μάρθας Ἀποκίτου, Μολιέρος καὶ Κρητικὴ θέατρο. Συμβολὴ στὴ συγκριτικὴ μελέτη τῶν ἀναγεννησιακῶν λογοτεχνιῶν. (σσ. 162—170),

Κ. Λασσιθιωτάκη, Σφακιανὰ σπίτια. (σσ. 171—199+ Πιν. ΙΖ΄-ΚΔ΄),

G. L. Huxley, Observations on the Messeniaca of Rhianus of Bene. (σσ. 200—204).

Ἐλευθερίου Γ. Πρεβελάκη, δ. Φ., Ἡ πολιορκία τοῦ Βάμου καὶ οἱ διπλωματικές της συνέπειες (Μάϊος 1896). (σσ. 205—243+ Πιν. ἀρ. ΚΕ΄),

Ἐμμ. Ζαμπετάκη, Προσπάθεια προσηλυτισμοῦ τῶν Κρητῶν εἰς τὸν Καθολικισμὸν κατὰ τὸν ιθ΄ αἰῶνα. (σσ. 245—258),

Παύλου Ν. Χυδήρογλου, Ὁ θρῦλος περὶ τοῦ τάφου καὶ τοῦ χωρίου τοῦ Καϊάφα ἐν Κρήτῃ. (σσ. 259—266),

Γεωργίου Κ. Σπυριδάκη, Συμβολὴ εἰς τὴν μελέτην τῶν ἑλληνικῶν παροιμιῶν. (σσ. 267—276). 1. Μὲ τὴν φωνὴ κι' ὁ Λάζαρος, 2. Κουκκιὰ ἔφαες, κουκκιὰ μαρτυρᾶς, 3. Κουβαλάει νερὸ μὲ τὸ κόσκινο.,

Στέργιου Γ. Σπανάκη, Ἀνέκδοτος κατάλογος τῶν 100 πόλεων τῆς Κρήτης. (σσ. 277—301). Κῶδιξ 918 Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης 88Β καὶ ἑξῆς,

Μ. Ι. Μανούσακα, Ἰωάννου Πλουσιαδηνοῦ ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοῦ Χάνδακος. (σσ. 302—307). Cod. Paris. Gr. 2500, Ff. 218V—220V.,

Στυλιανοῦ Ἀλεξίου, Γ. Α. Μέγα, Ἑλληνικαὶ ἑορταὶ καὶ ἔθιμα τῆς λαϊκῆς λατρείας, Ἀθῆναι 1957. (σσ. 308—315). Βιβλιοκρισία.,

Μητροπολίτου Κρήτης Εὐγενίου, Ἐπικήδειος λόγος κατὰ τὴν κηδείαν

τοῦ Κυδωνίας Ἀγαθαγγέλου Ξηρουχάκη. (σσ. 316—318),

Γ. Α. Γεωργιάδου, Προέδρου — Α. Γ. Καλοκαιρινοῦ, Γραμματέως, Ἔκθεσις πεπραγμένων τοῦ Δ. Σ. τῆς Ἑ(ταιρείας) Κ(ρητικῶν) Ἱ(στορικῶν) Μ(ελετῶν) κατὰ τὸ 1957. (σσ. 318—326). I. Οἰκονομικά, II. Ἱστορικὸν Μουσεῖον Κρήτης, III. Ἅγιος Μάρκος, IV. Ἀρχεῖον — Βιβλιοθήκη, V. Τοπωνύμια, VI. Ἐκδόσεις, VII. Διαγωνισμοὶ — Ἐπιχορηγήσεις, VIII Νίκος Καζαντζάκης, IX. Πρίγκηψ Γεώργιος, X. Σωματειακὴ κίνησις.,

Ν. Πλάτωνος, Ἡ ἀρχαιολογικὴ κίνησις ἐν Κρήτῃ κατὰ τὸ ἔτος 1957. Ἔρευναι καὶ λοιπαὶ ἐργασίαι τῆς ἀρχ. ὑπηρεσίας. Τυχαῖα εὑρήματα. (σσ. 326—340). Χρονικόν,

Στυλιανοῦ Ἀλεξίου, Ἀνασκαφαὶ τῶν ξένων Ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν. (σσ. 340—343). Ἀγγλικὴ Σχολή, Ἰταλικὴ Σχολή, Γαλλικὴ Σχολή. Χρονικόν.,

Τὸν τόμον συμπληροῖ πίναξ κυρίων ὀνομάτων, πραγμάτων καὶ τοπωνυμίων συνταχθεὶς ἐπιμελείᾳ Στεργίου Γ. Σπανάκη.

«Ὁ παρὼν τόμος (τῶν «Κρητικῶν Χρονικῶν») ἐξεδόθη ἐποπτείᾳ τοῦ κ. Νικολάου Β. Τωμαδάκη, καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν» (σ. ι΄.).

7-2-1959. ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΣΤ. ΑΝΕΣΤΙΔΗΣ

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Εἰς τὴν ἐν τῷ Δ΄. τεύχει Ὀκτωβρίου — Δεκεμβρίου λ. ἔτους 1958 καὶ σελ. 389 μελέτην τοῦ Σεβ. Μητρ. Εἰρηνουπόλεως κ. Κωνσταντίνου ἀντὶ Ἀκομινάτης εἶναι Ἀκομινάτος.